CONSTANTIN STRUNĂ

ULTIMA EXPLOZIE

roman

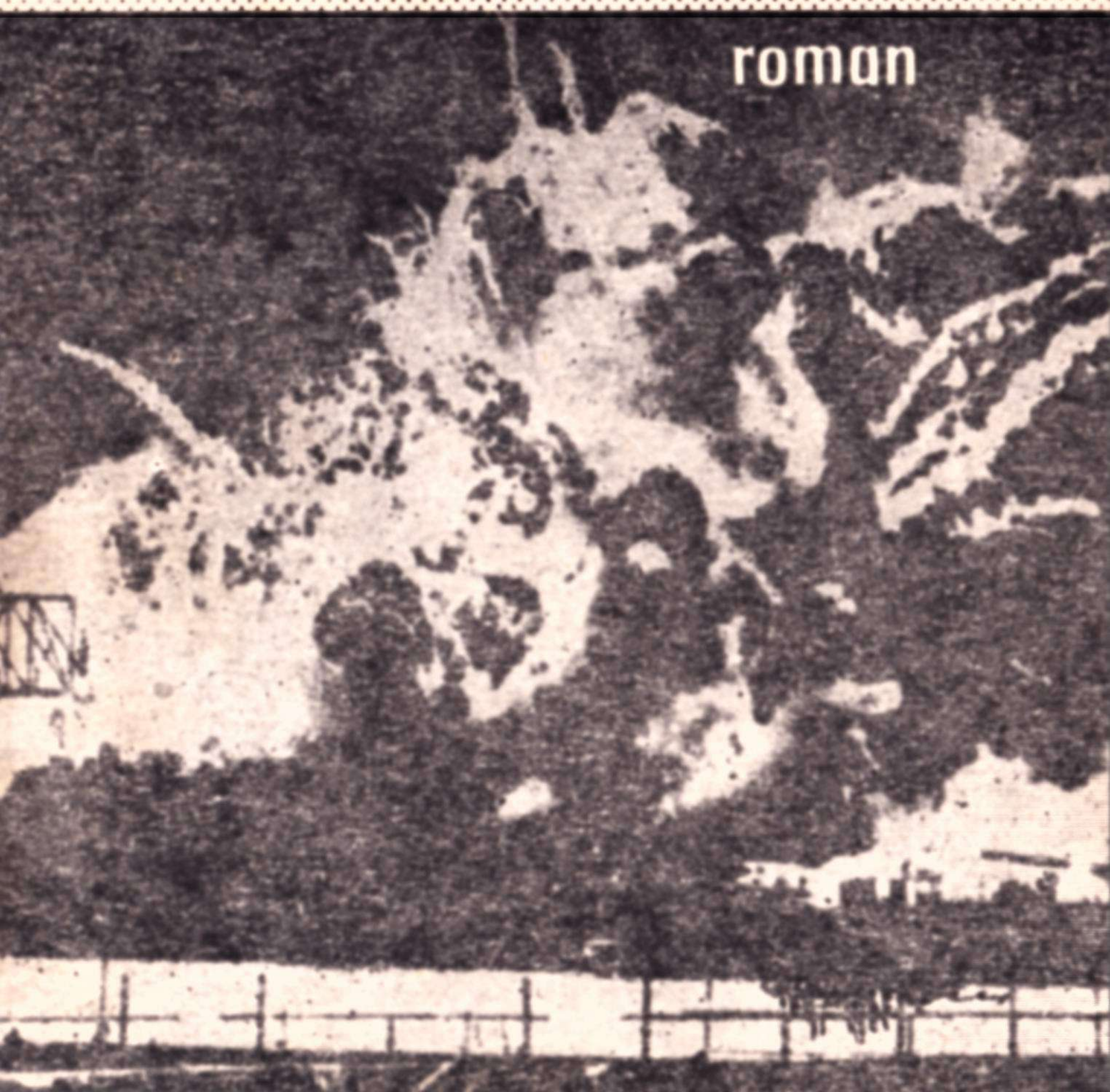

CONSTANTIN STRUNA

ULTIMA EXPLOZIE

CONSTANTIN STRUNĂ

ULTIMA EXPLOZIE

— roman —

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1989

NOTĂ : Autorul asigură cititorii că nici un personaj din această carte nu este real.

Redactor : ELENA MARINESCU
Coperta : VICTOR ILIE
Tehnoredactor : DIONISIE BODEA

Bun de tipar : 27.03.1989. Apărut : 1989.
Coli de tipar : 13³/₄. B10288.

Tiparul executat sub comanda nr. 504
la I. P. „Filaret" str. Fabrica de chibrituri
nr. 9—11, București
Republica Socialistă România

ISBN 973-32-0012-3

„În zona frontului au rămas enorme cantități de material de război împrăștiat pe vaste suprafețe... Cîmpiile din jurul gărilor sînt o masă compactă de tancuri sfărîmate; în lungul liniilor ferate se înșiră stive cu lăzi de muniție netrasă; prin tranșeele acoperite cu bălării, care străbat dintr-o parte în alta Moldova, se mai găsesc și acum grămezi întregi de gloanțe, lăzi cu obuze...“

(GEO BOGZA — Pe urmele războiului în Moldova)

Detalii care nu-l ajutau cu nimic se învîrteau în mintea maiorului Virgil Gliga ca într-o centrifugă: *viteza de ardere a nitroglicerinei — 8 200 metri pe secundă; explozia unui kilogram de nitroglicerină are loc în 0,001 secunde (ce înseamnă asta pentru o ființă umană? !); lucrul mecanic degajat are valoarea de 1 710 000 cai putere...* Cînd repeta numărul își închipuia o căruță trasă de un milion șapte sute zece mii de cai. O imagine convențională, desigur... Stătea încordat, la ora aceea lacul era nemișcat (din pricina umezelii îl dureau oasele), cu imaginea celor trei copii intrată definitiv în memoria retinei. Mirișstea gălbuie, soarele uitat deasupra orizontului, povîrnișul pietros de dincolo de lac, limba de nisip îl făceau să caute împăcarea cu sine. Se propti de stîlpul noduros al debarcaderului. Era, totuși, o ființă prea legată de pămînt ca emoția să-l copleșească. Ochii lui, de culoarea toamnei,

iradiau forță și o mare stăpînire de sine. Un timp privi cum dă soarele în asfințit. Apoi porni hotărît pe drumeagul ce traversa pădurea de salcîm...

*

Fratele mijlociu își șterse fața de năduşeală. Alergase încolo-încoace să adune ierburi uscate și vreascuri pentru foc. Băiatul cel mare stătea jos și curăța de lut, cu o custură știrbă, proiectilul burduhănos. În dreapta lui mai erau încă două, la fel de mari și de murdare. Cum le dezgropase din malul rîpei.

— Să-ți dea o mînă de ajutor Tilică !

— Întoarce vacile ! Au intrat în lucernă, zise mijlociul, stînd nemișcat, privind încordat la frate-său.

— Și ce faci mutra asta ? Diseară o să mulgem o găleată de lapte. Paznicul s-a prins ? întrebă el îngrijorat.

— Nici vorbă.

Soarele amiezii ardea nemilos pe cerul gol. Doar spre apus încremeniseră doi nori de cretă. Fratele cel mic apăru gîfîind și se tot minuna privindu-l pe băiatul cel mare cum ținea proiectilul în brațe.

— Nu le dăm foc ? întrebă el cuprins de nerăbdare.

— Mai adunați uscături, să cuprindă flăcările totul. Hai, căutați mărăcini, scaieți, coceni ! Leneși mai sînteți, vă împiedicați unul de altul.

— Chibrituri ai ?

— Am.

Cei doi copii cu obrazul pufos se îndepărtară, privind cu dușmănie la soarele care-i bătea în cap, zăpăcindu-i, de parcă ar fi căzut pradă unor năluciri. Trupurile lor abia împlinite se mlădiau pînă la pămîntul scorojit de arșiță. Adunau vrejuri și buruieni uscate. Pe cîmpul neted, parcelat de culturi de porumb, soia și lucernă, nu se vedea țipenie. Doar vacile care se apropiară de rîul scăzut, căutînd cu botul sîngerat de mirişte un loc mai adînc pentru a-și astîmpăra setea. Tot ce aparținea de cîmpie, de lac, de colinele din jur le intrase în conștiință, se con-

topise cu fiinţa lor. Acolo păşteau vitele, acolo se duceau la scăldat, se dezbrăcau între sălcii şi săreau în ochiurile din coada lacului în pielea goală. Cînd oboseau se întindeau pe prundiş, tăcuţi de atîta mulţumire. Uneori băiatul cel mare povestea că văzuse două fete fără cămaşă după trestiile de lîngă iazul Oleni. Picioarele lor erau albe ca laptele, iar pe burtă în loc de buric aveau un ban de aur. Tilică asculta ca vrăjit, dornic peste măsură să atingă cu degetele acel ban de aur. Stătea cu umerii strînşi, privind printre sălcii o fîşie de cer. Ezita să le spună că fumase o ţigară întreagă pe furiş, după care i se făcuse rău. De altfel, între ei exista un fel de înţelegere (îi legau misterioase amintiri comune) şi erau siguri că în lumea lor nu aveau de cine să se teamă, cu toate acestea nu îndrăzneau să-şi dezvăluie sufletul.

Copiii se întoarseră cu braţele pline de uscături şi înălţară rugul. Băiatul cel mare se arătă mulţumit. Surîse. Un fior straniu îi trecu prin tot corpul.

— Nu ţi-e frică ? îl iscodi Tilică.

Obrazul băiatului mare se aspri. Chiar vocea părea alta.

— Păi de ce ?

— Uite-aşa, zise şi uimirea se topi în el încet, încet.

— Le dăm foc şi gata, fugim. O să fie ca la nuntă, rosti el în şoaptă.

Nu văzuse nici unul o nuntă unde să se petreacă ceea ce puneau ei la cale, însă erau convinşi că va fi ca la nuntă. Şi asta îi linişti. Le spori încrederea că vor fi martorii unei isprăvi despre care urma să vorbească tot satul.

Cîinele, ataşat de băiatul cel mare, întins pe burtă, se nelinişti subit. Începu să zgrepţăne pămîntul cu labele din faţă şi să mîrîie, de parcă s-ar fi apropiat o haită de lupi.

— Na, Mustaţă, zise băiatul cel mare. Ţi-o fi sete. Du-te, rîul e aproape, dacă nu l-au secat vacile.

Cîinele nu-l auzi. Şi cu cît băiatul cel mare se îndîrjea să cureţe mai bine tubul-cartuş, cu atît animalul de-

venea mai agitat. Un timp băieţii nu-i luară în seamă toanele. În cele din urmă Tilică mormăi nemulţumit :

— Cu Mustaţă se întîmplă ceva.

— Îl otînjesc eu ! sări băiatul cel mare. L-a prostit soarele.

— Dacă a adulmecat vreun şarpe ce stă la pîndă pe-aici ?

— Aiurea ! Ce crezi tu ? O fi el deştept, dar nici chiar aşa.

— Zicea tata...

— Lasă-mă, bă Tilică, ştiu eu ce zicea tata. Mustaţă a îmbătrînit, nu mai e bun să alerge după un iepure... Aranjaţi vreascurile. Am vrut să scot ceva pulbere pentru puşcoace, dar nu-i chip. Ne-ar trebui o daltă şi-un ciocan.

— Măiculiţă, ce obuze ! se dumeri dintr-o dată mijlociul şi căscă ochii de parcă s-ar fi pomenit abia atunci cu proiectilele alături.

— Coşcogeamite, îl aprobă Tilică.

— Există şi mai şi ! le tăie avîntul băiatul cel mare.

— Păi cît ? făcu cel mic. De cinci metri sînt ?

— Îhî, zise băiatul cel mare plictisit.

— N-o să ne creadă nimeni ce-am găsit, nu-i mai bine să le ducem în sat ?

Cîtva timp propunerea rămase fără ecou.

— Le cari tu ? îl luă peste picior băiatul cel mare.

— N-or fi aşa grele...

— Pune mîna. Încearcă, Titilică.

Cel mic nu clipi. Cînd frate-său îl lua în zeflemea, spunîndu-i Titilică, obişnuia s-o facă pe surdul. Se căzni totuşi să ridice un proiectil. Nu reuşi nici să-l urnească.

Băiatul cel mare scormoni în mijlocul grămezii de uscături şi făcu loc. Apoi, icnind, aşeză proiectilele în poziţie verticală. Păreau nişte rachete gata de start. Le acoperi şi înălţă grămada de gozuri într-atît, încît cel mic săltă capul să-i vadă vîrful. Scoase chibritul din buzunar. Înainte de a scăpăra le spuse :

— Duceţi-vă colo, după dîmb. Luaţi-l şi pe Mustaţă.

Cei doi copii se grăbiră spre locul indicat, însă cîinele nu voia cu nici un chip să-l părăsească pe băiatul cel mare.

— Javră afurisită ! se supără acesta.

Îl lovi cu piciorul în burtă. Cîinele se ridică şi, tîrîş, veni scheunînd lîngă picioarele băiatului. Se gudură, scînci, pe urmă începu să urle ca apucat de furii. Cînd băiatul scăpără şi apropie chibritul de vrejurile uscate, cîinele se repezi să-l muşte. Băiatul cel mare îl lovi iar. Mustaţă îşi îndreptă botul către cer şi urlă ca turbat.

Focul se înteţi repede şi băiatul o rupse la fugă spre dîmb. În urma lui pălălaia prinse viaţă şi se înălţă la cer vertiginos, dogorînd pînă departe. Mustaţă alergă pe urmele băiatului. Mijlociul şi cel mic se ridicară în picioare şi priviră speriaţi vîlvătaia. Vreascurile trosneau, flăcările încolăceau proiectilele ca nişte şerpi fantastici...

Urmă o explozie atît de puternică, încît cei trei copii asurziră în prima clipă. Timpul se opri în loc. Învăluiţi într-o ploaie de schije, căzură ca nişte fire secerate. Deasupra lanului se ridică o coloană neagră de fum. Detunătura se răspîndi o dată cu suflul. Orbecăind prin trîmba înecăcioasă de fum şi praf, cîinele, scăpat ca prin minune teafăr, urla a moarte.

Explozia vui pînă în sat. Plutonierul Vasile Domide ieşi fără chipiu din încăpere şi privi stupefiat fumul negru, vîrtos, înfipt ca un stîlp în lentila de cristal a cerului. Încălecă iute pe motoretă şi se îndreptă spre locul numit La Fîntînele, ridicînd colbul şoselei.

Presimţirea că s-a întîmplat o nenorocire se amplifică în momentul cînd auzi urletul cîinelui. Descălecă şi se apropie cu grijă de miriştea care mirosea a pulbere arsă. Străbătu viroaga în fugă şi se opri în buza dîmbului. Jos, pe iarba pîrjolită, zăcea nemişcat un copil. Ochii rotunzi, mari, nefiresc de albaştri, străluceau ca două mărgele de sticlă. Cămaşa, sfîşiată la coapse, lăsa să iasă în afară capetele zdrenţuite ale oaselor. Plutonierul Vasile Domide, om trecut prin multe, îşi încleştă gura. Mai la dreapta, făcut ghem, se afla şi prîslea. Cămăşuţa lui devenise purpurie. Subofiţerul se aplecă şi-l întoarse încetişor, cu amîndouă mîinile. Îi dădură fără voie lacrimile. De cîte ori nu mîngîiase părul bălai al celui mic, năclăit acum de sînge ! Se repezi, sărind peste muşuroaie şi descoperi, acolo unde urla cîinele, cadavrul celui de-al treilea copil.

Plutonierul se îndreptă spre motoretă orbecăind. O ceaţă alburie i se aşezase pe ochi. Cerul parcă se mişca. Mustaţă, cîinele cu blană albă şi pete negre pe labele din spate, se luă încet după el. Plutonierul respiră adînc, urcă pe motoretă şi porni val-vîrtej înapoi. La post, ridică receptorul şi ceru centralistei să-i facă urgent legătura cu miliţia judeţeană.

Pe urmă se aşeză pe scaun şi recunoscu, în sinea lui, că nu mai avea tăria să meargă a doua oară acolo; îi cunoştea bine pe copii, erau băieţii lui Gheorghe Mîndrilă, gospodar de frunte în sat... Nu mai avea oxigenul necesar, drama din ţarină îi tăiase stăpînirea de sine. Strînse pleoapele, îl durea carnea şi-n cap simţea bătăi de ciocan. În încăpere intră timid o femeie, dar el nu-şi mai găsi cuvintele, îngheţaseră toate, stătea palid şi încruntat, pielea i se încreţise pe la tîmple ca suprafaţa unei ape înfiorate de o adiere, nu reuşea să-şi stăpînească imaginaţia, mintea inventa cu atîta uşurinţă, încît retrăia continuu scena de coşmar, ars de tristeţea cîmpiei biciuite de vîntul turbat al exploziei; în toată fiinţa lui se zbătea mînia ca o pasăre în laţ, mută, doar fîşîitul aripilor, strident, ca o gheară înţepenită sfîşîind o bucată de mătase. Tuşi, se strădui să izgonească nodul din gîtlej şi ridică din nou receptorul telefonului mut.

La Fîntînele mulţimea se înghesuia ca la bîlci, pămîntul uscat şi galben, tare ca bronzul, părea o amăgire, prelungirea unui vis absurd, a unei spaime din timpul nopţii.

*

Ana răsuflă puţin uşurată. În sinea ei simţea că Virgil are dreptate. Dar nici ea nu era făcută din lut. Totuşi, ceva parcă se schimbase în modul lui de judecată. Dacă... Se strădui să rămînă nemişcată. El era de faţă, era aproape, stătea pe fotoliul celălalt, surîdea şi sorbea cafeaua cu înghiţituri mici. O privea printre gene. Ana nu cuteză să se clintească de teamă ca totul să nu fie decît un joc al imaginaţiei. Se bucura în taină, cu ceea ce mai rămăsese întreg în fiinţa ei lăuntrică. Îşi pipăi involuntar ceafa, mîneca largă a capotului dezvelindu-i braţul curat

ca laptele, îmbietor. În felul ei de a fi nu exista nimic enigmatic, nimic falsificat. Se ridică, trase storurile și începu să se dezbrace precipitat. Aruncă desuurile unde se nimeri : pe scaune, pe masă, pe jos. În clarobscurul camerei trupul ei deveni insuportabil de atrăgător. Virgil o îmbrățișă ca în tinerețe. După atîta zbucium, iubirea se aprinse simplu. Ana ridică ochii. Trupul îi era încordat ca un arc. El găsi în această atitudine doar bucurie copilărească, recunoștință și afecțiune.

Soneria telefonului îl readuse pe Virgil la tensiunea inițială. Stătu o clipă în cumpănă : să răspundă ? să nu răspundă ? Își făcu puțin curaj. Telefonul suna neiertător.

La celălalt capăt al firului era ofițerul de serviciu.

— Trebuie să trimiteți urgent o echipă în comuna M.

— Știți despre ce-i vorba ?

— Niște copii... Pășteau vitele pe cîmp, au dat din întîmplare peste un depozit de proiectile și au aruncat cîteva în foc !

Virgil trăi senzația că totul s-a golit brusc în jurul său, făcînd loc unui vid profund, apăsător. Comandamentul era din nou în alertă. Deschise fereastra, de afară veni o slabă adiere. Ana se apropie și-i cuprinse gîtul cu brațele. Îl sărută pe tîmplă. Virgil îi strivi umerii între palme, se simțea sigur pe sine, liniștea și bucuria căminului îi dădeau putere și o teribilă poftă de viață. O ridică în brațe pe Ana și o purtă prin toată casa. Trupul ei avea o fierbințeală dogorîtoare. Ana era tot ce-și dorise de la viață.

✤

Abia primise steluțele de locotenent... Cîți ani trecuseră de atunci ? Nu era vorba de ani. Socotea cîte contingente au măsurat în lung și-n lat platoul unde *băieții* se căzneau la orele de instrucție. Pașii se așterneau, elastic, peste amintirea altor pași, el, locotenentul Virgil Gliga, era de o vîrstă cu soldații. „Să faci laborator din cîmpul de instrucție", îi indicase colonelul: „Munca de

educare, în primul rînd, atenție !, este o muncă de creație, de descoperire a unor metode noi", îl avertizase celălalt colonel. Știa că poartă răspunderea unui pluton și avea convingerea că trebuie să dea socoteală de fericirea fiecărui om, se simțea puternic, dar și copleșit, siguranța, fermitatea se topiseră, exact după trei zile înțelesese că e bine, e foarte bine să știi unde să amplasezi în teren o pușcă-mitralieră, cum să te strecori neobservat în pozițiile adversarului, să urci pante abrupte cu armamentul și tehnica purtate în spate și pe brațe, fără să produci nici cel mai mic zgomot, să apreciezi corect o situație nou creată și să iei măsuri de cercetare sau recercetare, completări, precizări, să trezești la viață simple lozinci precum : „mare e lopata mică", „glonțul și ținta", „în aplicație — ca în luptă", „calitatea instrucției de noapte se vede și pe întuneric", e bine, e foarte bine să cunoști toate acestea și încă alte o mie de principii regulamentare, dar ceea ce contează e sufletul ostașului, dacă l-ai dibuit, dacă ai pătruns în meandrele sale, ai oamenii în mînă, ești al lor și sînt ai tăi...

În primăvara aceea fusese numit comandant al detașamentului pirotehnic. La prima acțiune, plutonierul-adjutant Costică Ulișteanu arătase cu mîna cele două bombe de avion spălate de apele torențiale și aruncase o vorbă : „Le dezamorsăm pe loc, tov l'ent !" Așa cum ai zice, cînd ești de serviciu la bucătărie : „Hai să curățăm cartofii". Locotenentul Gliga se așezase pe malul gropii și privise îndelung satul înșirat de o parte și de alta a rîului. Apa făcea în mijlocul cîmpiei un cot. Din cînd în cînd trăgea cu coada ochiului la focosul bombei încărcate cu exploziv brizant.

Cît de frumoase erau valea, bucla cochetă a rîului, casele albe cu acoperișuri de olane !

Pe Ana o lăsase singură în toiul pregătirilor pentru a se muta în garsoniera primită „cu prioritate". În colțul stîng al camerei, despărțit de restul încăperii cu o perdea, instalaseră aragazul, cumpărat din prima soldă, și așteptau să li se repartizeze o butelie...

Malurile apei erau înțesate cu stuf, papură și pipirig. În minutele acelea de odihnă trecuse în revistă totul: bombele ruginite, cocoloașe de oțel ghiftuite cu exploziv, aparent inofensive, se gîndise la Ana, la tatăl său, bătrînul Gliga, pe care nu și-l putea închipui decît șonticăind prin ograda casei din T. Soldații, aflați în pauză, jucau bîza, nea Costică plecase în sat pentru a stabili împreună cu primarul măsurile privind evacuarea caselor din apropiere. Dincolo de sat, în zare, se contura, în tuș verde închis, liziera pădurii. Garduri de zăplaz desenau patrulatere cenușii pe fondul monoton al grădinilor. Smocuri de vegetație desprinsă de maluri, pe alocuri insulițe împestrițînd albastrul-turcoaz al rîului, porniseră într-o călătorie la voia întîmplării în aval. Spre est, sub malul fortificat (imens zid natural de piatră), două bărci de cauciuc, pline cu tineri, pluteau în derivă. Arar, vîslele albe mîngîiau oglinda apei.

*

Se stîrnise un vinticel care le răcorea frunțile. Maiorul Virgil Gliga se așeză la umbra unui pîlc de salcîmi. În fața lui se întindea cîmpia — nesfîrșite lanuri de porumb înspicat, parcele mari de rapiță, de un galben fără cusur; în dreapta — valuri proaspete de pămînt de la depozitul subteran. Un dreptunghi de tablă, prins între două șipci, fixat la intrarea în spațiul îngrădit cu sîrmă (organizarea de șantier a *civililor*), scîrțîia în răstimpuri. Pe tabla galvanizată cineva scrisese cu vopsea roșie: ATENȚIE PERICOL DE EXPLOZIE. Fără nici un semn de punctuație.

— Tovarășe maior! Tovarășe maior! Aveți o scrisoare, unde v-ați ascuns, dom' le?

Era președintele cooperativei agricole de producție din M. Trase brișca în spatele vagonului-dormitor și se apropie de maior, fluturînd scrisoarea ca pe un steag. Lumina vie a soarelui îi scotea în evidență fața arsă, împînzită de crețuri adînci, ochii vioi, cu albăstrimea lor ștearsă, tremurul perceptibil al pleoapelor. Deși văzduhul era încins, președintele purta bocanci, pantaloni bufanți și o cămașă-bluză de tip militar, de culoarea grîului dat în pîrg.

— E-he-he ! făcu el, bine dispus. Dacă v-a găsit şi-n văgăuna noastră, e limpede ! Cineva, acolo, departe, vă iubeşte.

Îşi strînseră mîinile şi schimbară cîteva cuvinte. Despre campania agricolă, despre hibrizii de porumb şi irigaţii, despre depozitul subteran de muniţii care, pînă mai deunăzi, fusese în *proprietatea ceapeului,* cum îi plăcea preşedintelui să glumească.

— Cîmpul e ca un copil răsfăţat, nu cunoaşte ce-i sărbătoarea. Însă miroase a an bun. Nu ştiu ce să mă fac, dom'le, cu ăl bătrîn, schimbă preşedintele vorba. Tată, i-am zis, stai şi matale acasă, că suferă cu inima, are optzeci şi cinci de ani. Ăl bătrîn s-a holbat la mine şi s-a răstit : „Ce să fac, mă, acasă, că nu ştiu nici să pictez, nici să fac poezele !“ De unde o fi scos chestia asta cu pictura şi cu poezelele ! În fiecare zi sare din pat în crucea nopţii, schimbă o vorbă cu mama, se spală, îşi pune o cămaşă curată şi ne zoreşte pe toţi, bătînd în geam : „Haideţi, mă, că se face amiază !“ Şi dumneavoastră ce necazuri mai aveţi ? Că m-am luat cu vorba şi mi-a scăpat să vă întreb.

— Noi lucrăm la averea asta a *ceapeului,* arătă maiorul cu mîna spre fostul depozit subteran de muniţii.

— Decît aşa avere, mai bine sărac şi curat. Bine că nu s-a întîmplat o nenorocire cu băiatul care conducea tractorul. Nţ-nţ-nţ ! Ce spaimă am tras ! Terenul a fost arat an de an şi tocmai acum să scoată plugul afară urgia ! Obuze şi sticle cu lichid incendiar !

— O fi prima oară cînd se ară la profil normal, îl înţepă maiorul.

— Nu-i exclus, dom'le. Măsori adîncimea brazdei, constaţi că e-n regulă, dar cum ai dispărut, gata, băieţii de pe tractoare slăbesc vigilenţa agricolă.

Dinspre vagonul-dormitor se auzi un nechezat. Iapa cea şargă plecase cu tot cu brişcă la plimbare.

— Na la tata, Flavio ! strigă preşedintele. Vă las, tovarăşe maior. Aveţi grijă, cu blestematele astea de bombe nu-i de glumit, îşi exprimă el îngrijorarea, arătînd la tranşeea adîncă şi lată. Mîine o să primiţi un caş proaspăt.

— Şi ceapă verde, completă maiorul.

— Dacă nu trec eu, o să vină Ghiţă-al lui Chiribuţă, supraveghetorul de ştuţuri de la irigaţii. Are drum încoace zilnic...

Maiorul Virgil Gliga recunoscu imediat scrisul îngrijit de pe plic. Se gîndi că e întîia dată, după atîţia ani de căsnicie, cînd primea o scrisoare pe teren.

Se cufundă în lectură ca într-o baie obligatorie, fără să ştie dacă apa e clocotită sau rece. Citi tacticos, fără grabă, cu plăcerea de a îndepărta cît mai mult finalul. Parcurse cu sufletul şi cu mintea cele patru pagini şi rămase sub salcîmii uriaşi într-o stare de spirit incertă. Tam-nisam, îşi aminti de întrebarea unui reporter (inevitabilă, de altfel, pentru că nu lipsea niciodată din repertoriul celor străini de meserie) : „Spuneţi-mi, tovarăşe maior, ce înseamnă a avea curaj în profesia dumneavoastră ?“ ; „Nu ştiu ce să zic, rîsese el într-un anume fel, care te convingea imediat că a trecut prin situaţii dificile şi că avea să mai treacă, mai degrabă hai să vorbim despre cumpătare, despre a fi realist, despre ce înseamnă să nu fii pripit şi să te gîndeşti, înainte de toate, la copii, la soţie, la pensie, dacă vreţi. E greu pînă începi să învîrţi cheia la focosul unei bombe, pe urmă nu te mai opreşti, îţi faci meseria, iar dacă cineva zice stop, este la fel cum l-ai opri pe aviator de la zbor sau l-ai obliga pe marinar să se reprofileze în cabanier. Orice obuz, orice cartuş sau bombă detectată şi trecută pe linie moartă a fost pentru mine un semnal de alarmă pentru ceea ce a însemnat războiul, dar şi o rază de speranţă că lumea va ieşi din conul de umbră al înarmărilor“. După apariţia reportajului, un coleg din comandament îl acuzase de retorism : „Puteai să fii şi tu mai cald, mai la obiect în răspuns. Să-i fi povestit ziaristului ce înseamnă să pipăi ţărîna, centimetru cu centimetru, echipat cu detector şi cască de ascultare. Ce înseamnă să mişti detectorul cu maximă concentrare, cînd semnalul bubuie în timpane, să sapi straturi subţiri cu meşteşug, să reiei acelaşi algoritm de o sută, de o mie de ori : detectare, cercetare, dezgropare, transport, distrugere..., detectare, cercetare, dezgropare, transport, distrugere...“ Culmea, colegul său nu lucrase un minut la deminări sau asanări !

Virgil Gliga avea un talent înnăscut — percepea intuitiv timpul și ca atare putea să dea un verdict asupra mișcării privite mereu ca devenire, ca succesiune de evenimente. Acest dar nu era decît o alianță de răbdare, efort, experiențe repetate, obsedantă reflecție asupra realității, și multă, foarte multă dragoste pentru meserie. Era stăpîn și acum, ca întotdeauna, pe datele problemei. Citind scrisoarea, retrăise scene din viața de familie. Totul îi apărea seducător și sigur în imaginație; era gata s-o înconjoare pe Ana cu atîta frumusețe și adevăr, încît aceasta să spună că nu-i mai lipsește nimic pentru a fi fericită. Ana era ființa de la care reușea să împrumute energie, chiar dacă fizic se aflau la sute de kilometri. Totul decurgea între ei fără vorbe multe, nu avuseseră niciodată o conversație mai susținută. Din tăcerile lor tainice se clădise liniștea familiei. Și totuși, Virgil simțea că nici unul dintre ei nu-l cunoaște cu adevărat pe celălalt. Se fereau să-și destăinuie frămîntările mărunte, fiecare socotind acest lucru o protecție necesară. Poate se înșelaseră; cînd omul de lîngă tine își deschide sufletul fără nici o rezervă, atașamentul devine total. Dar la drept vorbind există doi oameni între care să nu mai fi rămas nici un secret, nici o amintire, nici un vis nedestăinuit? Cînd avea douăzeci și patru de ani... Dacă ar fi putut să țină în palmele făcute căuș clipele de atunci! Fusese mai îndrăzneț, deși puțin teatral, se întîlneau la Curte, între brazi, îi plăcea să se dea mare, venea în hanorac și cu o geantă agățată de umăr din care scotea o carte de Federico Garcia Lorca și-i citea în original, era pe vremea cînd îi intrase în cap să învețe spaniola — *Oh, ciudad de los gitanos! Quién te vió y no te recuerda?* —, acum, cînd se întorcea cu gîndul la anii aceia, cuvintele Anei: „Tu știi niște lucruri de care eu habar n-am“ cădeau și sunau în amintirea lui ca într-o fîntînă părăsită, dar nu cumva procedase așa pentru că se lăsase în voia unei patimi adînci și puternice? Reținea exact cum înflorea chipul Anei cînd îi citea din Federico Garcia Lorca sau din Magda Isanos *Poemul femeii care iubea primăvara: Vei culege și vei huzuri / în lunga toamnă. / Vei ști ce-n-*

seamnă / cu aripa lor cocorii pe cer / și pe pămînt ce scrie plugul de fer, / însă, din păcate, judeca lucrurile dintr-un singur punct de vedere și în urechi îi răsuna o voce adîncă și neînduplecată, care îl îmboldea să facă — nici el nu știa ce anume.

✦

Urcînd treptele de ciment ale străzii Mircea Vodă, Florin își aminti brusc de întîmplarea petrecută în clasa a XI-a. Profesorul îl chemase în cabinetul de fizică. Profesorul, supranumit Titirobil. Așa îl alintau elevii...

Se așezară de o parte și de alta a mesei de stejar (nimeni nu mai știa cum nimerise în școală o asemenea piesă de mobilier, lucrată în stil baroc, pretențios ; poate pe vremea directorului Băhnaru, cel mai pedant și mai temător profesor de matematici din cîți se perindaseră prin liceu), în jurul căreia se alinia clasa la ora de laborator.

„Dragă Gliga, intră profesorul în subiect fără nici o introducere, dăm lovitura, anul acesta dăm lovitura la olimpiadă. Nu vreau, te rog să mă înțelegi bine, nu vreau să mai pățim ca anul trecut. Eu, fie ce-o fi, eu n-o să ies dintr-ale mele. Din pricina unor oameni, e vorba de mutălăul acela de Mihalache, din pricina unor oameni care aveau și nu prea aveau de-a face cu fizica, am pierdut."

Sinceritatea profesorului îl dezarmă.

„Asta înseamnă, Florine, privește în ochii mei, asta înseamnă muncă la cataramă, sechestru pe timpul liber. Te sperie ?"

Elevul Florin Gliga, întru totul de acord cu măsura preconizată, schiță un gest prin care își exprimă consensul. Apoi rămase cu privirea pironită la o planșă cu schema unei centrale electrice nucleare, urmărind drumul apei dezionizate.

De la o vreme încoace puterea de concentrare îi scăzuse. Nu pricepea ce i se întîmplă, bănuia doar, însă îi era teamă să delimiteze cu exactitate termenii problemei.

Terenul minat (deformaţie de la Virgil Gliga ?), terenul minat, aşadar, pe care păşise îl debusolase... Vremea ţesea un vis în a cărui urzeală nu încăpea decît Constanţa. O vedea aievea ori de cîte ori dorea, timpul se năruia, era cum ar fi deschis o uşă secretă şi ar fi păşit pe vîrfuri într-o lume cu bolţi scînteietoare, cu case pustii care nu făceau decît să-i aţîţe curiozitatea, cu ape de mică adîncime şi bancuri de nisip ocolite alene de bărci aflate în derivă.

„Ce-i cu tine ? se miră sincer profesorul de elevul său, pe care îl ştia cu capul pe umeri. S-a întîmplat ... ceva ?“

De fapt, voise să spună : „S-a întîmplat ceva acasă ?“, dar îşi frînă tendinţa de a porni mereu de la rădăcina lucrurilor (în convingerea lui, de comportamentul elevului se făceau răspunzătoare preocupările extraşcolare, familia, anturajul etc.). Toate cîte se petreceau în clasă nu-i erau străine (ţinea sub control „evenimentele interne“, cel puţin aşa credea, ca diriginte şi profesor de *prima materie,* cum îşi alinta obiectul la care era titular).

„Nu, nu“, tresări Florin, intuind că există o demnitate pentru orice situaţie. „Ascultă, dragă Gliga, sînt cal bătrîn, nu mă duci cu una, cu două.“ ; „Tovarăşe diriginte, am ascultat cu interes...“ ; „Mă băiete, nu ţine cu mine... Hai, dacă te frămîntă ceva, dă-i drumul !“

Îşi încrucişă braţele şi rămase perfect nemişcat.

Cu nervii întinşi, pustiit de el însuşi, simţind în inimă o satisfacţie nebună, uitată, elevul Gliga îşi luă capul în mîini şi se uită fix în ochii profesorului. Băgă de seamă că sînt incolori (o iluzie ?), nu mai puteau nici înfiora, nici deruta, în schimb îi confereau o anume distincţie, o linie pură, geometrică, fără de care un profesor de fizică n-ar fi făcut doi bani în viziunea elevilor.

„Ce-ar fi, începu Florin, dar ezită, preocupat să imprime creionului, pe care-l răsucea nervos, o mişcare de rotaţie în jurul unui centru imaginar. Ce-ar fi, reluă el, cu un efort vizibil de a-şi face curaj, să vorbesc pe şleau...“ Simţi că se apropie cu vorba de preocuparea lui, că nu mai era de făcut decît un pas foarte mic. „Aştept.“ ; „Sînt îndrăgostit, tovarăşe diriginte, sînt îndrăgostit de

Constanța Arnăutu", zise el dintr-o smucitură și înlemni, așteptînd să se răstoarne lumea. Nici un zgomot. O tăcere adîncă îi vîjîi în urechi mai grozav decît o tobă de metal bătută aproape. „Nu-i nici o tragedie, rosti grav profesorul. La vîrsta dumitale este firesc, o exuberanță juvenilă... Nu ești singurul om care iubește..."

Profesorul de fizică avu intenția să continue, dar spre surprinderea sa nu mai găsi nimic potrivit de adăugat, nici pro, nici contra. Întoarse capul în direcția ușii, așteptînd să se deschidă din moment în moment, deveni chiar nervos că nu se găsea nimeni să intre cu o treabă oarecare, indiferent ce. Mai pe urmă se regăsi.

„Constanța Arnăutu știe ? Sau e o dragoste nemărturisită ?" Pleoapele i se zbătură și elevul respiră normal. „O aștept în fiecare zi, după ore. Nu plecăm împreună, pentru a nu stîrni comentarii. Ne întîlnim într-un loc stabilit dinainte, de obicei pe o stradă mărginașă sau în colțul dinspre gară al parcului, unde e un loc mai ferit, rotonda aceea împrejmuită și înălțată, seamănă cu un bastion... O iau de mînă, stăm pe bancă, dragostea se cunoaște dintr-o dată, ești mereu treaz, alert, îngrijorat chiar, pentru că ai vrea să oferi iubitei ceva extraordinar, dar nu știi ce ... Nu se poate să nu fi trecut pe la rotondă niciodată ! se înflăcără Florin. Acolo ne spunem cîte-n lună și-n stele..." ; „Totul merge ca pe roate !" ; „Ah, nu ! uneori ne certăm... Se uită așa, nu știu cum, la cîte un coleg, rîde cu gura pînă la urechi, spune vrute și nevrute, nu-mi dau seama cînd glumește și cînd vorbește serios, atunci mă copleșește un gînd arzător, mi se pare că nu-i ajunge c-o iubesc și între noi se așază răceala, înstrăinarea, pe urmă devine din nou mărinimoasă cu mine, vocea îi tremură înduioșată, iar eu mă simt mult mai puternic și mai mulțumit."

Profesorul surîse. Căută să-și amintească chipul Constanței (stătea pe rîndul din mijloc, banca a patra, pe locul din stînga).

„E o fată de mare sensibilitate, să fii generos cu ea, să nu-ți pierzi cumva capul, vîrsta e critică", se trezi pro-

fesorul că-l sfătuieşte şi intuiţia îl puse imediat în gardă. Vorbesc prostii, îşi impută el, dacă o ţin tot aşa, poate mă prind să-i fiu chiar naş !

„Păi tocmai asta e !“ ; „Ce ?“, întrebă profesorul ca din adînc, nelămurit, sesizînd modificarea de ton. „Nu mai ştiu de mine, nu-mi stă mintea decît la ea, sînt şi foarte gelos, vă rog să mă iertaţi... Sarcina mea este învăţătura, dar în jurul meu e un gol, închipuirile mi se par întîmplări adevărate, nu mă regăsesc...“ ; „Constanţa Arnăutu cum suportă arşiţa asta ?“ ; „Eei... Dorinţele Constanţei se convertesc în scrisori. Zi de zi îmi aduce cîte o scrisoare, iar mie numai la ore nu-mi stă mintea, citesc şi recitesc foile de matematică acoperite cu un scris mărunt, înghesuit, cu teamă că se termină hîrtia... Dacă o ţinem tot aşa... O febră uscată ne-a cuprins, somnul îmi era uşor înainte, pleoapele aveau lipici, acum nu se mai închid ... Pînă s-o cunosc pe Constanţa am fost foarte singur. Ea a devenit paznicul viselor mele...“ ; „Şi eu ce să fac ? Să-ţi servesc un model ? ! Din proprie experienţă ştiu că o recomandare poate suna extrem de diferit în urechile unuia şi altuia... Adună-te, Florine, adună-te şi ai grijă să n-o sminteşti pe fata asta, pe Constanţa Arnăutu. Şi nu mai dramatiza ! Aveţi timp să iubiţi, aveţi timp... Iar dacă vrei să fii cineva în ochii ei, înfurie-te niţel şi cîştigă olimpiada ! Mă asculţi ? Oho ! Toţi ne-am purificat la focul dragostei... Adolescenţa... Dar uite c-am devenit romantic. Eu, profesorul de fizică Pavel Anastasia, poreclit de voi Titirobil, pe motiv că vă sucesc la tablă de scot untul din voi...“

*

Ana lenevi în pat, încercînd o voluptate nouă, care părea să-i deschidă o lume plină de farmec. Zgomotele străzii, dată fiind aşezarea blocului şi perdeaua protectoare de pomi, se amortizau. Oboseala încercată în ultimele zile o puse pe seama unei anemii trecătoare. De cum închidea ochii realitatea se prelungea fantastic în vis, era o izbucnire luxuriantă de umbre amăgitoare, înainta prin straturi de lumină şi întuneric, o lumină palidă-albăs-

truie învinsă şi un întuneric subţire, redus la o tentă pămîntie, ca o întindere de cenuşă, alerga după *ceva* sau din teama provocată de *cineva,* care încerca să-i smulgă o mărturisire; zăpăcită, se forţa să vorbească, să strige, dar abia scotea cîteva silabe incoerente... Deschidea ochii şi realiza mai bine ca oricînd că visase...

Îşi recapitulă în gînd programul faculativ: „Să trec pe la casa corpului didactic, pe la bibliotecă..." De cabinetul stomatologic nu-şi aminti intenţionat, încă nu se hotărîse să se ducă, îşi imagina durerea şi era suficient. „Dacă-mi rămîne ceva timp, trebuie să dau o fugă şi pe la anticariatul din strada Ozanei." O cunoştinţă îi reţinuse *Eraldica română. Actele privitoare la stabilirea armerielor oficiale,* prima ediţie.

Ca profesoară de istorie făcuse o adevărată pasiune pentru steme, blazoane, insigne, ordine, scuturi etc., începuse un studiu minuţios, adunase sute de inscripţii incizate în metalul patinat, sobre sau vesele, cu o concizie şi o putere de sugestie ameţitoare, avea şi un cufăr ticsit cu fotografii, cărţi poştale, timbre, pliante, decupaje din reviste de specialitate, monografii, certificate, planşe albnegru şi color, stampe, xeroxuri, clişee... Ordonarea acestora necesitase timp şi răbdare, cu răbdare fusese înzestrată, iar de timp dispusese mereu în lipsa lui Virgil. Cu toate acestea, studiul se închega greu, nu-i adusese nici o mulţumire, mai rău încă, oboseala (sau doar reflexul ei ? !) îi tăiase entuziasmul, o îndepărtase pe nesimţite de această preocupare în care vedea acum o constrîngere, o ameninţare directă la liniştea personală, chiar o mărturie a unei posibile refulări şi nicidecum o înclinaţie spre studiul acestei fascinante discipline a istoriei, ce mărturisea despre evenimente, oameni şi locuri, despre legende, tradiţii şi obiceiuri.

Singurul lucru nou care o afecta era comportarea lui Florin. Adesea îşi spunea: „Nu există nimic prin care copilul să-şi justifice atitudinea!" Se săvîrşise un miracol, băiatul se înălţase peste noapte, îl întrecuse pe Virgil, în pielea lui se strecurase un necunoscut cu un aer oarecum rătăcit, nemulţumit, bîntuit de vîrtejuri ascunse, stările sale erau din ce în ce mai neobişnuite şi

mai învălmășite, „copilul ăsta grăbește timpul", observase ea odată, „neliniștea îi învăluie sufletul". Sesizase perfect modificările din ritmul său de viață, nerăbdarea, constatase că îl deranjează tot mai evident intervențiile ei, ca mamă, în programul său, că nu mai știe pe unde umblă și ce spune, că trăiește un sentiment nou, de înfrigurare, iar Ana nu-l mai înțelegea, deși era pedagog, deși dăduse dovadă de generozitate și bunăvoință. Băiatul se depărtase de ea, o atmosferă încărcată de amenințări, înțepături, tăceri și istoveli era gata mereu să inunde casa.

Într-o zi îl căută la telefon un coleg. Ana ridică receptorul, iar Florin, fiind pe aproape, recunoscu vocea și-i făcu semne disperate mamei prin care lăsa de înțeles că nu-i acasă, că nu poate fi găsit nici în zilele următoare.

„De ce fugi de prieteni, de colegi, măi copile ?", îl întrebă ea, iritată că o obligase să mintă. „Te rog să mă ierți, mamă !" ; „...Cu tine se petrece o schimbare. Florine !" ; „E o părere, mamă. În lipsa tatii te preocupă prea mult persoana mea și ajungi la exagerări. Nu vezi în mine decît o ființă neajutorată." ; „Nu-i adevărat ! se răstise ea la băiat. Nu uita că meseria mi-a oferit ocazia să cunosc atîția elevi de vîrsta ta. În fiecare –profesor există un ... spune-i cum vrei : fler, experiență de viață, perspicacitate... Iar tu îmi răspunzi obraznic în acest moment !" ; „De ce spui asta, mamă ? Nu știu ce reprezint exact în ochii tăi, dar sînt convins că te-ar cuprinde furia dacă ai afla că am și eu planurile mele, că aș fi mult mai mulțumit să mă descurc singur, să-mi croiesc viața după proiectele mele..."

„... Dar dacă, nejustificat, îmi tresare inima la te miri ce ? reflectase Ana. Nu cumva mă bîntuie tot felul de presupuneri fără temei ? Nu retrăiesc scene pe jumătate închipuite ? A fost un copil, iar acum e un adolescent sensibil. Menirea mea este să-i influențez părțile lui cele mai bune. Important este să-mi păstrez cumpătul, chiar cînd Florin este refractar."

Ana se ridică din pat, deschise fereastra încet. În casă pătrunse o undă de aer proaspăt, răcoros, cu îmbătătoare miresme.

Nu era chip să şi-l scoată nici pe Virgil din minte. În tăcerea fantomatică, bărbatul îşi pierdea uneori identitatea, atunci Anei i se făcea frică de ea însăşi, de patima care o stăpînea şi o făcea, la anii ei, o femeie stîngace, dar cu atît mai îmbujorată de frumuseţe şi slăbiciune. Clipele luminate de farmec şi de mister dispăreau, trupul bărbatului se stingea, ducînd cu sine pacea şi armonia, imboldul care o împingea către fiecare nouă întîlnire cu un clocot nestăvilit.

Nu-i plăcuseră niciodată dimineţile de iunie. O indispuneau. Erau prea limpezi, îi tăiau răsuflarea. Lumina curgea nefiresc de violent, îi alunga somnul şi-o necăjea.

Îşi pregăti în grabă micul dejun : un ou moale şi o feliuţă de pîine crocantă cu un strat subţire de unt. Spălă vasele, sperînd să-şi recapete elanul, să reintre în lumea unei vieţi normale, în care femeia îşi întîlneşte bărbatul în fiecare după-amiază, dar care ei i se părea a fi cel mai cu neputinţă lucru de pe lume.

În cele din urmă se aşeză la biroul instalat în sufragerie, unde întocmise sute de planuri de lecţii, trase cerneală în stilou şi se gîndi iar la omul ei, care plecase în celălalt capăt de ţară. În sufletul Anei vui o orgă uriaşă, apoi freamătul se risipi ca o adiere peste vîrfuri de copaci.

*

Firul rupt al amintirilor, tot atîtea întîmplări prin care trecuse Virgil, se înnoda uşor, conturînd imaginea stenică a unui om care ardea de nerăbdare să-şi împlinească datoria.

Notă telefonică. *Maiorul Virgil Gliga va fi prezent miercuri, 27 iunie, la unitate. Un elicopter îl va transporta în municipiul... Transmite locotenent-colonelul Iacob Giurgea, ofiţer de serviciu pe comandament...*

Instalat confortabil în scaunul moale, maiorul Gliga era singurul pasager al elicopterului militar, o aeronavă puternică, rapidă. Motorul învîrtea elicea uniform, în jur totul părea bine proporţionat, metal şi plastic de culoare

fildeș-gălbui. Plăcuțe de nichel cu avertismente și comenzi tehnice ștanțate, beculețe roșii, verzi, întrerupătoare, cadrane.

Maiorul Gliga privi lateral : cerul clocotea într-un senin ireal, metalic. Parbrizul de plexiglas se argintase. Zburau într-un tunel de lumină violetă. Dedesubt, lucea cursul șerpuit al unui rîu — traversau Oltul. În dreapta, apăru conturul Slatinei, apoi un sat și iarăși o apă, afluent al Oltului, șoseaua, în stînga rămaseră Craiova, culturile agricole, o baltă acoperită de ceață și Cîmpia Olteniei cu arcuiri domoale. Aici ziua se revărsa din plin. În văzduhul încremenit într-o îndărătnică muțenie se unduia, ca o fantasmă, un fum albicios. Cerul își pierduse din prospețime, în azurul său pătat se deslușea o nuanță de oboseală.

În interiorul vătuit, ermetizat, mirosea a piele, a tăbăcărie sau mai degrabă a petrol ars. Elicopterul asculta docil comenzile. Pilotul-șef, căpitan, comandant de escadrilă, îi spuse că are 2 200 de ore în aer și n-a zburat decît elicoptere, adică fofeze, cum le „dezmierdau" cei de la aviația de vînătoare.

„Parcă vă cunosc de undeva, se auzi în căștile lui Virgil Gliga. N-am călătorit împreună în Delta Dunării ?" ; „Nu cred, nu-mi amintesc, tovarășe căpitan, am cunoscut mulți piloți de elicoptere, dar îmi face plăcere să zbor cu dumneavoastră."

Pilotul povesti ceva despre viscolul din iarna trecută, despre un cîine ciobănesc, apoi descrise în detaliu cum salvase o femeie cu naștere grea, zburînd sub un cer cenușiu, morocănos, peste ape tulburi, năbădăioase, care duceau cu ele arbori, magazii și instalații de funicular.

Maiorul dădea impresia că-l ascultă, plecase de-acasă în trombă, lăsîndu-l pe frate-său Gheorghe, care îi călcase pragul după o lungă perioadă de supărare, să mestece o ironie la adresa disciplinei sale.

„De ce nu bei un pahar cu mine ?", se necăjise Gheorghe. „Uite de ce nu beau ! îi spusese, după ce așezase receptorul jos. Peste cîteva minute mă ia mașina din fața blocului." ; „Arde ? !" ; „Da, arde..." ; „Asta ți-e me-

seria. Mie nu-mi plac însă lucrurile făcute în grabă", constatase Gheorghe, cu ton arţăgos, şi-şi mai turnase un pahar şi încă unul.

Băuse în tăcere, absent, în vreme ce Virgil se echipa, iar Ana pregătea valijoara din piele maro, cu cataramele nichelate.

„Să nu uiţi pîinea fără sare pentru mama", îi spusese lui Gheorghe, cînd ieşise pe uşă, în loc de rămas bun, cu un licăr de furie în ochi.

Mama lor, Lucreţia Gliga, rămăsese să locuiască în casa bătrînească, unde crescuseră toţi copiii. Doar iarna şi-o petrecea la feciori, acasă fiind mai greu cu lemnele de foc. Se înfofolea în şaluri, punea într-o geantă de muşama ce găsea de cuviinţă, umplea un bidon cu vin şi pornea la drum, cosind cu piciorul drept, înţepenit din cauza reumatismului. Vara, urca şi cobora lespezile de piatră ale casei cu o înverşunare mocnită, aducea apă de la fîntînă cu o singură găleată, aşeza ceaunul pe plita din ogradă şi mesteca domol cîte un pui de mămăligă ...

„Ce-o fi cu Gheorghe ăsta, cu frate-meu? încerca Virgil să radiografieze o stare de fapt. Vine o vreme cînd nu faci altceva decît să reciţi un monolog în care nu încap decît mustruluieli şi avertismente. Gheorghe are impresia că doar el se luptă cu viaţa şi este plin de răni, că numai el este amărît şi bolnav de plămîni, că numai el s-a sacrificat în tinereţe, a suferit privaţiuni peste privaţiuni pentru a-i ajuta pe ceilalţi fraţi, iar mai tîrziu a fost părăsit, că numai judecata lui e dreaptă şi ca atare poate să-şi întrebe fraţii cu justificată asprime: Voi ce-aţi făcut pentru mine! ?"

Se cutremură o clipă la ideea că Gheorghe ar putea să aibă dreptate. Mai tîrziu regretă un asemenea raţionament. Şi totuşi... „Am fost oare destul de omenos cu Gheorghe?" Îşi aduse aminte de vorbele acestuia rostite atunci cînd se întîlniseră cu toţii, fraţi şi surori (Virgil, Gheorghe, Radu, Maria, Ileana) la moartea lui Gliga cel bătrîn: „Bă, să ne avem ca fraţii, că nu mai dă vaca lapte!" Ce voise să spună?

Seara coborî peste cîmpie cu tot cortegiul de mistere. Maiorul se simţi vlăguit, singura dorinţă după care tînjea era un pat moale. În general avea teamă de oboseală, dar acum o chema, o ajuta să se instaleze în fiecare celulă a organismului.

Dacă ar fi dat dovadă de tărie şi iniţiativă, ar fi raportat la comandament să fie învoit două, trei zile pentru a merge acasă. Dar ce motiv să formuleze concret ? Să aducă drept argument închipuirile Anei ? Să încerce să descurce din învălmăşeala sentimentelor şi ideilor confuze („toane şi ţîfne de femeie, sau poate dragostea, marea dragoste a celei care nu a iubit decît un singur bărbat cu un simţ al absolutului ?"), exprimate de Ana în scrisoare, sensul logic al unei nemulţumiri ? Ar fi fost o soluţie, dar nu îndrăznea să pună în termeni precişi nimic din viaţa lor de familie. Totul decurgea normal, iubirea lor nu se ofilise, amîndoi credeau cu toată puterea în două valori fundamentale : dragostea şi munca, erau mîndri unul de celălalt şi tratau toate chestiunile vieţii cu seriozitate.

În definitiv putea să invoce o nevoie oarecare, dar iată că nu proceda nici într-un fel, peste cîteva clipe se va ridica de pe iarbă, va ascunde scrisoarea într-un buzunar adînc al salopetei şi va porni către dormitor ; acolo va asculta din nou glumele sergentului-major Vătămănescu, spuse în gura mare, ca să acopere sonorul radiocasetofonului cu volumul dat la maxim, apoi va adormi adînc, visînd că se află în curtea casei părinteşti, alături de bătrînul Gliga.

— Tovarăşe maior ! se auzi o voce dinspre tranşeea lată şi adîncă, unde se petreceau lucruri nu tocmai plăcute.

Caporalul Călin Roşca, un moldovean cu ochi scînteietori, de o agilitate care-i contrazicea statura impresionantă, cu braţe vînjoase, alerga spre ofiţer.

— Ce s-a întîmplat, Roşca ?

— Pe fundul gropii se adună apă.

— Cum ? De unde ? întrebă el contrariat.

Ostaşul ridică din umeri.

— Şi tov adjutant Ulişteanu se miră...

— A pătruns cumva şi-n galeriile laterale ?

— Dacă nivelul creşte în ritmul cronometrat de noi, inundă totul.

Maiorul Gliga îşi aranjă ţinuta şi se îndreptă spre depozitul subteran aflat dincolo de salcîmi. Pe drumul de care, panglică albicioasă în negura albăstruie a înserării, grăbea vijelios un tractor. Lîngă vagonul-dormitor doi soldaţi spălau marmitele.

În anii petrecuţi în misiuni, maiorul cîştigase deprinderea de a se acomoda rapid cu modificările imprevizibile de situaţii. Chiar dacă stătea aproape zilnic pe un butoi cu pulbere, îşi păstrase intactă capacitatea de a se bucura de frumuseţile vieţii. Entuziasmul său, dragostea tumultuoasă pentru oameni, îmbibate de credinţa lui în perfecţiune, erau contaminante. Nimeni nu bănuia că dinlăuntrul său era cîteodată pîrjolit de dor şi singurătate, de precauţii exacerbate, de eventualitatea unui eşec (dar ce ar fi însemnat un eşec în cazul meseriei sale ? !). Şi atunci un glas străin îi şoptea : „O să găseşti o funcţie în comandament sau la şcoală. E timpul să te retragi, să faci loc celor mai tineri, celor mai ambiţioşi...“

— Ce se întîmplă, nea Costică ? se interesă maiorul, cercetînd tranşeea.

— Poftim, ne plîngeam că-i arşiţă, spuse cu năduf plutonierul-adjutant Costică Ulişteanu, iar acum ne bălăcim într-o mocirlă infectă. Ne-a inundat.

— De unde izvorăşte ?

— Nu i-am dat de rost. Necazul e că apa se infiltrează în mal şi-l macină strat cu strat. Dacă se surpă ? Malul e garnisit cu proiectile de 75 şocate ...

*

Soldatul Haralambie Geamănu sta ca vrăjit, sprijinit de cabina DAC-ului, prevăzut cu steguleţe triunghiulare negre. Momentan îşi amintise că de la taică-său nu primise în copilărie decît palme în loc de poveţe. Îl mai frămîntau necazurile prin care trecuse nevastă-sa.

Leonora Geamănu lucra la o întreprindere de morărit, dispusă la vreo cinci kilometri în afara orașului B. Ea, împreună cu alte trei femei, naşă-sa Luceta, Olimpia și Dida, aveau sarcina să controleze la ora unsprezece tobele morii. Urcau o scară, se deplasau pe o punte îngustă, urcau altă scară și ajungeau pe o platformă prevăzută cu balustradă. De sus aruncau priviri pline de curiozitate: lumea avea alt aspect. Le stătea inima în loc. Își țuguiau buzele și se mirau: „Uite ce-i omul, o gîgîlice!"

Deschideau ușile metalice practicate în corpul tobelor și curățau praful din aspiratoarele uriașe. Dida, grijulie să nu-i sară oja de pe unghii, scormonea alene prin unghere; femeile erau învățate cu ea, avea o nepăsare veselă și le dădea tot felul de sfaturi cum să se îmbrace șic. Aștepta să se mărite cu un bărbat cu situație, își păstra silueta (mînca doar morcovi cruzi, mere și salată verde, din cînd în cînd mai bea cîte un ou crud), era dată cu ruj și purta pantofi cu tocuri foarte înalte. Cînd ieșea din cutia tobei strănutînd, șifonată și colbăită, Luceta pufnea în rîs: „O, să pregătim repede băița pentru fetiță, că nici pupezele nu arată așa!"

Într-o dimineață, pe Leonora o încercase ameteala (era gravidă în luna a șaptea) și întinsese mîna, căutînd un reazem în balustradă. Din nefericire, parapetul de lemn căzuse în tura de noapte, maistrul îl așezase de formă, urmînd să revină pentru a-l înțepeni în cuie. Luat de valul treburilor, uitase. Leonora Geamănu slobozise un țipăt și căzuse în gol. Marele ei noroc se dovedise a fi o grămadă de saci care-i amortizase contactul cu cimentul. Mașina o transportase fără cunoștință, mai întîi la spitalul din B., pe urmă la cel din Reșița...

— Haralambie! rosti sergentul-major Vasile Vătămănescu.

Soldatul tresări și întoarse capul.

— Ce-i cu dumneata?

— Mă uit și eu...

— Spune-mi, cum se mai simte Leonora ?

— Au pus-o în ghips fără să-i facă radiografia.

— Cum se poate ?

— E gravidă, în luna a şaptea.

— Care va să zică, aşa..., zise subofiţerul, trăgînd din ţigară.

— Coastele rupte s-au prins rău... Lucru făcut pe dibuite... O doare în coşul pieptului, la ceafă... Şi mai e copilul, după o căzătură ca asta...

— I-au dat drumul acasă ?

— Are concediu medical. E...

Soldatul rămase o clipă pe gînduri.

— Nu se poate apleca, merge greu, abia reuşeşte să facă mîncare.

Soldatul Geamănu rămase, ca şi pînă atunci, cu capul plecat. Apoi se răsuci şi porni către malul tranşeei. Se aşeză pe pămîntul reavăn, îşi sprijini mîinile de genunchi şi oftă.

— Mîine o să fie o zi frumoasă, zise subofiţerul. Asfinţitul e roşu... Tu cum ai ajuns la mină ? întrebă el deodată.

— Aşa... Scoatem minereu de fier, dar oamenii sînt de aur. M-am înţeles cu ei, deşi am trecut prin şase meserii pînă la mină şi unii au strigat că sînt o lepră. „Am să te-nfund eu pe tine, tîlharule !“, aşa îmi zicea Mihăilă Guşan, şef de echipă la armături industriale, că am lucrat şi acolo, ca sudor. „Graficu', Geamănu, graficu', deşteptule, graficu' ne mănîncă“, striga toată ziua... Ca boxer....

— Ce, tu eşti boxer ?

— Mă jigniţi, tov major, am categorie. Păcat că au desfiinţat clubul din B. Un tip a pus mîna pe clădire şi a transformat-o în *local familial.*

*

Povestea din sud-vestul ţării petrecută cu ani în urmă. Cumpănă mereu încordată, experienţă la limită, discutabilă. Sau, tot atît de adevărat, o misiune dificilă îndeplinită cu un calcul lucid...

Elicopterul aterizează pe un teren viran, marcat cu var, situat în perimetrul şantierului naval. Maiorul Virgil Gliga era aşteptat de ofiţeri din statul-major de apărare civilă judeţean, de comandantul miliţiei şi directorul general adjunct al şantierului naval. Ceva mai în lături mustăcea un cetăţean în salopetă. Părea tulburat. Avea privirea înceţoşată, părul lins şi obrazul smead.

„El e buldozeristul, precizează directorul general adjunct. Şi-l conduse pe Gliga la muncitorul rezemat de un panou de tablă, din acelea cu care se maschează incinta unui şantier. Ascultă, Hristea, spune-i tovarăşului maior cum s-a întîmplat."

Omul ridică din umeri neajutorat. Se trase lîngă paravan.

„Mda-a, mai pot drege busuiocul ? !", întrebă chinuit de griji.

„Să lăsăm busuiocul, Hristea, e vremea să te trezeşti."

Buldozeristul transpiră puternic. Îl străfulgeră pe maior cu privirea iscoditoare.

„Hai vorbeşte, vreau să ştiu ce am de făcut. Aşadar, lucrai..." ; „Da, lucram cu sîrguinţă..." ; „Nivelai pămîntul..." ; „Nivelam pămîntul în spatele depozitului de cherestea... Tocmai dăduse o ploicică şi ogoise praful... Îhm ! rîse el, deconectat puţin. Am coborît din cabină, că mi-e frică de fulger. După o vreme, norii s-au răzleţit şi s-a luminat... Îhm ! rîse din nou, de parcă ar fi văzut un film de desene animate. Cînd am pornit, lama s-a izbit de ceva, mă iertaţi, sînt vechi în meserie, am simţit fierul rău. După ce-am împins maneta, motorul a tuşit. Fasolea mă-sii ! m-am inervat eu. Ţi-ai găsit naşul, dacă intru-n tine, te sufoc ! Hei, şi disperat dă-i la stînga, dă-i la dreapta, ceva-ceva se urnise : era ca un cazan, tovarăşe maior, nu de ăla, de ţuică, nuu ! zău aşa, turui Hristea, privind la comandantul miliţiei. Un cazan cu cocoşei... Am chibzuit — doar nu sînt de la coada vacii, am fost şi controlor pe maşini — : anunţă, Hristea, miliţia... Însă una ziceam şi alta făceam, de parcă aveam o mînă duşmănoasă. O fi fost şi din pricina emoţiei, că sînt puţin cardiac." „Bine, bine, mai departe. Ai tăiat cu aparatul de sudură ?" ; „Da, probabil că eram hipnotizat..."

Îl lăsară și porniră în direcția terenului decopertat. În vale, cît cuprindeai cu privirea, se înălțau schele, macarale și poduri rulante. Șantierul naval trăia forfota unei zile obișnuite de lucru. Drept în față, printre arborii seculari, clădirea gării, cu cărămida prinsă de mușchi, urcînd ca o dulce amintire dintr-un trecut solemn.

Elev fiind, Virgil Gliga își petrecuse în acest oraș o vacanță de vară la unchiul Ion. Își amintea de o stradă pietruită, întortocheată rău, pe stînga exista un magazin de chimicale, vizavi — croitoria La Petrică, iar ceva mai încolo, așezate în fereastră, sicriile lui domnu' Grig. Din prăvălia lui ieșea zilnic o fată purtînd pantofi cu tocuri *lui-chenz*, așa spunea unchiul Ion : „Aia de la Grig-pastramagiul (cuvîntul pastramagiu trimitea aici la alt sens) cu tocuri *lui-chenz*, cunoaște dragostea de timpuriu...“ O chema Irma.

Virgil se refugia după-amiaza în bălăriile din Rătești, se întindea pe spate, închidea ochii și asculta cum sună vîntul în trestiile subțiri și înalte. Erau clipe cînd își imagina marea întîlnire cu Irma și-i spunea cu cea mai șoptită și mîngîietoare voce din lume : „Sînt singurul care te iubește cu adevărat, Irma, hai să fugim din tîrgul ăsta cu miros de pește... Te-am îndrăgit, plîng noaptea și te visez că plutești pe deasupra bălților, că ai în loc de mîini două aripi de mătase albă, desenate cu păsări și flori...“

Inițial, declarația îl înfierbîntase, pe urmă, tot repetînd-o, o găsise fadă, se rușinase de neputința lui și-și consolidase convingerea că n-o să aibă niciodată tăria să țină calea Irmei.

Fusese o dragoste nemărturisită, curată și statornică, atît de adîncă și misterioasă, încît nu mai găsise puterea nici să-l urască pe Grig-pastramagiul după ce, într-o zi cu vijelie cutremurătoare, Irma avea să se spînzure în atelierul lui de sicrie...

Maiorul se întunecă la față cînd realiză ce făcuse buldozeristul. Avu senzația că lipsea o singură mișcare ca totul să se pulverizeze, iar destinul să se deruleze dincolo de pleoape cu o forță extraordinară.

„Este o bombă de avion și are 3 000 de kilograme, precizează Gliga sec, recunoscînd imediat muniția folosită în al doilea război mondial. O bombă-mină cu trei focoase mecanice, oferi el cu largheță alt detaliu însoțitorilor. Prin mijloc trece un cilindru prevăzut cu exploziv de inițiere foarte sensibil. Dacă buldozeristul mergea mai departe putea lesne declanșa o explozie. Șantierul trebuie evacuat cîteva ore, solicită Gliga, prevederea e mama înțelepciunii...“

Cu profesorul de fizică Pavel Anastasia se petrecuse un fapt inexplicabil. În loc să se apropie de elevul său eminent, devenise tot mai ursuz în relațiile cu acesta. Ca și cum ar fi aflat de la Florin un fapt extrem de neplăcut. Căuta să înțeleagă pasiunea arzătoare a băiatului pentru Constanța, însă numai ce-și amintea și inima lui se asprea ca la cei ce n-au trăit o astfel de poveste.

Într-o dimineață anunțase în cancelarie că elevul Florin Gliga nu este cel mai potrivit pentru a reprezenta liceul la olimpiada de fizică. Colegii săi rămaseră stupefiați. Cunoșteau bine performanțele lui Gliga, chiar dacă erau titulări la alte materii. La întrebarea: „De ce?“, Pavel Anastasia se pierdu în fel de fel de explicații despre modelarea caracterelor omenești, despre o oarecare încăpățînare a elevului și o doză de romantism care-l face să plutească nu se știe încotro. „E mult imprevizibil în acest Gliga!“ Ulterior, cîțiva îl încurajară, încredințîndu-l că nu se amestecă, la experiența sa el fiind cel mai în măsură să hotărască. În opoziție, profesorii mai tineri susțineau că se face o gravă eroare.

„Scînteia, asta lipsește celorlalți, or, Florin Gliga are scăpărarea de moment, pe el nu-l interesează rezolvarea propriu-zisă a unei probleme de fizică sau de matematică, ci modalitatea de a ajunge cît mai ingenios la soluție... Să nu îl îndepărtăm!“

Punctul lor de vedere nu avu sorți de izbîndă.

Profesorul dădea impresia că încearcă să-și frîneze prietenia. Lui Florin i se păru că surîde la el răutăcios.

Își făcu nenumărate reproșuri pentru minutul acela de adevăr. Depuse eforturi serioase pentru a fi cît mai degajat în relațiile cu eleva Constanța Arnăutu. Nici un gest, nici o privire complice, acestă era consemnul. Avea senzația că Pavel Anastasia îi urmărește, simțeau prezența lui peste tot, fiecare cuvînt îl interpretau, îl încărcau de o semnificație particulară, naivă, exagerată. Schimbară chiar locurile de întîlnire. Cu părere de rău părăsiră bastionul din parc, situat în direcția gării, deși regretară grădinița plină de mușcate, plante agățătoare și dalii, aflată în imediata apropiere a gardului, dinspre care venea un aer curat, răcoros, cu aromă de trandafir.

La ore, profesorul păstra un ton neutru. Elevii băgară de seamă că de la o vreme vorbea în parabole. Alteori nu prea înțelegeau unde bate, punctele de legătură, opiniile exprimate li se păreau șocante și nu-i sesizau intenția.

În sala de clasă glasul lui răsuna melodios, voia să fie foarte aproape de simțirea fiecăruia.

„Omul reprezintă o succesiune de anotimpuri, o sumă de indivizi posibili, fiecare cuprinzînd în sine întregul univers, trecutul, prezentul și viitorul. Așa cum nucleul oricărei celule conține în codul genetic însușirile speciei. Omul e puternic, e atotputernic, dar... nu reprezintă nimic fără tandrețe. Să fiți tandri, să rămîneți mereu tandri. E o calitate care nu cere nimic celuilalt, ci numai ție însuți : delicatețe, drăgălășenie, atitudine generoasă, priviri eliberate de orice povară, dorința de a ne cunoaște cît mai bine, la nevoie chiar compasiune. Omul ! Pe cît de puternic, pe atît de vulnerabil ! Or, tandrețea, într-un anumit sens, înseamnă și protecție... Să nu vă mirați de ce spun acum : natura înconjurătoare este plină de afecțiune, de loialitate. Nu trebuie să căutăm în aceasta nici o rațiune, căci logica este o invenție a omului, este nevoia lui de ordine, de limpezire, de clasificare prin reguli și norme. Cosmosul nu a tresărit nici cînd a fost descoperită legea atracției universale, nici la fundamentarea teoriei relativității. Însă omul a căpătat și mai mult sentimentul că este dacă nu superior, cel puțin egal naturii, că poate fi la fel de tandru și de loial...“

...Joia, cînd aveau patru ore, Florin şi Constanţa alergau în staţie şi urcau în autobuzul de Lunca. De aici îi înghiţea pădurea. Ascultau glasul păsărilor, se zbenguiau, atmosfera era nebuloasă şi deconcertantă. Poieniţa, înconjurată de carpeni şi tufişuri de alun, unde stăteau întinşi între ierburi şi flori sălbatice, reprezenta în imaginaţia lor o insulă de marmură albă, loc de întîlnire a cocorilor. Se ciondăneau dacă să se dezbrace sau nu pentru plajă, pînă la urmă nu se dezbrăcau, Constanţa invoca frica de guşteri, deşi la mijloc era altceva, poate severitatea ei, Florin încerca să şi-o imagineze goală, privea direct în soare şi ameţea uşor, îşi acoperea ochii cu palmele, toată povestea îl scotea din minţi, dar răbda, pe faţa lui puteai citi atunci satisfacţie şi viclenie, dacă nu cumva încăpăţînarea omului aflat într-o situaţie care-i solicită puterea de înţelegere mai mult decît sinceritatea firească. Treptat îi revenea seninătatea şi preciza copilăreşte :

„Nici nu ţi-ar sta bine goală în mijlocul pădurii...“

Ea îşi aţintea ochii la el şi-l găsea cu obrajii scobiţi, osos, deşirat.

„Mi-e teamă, eşti prea agitat...“ ; „Drept cine mă iei ?“ ; „În împrejurări de acestea, bărbaţii devin mici tirani dacă se perpelesc prea mult.“ ; „Nu ştiu ce înţelegi tu prin *împrejurări de acestea,* însă vreau să-ţi mărturisesc deschis : cînd sîntem numai noi amîndoi am sentimentul unei sărbători neîntrerupte, mă cunoşti, una cu alta sînt un mutălău, or, cu tine îmi place să clevetesc, să trăncănesc despre o mie şi unu de lucruri şi mai e ceva, poate sună stupid, aş vrea să hoinăresc prin lume cu tine aşa pură cum eşti, dar numai cu tine, fără a dezvălui secretul nimănui, ca două comete surori ce umblă prin univers, fără să ştie nimeni de existenţa lor.“ ; „Interesant, mda, interesant, cine a mai pomenit atîta noroc ? !“

Constanţa îl studia cu coada ochiului, luptînd împotriva întîmplării. Florin se apropia şi-i sorbea cu nesaţ parfumul părului, picioarele ei lungi, cu pielea roză, îi dădeau fiori, pămîntul aburea sub umbra deasă, poieniţa devenea singurul colţ neîntinat unde locuiau numai ei doi, neliniştiţi şi fericiţi...

Băiatul era uimit de siguranța fetei, căci detașarea lui era mai mult o stratagemă. Situația era tot mai jenantă. „Circ, nu-i decît un circ suspendat de o singură clipă, dacă se prăbușește clipa... Eu trebuie s-o păzesc, își impunea el, ocolind gîndul mistuitor, rămînînd nemișcat și tăcut, s-o ocrotesc în numele amîndurora pînă va începe marele joc, adevăratul joc, miracolul bucuriei."

Lîngă rîpă, aproape de rîu, acolo unde se împroșcau cu apă fete și băieți goi, ca niște șerpi bronzați, o porțiune din crîng fusese amenajată pentru distracții estivale. Grijulii, cei care gospodăreau complexul asigurau aprovizionarea continuă cu bere, mai ales în zilele cînd zăpușeala alunga jumătate de oraș în luncă.

O rețea de garduri vii șerpuiau în zigzag, alcătuind mici separeuri. Cîteodată Florin și Constanța se retrăgeau la o masă liberă, pentru asta băiatul ducea muncă de lămurire nu glumă, îi reproșa fetei că era prea de modă veche, deși critica chiar el cu violență atmosfera de discotecă și barurile de noapte. Chelnerița, o mucoasă antipatică, așa i se păruse lui de prima dată, le zîmbea insinuant. N-o agrea nici Constanța. Vorbea cu glasul răgușit; ca una căreia îi place să fumeze și să bea tării. Cu toate acestea, nu le cerea niciodată socoteală de ce stau două și trei ceasuri în fața unei sticle de bere abia începute.

Bani nu prea aveau (Florin reușea să mai scoată de la Virgil Gliga cîte o sută de lei), adunau mărunțișul și-și drămuiau averea comună cu convingerea că nu-și pot refuza nici o dorință.

*

Noaptea se lăsă peste M. și aduse cu ea o teamă nedeslușită. Maiorului, singur în vagonul-dormitor, i se făcu dor de aglomerația orașului, de magazinele cu fel și fel de mărfuri, de chioșcul de ziare, de tarabagiii veseli, înșirați pe o latură a pieții, făcînd reclamă la nimicuri ieftine, de atelierele pitorești unde se confecționau dormeze, jaluzele, rame. Gîndurile nu-i rămîneau locului. Alergînd fără nici o noimă pe colo, pe dincolo, se trezi iarăși în portul de la Dunăre, unde fusese transportat de urgență

cu elicopterul, meditînd pe malul gropii... Lîngă el se aflau radiotelefonul, detectorul și trusa pirotehnică. Deschisese cutia de metal și aliniase pe o lavetă chei mai mari și mai mici, șurubelnițe, clești și gheare, dornul de bronz, ciocanul de alamă, răzuitoarele, lampa de control, dălțile. Își adusese aminte de primul instructaj de specialitate : alama și bronzul nu produc scîntei... Nu credea nici acum că o scînteie ar putea declanșa un focos, însă e bună, e binevenită orice măsură de protecție. Să lași un spațiu cît mai redus imprevizibilului, să reduci acest spațiu la zero... Așa lucrezi mai în siguranță, lovești cu ciocanul în daltă și dalta alunecă pe oțelul strunjit, trecut printr-o baie de cadmiu, patinează și atît. În capul tău se învîrte ca o morișcă legea de funcționare a mecanismului. Elicea n-a sărit la cădere ; dintr-un motiv, dintr-o mie de motive. Prin urmare focosul poate fi scos fără a transmite fiecărei celule din organism un impuls codificat, tradus prin semnalul ATENȚIE ! ...

Dar poți să nu fii în alarmă ? Acolo unde este un om, un singur om apar și fericirea, și nefericirea.

Fericirea e relativă, se deosebește de la om la om, are aparențe și esențe. Fericirea celor care dezamorsează bombe este încrederea că nu vor fi zdrobiți de forțele oarbe...

Maiorul privise la colosul de oțel puțin neliniștit. Căzuse din avion și se înfipsese doi metri în pămînt...

Dacă elicea de siguranță și armare se deșurubează complet din blocul percutor, acesta, la contactul cu obstacolul, presează arcul, percutorul izbește capsa, se aprind pastilele de pulverin comprimat, iar scînteia, flacăra, provoacă detonarea fulminatului de mercur sau a azoturii de plumb și de aici, prin intermediul inițiatorului de tetril, se produce explozia bombei. Focosul mecanic de fund, un MK-V, pentru bombele care explodează instantaneu, este din oțel strunjit și cadmiat...

Maiorul sărise în groapă și măsurase cu ruleta dimensiunile bombei : 270 centimetri lungime, 112 centimetri în diametru.

Pentru un om, 2 000 de kilograme ori 200 de grame de trotil înseamnă același lucru...

Maiorul își aduse aminte iarăși de figura lui Gheorghe. O cută adîncă îi brăzda fruntea între sprîncene. Rămăsese singur, Ana conta doar ca decor. Om dintr-o bucată, acesta se simțea bine numai la sărbători, dar era un bine pe muchie de cuțit, în orice moment putea să izbucnească, să lovească fără cruțare dacă i se năzărea că partenerii nu sînt la bunul lui plac, spunea că frații lui orășeni nu sînt învățați cu greul. Virgil dorise cu toată ființa să audă din gura lui cîteva cuvinte, dacă nu de încurajare, cel puțin de bună-cuviință: „Bine, frate, știu că trebuie să pleci...“ Nu făcuse acest pas.

La început, Virgil încercase să privească lucrurile cu detașare. Dar mai tîrziu, treptat și din ce în ce mai des, își reproșa că n-avea curajul să fie el însuși, că își ascundea capul în nisip ca struțul: „În felul ăsta îi dau apă la moară.“ Gheorghe n-avea nevoie de laude mieroase pentru a scăpa de amărăciunea care-l copleșea din senin. Singurul subiect tentant îl constituiau banii. Or, pe acest teren delicat Virgil nu angaja discuții în prezența Anei. Îi dădea cît credea de cuviință, pentru că, la rîndul său, nici Gheorghe, dotat cu bunul simț al omului simplu, nu cerea nimic, numai făcea aluzii: „Mi-am ros unghiile tot căutînd niște bani să cumpăr o jumătate de metru cub de scîndură pentru parmaclîc. Da' nu contează, poți trăi și fără parmaclîc...“; „Ce tot bombăni acolo?“; „Nimic. M-a luat gura pe dinainte... Mă uit la magnetofoanele ăstea... Scumpe, scumpe... Nu vă ajungea unul?“; „Băiatul, Florin...“, îngăima Ana. El se bosumfla, dintr-o privire făcea inventarul apartamentului și spunea cu voce albă: „Un lux să stea pisicu-n coadă!“. Apoi începea să turuie, că el fusese calul de povară, datorită lui învățase Virgil și, adicătelea, dacă lui îi e bine, să nu-i mai pese de alții?

...Virgil aștepta să fie anunțat prin radiotelefon că zona a fost evacuată. De fapt, era vorba de personalul a două depozite și de constructorii care lucrau la hala nouă a portului. Peste coama reavănă a pămîntului îm-

pins de buldozer observa cum se precipită oamenii ; se strecurau printre mașini, era o stare de febrilitate, mută, disciplinată, înțeleasă imediat, fără prea multe explicații.

Trupul ofițerului ardea... Inspiră și expiră aerul cu pauze mari, amplificat, pentru a-și oxigena puternic țesuturile, pentru a purifica organele și nervii. Observase că o respirație corectă îți creează un echilibru stabil, îți dă încredere. Flexă degetele, strînse pumnii, își masă palmele. De cîte ori nu meditase în școala militară la acest moment crucial : secundele dinaintea luptei cu necunoscutul. Desigur, pe atunci nu avea experiență, nu cunoștea nici teoretic tipurile de focoase din cele două războaie mondiale. Cu timpul, experiența se consolidase, demontase zeci și zeci de tipuri de muniție. Cunoașterea îți eliberează ființa, te așază de la început pe drumul cel bun, îți dă puteri dacă ești vlăguit, îți readuce calmul dacă în ochi se adîncesc licăririle ciudate ale nesiguranței.

Radiotelefonul păcăni. După ce vorbi cu comandantul miliției, coborî în groapă și se îndreptă hotărît spre focosul de bază. Pregătind pompița cu lichid de frînă, își aminti dintr-o dată cuvintele lui taică-său. Era elev la școala militară și în vacanță muncea cît șapte. Tocmai clădeau un stog de fîn în grădină. Bătrînul Gliga stătea cocoțat pe vîrful căpiței, iar el îi arunca poloage de nutreț. Dar le făcea vînt nu știu cum, șui, ca omul care ține furca în mîini o dată pe an. Iar bătrînul Gliga se proptise numaidecît în țăpoi, îl privise sentențios și-i pusese, cu jumătate de gură, o întrebare de la care, în mod sigur, nu așteptase răspuns : „Ce ești așa plăpînd ?“ Plăpînd avea la el un cu totul alt înțeles. Nu însemna nici pe departe debil, neajutorat, ci prostănac, bleg de-a binelea. Mai apoi, cînd aflase că băiatul lui dezamorsează bombe, îi strigase cu voce răgușită, înăbușindu-și hohotul sarcastic : „Ce vorbești, dom'le ?! Cred că te bucuri de mare trecere... Și cîștigi bine, nu ? Să-mi dai și mie un pol să-mi iau o cravată... La urma-urmei, fiecare cu păcatele, cu meseria și cu femeia lui. Durerea mea-i alta : se duce de rîpă casa, se stinge neamul, Gheorghe are

două fete, Radu trei fete, iar Maria doi băieți ! De-aș mai trăi să-ți văd odraslele, să împlinești, fiul meu, pofta ce mă arde..."

*

Privind la aripa dezgolită a depozitului de muniții, luat cu asalt pe dedesubt de șuvoiul murdar, maiorul tresări. Stătu o clipă locului să se dumirească și avu revelația întoarcerii în timp. O vedea aievea pe Ana, vrednică și iubitoare, pierdută între sălciile bătrîne din lunca rîului, chemîndu-l într-o lume necunoscută, făgăduindu-i ceasuri de tihnă, de libertate deplină. Nu putea să nu-i dea ascultare. Ana aruncase cît colo bluza și aerul dimineții îi înfrigurase pielea albă, întinsă a pieptului. După un timp își dezbrăcase și fusta ; cu gesturi leneșe, de femeie care abia a părăsit culcușul cald, deplin împăcată cu viața, amînînd parcă plăcerea de a-și învălui trupul în ceața stropilor, puzderie de cioburi mărunte ce-i pișcau pulpele goale. Virgil se apropiase și-i mîngîiase mijlocul încordat, șoldurile domoale, picioarele răcorite de bruma rîului. Femeia nu răspunse imediat chemării sale mute, senzațiile noi, măreția dimineții îi stîrniseră, surprinzător, lăuntrice focuri. Legat de munca lui pînă la ultima fibră, Virgil nu numai că pretindea, dar luase toate lucrurile foarte în serios. Asta nu însemna că nu existaseră atîtea momente cînd era pus pe năzdrăvănii, cînd devenea copil și o privea drept în ochi, îndrăgostit, repetîndu-i că este unica făptură pe care o iubea. Prima și singura lui iubire. Fiind însă atît de ocupat, absorbit de răspunderea ce-i revenea în detașamentul pirotehnic, uneori devenea ursuz, n-o auzea și nu-i răspundea ; alteori cuvintele i se învălmășeau alandala pe buze și Ana înțelegea cît de departe călătorea el cu gîndurile și se zbătea să-l apropie. Dacă nu reușea, se considera lipsită de fantezie și se întrista.

... Înnoptaseră într-o casă de țară încărcată cu vase și farfurii de lut smălțuite, cu urcioare borțoase și amfore zvelte decorate cu păsări și cu semnul soarelui sau al roții. Pe o poliță erau stivuite zeci de icoane pictate pe sticlă și lemn, cu chipuri de domnitori bărboși. În pat

dăduseră peste un buchet de mentă și levănțică. „Te simți bine ?“ ; „Ssst ! făcuse Ana. Trezești oamenii. Pentru ei este o zi ca oricare alta. Sînt obosiți, iar mîine vor fi în picioare dis-de-dimineață.“

Virgil se trîntise în pat și uitase că mai există. Plutea liniștit, imponderabil, furat de dezmierdările Anei. Din parte-i, timpul putea să se fi oprit în loc pentru totdeauna. Ana îi cuprinse obrazul în palme, murmurase ceva, exagerînd poate bucuria. „E o noapte binecuvîntată, înțelegi ?“, apoi capotelul alunecase de pe șolduri.

Pierdut între vis și realitate, Virgil percepea și acum, cu simțuri ascuțite, cuprins de o liniște adîncă, foșnetul de mătase al pielii, bătaia genelor, răsuflarea ei fierbinte. Cuvintele, șoptite arar, îi stăruiau în urechi : „Avem toată viața înaintea noastră... Să facem din ea sărbătoare...“

Dimineața, gazda le adusese o strachină cu lapte și o pîine aburindă. „Luați, mamă... Dumneaei să mănînce mai sănătos, e tare puțintică la trup !“

Virgil așezase strachina pe mijlocul mesei și aruncase o privire la rucsacuri. Odihneau alături. Mai aveau acolo conserve, plăcintă cu mere, cașcaval, dulciuri, salam de Sibiu. Mîncaseră pe săturate lapte cu pîine. Strachina, în găvanul căreia se ciocneau lingurile de lemn, îi amintise de copilărie. „Cînd eram uite-așa, mîncam cu frate-meu Gheorghe din același blid, iar mama ne spunea că astfel ne legăm să trăim frățește toată viața.“ ; „Eu nu vreau să trăiesc *frățește* cu tine ! se alintase Ana. Viața noastră poate fi o iubire fără de sfîrșit, zi-și-noapte între noi poate stărui mireasma cîmpului proaspăt, dacă vom ști să mergem pînă în miezul lucrurilor cu adevărat importante !“ ; „Viața e ca o călătorie ! se trezise Virgil explicînd școlărește. Depinde numai de noi doi să fim fericiți.“ ; „Mai mult și mai mult de tine ! sărise ea nemulțumită. Nu vreau o dragoste pe apucate ! Hai să facem în așa fel, încît să nu mai fie nici o barieră între clipele de taină, de sublimă înălțare, binecuvîntate de sinceritate, și clipele de viață obișnuită, cu măruntele certuri de fiecare zi, cu preocupările de serviciu, cu grijile și vanitățile omenești !“

Sensul acestor cuvinte îi dezmeticise pe amîndoi. „Iartă-mă, Virgile, pînă acum n-am vorbit deloc despre meseria ta... Trebuia să se întîmple! Era necesar un inventar!... Ascultă-mă cu atenție: ce-ar fi dacă ai întocmi un raport și ai solicita să fii mutat în altă garnizoană?!; „S-ar putea să-mi aprobe, or, eu nu doresc să părăsesc detașamentul pirotehnic!"; „De ce, dragul meu drag?! La mine nu te gîndești? La frica..."; „E o prostie, o gogomănie!"; „Prostie, zici, gogomănie! Nu ți-aș dori să ajungi vreodată atît de singur și cu somnul veșnic speriat... Să asculți trecerea timpului, să simți că prin fiecare suspin trupul se descarcă de o înfrîngere..."; „Pentru ce complici lucrurile? Ai o ocupație, ești profesoară de istorie, plictiseala nu te dă afară din casă. O să avem în curînd un copil, poate o fetiță și o să dormiți amîndouă îmbrățișate, o să-i spui povești, o să hoinăriți..."; „Tot mai des îmi țiuie urechile, continuase ea, visez urît, sîngele fierbe în mine, atunci deschid ferestrele și în casă pătrunde un fîlfîit lipicios, rece, parcă mii de lilieci ar invada încăperea, colorînd aerul cu pînze fluide. Pielea mi se asprește, buzele îmi devin amare, stau fixă, cum aș fi îmbrățișată de o stafie gelatinoasă, dar nu vreau să mă dau bătută."; „Femeie, femeie, o stea mică, nespus de mică, luminează acolo, sus, pentru noi. Ridică ochii din pămînt..."

Ana se tulburase, nu mai fusese în stare să urmărească ideea începută. Ar fi vrut, din tot adîncul făpturii ei, să-l ajute, să-i arate un semn de înțelegere. Dar știa prea bine că nu e ușor, de aceea forțase nota.

„Armata e mare, Virgile, cum de ți-ai găsit locul chiar în această unitate?! Și de ce ți-au dat casă pe strada Cetății, în furnicarul acela?!"; „Nu te mai înțeleg. Ba te plîngi de singurătate, ba ești pornită împotriva forfotei din oraș!"; „De cîte ori sună telefonul, de atîtea ori mă apropii de el cu sufletul la gură. Dacă s-a întîmplat ceva?!"; „Ce să se întîmple și cu cine?"; „Cu tine, omule!"; „Glumești! Mie, Ana, nu mi se poate întîmpla nimic. Absolut nimic, să-ți intre bine în cap!"; „Virgile, Virgile! Stai toată ziua călare pe bom-

bele tale, iar acum încerci să-mi vinzi liniște de doi bani ?!" „Nu sînt bombele mele. Și mai află că orice mișcare la noi este calculată de o sută de ori..." ; „Da... Da... Și plutonierul Dinu Crăciun ?!" ; „Taci ! țipase Virgil ca ieșit din minți. Taci ! Oh... A fost o clipă de bucurie și ai alungat-o..." ; „Sînt o proastă, iartă-mă, dragul meu !" ; „Îmi făcusem atîtea planuri cu concediul ăsta... Deh ! Ca omul. Totul mergea prea bine. Ajunsesem să cred că e destul să-mi doresc ceva pentru a se îndeplini întocmai. Dar vorba ceea : ai văzut minune care să țină mai mult de trei zile ?!" ; „Dacă aș avea putere, ți-aș spune mai multe..." ; „Lasă-mă să dorm, Ana... Cazi prea ușor pradă închipuirilor." ; „Nu sînt vinovată că privesc meseria ta cu ochii și cu sufletul meu. Spune-mi deschis : tu te-ai îndoit vreodată ?" ; „Dacă e vorba de ceea ce fac eu — nu, nu m-am îndoit și nici n-am de gînd să mă îndoiesc !" ; „Ești îndărătnic. Îmi pare rău că nu izbutesc să vin de hac încăpățînării tale !" ; „Uite ce e : orice s-ar întîmpla, din detașamentul pirotehnic nu plec ! Aceasta e viața sau acesta e destinul meu, zi-i cum vrei. Pentru asta m-am luptat, asta am învățat, asta îmi place, asta fac. Te rog, cu toată ființa mea te rog să nu fii tulburată ! Așa este la început, te apasă nedumeriri, te neliniștesc șoapte și eforturi, picioarele nu te mai țin, ești pe o corabie care se zgîlțîie zdravăn, cît cuprinzi cu privirea nu zărești decît valuri și iar valuri, tînjești noapte de noapte după răsuflarea bărbatului, iar dimineața, cînd zorii abia răzbat prin storuri, ai vrea să te cuibărești la pieptul lui, ai vrea o fărîmă de compasiune. Așa-i, dar te-obișnuiești. Cu ce nu se obișnuiește omul ? !" ; „Văd că ești bine documentat..."

•

— Avem nevoie de o motopompă, avansă o propunere plutonierul-adjutant Ulișteanu.

— Buun ! Întrebarea e : de unde o luăm ?

— Președintele, tovarășe maior, ne poate ajuta.

— Se udă zi şi noapte pămîntul. Cu puhoiul de căldură care s-a abătut peste lanuri nu-i de glumit... Să facem totuşi o încercare. Vătămănescu ! Unde-i băiatul ăsta ?

— Ordonaţi, tovarăşe maior !

— De unde vorbeşti ?

— Sînt aici, în tranşee, caut pacostea aia de izvor.

— E noapte-noapte şi voi umblaţi de colo-colo ca nişte lunatici ! Vino la mine !

— Nu mai pricep nimic, se văită el.

— Asta te priveşte personal. Acum te duci urgent cu maşina în comună, îl scoţi din pămînt, din iarbă verde pe preşedinte şi-l rogi, din partea mea, să ne împrumute o motopompă. Are, n-are, fără motopompă nu faci calea-ntoarsă. Ai înţeles ? Ia trei, patru soldaţi cu tine. Îi explici...

— 'Nţeles, tovarăşe maior.

— Roşca ! strigă ofiţerul la caporal, aduceţi găleţile şi organizaţi evacuarea apei. Cît se poate. Să luăm nişte cizme, nea Costică, şi să coborîm în baltă, se adresă subofiţerului.

— Dacă a lovit careva cu tîrnăcopul o ţeavă, o conductă ? bombăni plutonierul-adjutant.

— Conductă în mijlocul cîmpului ? Îngropată la doi metri ?

— O instalaţie construită de nemţotei...

Subofiţerul îşi trase cizmele şi coborî în groapă călcînd pe urmele maiorului. Apa bătea la tureatcă. Malul din dreapta, înalt de peste opt metri, aducea, la lumina lanternei, cu o felie de tort garnisită cu bomboane arămii de ciocolată : erau ogivele proiectilelor stivuite în lăzi cu lemnul putrezit...

Sergentul-major Vătămănescu îi descrise preşedintelui situaţia de la fostul depozit german în culori atît de sumbre, încît acesta lăsă furculiţa în farfuria cu tocăniţă de cartofi şi urcă imediat în cabină, lîngă subofiţer. Se deplasară, pe La Ruptură, după Dealul Boştinei, unde funcţionau mai multe agregate ce sorbeau cu nesaţ apa din lacul de acumulare. Aici preşedintele avu parte numai de lucruri neplăcute.

— Eu port răspunderea, se răţoi un inginer tînăr, dumneavoastră nu vedeţi că nu plouă ?!

— Da, păcat că nu plouă, însă avem nevoie de o motopompă, zise preşedintele blînd.

— S-avem pardon. Pe arşiţa asta ? Rîdeţi de mine...

— Omule drag, ascultă-mă cu atenţie, militarilor le trebuie urgent o motopompă.

— Nu se poate ! răspunse ursuz inginerul.

— Băieţi, se adresă preşedintele ostaşilor, urcaţi motopompa de lîngă gheretă în camion.

— Pe răspunderea dumneavoastră ! îl repezi inginerul înfierbîntat.

— Ei, haide-haide, cu cele şapte motopompe se poate asigura necesarul de apă.

— Şi la porumb ? Şi la răsadurile de varză ? Şi la ardeioase ? Ştiţi că astăzi două aripi de ploaie s-au defectat ? Iar echipa de remedieri hidro n-a înlocuit nici acum conducta de azbociment spartă...

— Te plîngi ca o babă, zău aşa. Mîine-dimineaţă ai motopompa acasă.

Inginerul arăta o faţă crîmpoţită, ca după un chiolhan.

În jurul orei zece noaptea, sergentul-major Vătămănescu trase camionul la buza tranşeei. La înapoiere, preşedintele luase din aşternut vreo cinci băietani robuşti, pe care-i prezentă cu o vădită bună dispoziţie :

— Flăcăi din formaţiunea de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei. Vă stau la dispoziţie. Cafeluţele şi ţigările — după !

— Nu ne aşteptam la un ajutor atît de substanţial, sînteţi grozav, zise maiorul Gliga.

— Sînt mulţumit că pot face ceva. Cît despre flăcăiandrii ăştia... E bine să înveţe, să se afirme, să ştie ce-i cu răspunderea şi disciplina, că mîine le vin ordine de recrutare şi n-aş vrea să fie pe-acolo nişte tămîioşi. Nu-i aşa, Cristache ? Ăsta e băiatul lui Trandafir, brigadierul, arătă preşedintele la nimereală, pentru că, oricum, în noapte abia li se deslueau umbrele. Primul la horă ! Cînd aude lăutarii, te, te !, bate talpa de dau cîinii să rupă gar-

durile ! Acum, îi ghionti el pe tineri, prezentările fiind făcute, puneți umărul la descărcat și la racordat conductele.

Cu cizmele clefăind prin noroiul care se formase în groapă, maiorul înaintă cu greu (la mijloc nivelul apei depășise un metru). Cercetă cu atenție, la lumina lanternei, zidul de pămînt supus eroziunii. Cunoștea starea muniției. O surpare putea produce un dezastru. Era ca o piramidă construită din ouă. Suficient să se rostogolească unul, ca toate celelalte să alunece în avalanșă.

Președintele își suflecă pantalonii și intră în apă să potrivească sorbul.

— Nea Costică, zise maiorul, să rămînă aici numai doi, trei oameni ! Apoi, adresîndu-se președintelui : Scade nivelul ?

— Scade, scade, bine lucrat. Trage afurisita, deși e mai mult noroi...

— E timpul să plecați, îl întrerupse ofițerul.

— Cum ? ! se împotrivi el.

— Ulișteanu se pricepe și la motopompe.

— Orice-ar fi, eu nu vă las singuri, chibzui președintele. Băieți, își chemă el ajutoarele. Ați făcut treabă bună. Pe cai și valea !

Curînd, flăcăii și ostașii dispărură dincolo de gardul de sîrmă.

Sub un proiectil stratul de pămînt se subțiase. Maiorul Gliga apropie lanterna. Mîna îi alunecă ușor, elegant, pe suprafața metalică vopsită inițial în galben-oranj. După zece minute proiectilul era gata dezgropat. Cei doi oameni îl transportară pe brațe și-l așezară în rînd cu altele care așteptau să fie încărcate în camion și transportate în poligonul de distrugere. Maiorul nu-și îngădui nici o clipă de răgaz toată noaptea. Președintele moșmondi la pompă și la sorb, acesta înecîndu-se mereu cu pămînt. Către dimineață, în groapă nu mai era strop de apă. Atunci descoperiră o conductă. Plesnise ca un cartof copt. Ipoteza plutonierului-adjutant Ulișteanu în legătură cu instalația de apă se dovedise justă. La lumina zilei, cînd se

uitară mai bine unul la altul, pufniră în rîs. Mînjiți cu noroi, din creștet pînă în tălpi, aduceau cu niște arătări coborîte din negura cîmpiei.

*

Cînd se întîlneau, Constanței nu-i tăcea gura o secundă (lucru ce compensa oarecum firea lui posacă, retrasă); turuia cu o voioșie gălăgioasă despre ea, despre familie (pînă la a treia spiță), despre visul lor comun, care nu putea fi realizat fără o mare și constantă iubire. „Pașaportul nostru pentru eternitate, obișnuia să spună ea, cu o anume intonație și emoție, va fi puterea de a depăși tot ce-i meschin, de a ieși învingători din orice criză, păstrînd neatinsă credința în dragoste!" Florin asculta cu sfințenie și înțelegea că dacă se iubesc cu adevărat vor fi în stare să găsească energia necesară pentru a birui neajunsurile și împotrivirile vieții. Descoperise că fata are un timbru care înmoaie inima și incendiază imaginația. Și mai erau ochii ei cu o strălucire nefirească, mijlocul drept, grațios, mirosul natural al pielii. Adesea rămînea surprins de capacitatea ei de observație. Întîmplări cotidiene, cărora nu le acordase nici o importanță, fapte mărunte, banale, o vorbă aruncată în glumă de un coleg, conflictele, tîrguielile și micile conspirații din clasă, criza de personalitate a lui V. de la chimie, ticurile profesorului de geografie, sub foarfeca inteligenței ei sclipitoare își dezvăluiau gama de nuanțe pe care el nu le percepea în mod obișnuit. Constanța nu dădea dovadă de o știință anume, ci de un echilibru lăuntric, de o înțelepciune nativă care o îndemna să se confeseze îndelung și amănunțit, să depene povești. Vorbele ei întruchipau un neașteptat suspin de ușurare. În fața acestui spectacol uimitor, băiatul rămînea complet mut. Simțea că trece prin viață fără ca aceasta să-l atingă, că nu are acces la realitatea din colectivul clasei.

Încet, încet în ordinea sa lăuntrică se insinuase și o stare incomodă de neputință, de intensă preocupare pentru condiția sa umană, de scepticism, de anxietate, de confruntare cu prezentul, un fel de teamă față de per-

spicacitatea fetei iubite (cu atît mai mult, cu cît în comportamentul său nu putea să încapă nici un fals, deoarece Constanţa l-ar fi depistat imediat). Erau şi momente cînd se întreba cu toată seriozitatea dacă nu cumva fata descoperise manevrele prin care evitase să o întîlnească de cîteva ori, dintr-o neliniște inexplicabilă, datorate unei cenzuri interioare pe care el o numise, cu afectare, adîncă scufundare în jocul de lumini şi umbre al contemplaţiei de sine. Probabil frica de a nu fi văzuţi împreună şi de a nu da naştere la tot soiul de comentarii. În subţirea lui singurătate încercase (nu ajunsese însă la un rezultat satisfăcător) să-şi explice incapacitatea de a răspunde la unele întrebări ce sugerează senzualitatea trăirii personale. Era ca un exerciţiu de avînt liric în care percepţia lumii se realizează superficial în lipsa unui simţ al imaginii.

Astfel îl chinuia oboseala şi-i scădea speranţa. Veneau zile cînd se simţea bătrîn, epuizat, lipsit de mijloace de apărare. Alteori manifesta un optimism exagerat, se angaja (iar Constanţa îl asculta cu răsuflarea tăiată) în construcţia unui viitor nimbat de lumini idilice, dădea lămuriri didactice, de pildă : „în viaţă să nu lucrezi după şabloane", sau „a nu-ţi uita locurile natale e foarte important, există un spirit al cîmpiei, unul al munţilor, altul al podişului, adîncimea perspectivei este în legătură cu poziţia orizontului copilăriei...". Devenea băiatul de care se îndrăgostise Constanţa. De aceea ea îl şi necăjea : „N-o să putem să ne ascundem mereu. Odată tot vom fi văzuţi împreună." Florin simţea că îl ia cu frig. „Şi ce vrei ?! Să strigăm în gura mare : oameni buni, noi doi ne iubim, puţin ne pasă ce credeţi ! Sîntem hotărîţi să mergem pînă la capăt ! Ştii prea bine, taică-tău e mereu cu ochii pe tine. Mai mult, nu mă poate suferi..." ; „Hai, potoleşte-te ! O vorbă, acolo... Or, vorbele nu pot deruta decît pe cei slabi de înger ! Cînd vom termina liceul va fi atît de simplu..." ; „O-la-la ! Dar pînă atunci ?" ; „Ce-i pînă atunci ? Să fim cuminţi şi să învăţăm. E singura soluţie !" ; „Ciudat, *Titirobil* mă povăţuia la fel ! În realitate, tu poţi fi cuminte, poţi învăţa, te poţi controla. Nu te dogo-

reşte nici un foc lăuntric, n-ai creierul înfierbîntat, nu eşti nerăbdătoare.„ Te iubesc, fată dragă ! Şi nu mai există loc de nimic...“ ; „Sînt o fată ca oricare alta, am şi eu inimă, o ştiu prea bine unde e, pentru că uneori îmi dă palpitaţii, am de toate, dragostea mă macină, mă nelinişteşte, mă înstrăinează de familie, sînt uşor speriată. Ceva trist mi se furişează în suflet cînd nu sîntem pe aceeaşi lungime de undă, deoarece nu există alt remediu împotriva suferinţei decît încercarea de a depăşi cu eforturi comune condiţia noastră ingrată...“ ; „Vorbeşti ca un om mare !“, se maimuţărea el şi o privea cu profundă mirare n-o mai auzea ce spune, buzele ei se mişcau ca într-un film fără sonor şi rezista, rezista, îmbibat de năduşeală, de un chin dulce şi amar...

Prin anii cincizeci şi cinci Cristinca Poinăreanu fusese numită învăţătoare în comuna M. Primăria acceptase, la sugestia bărbatului ei, Grigore Poinăreanu, ca cei doi soţi să locuiască într-o cameră din *Casa Vînătorului* (un conac boieresc părăsit şi transformat în casă de oaspeţi) şi să folosească o construcţie anexă drept bucătărie. Pe maiorul Gliga, preşedintele *ceapeului* îl sfătui să tragă în gazdă la familia Poinăreanu.

— Sînt cinci sau şase odăi goale. Noi le folosim pentru oaspeţi. În plus, învăţătoarea găteşte ne-mai-po-menit ! E ardeleancă, ce mai, dom'le ! Toţi care trag aici se simt reconfortaţi, lacul, grădina le trezesc un sentiment de prea-plină linişte, de siguranţă. Avem în plan să înfiinţăm chiar o casă de odihnă, de ceva fonduri dispunem, dar nu găsim un om întreprinzător. Într-un timp îl vizasem pe Grigore Poinăreanu. Dar e ceva suspect...

— Cum, *suspect ?*

— Aăă ! El... Cu Grigore e o poveste... În general se ocupă cu stupii, cu vînătoarea, mai pescuieşte în lac, nu pricinuieşte nimănui vreun rău...

— Pot să-l iau şi pe Ulişteanu cu mine ?

— Aveți loc berechet, v-am spus, în aripa dinspre nord sînt cinci sau șase odăi goale. Alde Poinăreanu nici la preț nu-s prea scumpi, dacă e vorba de masă, iar locuința e aproape de S.M.A., unde ați cazat militarii.

— Asta îmi convine de minune !

În momentul cînd pătrunse în rariștea unde se înălța fostul conac (în comună i se spunea *Casa Vînătorului)* maiorul simți un miros pătrunzător și îmbietor de cantalup. (Într-o vară, lucrînd pe la Hanu Conachi, în împărăția pepenilor galbeni, prinsese obiceiul să se așeze pe malul rîului ; învăluit de umbra nopții, cu privirea ațintită în nemărginirea cîmpiei, în care dospeau aromele fantastice, pătrundea cu simțurile în zone de obicei inaccesibile percepției, își umfla plămînii cu aer, inspira și expira mirosul electrizant de cantalup, ca pe o adiere de primăvară descoperită în amintire.) Curios, acest parfum dulceag, înăsprit de răcoarea nopții, avea să se asocieze definitiv nu cu nopțile petrecute în cîmpie, ci cu imaginea *Casei Vînătorului.* În orice loc s-ar fi aflat, în clipa în care își amintea de conac aerul se tulbura, tresărea de năvala unor seve moi, jilave, înecăcioase și din tăriile pămîntului se ridica abureala pepenelui galben despicat de arșița verii. Atunci tot corpul i se învolbura de dorință, se lăsa purtat ca de un curent invizibil, era o zvîrcolire neașteptată a simțurilor, așa cum ar fi atins pe coapse o femeie cu pielea lunecoasă.

Casa Vînătorului era construită din cărămidă arsă în cuptoarele din Rediu, un cătun situat la confluența celor două rîuri. Sub streașină, la nivelul de sus al ferestrelor cu gratii, pereții erau împodobiți cu un brîu ornamentat în relief. Ușile, cu geamuri ovale, mate, prinse în rame grele, filtrau discret vîlvătaia amiezii, fiecare hol fiind ca un ou ceruit, din interiorul căruia realitatea părea înghițită de o pîclă subțire. În grădină, unde copacii grei se topeau în lumina sticloasă a după-amiezilor, se înălța un pavilion înconjurat de ierburi și mărăcinișuri, părăsit parcă, impresia de pustiu fiind alimentată de zborul nervos al păsărilor care își aveau cuibul sub cupola conică ; un chioșc vopsit în verde și albastru, unde soții Poinăreanu își omorau timpul în zilele de sărbătoare cu table și

cărți, mai nou cu Scrabble, un joc ingenios care se apropie, ca idee, de compunerea careurilor de cuvinte încrucișate, sau pur și simplu se retrăgeau aici cu musafirii pentru a servi o gustare și un pahar de vin roșu din producție proprie.

Atmosfera stranie pe care o emanau cele două construcții, fostul conac și chioșcul, *foișorul,* cum îl numea Cristinca, mobilele vechi, armele de foc din panoplii, obiceiurile și chiar felul de a gîndi al Poinărenilor dădeau impresia unui colț de pămînt uitat de lume.

— Aici veți locui dumneavoastră, tovarășe maior, îi prezentă camera Grigore Poinăreanu. Jumătatea asta de casă este rezervată oaspeților, nu știu dacă v-a precizat primarul...

— Președintele *ceapeului,* el ne-a îndrumat...

— Totuna, surîse gazda. E o convenție, am acceptat să primim notabilitățile care vin cu treburi în comună, altfel mai introduceau două familii în aripa de nord și nu ne-ar fi convenit. Nevastă-mea, Cristinca, le pregătește masa, primăria decontează cheltuielile...

— Perfect, zise maiorul, numai că în cazul nostru, spun *al nostru,* deoarece o să mai sosească un tovarăș, un plutonier-adjutant, noi sîntem cei care achităm întregul cost. Lucrăm pe cont propriu ! rîse maiorul.

— Rămîneți mai mult pe aceste coclauri ?

— O lună, două, poate trei, depinde...

— Înțeleg, nu-mi puteți spune exact, așa e la armată !

— Nuuu ! Nu e nici un secret, însă efectiv nu știm nici noi.

— Nevastă-mea e învățătoare, are cea mai mare vechime în comună. Oamenii o respectă, copiii care ies din mîna ei se cunosc, reușesc la licee, la școli profesionale. Astea, mai tinerele, își dau ifose... Beți ceva ?

— A fi dascăl e un lucru sublim, trecu maiorul delicat peste întrebarea gazdei. Cine uită chipul omului care i-a pus condeiul în mînă ? ! Și nevastă-mea e tot cadru didactic.

— Nu mai spuneți ! Ce materie ?

— Predă istoria la un liceu din oraș.

— Mă bucur, spuse el. Dacă într-o zi vom face cunoştinţă şi cu ea, va fi foarte bine.

Grigore Poinăreanu se retrase discret, uitînd de invitaţia făcută, lăsîndu-l pe maiorul Virgil Gliga în mijlocul unei camere cu pereţii încărcaţi de arme de vînătoare cu o ţeavă şi cu două ţevi. Unele cu patul ferecat în alămuri, cu intarsii de fildeş sau argint, cu ţinte bătute adînc, adevărate opere de artă. Plăcuţele de metal erau înnobilate cu gravuri reprezentînd scene de vînătoare, jocuri, animale imaginare, toate zvelte şi cu capul mic. Maiorul deschise şi alte uşi. În fiecare cameră, de tavan atîrna un candelabru de bronz cu numeroase braţe ce sugerau siluete de cai în galop, iar pereţii erau îmbrăcaţi cu panoplii.

— Aici e un adevărat muzeu, spuse el într-o zi Cristincăi. Casa îşi binemerită numele. Numai trofeele de vînătoare lipsesc.

— Grigore are grijă de arme, au rămas de la proprietarul conacului, un împătimit al vînătorii. Sînt multe piese, unele de mare valoare, poate aţi aruncat o privire şi-n camerele alăturate.

Cristinca se mai învîrti un timp fără nici un rost prin odăi, spuse că trebuie să angajeze o echipă de meseriaşi care să repare tocăria şi să zugrăvească, apoi dispăru în curte, pe aleea acoperită cu muşchi peste care Grigore Poinăreanu întinsese la soare maldări de răchită.

Cristinca era o femeie firavă, ţi se oprea inima-n loc atunci cînd scotea apă din fîntîna cu ciutură. Sub povara găleţilor mergea însă dreaptă, iar pe obraz efortul nu aşeza nici o urmă. Virgil Gliga bănuia că are pînă în patruzeci de ani, dar cine ştie ce supărări făcuseră din ea o fiinţă cenuşie. Dincolo de gesturile şi cuvintele femeii nu răzbătea nici un ecou interior...

Pe timpul verii, terenul neîngrădit din spatele casei, sărutat de apele lacului, cu pomi fructiferi, cu arţari, plopi şi stejari de-a valma, devenea o gură de rai. Era această grădină ca un bazar de imagini, senzaţii şi mi-

resme. Pînze blînde de lumină pluteau fatomatic seara și dimineața peste arbori, casă și foișor. Din dreptul chioșcului de lemn terenul curgea domol către lac, valuri-valuri, iar maiorul, cu simțul său practic, imagina un parc în formă de amfiteatru, un refugiu estival cu labirinturi vegetale răcoroase, cu torenți și cascade în miniatură, podețe de basm și chiar un mic debarcader.

*

Poarta scîrțîi prelung. Ana Gliga, gata să izbucnească la cea dintîi iritare, își reprimă furia, alintîndu-și ochii cu florile multicolore care străjuiau aleea. Plăpînda azalee cu potirul galben-roșcat, cameliile sfidătoare, hortensiile-buchet, iedera albă domesticită ca prin minune îi tulburară sufletul, încolțind în ea dorința violentă de a se întoarce imediat din drum și a se închide în camera sa pentru a savura în liniște durerea pricinuită de un șir de dezamăgiri. De la poartă pînă la scările din lespezi de stejar, mîncate de putregai pe alocuri, fața ei se aprinse și se stinse de cîteva ori, un sentiment ambiguu, ca un torent alimentat de răbufniri scurte, umplîndu-i pieptul.

Aici locuiau mătușile ei, Sultana și Ecaterina. Pentru ea — tante Sultana și tante Tina. Într-o clădire joasă, cu pereți cam strîmbi, acoperită cu tablă galvanizată, împestrițată de urmele ploilor și ale zăpezilor. Scara de stejar urca lateral către un fel de mansardă cu ceardac, sprijinită de stîlpi rotunzi din piatră.

Ca de obicei, femeile stăteau la masa de sub gutui, acoperită cu un strat gros de praf, în fața unei tăvi smălțuite, al cărei desen Ana îl învățase pe de rost : un car antic tras de lei înaripați ; de jur-împrejur artistul gravase o țesătură fină de copaci stilizați, muzicanți și dansatori. Cele două mătuși sorbeau în tihnă cafeaua și din păhărușele cu lichior de nuci. Erau îmbrăcate în rochii negre, simple, tivite cu dantelă neagră, și în lumina filtrată de arbori păreau mulțumite.

— Aaa ! Uită-te cine vine ! se miră cu voce falsă Sultana și se ridică s-o îmbrățișeze pe Ana.

— Soro, se schimbă vremea ! comentă și Ecaterina, făcînd chipurile aluzie la vizitele ei din an în paști. La loc, drăguțo, imediat îți fierbem o cafeluță. Dar un *licheor* bei ? Vaaai, în ce hal ai slăbit ! Ce se întîmplă, drăguțo, cu tine? Nu cumva... Nu cumva nu te înțelegi cu maiorul ? ! Ăla e un smintit, *Dieu merçi* că mai ai și tu unde trage. Spune, Sultana, astea nu-s cearcăne ? ! Dar stai jos odată ! Ia scaunul ăla, numai să nu te bîțîi că are un picior lipsă. Te duci să faci cafeluța ? se adresă ea, numai miere în glas, Sultanei. Dar, cum aceasta se codi, simulînd o amorțeală, o surzenie suspectă (tocmai scutura cu măturica praful de pe scaunul oferit Anei), Ecaterina continuă pe același ton : o pregătesc eu, așa cum îi place păpușichii. Și un *licheor*, să nu zici nu, avem și noi dreptul să ne înfruptăm din licorile astea indecente.

— Mulțumesc, tante Sultana, deschise Ana gura pe jumătate și se așeză cu grijă pe scaunul șubred.

Ecaterina își tîrșîi papucii spre bucătărie.

— De nu m-ar înjunghia păcătosul ăsta de reumatism, se văită Sultana, toate-ar fi cum ar fi.. Așa a murit și bietul taică-tău. S-a întins răul ca un abces....

Ana, cu toate că se străduia să păstreze un surîs abia perceptibil, nu arăta probabil prea strălucit, pentru că sesiză și Sultana tremurul ei lăuntric, povara umerilor, teama și nesiguranța.

— Mi se pare mie sau ești cam palidă ? !

— Mă supără ficatul, zise Ana într-o doară, simțind că dorința de a se întoarce acasă și a se închide în cameră crescuse într-atît, încît îndeplinirea ei devenise iminentă, nu mai putea fi oprită nici de temerea de a fi socotită lipsă de politețe.

— Deh ! fată dragă, supărările sînt otravă pentru ficat. Venin fără antidot. Dacă îl servești în doze mici, te obișnuiești. Dacă te prăbușești dintr-o dată, înecată în pretenții și speranțe, te cureți. Nu le mai pune pe toate la inimă. Otrava își sporește efectul cînd devine dulce. Maiorul tot cu misiunile lui ?

Mătușile cunoșteau prea bine viața lor și întrebarea era pusă cu un sens precis : *tot singură stai ? !*

— Tante Sultana, știi că nu singurătatea mă omoară... Cînd am acceptat să fiu soția lui Virgil, am știut...

— O, ce sminteală e dragostea !

— În viață sînt motive destule și de tot felul ca să nu-ți mai faci iluzii, spuse Ana, fără să urmărească un înțeles precis. Sînt clipe cînd nu-ți mai pasă de nimic, mărturisi ea, încercînd să-și ascundă stinghereala.

— E muieratic atunci ? La un bărbat să nu te uiți niciodată ca la un înger, o povățui Sultana. Numai în adîncul inimii să știi care-i prețul lui, în rest să te prefaci că nu-l înțelegi, să-l lași să presupună vrute și nevrute, să-l joci, drăguțo ! Să-l joci, e o chestie cumplită și necesară, este prețul adevărat al iubirii și suferinței, deși totul e o prostie, un triumf plin de păcate, o deșărtăciune, crede-mă, cu toate că n-am fost măritată...

Un timp cele două femei se studiară pe furiș. De pe poziții care n-aveau nici un punct comun. Sultana, hîrșită de viață, privea lumea cu calm și resemnare. Cămara plină și lipsa durerilor pricinuite de reumatism o mulțumeau pe deplin. Ana, mereu cu inima cît un purice, părea o ființă plăpîndă, expusă primejdiilor ca un copac intemperiilor în mijlocul unei cîmpii. Teama pentru viața bărbatului, sentimentul că fiecare plecare a acestuia poate fi și ultima, zbuciumul adunat împotriva voinței sale îi purtau uneori involuntar pașii către căsuța mătușilor. Ar fi stat zile întregi în scaunul acela incomod, pe care nu se putea foi, ametită de vraja vocilor lor catifelate.

Ecaterina se întoarse cu cafeluța, mormăind ceva încă din ușa bucătăriei.

— Ni s-a defectat boilerul, fată dragă, n-ai unde să te mai speli. Zău, am făcut cărare bătută la neisprăviții ăia de la cooperativă : promisiuni, amînări, bătaie de joc, să scape de oameni. Nu mișcă un deget dacă nu le arăți colțul plicului. Să zicem că pînă la toamnă îl repară, vezi că e fierbinte, nu te grăbi, o făcu atentă pe Ana.

Ecaterina, revoltată, dădu pe gît de dușcă păhărușul cu lichior și-l mai umplu o dată. Ana nu suporta gustul amărui-dulceag, combinat cu miros de spirt, i se întorcea stomacul pe dos, dar nu le refuza niciodată pe mătuși. Închise ochii, înghiți băutura direct, fără s-o mai plimbe prin gură, cum făcea Sultana, care gemea de plăcere, cu organele gustului și ale mirosului satisfăcute. Lucrul acesta se întîmpla numai joia și sîmbăta. Atunci putea să ia casa foc, ele săvîrșeau ceremonialul degustării într-o absență totală și abia după aceea se interesau ce se mai întîmplă în preajmă.

— Păcat ! exclamă Sultana. Nu mai e *licheorul* de nuci de altădată. *Nucetul* ăsta vîndut în sticle de bere... Uite, drăguțo, ce ambalaj ! Îți piere cheful să mai repeți comanda.

După un timp tot ea :

— Fleacuri... Cu tine se întîmplă ceva, drăguțo, ai un aer abătut, te roade pe dinăuntru. Hai, spune, te feresti de tante Sultana ? !

Ana Gliga nu se mai putu stăpîni și izbucni în plîns. Atmosfera intimă, grija lor aparent sinceră, curtea liniștită, îmbrăcată în verdeață, mirosul de cimbrișor îi treziră amintiri cețoase și-și pierdu cumpătul. Gazdele îi respectară plînsul cu sughițuri, înăbușit. Ecaterina își pregăti cîteva cuvinte de mîngîiere, dar renunță la semnul discret al Sultanei, un vîrf de papuc înfipt în gleznă.

— Nu-mi erau..., încercă Ana să se spovedească, însă plînsul îi stătu în gît ca un nod, nu-mi erau de-ajuns așteptările, temerile... Acum și Florin...

— Băiatul ? ! Ce-i cu băiatul ? săriră mătușile ca fripte.

— Florin, elevul-minune, nici nu s-a prezentat la examenul de admitere la facultate !

— Cum așa ? ! strigară ele într-un glas.

— Nu știu ! Nu știu ! își frînse Ana mîinile.

— Ai vorbit cu el ? Să nu fi intrat într-un anturaj de derbedei, drăguțo ! Uite pacostea ! Nici chip de alinare. Ieri am trecut pe lîngă trei de ăștia, continuă Ecaterina. Erau îmbibați cu spirtoase și strigau cuvinte spurcate.

— Vai de mine, fetiţo ! se văicări şi Sultana, aranjîndu-şi o buclă rebelă.

Faţa Anei se îmbujorase. Ochii ei mari, tulburi, priveau acum lung şi calm.

— Florin s-a schimbat, tante Tina, nu mai e copilul de odinioară. De anul trecut, de cînd cu olimpiada... Vine acasă tîrziu, stă cu o carte în faţă ceasuri întregi fără să întoarcă pagina. Mintea nu-i este la învăţătură...

— O fi extenuat de-atîta carte, presupuse Sultana. Voi n-aţi ştiut decît să-l pisaţi cu învăţatul !

— La vîrsta lui, ehei ! se lumină Ecaterina. I-o fi rămas capul după o fetişcană...

— Există una, Constanţa. A adus-o în casă astă-primăvară, de ziua lui. Frumuşică foc, o voce limpede şi plăcută, părul blond, sfioasă...

— Vezi, vezi ! Florin e îndrăgostit de ea. Şi dacă n-a dat la facultate, ce ? E moarte de om ? ! Intră la toamnă, la anul, de ce să-ţi faci sînge rău, că de cuminte eu îl ştiu cuminte, manierat. Nu vrei să-ţi dau în cărţi ?... Treaba ta, zise Ecaterina, după ce Ana respinse propunerea, scuturîndu-şi nervos capul, treaba ta, îşi drese ea vocea, repetîndu-i cuvintele pentru a sublinia că refuzul o lasă indiferentă.

Cu Leonora, Haralambie Geamănu se însurase la nouăsprezece ani. Moldoveancă posesivă, aceasta îi turnase imediat o mîndreţe de fată, pe Lucica. Soldatul Geamănu le ducea acum, după necazul care se abătuse din senin asupra Leonorei, dorul şi grija mai mult ca oricînd. Şi le închipuia prinse cu treburile casei, ocupaţii mărunte şi plicticoase pentru el, care le lua toată ziua, fără să se cunoască seara că au mutat un pai de colo, dincolo. Dor îi era şi de B., tîrgul unde se stabilise ca miner, dispus de-o parte şi de alta a şoselei naţionale, de lunca rîului şi dealurile domoale peste care verile treceau cu fierbinţeli iuţi, iar toamnele şi iernile fraternizau sub mantia unei clime de seră.

Locuiau în blocurile cu patru etaje, ridicate pe terenurile ce aparţinuseră unei vechi cazărmi. Puţini oameni din oraş îşi mai aminteau de falnicii roşiori de odinioară, care trimiteau cumva la numele zonei construite : cartierul Roşiori.

Soldatul Geamănu fuma o ţigară lîngă vagonul-dormitor, se gîndea la viaţa lui, dar i se părea că rememorează amintirile altcuiva. Fusese încorporat cu cîţiva ani mai tîrziu, fiind ostaşul cel mai bătrîior din detaşament. Avusese timp berechet să treacă, pe rînd, prin meserii variate : zidar, chelner, şofer pe autobasculantă (pînă a făcut praf cabina în lama unui buldozer), lăcătuş, sudor, tractorist şi în cele din urmă miner. Cum de ajunsese în detaşamentul pirotehnic ? Era o problemă asupra căreia, îndeobşte, nu reflecta. N-ar fi putut uita însă clipa în care privirea sfredelitoare a maiorului Gliga se oprise asupra sa ! Şi cuvintele acestuia (adresate, se pare, separat fiecăruia) : „Vrei într-adevăr să lucrezi la deminări ? Nu-i nevoie să-mi dai răspunsul imediat. Reflectează !“ Spusese *da* fără să clipească. Ştiuse ce destin îşi asumă pentru perioada stagiului militar. În definitiv, era omul extremelor, al senzaţiilor tari. Aşa se întîmpla cu el : cînd observa că zilele se petrec teribil de monoton, pleca fără nici o explicaţie, căuta altă meserie, convingerea că nu şi-a găsit locul potrivit era mult mai aţîţătoare decît respectul pentru disciplina muncii, de altminteri nu mai auzea nimic, nici un sfat, nici un avertisment, „vezi, mă, nu te lăsa tîrît de ambiţii, prea nu te temi de nimic, o să te pierzi !“, în afară de clocotul unei chemări nedesluşite, umbla parcă ar fi călcat nu pe pămînt solid, ci printr-o pîslă vîscoasă, prin praf de cărbune ; în cartea lui de muncă era un talmeş-balmeş, un chin pentru cei de la *personal,* dar iată, venise vremea să spună că nicăieri nu simţise, de asta era convins, o mulţumire mai întreagă, pentru lucrul făcut, ca la mină şi ca în detaşamentul pirotehnic, cu toate că se trezea uneori noaptea transpirat, cumplit de dezorientat, tremurînd şi abia-abia izbutea să-şi amintească ceva din scenariul coşmarului : se făcea că un tăvălug se rostogolea după el, iar cînd era gata-gata să-l strivească, visul se destrăma !

— Soldatu' Geamănu? strigă sergentul Eugen Tatomir. N-ai terminat ţigara? Hai, că ne prinde noaptea.

Soldatul făcu vînt chiştocului cu un bobîrnac şi se îndepărtă agale de locul amenajat pentru fumat. Coborî în tranşee. Claie peste grămadă, acolo zăceau, de peste un sfert de secol, proiectile şi bombe folosite de avioanele de luptă inamice. Se îndreptă hotărît spre plaja amenajată în groapă. Pe proiectilele dolofane, expuse la soare, aliniate la sfoară, pămîntul moale-argilos formase o crustă galbenă, zgrunţuroasă. Unele, cu pămîntul proaspăt, cîntăreau pînă la 150 de kilograme. Date fiind condiţiile de conservare, nu puteau fi dezamorsate. La o aruncătură de băţ era tras autocamionul condus de sergentul-major Vasile Vătămănescu. Special echipat pentru transportul muniţiei în poligonul de distrugere. Ostaşii cărau proiectilele în maşină.

— Tu apucă-l de colo că eşti mai ţapăn! îi spuse Tatomir lui Geamănu.

Acesta prinse proiectilul de capătul dinspre focos şi transpiră imediat; cămaşa de metal se încinsese la soare, iar soldatul o simţi în palme şi mai fierbinte. Înaintau în cadenţă, elastic, pas cu pas, respirau în cadenţă, obişnuiţi de-acum să facă această muncă şi-n cea mai teribilă beznă. La maşină, cei doi ostaşi săltară cu atenţie proiectilul şi-l culcară în lada cu talaş din capătul caroseriei.

Sergentul-major Vătămănescu ridicase capota şi intrase pînă la jumătate în cutia motorului. Fredona o melodie populară, semn că dibuise defecţiunea.

Către seară se întinseră pe iarbă frînţi de oboseală. Ziua, aprigă şi fierbinte, se retrăgea liniştit spre apus. Ostaşii sporovăiau. Nu-şi spuneau nimic deosebit. Vorba se depăna în voie, astupînd golul nepotolit dinlăuntrul lor.

— Nu vi se pare, zise într-un timp soldatul Geamănu, că stăm cocoţaţi, zi şi noapte, pe o sîrmă întinsă suficient de sus pentru a nu mai rămîne nici o speranţă dacă ne-am pierde echilibrul?

— Ce-i, măi Geamănu, ce-i? Te-a bătut soarele-n cap? spuse domol caporalul Roşca.

— E un gînd al meu...

— Interesant ! îl luă peste picior şi soldatul Milică Băjenaru. Aş propune să-l depui direct la bancă, e o avere !

Maiorul Gliga îi asculta şi tăcea. La început, luni întregi suportase şi el totul ca pe o încordare supremă. Mai apoi intervenise obişnuinţa. Prin experienţă, conştientizase primejdia. Şi se întîmplase un lucru curios, îi crescuse rezistenţa la boli ! De cînd luase în mînă frîiele detaşamentului pirotehnic nu mai suferise de nimic, nu mai folosise nici măcar o banală aspirină ! Se ţinea mîndru de această performanţă (în secolul atîtor boli !) şi-o folosea drept argument forte, ori de cîte ori instruia o serie nouă de militari în termen : „Aici, nimeni nu se joacă cu focul ! Să nu mai aud asemenea vorbe ! A fi pirotehnist e o mîndrie ! Uitaţi-vă bine la tovarăşul plutonier-adjutant Ulişteanu : a făcut războiul ca genist, e un erou în carne şi oase ! Detaşamentul pirotehnic o să scoată din voi bărbaţi, oameni adevăraţi, flăcăi fără caş la gură, vîrtoşi, după care se vor bate fetele. Încet, încet o să vă lecuiţi de boli, de nostalgii, de orgolii. Eu sînt maior, n-am avut nici o zi de concediu medical, nu m-a durut capul, n-am fost răcit, nu m-a sîcîit un dinte. Veţi învăţa să vă stăpîniţi şi frica, cea care stă ascunsă pe undeva prin voi înşivă. Dar asta nu vine de la sine. Este o cale lungă, e un drum ca o învolburare, ca o vîltoare încinsă, va trebui să urcaţi stăruitor, impetuos, cu încrederea că după trudă vine mulţumirea. Aţi înţeles ?“ ; „’Ţeles !“ strigau ostaşii în cor, vrăjiţi nu de cuvintele maiorului Gliga, stîngaci, de altfel, în discursuri, ci de legenda vie pe care o întruchipa ofiţerul, transmisă prin viu grai, din contingent în contingent, tot mai fabuloasă, tot mai fascinantă. „Cine ştie ce-i în capul lor !“, şoptea nesigur ofiţerul la urechea plutonierului-adjutant Ulişteanu. Şi se imagina la vîrsta lor, cea mai sublimă ipostază a simţirii şi fanteziei, cu un prea-plin sentiment de securitate, cînd nimic rău nu se putea întîmpla, cînd nu tresari în somn, cînd priveşti în străveziul cerului ca într-un ochi uriaş de sticlă. Ostaşii, cuprinşi de emoţie, îl vedeau pe maiorul Gliga aşa cum îl arăta felul : calm şi deschis la suflet, modest, omenos. Optimist chiar şi în clipele cele mai di-

ficile. N-avea odihnă cînd ştia că undeva, într-un punct de lucru, treaba nu merge. Se scula cu noaptea-n cap, pentru a fi în locul acela la ivirea zorilor, să vadă cu ochii lui ce-i de făcut...

Dintr-un camion prăfuit, care oprise în dreptul conductei de beton precomprimat, sări Melania, o fată de pe şantierul de irigaţii. Melania şi atît. Nimeni nu-i cunoştea celălalt nume. Îmbrăcată în salopetă, zveltă, păşind energic, aveai impresia că execută nişte mişcări învăţate la o lecţie de balet. Vorbea totdeauna cu băieţii de parcă aceştia ar fi fost tari de urechi. Se cunoşteau de la serile de muzică şi poezie organizate în comună şi-şi permiteau să glumească.

— Nu te-ai măritat, Melania ? o întrebă soldatul Costoiu şi zîmbi şiret.

— Nţ !

— Înseamnă că mă aştepţi...

— Da ! Da ! Da ! Exact tu eşti cavalerul viselor mele. Din păcate, în vis ai trese de sergent !

— Aoleu ! În cazul ăsta viitorul meu e tulbure. Pe gratis nu dă nimeni trese de sergent !

— Pe gra-tis ! N-am ce-ţi face, puiule, afirmă-te pozitiv şi sînt gata-gata să dau apă la şoricei pentru tine.

— E o declaraţie de dragoste ?

— Lasă-l, Melania, sări soldatul Şovei. Am auzit că sîmbătă seara aveţi bal la căminul cultural, se alintă el. Ne-ai adus invitaţiile ?

— Abia se tipăresc. Dar chiar vreţi să dansaţi ? întrebă ea provocator.

Soldaţii aplaudară.

— Sînteţi aşteptaţi în seara asta. Fetele v-au pregătit şi surprize.

— O-la-la ! izbucniră ei în cor.

— Numai dacă tovarăşul maior dispune. Şi Melania făcu un gest prin care le aminti băieţilor că pînă la bal era un drum lung, presărat cu fel şi fel de exigenţe.

Oricum, invitaţia fusese lansată şi soldaţii fremătau.

Caporalul Roşca privi lung după Melania. Nu-i aruncase nici o privire şi ghimpele din inimă devenise mai as-

cuţit. Dansase cu ea la toate balurile. Cînd îi surprindea pe chip semnele fericirii, o sorbea din ochi. Fusta simplă, evazată, bluza ţesută parcă din crini-de-pădure, mijlocul subţire, mlădios o propulsau în centrul atenţiei şi al dorinţei nerăbdătoare a flăcăilor s-o aibă parteneră de joc. Ea nici nu se ferea, nici nu încuraja pe nimeni, dar toţi făceau în aşa fel, încît să-i întîlnească privirea care-i năucea pentru cîteva clipe. Melania nu-şi făcea iluzii, era conştientă de puterea ei de seducţie şi-i plăcea să-i zăpăcească astfel. În pauză, cînd fetele îşi trăgeau sufletul, Roşca şi Melania dispăreau în pădurea de fagi din coasta căminului cultural. Mîna ei tremura în mîna lui. Coborau într-o vale umbroasă. Din toată fiinţa, Melania emana numai bunătate. Impresia lui era că fata este din cale-afară de singură şi nu ştia cum să înceapă o discuţie pe această temă. Odată s-au întîlnit cu brigadierul silvic care se deplasa cu şareta. „Ce să-i faci, surîse acesta. Tinereţea... !“ Oftau amîndoi şi-şi spuneau tot felul de nimicuri : „Mai am cîteva luni de armată.“ ; „Tu aştepţi ceva... Eu... muncesc din zori în noapte, am în cap tot felul de canale de aducţiune, staţii de punere sub tensiune, conducte premo. Sub potop de soare, în bătaia vîntului... Nici n-am vreme să-mi pun întrebări.“ ; „Melania, ce pot să fac pentru tine ?“ ; „Să stai în M., ca soldat, o veşnicie...“

•

Cristinca îi aducea uneori masa în cameră.

— Pot să mănînc în bucătărie, vă rog... Mă simt ca un om bolnav...

— Spune-mi Cristinca, simplu...

Pentru o clipă maiorul simţi flăcări în ochii femeii. Deveni mai atent. Nu observă decît faţa ei palidă, gura cu buze subţiri, genele lungi, mătăsoase.

— Ar trebui să mă tutuiesc şi cu Grigore Poinăreanu.

— Nu ţine nici el la convenţii. Din moment ce respirăm acelaşi aer nu văd ce ne împiedică să ne spunem pe nume. De ce să fim reci în relaţii atît de fireşti ? ridică ea puţin vocea, speriată într-un fel de invitaţia adre-

sată musafirului. Dacă vorbesc prea mult, continuă, îmi cer scuze. Deformaţie profesională. Am o clasă de zurbagii şi trebuie să-i temperez permanent. Toată ziua se ţin numai de şotii. Unul a închis o capră în clasă...

— O capră ?

— Da.

— Copii !

— Copii şi copii. Jumătate din clasă nu se prea omoară cu învăţătura, dar toţi vor să plece din sat : pe şantiere, în şcoli profesionale...

— Dragostea pentru munca în agricultură trebuie cultivată.

— Se întîmplă ceva, simt asta ca învăţătoare şi ca ţărancă. Eu le spun elevilor că lumea lor este lumea asta, a satului, aici unde simt pămîntul sub talpa piciorului, însă părinţii au cuvîntul hotărîtor, unii fac naveta, lucrează la oraş, în V., iar copiii le urmează exemplul, alţii, deşi legaţi trup şi suflet de sat, îi cunosc bine, n-au odihnă pînă cînd nu ştiu fiecare bob la adăpost, suferă cu toată fiinţa cînd văd că porumbul n-are apă, îşi îndrumă odraslele către oraş. Mai sînt, desigur, şi ţărani adevăraţi, care şi acum se îngrijesc ca fiii lor să rămînă ţărani de nădejde...

— Dragoste cu sila nu se poate. Totuşi, ceva loc pentru educaţie mai există. Mă refer la educaţia copiilor, dar şi a părinţilor.

— Pentru aşa ceva ne străduim. Ţăranului trebuie să-i vorbeşti frumos, să fii sincer cu el, să-i spui lucruri din suflet, dar mai ales să nu-l duci cu vorba. El este tatăl pîinii şi el ştie cel mai bine că pîinea agonisită cu sudoare are gustul cel mai bun. Şi încă ceva : simte ca nimeni altul cînd este respectat şi întoarce înapoi acest respect întreit !

— Mă uimeşti cum vorbeşti, Cristinca ! Sînt şi eu fecior de ţăran...

— Dumneata ai copii ?

— Un băiat, Florin. Zilele trecute a dat examen la facultate. Aştept cu emoţie rezultatul.

— Noi n-avem copii !

Pe fața supță a Cristincăi se așternu regretul. Maiorul fu la un pas să întrebe : „De ce ?“, dar înghiți în sec.

— Mi-am dorit toată viața o fetiță. Ca toate femeile. Oftă, apoi continuă cu voce scăzută : Nu se poate... Pentru a umple pustietatea în care trăim ne-am gîndit să înfiem un prunc de la leagăn. Am fost în orașul L. și directoarea ne-a ajutat. Am intrat într-un dormitor... N-am să uit niciodată pădurea aceea de mînuțe albe, răsuflarea întețită, dorințele murmurate ale țîncilor, părul numai cîrlionți, ochișorii ca peruzeaua. Atunci m-am îndoit pentru prima dată că o să fiu în stare să asigur unui copil, numai unui singur copil fericirea. Și am plecat din mijlocul lor sleită de puteri.

— Copiii aceia aveau nevoie de o mamă, nu atît de fericire, iartă-mă...

— Știu, încuviință ea obosită. Apoi se întoarse și insistă : Nu-i așa, tovarășe maior Virgil Gliga, că învățătoarea Cristinca Poinăreanu pare o ființă puțin cam ciudată, care, hop-țop, îți îndrugă o poveste, o po-ves-te care-i abia la început ? !

Maiorul zîmbi. Privi cu atenție în jur. Ochii lui păreau două oglinzi matisate.

— Poți să spui ce vrei, poți să exagerezi, eu te ascult cu plăcere, zise el cu un ton grav, ușor protector. Și schimbă brusc subiectul. Băiatul meu, Florin, este foarte bun la fizică !

— Înseamnă că are în viață un drum precis, comentă ea profesional. Copiii-minune, de zece pe linie, adică buni la toate, cu rare excepții, nu răstoarnă munții. Pentru asta e nevoie de o înclinație, de un talent descoperit la timp și îndrumat, de o pasiune cultivată, care să se manifeste, să devină puternică, să-l propulseze pe copil.

Cristinca se ridică să plece. Își netezi cu palma fusta gri cu șliț în față și doi nasturi mari, decorativi, îmbrăcați în stofă. Maiorul se răsuci pe scaun, își lăsă capul în palmă, avînd cotul sprijinit de masă. Profită de faptul că femeia stătea neclintită, stăpînită de un gînd și-i privi cu luare-aminte obrazul curat, ars de soare, pieptul mic, șoldurile pe care se mula perfect rochia de in.

— Furtuna de astă-noapte a culcat viţa de vie la pămînt. De cînd îmi răcesc gura de pomană cu Grigore : „Pune, omule, via pe spalieri ! Aracii putrezesc repede, un vînt mai tăricel îi doboară, ciorchinii se scutură...“ Şi iată că, din păcate, am dreptate...

— Grigore, în definitiv, cu ce se ocupă ?

— Grigore ? ! Îm... Cu pescuitul, cu vînătoarea, cu prisaca... Sper să te simţi bine la noi, surîse ea din uşă.

— Avem mult de lucru prin împrejurimile comunei. Aşa că n-o să fie timp pentru nemulţumiri...

Maiorul se opri în faţa ferestrei. Observă că vopseaua scorojită căzuse de pe cercevele. Se rezemă de perete şi vorbi calm, străduindu-se să fie convingător :

— Am o sticlă de basamac. O port cu mine de multă vreme... Te rog, dacă eşti de acord, o desfac numaidecît. Un păhăruţ doar...

— Pe o asemenea zăpuşeală ? ! Fie... Nu-i diplomatic să-ţi refuzi oaspetele.

Maiorul căută repede sticla în geamantan şi turnă în păhăruţele aflate pe masă. Ciocniră. Femeia abia gustă. El o privi simplu, năpădit de gînduri. Îl intriga numele ei : Cristinca ! Nu-l mai întîlnise pînă atunci. Şi, straniu, îi stîrnea amintiri confuze...

✦

Sergentul-major Vasile Vătămănescu asigură obloanele, verifică presiunea în roţi. Era un şofer profesionist de mare clasă, în stare să conducă *autocamionul groazei*, cum îi spuneau ostaşii, prin cele mai cumplite hîrtoape, fără să clintească un fir de praf de pe bombele din maşină, cărora le zicea *murături*.

— Gata cu murăturile, băieţi ?

— Gata, tov major !

— Veve-ul e în formă ! se bucurau soldaţii.

Îl numeau Veve doar între ei, de la cei doi V din nume şi prenume, şi nu era ostaş să nu-l fi îndrăgit, mai ales pentru grija de a fi cît mai des în mijlocul lor cu caravana cinematografică, după zilele pline de muncă. Avea car-

netul de conducere *alb* şi-i plăcea să îngrijească de maşină. Exigenţa era însă pe măsura pasiunii. Deşi avea vorba tăioasă, nu supăra pe nimeni, oamenii ştiau că îi place să facă totul cu seriozitate, cu temeinicie. Şi mai ştiau că se supără foc dacă găsea motoarele funcţionînd în staţionare, acumulatoare neîngrijite sau scurgeri de ulei pe la garnituri.

Subofiţerul se urcă în cabină şi aşteptă să se apropie maiorul Gliga pentru a-i da liber. Acesta îl numi pe soldatul Geamănu însoţitor al transportului (discutase mai înainte cu Vătămănescu), verifică maşina, se convinse că sînt respectate toate măsurile de securitate, apoi veni la geamul cabinei. O adiere uşoară fîlfîia cele două steguleţe negre pe care era imprimată litera P.

— Grijă mare, Vătămănescule ! Şi nu te lăsa furat de cureaua asfaltului.

Urmă o tăcere. Ochii maiorului ardeau de-o arşiţă ciudată, simţindu-se dintr-o dată îmbătrînit. Din pîlcul de salcîmi ţîşni o căprioară. O urmăriră toţi trei nemişcaţi, hipnotizaţi parcă.

— Prin pădure — 5 kilometri la oră ! Nici un metru în plus. O să mergeţi neînsoţiţi, drumul e pustiu, fără bătaie de cap. Cu benzina cum stai ?

— Am făcut plinul.

— Ceva necazuri la carburator ?

— Nu cred...

— Ce-nseamnă asta : *nu cred ? !*

— E-n regulă, tovarăşe maior, l-am etanşat.

— Biiine ! Drum bun ! Şi mare, mare atenţie ! Ochii cît cepele !

Îşi strînseră mîinile bărbăteşte. Maiorul făcu un pas într-o parte. Ordonă ostaşilor care înconjurau maşina să facă loc.

Soldatul Haralambie Geamănu trînti portiera şi se afundă în scaunul moale, fierbinte. În clipa aceea se gîndi la Leonora şi retrăi o scenă care-l rîcîia ori de cîte ori şi-o amintea. Erau în oraşul R., intraseră într-un magazin şi, pe nepusă-masă, ea se repezise să cumpere un combinezon cu găurele. Pentru el fusese ca o fulgerătură. „Ce să faci tu cu strecurătoarea asta ? !“ ; „Sînt şi eu femeie tînără.

Îmi place." ; „Numai alea zăbăuce poartă așa ceva..." Leonora se pornise pe un bocet isteric, abia acasă, în așternut, se liniștise, suspinînd îndelung. Se speriase și el, se vlăguise și se îmbătase, amestecase rachiul de drojdie cu berea, deși era perfect conștient că o să iasă rău...

Pornirea mașinii aducea cu o lansare în cosmos. Subofițerul se aplecă peste volan, înregistrînd cu urechea mersul motorului. Torcea cuminte. Parcurse primii zece metri abia atingînd accelerația. Comanda se transmise la angrenaje ca o mîngîiere, roțile tresăriră și se așternură la drum cu eleganță. Așa începea întotdeauna cursa obositoare, ca o ascensiune pe un munte înalt, ca o spaimă care-ți întunecă fericirea. Vătămănescu se lăuda uneori cu performanțele sale de alpinist. La puțin timp după ce luase ființă „Salvamontul", el fusese chemat să lucreze într-o echipă, cunoscînd bine Carpații Meridionali, mai cu seamă traversul de la Avrig, unde mulți aveau de furcă cu avalanșele. Activase o singură iarnă și obținuse rezultate meritorii în organizarea acțiunilor de salvare și transport al accidentaților cu akya. Ulterior, renunțase fără nici o explicație, se retrăsese discret și nici nu mai călcase pe munte. Îi căzuse în mînă o carte, în care se publicase o anchetă efectuată de specialiști, referitoare la efectele nocive ale lipsei de oxigen asupra creierului în timpul escaladărilor celor mai înalte vîrfuri muntoase de pe glob și unde se citau numeroase exemple de luări de decizii iraționale, cu efecte catastrofale, de halucinații sau comportamente stranii ale alpiniștilor aflați în ascensiune. Prin asociere parcă, se producea și cu el un efect bizar în autocamionul groazei : transpira la volan, înghițea aerul cu nesaț, aerul rarefiat, asta era senzația, cobora geamul la ușă în plină iarnă pînă începeau să i se înroșească obrajii. La sfîrșitul unei asemenea curse era sleit, nu avea decît o singură dorință : să fie lăsat să doarmă. Uneori somnul se prelungea și maiorul instala un planton să nu-l deranjeze careva. Vătămănescu dormea dus douăzeci și patru de ore, fiind gata apoi să pornească la drum mai în formă ca niciodată.

— Ce ai ?

— Nu vreau să-ţi fie milă de mine, domnişoară studentă ! zise Florin apăsat. Dacă nu m-am prezentat la examen nu înseamnă că am devenit prostul cuiva.

— Să nu mă înţelegi greşit, eu sînt mai greoaie la minte, n-am priceput şi nu voi pricepe niciodată hotărîrea ta care i-a dezorientat pe toţi.

Glasul lui se făcu mai aspru.

— Am fost un elev *eminent* la fizică şi la matematică. Aşa spun toţi. Liceul e liceu. Cînd e vorba de facultate... îţi alegi o profesiune pentru o viaţă... Dacă te trezeşti prea tîrziu... Un drum nu mai poate fi refăcut. Ştiu, simt că nu am chemare pentru aceste discipline ; s-ar părea că spun tîmpenii, dar e purul adevăr !

— De ce n-ai dat examen la altă facultate ? !

— La care ? E foarte drăguţ din partea ta să pui o asemenea întrebare ! Eu mi-am pus-o de o sută de ori ! Mă simt tare abătut... Am fost nehotărît, n-am ştiut să iau o decizie la momentul potrivit...

— Intenţia mea n-a fost să te supăr, Florine !

Şi Constanţa, palidă, chinuită de frămîntările lui, rămase cu ochii în lacrimi.

— De ce plîngi ? ! exclamă băiatul tulburat.

Fata puse geamantanul jos şi căută batista în geantă. Îşi frecă ochii cu exasperare. Lacrimile îi curgeau fără voie pe obrajii aprinşi, îmbietori ca două rodii. După un timp oftă prelung. Cu o forţare vizibilă reuşi să zîmbească.

— Să mergem !

Intrară în Costineşti cu inimile strînse. În situaţia lor, cea mai convenabilă soluţie era să tragă la un particular. Sezonul abia începuse, comuna nu fusese luată cu asalt, iar mai la margine puteau nădăjdui la un preţ convenabil.

— Mergeţi tot înainte, îi povăţui o femeie care se învîrtea în jurul unei plite. Pe stînga, la poarta cu avion, întrebaţi de Mărioara Nistor. Are spaţiu de cazare berechet, cu asta se ocupă ! spuse ea tranşant.

Mărioara Nistor întindea rufele spălate pe frînghie. Îi primi imediat. Deprinsă să trateze cu tot soiul de oameni, în folosul ei, le puse pe tapet, înainte de toate, preţul, condiţiile excelente de trai pe care le oferea, împre-

ună cu o situație generală a comunei din care reieșea, fără echivoc, un singur lucru : să nu strîmbe din nas, camere disponibile în împrejurimi nu prea sînt și, ca atare, un refuz sau o încercare de a se tîrgui la preț ar putea să ducă la ratarea sejurului.

Florin nu se tocmi, deși suma nu era deloc rezonabilă. Avea și el interesele lui : Constanța *uitase* buletinul acasă, așa că... nu putea prezenta decît actul său de identitate.

— N-are importanță, zise femeia, sigură pe ea, privind cu luare-aminte la Constanța. Dacă vă întreabă cineva, sînteți nepoții mei din Azuga. Copiii lui Ion Melinte. Ăsta e frate-meu, nu uitați !

Pînă la apusul soarelui, Florin și Constanța erau instalați. Se aflau pentru prima dată singuri într-o cameră străină și nu știau ce să facă. Așteptau cu fereală, ocupînd o margine de pat. Geamantanele zăceau lîngă ușă, în interior plutea un miros necunoscut, incitant. Erau atît de stingheri, încît nu îndrăzneau să rostească o singură vorbă. În schimb, imaginația fiecăruia lucra frenetic.

Lumina calmă a crepusculului cuprinse camera într-un abur șters, odihnitor, începețoșînd conturul pieselor de mobilier : șifonierul cu două uși, masa de lîngă geam, două scaune și noptiera. Constanța se smulse prima din toropeală și trase geamantanul lîngă pat. Scoase cîteva lucruri de toaletă și le aranjă pe noptiera fixată în partea stîngă a patului. Un spray, săpunul, pasta de dinți, periuța și o pudrieră veche, din argint, pe care Florin n-o mai văzuse și se întreba prin ce colț al casei o descoperise. Prosopul chinezesc, avînd brodați doi trandafiri galbeni pe mijloc, îl întinse pe spătarul scaunului. Cercetînd absent unicul tablou din perete — un desen în tuș, sugerînd, printr-o salcie răvășită de vînt, o întindere de apă împîslită de mătasea broaștei, două bărci părăsite, lipsite de vîsle și o plasă cu ochiuri dese, întinsă la uscat între doi pari, lăsată neterminată, un moment al genezei —, o moleșeală plăcută îi cuprinse lui Florin ființa. Singura lui dorință, cu toată siguranța pe care o afișa, era ca starea de amorțire, de lipsă de vlagă în mădulare (căreia trupul îi căzuse pradă) să se prelungească, să-l cruțe de orice efort, să de-

vină una cu mintea și cu inima lui, ochii să nu-i mai trădeze nedumerirea și să nu mai simtă fata fermecătoare de lîngă el ca pe o pasăre înspăimîntată, temătoare de ce? de cine? dar înzestrată cu puteri misterioase, legată de un jurămînt pe care nu poți să-l nesocotești și care trebuie împlinit la vremea lui.

*

— Fie-mi iertat, pun și eu o întrebare, se adresă Grigore Poinăreanu către Virgil Gliga, chiar nu-ți este frică atunci cînd... ?

Maiorul sorbi din cafeaua fierbinte, groasă, amară, cu miros plăcut. Nu auzise sau nu voise să audă vorbele gazdei? Se gîndi un timp și nu-și putu închipui grădina fără existența chioșcului la umbra căruia se odihneau.

— Uite-l, suspină maiorul Gliga, împungîndu-l cu degetul pe plutonierul-adjutant Ulișteanu, ce bine se ține! Beton armat!

— Un hodorog acolo, mormăi acesta.

— Bătrîn și înțelept!

— Habar n-am cum e cu-nțelepciunea, iar cu bătrînețile mă văicăresc!

— Multă vreme după ce-am fost numit la comanda detașamentului privirile lui nea Costică m-au urmărit ca niște sulițe de foc! rosti maiorul, privind mai mult la Grigore Poinăreanu.

— O părere, tovarășe maior, erați cam timid, fugeați de lume, ați fi stat toată ziua într-un colțișor, ca pasărea-n cuib, numai să nu fi fost necesar să luați o hotărîre...

— Eram puțin speriat. Știam, aflasem că ești un om cu experiență, sever, uneori chiar exagerat de sever, gata să faci tărăboi pentru orice lucru mărunt, tipicar și ursuz. Da, chiar așa mă avertizase un coleg: „Vezi că ăsta a făcut frontul, a văzut moartea, n-are texte cu subordonații, nici cu șefii!“

— De pe front nu te întorci nici mai bun, nici mai rău. Cîteodată chiar te întrebi tu: cum a fost ACOLO? Și-ți imaginezi războiul ca pe o călătorie într-un pustiu, o călătorie care durează cumplit de mult, cu întîmplări și gro-

zăvii de necrezut, iar cînd nimereşti printre oameni stai şi te uiţi prostit şi nu-i mai înţelegi. Te învîrţi, nu ştii care ţi-e rostul, nu pricepi nici în ruptul capului cum de mai sînt oameni nepăsători, ranchiunoşi, lacomi, cum de-i mai rabdă pămîntul...

— Simţul moral, zise trist Grigore Poinăreanu, de la asta ni se trage. Uite, scîndura asta, bătu el cu paharul în masă, n-are simţ moral. Nici cîinele, nici calul, nici musca. Dacă l-ar avea, lumea s-ar încurca rău de tot. Ele nu ştiu ce-i binele şi ce-i răul, în schimb omul este înzestrat cu această calitate şi totuşi aţa îl trage uneori în tină, mobilurile egoiste, meschine răbufnesc, preceptele morale sînt încălcate.

— Educaţia omului nu s-a încheiat, reflectă maiorul, sînt mereu de învins stări de inerţie, manifestări de automulţumire, pasiuni moştenite, fenomene de indiferenţă, de indolenţă. Viaţa omului, spunea un scriitor, se împleteşte din fire subţiri şi fire groase, din firele binelui şi ale răului şi nu poţi scoate un fir din urzeală fără să dăunezi întregii ţesături. Binele este în afara voinţei subiective, el se impune ca un dat exterior, omul este angajat într-o luptă continuă pentru a-l atinge, pentru a-şi modela conştiinţa de sine. Bătălia cea mai grea, bătălia care ne va ţine încă în tranşee se dă pentru conştiinţă.

— Conştiinţa nu poate fi ruptă de interesele şi dorinţele noastre ! sări Grigore Poinăreanu.

— Dar n-o rupe nimeni ! îl linişti Gliga.

— Şi proiectul meu ?

— Ce proiect ? !

— Nu v-a ciripit Cristinca ? zîmbi el cam forţat.

— Cristinca nu vorbeşte despre dumneata în lipsă.

— Hm ! Negreşit o să vă arăt schiţele. La momentul potrivit. Observ însă că te fofilezi, nu vrei să-mi răspunzi la întrebare : îţi este sau nu-ţi este frică ? !

Maiorul îl privi într-un mod nu tocmai plăcut.

— În război vezi şi trăieşti multe, rupse tăcerea apăsătoare subofiţerul. În plină iarnă mă aflam cu subunitatea lîngă oraşul Lučenek din Cehoslovacia, în faţa unui castel în care urma să fie cazat statul-major al unui corp

de armată român. Nemții, luați pe nepusă-masă, n-au avut timp să-l mineze. Pionierii noștri își făceau datoria. Ultima încăpere cercetată a fost magazia de provizii. Am pus detectoarele pe lîngă lăzile cu alimente, părăsite datorită grabei, pe sub lăzi și sub butoaie. Curat-curat ! Mi-am ridicat privirea : pe o culme, sus, atîrnau, ca pe la noi, șunci crestate și afumate, bătute cu boia de-ți sticleau ochii la ele. Alături, lîngă perete, era o scară. Cineva s-a repezit s-o aducă. I-am strigat : „Atenție, să nu fie vreo mină-capcană !“. Băieții au tatonat cu grijă, au luat scara și au sprijinit-o de culme. Imediat am dat să urc, dar iată, un consătean, Chiriță al lui Stolnici, m-a prins de mînă și mi-a zis : „Mă leat, dă-mi voie, e ziua mea și vreau să împart cîte o bucată de slană și-un dărăb de pîine la fiecare, să mă țină minte o sută de ani !“ A urcat Chiriță al lui Stolnici și a început să se minuneze : „Tiii, ce mai miroase, frate ! Îți lasă gura apă !“ A scos baioneta să taie sfoara. În clipa aceea șunca a făcut explozie ! L-am adunat pe sărbătorit în foaia de cort. În locul lui Chiriță al lui Stolnici trebuia să fiu eu. Atunci mi-a intrat frica în oase. Nu ca spaimă, ca teamă de ceva, de cineva, ci ca un sentiment de scîrbă față de război... Frica nici nu poate fi pusă în cîntarele minții. E ca un bubuit de tun, ca o nălucă intrată în sînge, e un monstru care anchilozează.

Soneria telefonului o făcu pe Ana să tresară. Se apropie cu pași mari de biroul așezat în colțul din stînga al sufrageriei, așa ca lumina să nu vină din față puternic. O femeie căuta casa de comenzi Răiești. Ana potrivi cu atenție receptorul în furcă, de parcă ar fi umblat cu un obiect de sticlă. Lumea deveni mai pustie, deși avea impresia că o mie de ochi clipeau mecanic din întuneric. Trase furioasă storurile și aprinse toate becurile ce împodobeau lustra. Apoi dădu ocol mesei și deschise televizorul. De la Ateneu se transmitea în direct un concert simfonic. Acum, lumina diminua contrastul imaginii de pe ecran și o înțepa în ochi. Stinse becurile pe rînd, lăsînd aprins doar unul.

Asculta muzica și privea abătută la cele două tablouri prinse în perete, sub care se găsea măsuța televizorului ; o reproducere după Grigorescu și un original, nu mai mare decît o carte poștală, semnat de scriitorul și pictorul P.V., cumpărat dintr-o expoziție. Pas cu pas, concertul simfonic o transpuse în altă lume. Temerile care-i bîntuiseră ființa se destrămară ca un fum. Se trezi ușoară, liberă, smulsă din aluatul frămîntărilor. Sentimentul de neputință dispăru. O cuprinse o exaltare nefirească.

Schimbarea se dovedi înșelătoare. Nu depăși granițele concertului. Gustul incert se întoarse. Și zbuciumul găsi acum terenul și mai prielnic pentru a zgîlții din țîțîni fiecare celulă. Dureros de concret, în mintea ei se răspîndi o împotrivire surdă. De ce nu fusese mai fermă cu Virgil și lăsase lucrurile să evolueze de la sine ? Nu cumva în anii lungi de căsnicie trăise cu visul unei alte vieți și dezamăgirea o împingea acum să săvîrșească lucruri pe care nu avea dreptul să le facă ? Pe de altă parte, apăreau firesc și alte întrebări : Cum a fost posibil ca fiul lor, Florin, să nu depună actele la secretariatul facultății ? Și unde dispăruse ? Ce era cu el ?

Neliniștea vuia în sufletul Anei ca un ocean dezlănțuit. Era suficient să-ți apropii urechea de pieptul ei pentru a deslușî cîntecul tînguitor al sirenelor. Nu împlinise douăzeci de ani cînd intrase în garsoniera lui Virgil, lipsită de orice confort, dar atît de odihnitoare și dătătoare de speranțe ! Era conștientă că alta era femeia de atunci care, pur și simplu, nu-și făcuse nici un fel de probleme, trăind liniștită după vechile deprinderi de la țară. Nu, nu fugea de muncă, ar fi fost în stare să lucreze oriunde, doar nu venise la de-a gata și nu-i ajutase nimeni cu un pai. Și totuși... Acum, cînd avea de toate, cînd era mereu la croitoreasă, cînd avea un apartament central, la etajul al treilea, cu piața aproape, cu teatrul la o aruncătură de băț, se simțea golită de orice impuls, nu avea puterea să-și camufleze nemulțumirile. Se credea, în același timp, vinovată, își asuma răspunderea faptelor, mergea cu imaginația chiar mai departe. „Dacă sînt bolnavă ? ! Sau poate m-am prostit definitiv și iremediabil,

bat cîmpii şi nu-mi dau seama ?! Am şi eu întrebări la care nu sînt sigură de răspuns. De pildă, Florin. Mai este el un copil care trebuie mereu cocoloşit, pe care să-l apreciezi numai după carnetul de note ? !" La acest gînd tresări. Nu meditase niciodată la drepturile lui. Florin depăşise adolescenţa, trecuse repede şi nervos prin ea, or, Ana, deşi profesoară, nu prea luase în serios sentimentalismul băiatului, nu cugetase un minut că Florin s-ar putea să nu accepte imaginea despre lume oferită de mamă, ci să fie preocupat să redescopere viaţa singur.

„Nimeni nu se mai înţelege cu el. Nimeni ? E vorba numai de mine, Virgil n-a avut timp să se ocupe de educaţia copilului. Viaţa lui s-a consumat în misiuni, pe *linia întîi*, cum îi place să spună. La urma-urmelor, Virgil nu reprezintă o excepţie. Ca ofiţer. Uneori îmi vorbeşte de revoluţie, de credinţa lui că fiecare om este perfectibil (prin urmare şi eu !), de dreptul la fericire, la respect, la linişte. Atunci nimic nu-i poate împuţina preaplinul inimii. Îl preocupă ideea de a avea o căsuţă la ţară (mai tîrziu, către pensie), în jurul căreia să cultive viţă de vie, un strat cu mărar, altul cu pătrunjel, varză şi ridichi, să crească iepuri şi să aibă sub casă un beci de unde să scoată vara ulcele cu vin brumat. Poate fi acuzat Virgil că nu s-a jucat mai mult cu Florin, că n-a fost martorul primului dinte care i-a răsărit, că nu ştie nimic de nopţile mele nedormite cînd *broscoiul* tatii ţipa ca din gură de şarpe şi nici un medicament nu avea efect, răul fiind în năsucul lui îmburuienat de polipi şi-n amigdalele mari cît nuca ? !"

*

Maşina încărcată cu proiectile intră pe un drum lăturalnic. Ajunse la locul numit Stînişoara. Pînă la poligonul special mai aveau cale de un ceas. Celor doi militari peisajul le era familiar : livezi tinere, abia intrate pe rod, ogoare colorate de verdele porumbului sau de galbenul-roşiatic al grîului. Motorul torcea imbietor, subofiţerul se bucura ca un copil. Trăia (pentru a cîta oară ? !)

clipele acelea unice, drepte și cinstite, cînd îl încerca mîndria pentru răspunderea încredințată. Se afla la volanul unei mașini pe care n-ar fi rîvnit-o mulți șoferi.

Sergentul-major Vătămănescu privi concentrat înainte. Drumul de țară avea pe mijloc o creastă de pămînt uscat, pietrificat. Deși nu era întîia oară cînd conducea mașina pe aici, un gînd îi tot dădea tîrcoale : să nu lovească puntea din față. Săltă capul — în depărtare cerul se întunecase.

— O să ne prindă ploaia, zise el posac. Numai de-ar porni după ce urcăm dealul.

Soldatul Haralambie Geamănu măsură cu privirea înălțimea din față. Nu era cine știe ce. În stînga, unde rupturile coborau în terase, pămîntul, se observa bine, își schimba treptat nuanța, înspre pădure devenind argilos.

Vătămănescu acceleră puțin, în speranța că ploaia îi va ocoli o vreme. La prima groapă săltară amîndoi cu capul în parbriz. Pe Geamănu îl trecu transpirația. Ascunse cu dibăcie buimăceala față de subofițer.

Opriră în dreptul unei fîntîni și săriră amîndoi jos. Vătămănescu îi dădu o găleată soldatului să aducă apă rece. El trase prelata într-o parte ; după o inspecție fugară se liniști. Merse la motor, deschise capota și desfăcu bușonul la radiator. Aburii îl izbiră în față, deși se retrase la vreme.

Soldatul Geamănu vărsă apa din ciubăr în găleată, o prinse de margini și-și băgă capul înăuntru. Sorbi cu lăcomie. Cînd se ridică în lumină, păru alt om !

— Grozavă apă ! făcu el mulțumit.

Pe urmă cotrobăi în raniță și scoase o pîine rotundă arămie. O frînse în două și începu să rontăie coaja.

— Avem brînză, ceapă, conserve, îi zise subofițerul.

— Mulțumesc, refuză el cu gura plină. Mă rezerv pentru poligon. Acum, doar așa, o gustare la botul calului.

După ce sfîrșiră cu motorul, porniră mai departe. Aerul se răcorea, dinspre nord se stîrnise un vînt subțire, care mîna și amesteca norii ca pe niște caiere negre. Din cînd în cînd veneau răbufniri de tunete.

Ploaia se dezlănțui după ce urcară dealul. Pădurea era aproape. Ștergătoarele de parbriz nu mai pridideau cu fîșîitul lor în doi timpi. Abia cînd intrară în tunelul înfrunzit, băgară de seamă că nu au unde parca. Cerul prinse a fi brăzdat de fulgere roșii.

— Drumul e strîmt, dar nu e circulat nici pe vreme bună, spuse subofițerul, mai mult pentru propria lui convingere.

Din ceața ploii apăru pe dreapta indicatorul trecere peste calea ferată la nivel fără barieră. Automat, subofițerul încetini. Acum nu mai ploua cu stropi, apa se învolbura peste pădure, rupînd frunze și crengi.

— Dincolo de calea ferată este un canton părăsit. Oprim acolo, hotărî sergentul-major.

În ropotul sălbatic al ploii nu se mai distingea nici un zgomot. Brusc, din față se iviră două lumini. O autocisternă cobora ca un bolid. Sergentul-major Vătămănescu acceleră calm și viră la dreapta, spre terasament, unde spațiul de manevră se lărgea. Autocisterna șterse colțul camionului și Vătămănescu abia ținu volanul. Din cauza loviturii, camionul derapă mult spre dreapta, încălecă șinele și rămase înțepenit acolo.

Sergentul-major nu-și pierdu prezența de spirit. Înjurînd crîncen, izbi portiera și coborî în ploaie. Soldatul după el.

— Sîntem pe jantă, oftă el. Afurisită treabă! Să ne blocăm chiar pe calea ferată. Și cel de pe autocisternă! Cine i-o fi pus volanul în mînă! Ce facem? Pe aici mai trece cîte un mărfar, cîte un personal...

— E lată rău, tov major!

— Uite cum procedăm, eu încerc să schimb roata, iar tu alergi pînă la canton. Fugi cît poți, nu te cruța!

— E departe?

— Ultima serpentină, după ce treci de pod. Cantonierul are telefon, știe ce măsuri să ia. Circulația trebuie oprită în ambele sensuri pînă scăpăm noi de bucluc... O să fiu și eu cu ochii în patru...

— Am înțeles, tov major, să trăiți!

După ce soldatul dispăru, sergentul-major se îndreptă spre cabină și scoase cricul.

Soldatul Geamănu alerga pe o cărăruie năpădită de buruieni, croită paralel cu terasamentul. Pădurea emana o răcoare puternică, înmiresmată. Ploaia continua cu aceeași tărie. Soldatul tremura de grija camionului, își făcea gînduri negre, simțea cum răspunderea îi încovoaie umerii. Cerul gurii îi era uscat. Își lingea buzele și înghițea apa sălcie care-i șiroia pe față. Nu mai simțea loviturile crengilor; gonea cu privirea țintită înainte, cu auzul încordat. De o parte și de alta a căii ferate, trunchiurile groase și negre de apă, coroanele dese formau două ziduri care se tot strîngeau.

... Același simțămînt îl încercase în primăvară, atunci cînd curajul lui frizase nesăbuința (sau poate inconștiența!). Apele mării, verzi și încîlcite, aruncaseră pe plajă (după o furtună cum rareori se poate vedea) o mină uriașă. Desigur, o mină marină. Din acelea cu țîțe din care poți să mulgi „lapte de iapă", cum zicea ironic soldatul Milică Băjenaru. Echipa, formată din maiorul Gliga plus trei soldați, printre care și Geamănu, aterizase cu elicopterul pe un tăpșan înconjurat de stuf. Maiorul se apropiase de mină, o examinase pe toate părțile, fără s-o atingă, apoi mohorît, anunțase că este foarte degradată și se mirase cum o rostogoliseră valurile pînă acolo. „Ce facem? întrebase atunci primul-secretar, explozia pe loc este exclusă. După calcule, rezervoarele combinatului se află la limită." ; „Poate reușim s-o ducem iarăși în larg. De acolo ar putea fi tractată fără riscuri și distrusă prin trageri directe de pe o navă militară. Lăsați-ne timp pînă mîine dimineață și vă raportăm." ; „Bine, tovarășe maior, așteptăm soluția dumneavoastră. Am o rugăminte : să nu vă expuneți, căutați o ieșire de maximă securitate." „Am înțeles, tovarășe prim !"

... Alergînd spre canton, prin vijelia de catran, în soldatul Geamănu creștea speranța că între el și ceilalți oameni se vor naște raporturi mai bune, bazate pe adevăr și încredere. Că nu vor mai exista curioși care să-l tot întrebe de ce a schimbat zece meserii și dacă are de gînd să rămînă toată viața la mină, sau așteaptă doar să primească apartament cu trei camere pentru a-și putea face după aceea de cap...

Constanța era îmbrăcată așa cum călătorise cu trenul : fustă uni, de culoarea vișinei putrede, bluză din pînză topită, cu mîneci bufante, manșete înguste din dantelă, în picioare avea sandale împletite, iar la gît medalionul vechi împodobit cu o minusculă piatră albă la mijloc și un căpăcel dublu, în găoacea căruia se afla presată o hîrtiuță cu un scris mărunt, mărunt. Părul îl purta scurt, îi acoperea lobul urechilor și ceafa. Bine îngrijit (în apa călduță adăuga totdeauna un gălbenuș de ou bătut și strecurat), fortificat cu decoct de rozmarin, părul Constanței avea reflexe îndulcite și-i dădea un farmec aparte. Florin era îmbrăcat cu blugi și o cămașă cu multe buzunare prinse în nasturi metalici.

— Ce-i cu tine ?

Glasul lui Florin tremură.

— Nu știu, ridică ea din umeri, dorind să nu se arate față de el neajutorată. Ar trebui să mă bucur, să fiu fericită, nu ? ! Tăcu, își duse palma la gură și-l privi cu ochii mari umezi.

— Arăți grozav ! spuse el și-i ciufuli părul în joacă. N-ar fi mai bine să ieșim pe plajă ? Hai să dăm o raită prin stațiune. În două secunde sînt gata.

Florin răsturnă geamantanul în mijlocul casei. Rîse ca de o glumă bună, apoi cotrobăi îndelung în movila de lucruri inutile pînă găsi pantalonii scurți. Trebuia să dea blugii jos, dar neavînd slipul de baie pe el se găsi în încurcătură. Privi lung la Constanța. Lumina amurgului se prelingea pe chipul ei ca o dulce mîngîiere, izolînd-o într-o totală uitare de sine.

— Nu știu cum să procedez, încercă el s-o facă atentă pe Constanța.

Ea nu înțelese, poate nici nu auzise cuvintele lui.

— Sînt în chiloți, pot să-mi pun slipul aici, în cameră ?

Fata era absentă. Realizase că astăzi e ziua tatălui ei. Își închipui agitația din sufragerie, musafirii care-și dădeau în petec pe la miezul nopții, cînd Traian Arnăutu scotea din beci sticle cu vin vechi, etichetate pe ani și soiuri. Ca de fiecare dată, bărbații așteptau Zghihara

neastîmpărată, aspră, iar femeile Busuioaca de Bohotin, cu aroma și gustul ei inegalabil. „Tata-socru să trăiască ! striga Traian Arnăutu, privind victorios la soție. Și ascultați sfatul meu, e bine să însurați băieții cu fete din podgoria Hușilor ! Dublă lovitură — iei o moldoveancă frumoasă și un abonament la cele mai căutate vinuri !“ Invitații ridicau paharele pline și cîntau cu o dăruire totală. Femeile țipau la bărbați să se potolească, din camera ei, unde stătea la pîndă ca o vulpiță, cu ușa întredeschisă, de fapt își amintea de întîlnirile pe ascuns cu Florin, tot atîtea motive de îngrijorare și neliniște, Constanța simțea neplăcut mirosul pătrunzător de carne friptă și gogonele murate. Închidea ușa, stingea lumina și număra în gînd fără nici un rezultat, că tot nu putea să adoarmă.

— În definitiv, pot să merg și în blugi, se hotărî băiatul, încurcat de tăcerea fetei.

Păşiră peste lucrurile răvășite și părăsiră încăperea. Mărioara Nistor spăla rufe într-o albie din lemn de fag. Stătea cu spatele către ei, rochia subțire se lipise de corpul transpirat, dezvelindu-i pulpele mari, sănătoase. Florin nu avu curajul, alături de Constanța, să privească la picioarele femeii.

— Aaa ! Sînteți gata de plecare, puișori ? zise ea cu miere în glas, simțindu-le prezența.

Îi măsură cu o plăcere perversă, convinsă că au fugit de-acasă fără știrea părinților. Cum n-o interesau decît banii, își spuse-n gînd : „Treaba lor, le este bine acum, dar o să le fie și rău dacă se lasă cu ochi și cu sprîncene. Sau poate e o afacere serioasă, deși sînt cam tineri, nu rezistă, se aprind repede ! Căsătoria e o mare povară, trebuie parale și iar parale...“

Continuă cu voce înduioșătoare :

— Cunoașteți bine tabăra ?

— Așa-și-așa, recunoscu Florin.

— Dacă vreți să mîncați biiine, accentuă ea ultimul cuvînt, cu un zîmbet insidios, există un restaurant la bungalovuri. Întrebați acolo de domnu' Pavel, îi șopăiți

la ureche că v-am trimis eu și pricepe el... Dorința de a ști în ce apă se scaldă tinerii o îndemnă să-i mai rețină un minut. Cîți ani aveți ? Dacă nu e cu supărare...

— Sîntem studenți, se grăbi Constanța s-o asigure.

— Studenți ? ! Frumos. Și în gînd : „Umblă cu fofîrlica, n-au mai mult de 16—17 ani !“

Mărioara Nistor avea un dinte de aur în partea stîngă, jos, și-i făcea plăcere să împingă maxilarul mult în față, ca o maimuță, dezvelindu-și podoaba. Întinse cît putu zîmbetul, în semn de înțelegere și sinceritate.

— Dacă sînteți obosiți, vă pot oferi o gustare astă-seară, adăugă, văzîndu-i cam palizi și lipsiți de entuziasm.

— Nu ! se sperie Constanța. Briza mării, o plimbare, s-ar putea să mergem și la discotecă...

— Cum doriți, copii, nu vă stric programul.

Mărioara Nistor își băgă iar mîinile în albie, continuînd să frece rufele. Constanța și Florin traversară curtea. Un stol de vrăbii se legăna pe ramuri, ciripind de mama focului. Străbătură drumul spre tabără în tăcere, trecură pe lîngă restaurantul unde se vindea bere la halbă și pizza, rumenită frumos, în talgere colorate. În dreapta, la umbra pădurii, se înălțau căsuțele de lemn ale satului de vacanță. Ca într-o poveste auzită în copilărie. Lumina curată scotea în relief jocul umbrelor ; fațada caselor avea un aspect decorativ. Fără să rostească un cuvînt, trăiau amîndoi același sentiment. Credința fetei, senină și plină de candoare, se adună iarăși în suflet, aducîndu-i o împăcare trecătoare.

La restaurantul de vizavi, chiar la poartă, era un afiș de carton pe care cineva scrisese cu tuș : SERVIM HOMARI !

— Păcat că n-am poftă de mîncare, suspină Constanța.

Florin îi aminti de domnul Pavel, apoi îi propuse să colinde plaja.

Deasupra mării cerul părea de staniol. Pierdut în furnicarul plajei, Florin cerceta oamenii lacom, convins că totul se întîmplase demult, iar acum retrăia halucinant de real clipele sedimentate în memorie. Constanța vedea

ochii lui sinceri, mult mai sinceri decît i se păruseră vreodată. Se aşezară pe o bancă. Marea tălăzuia la doi paşi. Delicată, plină de graţie, Constanţa simţea că aparţine în totalitate băiatului, care, avea, după judecata ei, o impresionantă putere de a uşura asimilarea situaţiilor prin care treceau.

În reverie, Virgil Gliga urmărea scenele petrecute cîndva, în satul natal, ca printr-o lentilă migălos şlefuită, ce dă relief chipurilor şterse. Era singur în chioşcul din grădina Poinărenilor. Pe lac pluteau fuioare străvezii, nimic nu-i tulbura oglinda de spumă, frasinul prăbuşit în smîrc lucea stins în amurg, asemenea unei aripi de porumbel prefăcută în piatră de calcar, colţul de pădure inundat, frămîntat de forţe ascunse şi sălbatice, conturat vag în ferăstruica din stînga, deschisă larg, fumega, arborii se legănau, valsau, totul dădea impresia unui tablou desenat în tonuri estompate, animat de o respiraţie discretă, misterioasă.

Virgil ieşi pe terasa amenajată în faţa chioşcului şi se adînci într-un scaun de răchită. Avea faţa luminată de o fîşie de cer albăstruie care capitula încetul cu încetul, asupra ei năpustindu-se nori zdrenţăroşi. Dintr-un timp îndepărtat străbătea pînă la el glasul bătrînului tată...

„Unde spui că ai fost numit?“ ; „La un detaşament pirotehnic.“ ; „Şi ce faceţi acolo?“ ; „Îm... Căutăm, dezamorsăm şi distrugem grenade, proiectile, bombe de avion rămase din război...“ ; „Din care război?“ ; „Din toate războaiele... Ascunse prin cine ştie ce cotloane.“

Îmbătrînise Vasile Gliga. Se mişca greu, era neras, barba îi crescuse dezordonat, perii erau albi, ţepoşi, faţa — ciolănoasă, ascuţită. Era îmbrăcat cu o haină veche, de cînd avea haina asta?, şi-şi trăgea piciorul de colo pînă colo prin ogradă, trebăluind. Cînd înţelese bine ce-i spuse Virgil, se opri, aşeză barda jos, cu teamă parcă, să nu strivească o vietate minusculă aflată dedesubt, se uită lung la feciorul său îmbrăcat ofiţer, cu un gînd nerostit, încremenit pe buzele sale crăpate de vînt.

„Puteai să nu rămîi ?“ ; „Puteam, nimeni nu este obligat să facă ceea ce facem noi împotriva voinţei sale.“ ; „Şi e greu ?“ ; „Este, dar e şi frumos.“ ; „Ce anume ?“ ; „Să faci să cedeze focoasele, percutoarele... Uneori tragi de cheie şi nu se deşurubează, sînt blocate de atîţia ani de cînd zac sub brazdă, te trec toate sudorile...“ ; „Şi dacă greşeşti ?“ ; „Dacă nu eşti sigur, mai bine nu începi.“ ; „Da, da...“ făcuse bătrînul Gliga şi privise cerul.

Pe Virgil îl încerca un sentiment de milă pentru tatăl său. Îl doborîse tutunul, dar nu numai tutunul... Ochii lui Vasile Gliga ! Încerca să priceapă de ce l-au fascinat mereu. Ochii lui : albaştri, limpezi, cu o scînteie în pupilă ca un fir de aur !

„Tu, măi băiete, te întreb şi nu auzi ?“

Virgil se scutură, trezit la realitate de tăişul privirii.

„Spune, tată.“ ; „Pentru cît ai venit ?“ ; „O să rămîn... o săptămînă, o săptămînă şi ceva... Mă duc înainte cu cîteva zile să-mi aranjez locuinţa cea nouă. Am primit o garsonieră.“ ; „Şi o să stai singur acolo ? De-nsurat nu te-nsori ?“

Un fior dulce ! Era bucuros că Vasile Gliga avea încă putere să se intereseze de rostul vieţii sale.

„Mai e timp, tată...“ ; „Fii cu băgare de seamă, anul se duce ca o zi...“

Şi după o vreme :

„Ana lui Cojocaru, fata asta ce mai face ?“ ; „Ana lui Cojocaru... Bine... Bine...“

Tăifăsuiau pe prispa casei. Începuse octombrie. Bătea un vînt rece. Virgil se chirci, căutînd cu privirea în zare. Dealurile cu porumb băteau în galben-ruginiu. Viile, în parte desfrunzite, îşi dăduseră obolul. Pe şes, la poalele Lohanului, paralel cu calea ferată, argint mat, firicelul de apă aspirat cu vigoare de rîul Crasna.

„Ţi-e frig !“, se dumiri Vasile Gliga.

Băiatul nu spuse nici da, nici ba.

Veni aproape şi mama, Lucreţia Gliga. Îşi sprijini mîinile muncite de umerii lui şi întrebă parcă pentru sine : „De ce veniţi voi aşa de rar pe-acasă ? !“

Salcîmii îşi lepădaseră ultimele frunze. Între părinţi şi fiu, liniştea ca o troienire. Cuvintele Lucreţiei planară,

materiale, în aerul pe care îl respirau. Bătrînul tuşi, apoi făcu un semn precipitat mamei. Să ia furtunul şi să scoată o oală cu vin din beci.

Turnară în paharele din sticlă groasă şi băură. Vin roşu. Bătrînul Gliga începu să-şi istorisească viaţa de campanie din războiul antihitlerist. Virgil o cunoştea secvenţă cu secvenţă, dar asculta cu sfinţenie.

Pe nesimţite, se lăsa noaptea. Tatăl şi fiul ciocneau paharele de fiecare dată cînd le umpleau şi-şi urau sănătate. Frigul îl amorţi pe Virgil.

Intrară în casă. Locul i se părea străin. Era convins că nu se va obişnui niciodată cu aceste odăi. Casa veche, unde se născuse şi copilărise, înălţată dincoace de Dogu-leasa, se pornise, alunecase pămîntul. Pe vremea aceea era elev. Bătrînul Gliga, Lucreţia, frate-său Gheorghe, vecinii, fiecare îi povestise evenimentul în alte culori şi altă succesiune. Nenorocirea se abătuse noaptea, pe lună plină. După unii venise mai întîi trosnetul, aşa cum ar fi pocnit osia pămîntului, după alţii, deşi luna intrase în nori, se luminase brusc, o lumină prăfoasă, pornită de jos, în vîrtejuri, înnebunise oamenii şi animalele care dădeau să rupă funiile, să iasă prin uşi, iar după alţii prima dată izbucnise un pătrunzător miros de sulf... Toamna, cînd venise în concediu (o toamnă aidoma acesteia, în Moldova toamnele păreau trase la indigo), găsise casa nouă ridicată pe o costişă aparţinînd Dogulesei. Mai trecea din cînd în cînd pe dincolo, se odihnea pe o rădăcină de cireş, încercînd să refacă în minte vechea topografie. Nu reuşea. Înălţimile se comprimaseră, panta dispăruse. Dealul venise ca un tăvălug peste via bătrînă, plantată de bunicul lui Virgil, Constantin Gliga, pe care el nu-l cunoscuse, o acoperise în întregime, nu mai recunoştea nici unde fusese temelia casei, nici nucul, nici mărul care înflorea de trei ori pe an, iar drumul strîmt, plin de bolovani, devenise fund de rîpă...

În vecini se auziră lătrături furioase. Abia atunci Virgil realiză că, lîngă bucătărie, cuşca cîinelui era goală, paiele prinseseră rugină.

„Nu mai aveţi cîine ?“; „Nu...“

Își aminti... Avea opt, nouă ani... „Măi omule, strigă mama, tu ai plecat cu cojocul la pădure ?“ ; „Da, zise tata morocănos, am plecat la pădure cu cojocul.“ ; „Și l-ai băgat în casă cînd te-ai întors ?“ ; „Știu doar atît, l-am atîrnat în șa la spatele meu, era moină...“ ; „Nici pe Toporaș nu l-am văzut !“ ; „Măăă ! făcu Vasile Gliga. Iau pușca și încalec !“ ; „Vino-ți în fire, bărbate ! Unde să pleci în puterea nopții ? S-a lăsat gerul, umblă fiarele. Cîinele știe drumul înapoi, ca orice cîine.“

Neclintit era Vasile Gliga în hotărîrile lui. Atunci își agățase pușca în cui, rupsese o bucată de jurnal și răsucise țigara. Cîinele prinsese războiul și fusese speriat de bombardamente. Cînd tuna a ploaie, mîrîia îndîrjit și alerga în casă. Se adăpostea sub pat. Stătea înceremenit, cu urechile ciulite. N-ar fi ieșit de acolo nici de-ar fi luat casa foc. Într-o zi îi vestise Gheorghe al lui Gheorghe Sodol : „Bade, ți-e cîinele acasă ?“ ; „Nu.“ ; „Să știi că a fost văzut în Valea Ursului. E turbat, s-a dat la om ! Fă ceva și termină-l !“ S-a înnegurat bătrînul Gliga. A luat pușca și l-a poftit pe Virgil să-l însoțească. Geruia, cîmpul se îmbrăcase într-o pojghiță de sticlă, pe alocuri purta pași de fiare. În fundul zănoagei — marginea pădurii. Copaci negri, uscați, malurile abrupte în care se vedeau rădăcini. Acolo au început să-l caute, în partea dinspre Curmătura Cornilor. Bolovanii scăpărau sub tălpile bocancilor dați cu un strat de untură. Întîi s-a auzit chelălăitul ușor, mai mult un geamăt lung, în tremolo. Vasile Gliga a tras piedica la armă. Cînd a zărit cîinele, a ochit... Toporaș s-a prăbușit cu pieptul în malul de piatră. Gliga tatăl și Gliga feciorul au rămas un moment locului, apoi s-au apropiat cu fereală ; cîinele nu murise, avea ochii calzi și curați, blana jigărită, plină de ciulini, botul îi sîngera. Se tînguia îngrozitor. Picăturile roșii înfloreau cumplit zăpada, o topeau, cei doi oameni priveau cutremurați, țeava puștii fumega încă, bătrînul strîngea oțelul în mîini, năclăit de transpirație înghețată. Alături se afla cojocul lui Vasile Gliga. Cojocul făcut din piei de berbec, pierdut pe drumul de la pădure. Avea mîneca

agățată într-o rădăcină. Toporaș nu se dezlipise de haina stăpînului, o păzise cu străşnicie şi pierise în bezna de nepătruns din prea marea lui dragoste...

*

Ţîrîitul telefonului o smulse pe Ana din jocul închipuirilor.

— Da, vă rog !

— Nicolau la telefon. Iartă-mă, Ana, nu-i o oră potrivită pentru a suna...

Ana recunoscu imediat vocea profesorului de matematică, Iancu Nicolau. Un bărbat cu mustaţă, celibatar convins, de o eleganţă proverbială (dar care *funcţiona în sine,* cum îl tachinau colegii, deoarece nu urmărea nimic, mai concret, nu-l interesau femeile). De la o vreme, Nicolau o oprea zilnic pentru a-i spune cîte un fleac; în cancelarie, pe scări, o însoţea cîţiva paşi pe stradă. Se purta manierat, nu făcea nici o aluzie nelalocul ei, nu comenta nici într-un fel rostul străduniilor sale. Iar Ana nu dăduse nici o semnificaţie acestor insistenţe. Constatase doar, cu surprindere, că Pătrăţel (porecla circula printre elevi) o place. Ce-i drept, mătuşa Ecaterina o avertizase după ce-i povestise cum o urmăreşte Pătrăţel : „A-a-a ! făcuse ea pe un ton doct, cînd se aprind călcîiele unui burlac e de rău. Aştia dau în mintea copiilor la primul flirt !“ Ana nu se ferea din calea lui, dar nici nu-l încuraja. „Este insuportabil, dar ce pot face ? ! îşi zicea. Pentru el nu sînt decît o idee, o funcţie trigonometrică drăgălaşă, o teoremă care îl amuză grozav !“

— De ce taci ? Îmi cer încă o dată scuze, nu te sunam, însă te-am văzut foarte abătută astăzi.

— Nouă, femeilor, ne trebuie tare puţin pentru a întoarna ochii cu suspine.

— E-e-e, ce prostie ! se supără el. Capul sus, madam, ce ne facem dacă risipim forţele pentru slăbiciuni nepermise ? !

— Trăim înlănţuiţi de sentimente, Iancule.

— Asta e una, şi alta-i să cedăm ambiţiilor întîmplătoare...

— Sfatul tău m-a pus în gardă. Dar e tîrziu, o să suport consecinţele !

— Ascultă, Ana, am impresia că dramatizezi. Nu există om căruia cerul să nu i se întunece uneori. Cu nori grei chiar, aducători de furtună. Puţină strădanie şi petecul nostru de orizont se poate limpezi din nou. Băiatul ce face ?

— Florin... Cu Florin se întîmplă ceva... Ana îşi dădu seama că-i tremură vocea şi respiră adînc. Voia ca nimeni să nu ştie cît se clatină ea, cum îi sînt zilele şi nopţile cînd pendulează fără nici un rost din sufragerie în dormitor, căutînd un punct solid de care să se sprijine... Iancule, Florin a părăsit oraşul, a fugit, nici nu s-a înscris la examenul de admitere, a plecat şi gata...

— Ce spui tu, Ana ?!

— Exact ce-ai auzit.

Femeia tremura toată, de parcă o scuturau frigurile.

— Mai bine povesteşte-mi, să înţeleg, să pricep ce gînduri îi roiesc prin cap.

— În ultimul an s-a schimbat, probabil a început să fumeze, pentru că miroase a tutun, şi-mi vorbeşte cu asprime cînd îl apucă năbădăile. Îi place să speculeze orice vorbă, orice gest. Cred că i-a luat minţile o fetişcană. Se ţine scai de fusta ei. Nu mai vede, nu mai aude nimic în jur. Altădată ne aşezam liniştiţi la masă, discutam cîte şi mai cîte, îşi primea porţia de observaţii, ştia să asculte...

— Despre ce fată vorbeşti ?

— O cunoşti, ai avut-o elevă, Constanţa Arnăutu.

— Arnăutu ?! Vai de mine, o fată eminentă...

— Şi Florin a fost un elev *eminent* !

— De ce o spui ironic ? Arnăutu... Fată cumsecade, plină de blîndeţe şi veselie, dar îşi vedea de învăţătură. S-a înscris la facultate.

— O mironosiţă !

— Am stat de vorbă cîndva, îmi aduc bine aminte, cu tatăl fetei, e inginer la *1 Mai*, un om puţin ciudat, m-a plictisit cu grija lui excesivă pentru copil.

— Aşa o fi, cînd apare dragostea lumea se transformă. Între îndrăgostiţi şi restul lumii e un zid.

— Şi unde sînt copiii acum ?

— Nu ţi-am spus ? Aiurea... Poate fac autostopul prin ţară. Nu ştiu nimic. Ce-i spun lui Virgil ?!

Ana izbucni în plîns. O cută i se adînci pe frunte, iar pleoapa de la ochiul stîng se zbătu ca o aripă.

— Ana ! deveni Nicolau dintr-o dată autoritar. Vino-ţi în fire ! Nu se poate... Vreau să-ţi fiu de folos cumva, spuse după o pauză.

— Din păcate, n-ai cum să mă ajuţi, sînt necazurile mele.

— Încearcă să te odihneşti. Sau poate vrei să ieşi puţin la plimbare. Liniştea serii ţi-ar aduce încrederea în tine. Sînt gata să te însoţesc, dacă nu cumva mă consideri un nesuferit...

Ana rămase în cumpănă. Dorea din tot sufletul compasiunea cuiva. Dar invitaţia o luase pe nepregătite. Inima îi da ghes să spună da. Cît mai repede. Altfel, simţindu-i ezitarea, Nicolau şi-ar fi retras propunerea.

— Nu e tîrziu ? se interesă ea, deşi avea ceasul de pe masă sub ochi, pentru a cîştiga timp.

— E şapte şi jumătate. Dacă ne grăbim, ajungem pe lumină în parcul Izvoarele.

Ana cunoştea bine parcul. Era mărginit de străzile Pictor Verona şi Trestiana. Adesea, cînd ieşea de la şcoală, se oprea un sfert de oră pe banca din dreapta monumentului de piatră, care îl înfăţişa pe Atlas ducîndu-şi în spate eterna povară.

— Parcul e mare, unde te găsesc ? întrebă ea cu vocea pierită.

— În dreapta monumentului.

Ana lăsă receptorul jos şi înţelese că Nicolau o urmărise, coincidenţa nu era întîmplătoare. Îl vedea aievea pe Pătrăţel, sobru şi elegant, trăgîndu-şi nervos vîrfurile mustăţii cu degetul mare şi arătătorul, cum se întîmpla ori de cîte ori îl neliniştea ceva. Femeia se sprijini de perete. Un zîmbet trist, ecou al pustiului din suflet, se anină de buzele ei uscate.

Toropiți de căldură, ostașii se așezară la umbra salcîmilor. Miresmele răspîndite de seva florilor de cîmp și de țărîna proaspătă îi înțepau plăcut în nări. Soldatul Geamănu stătea întins pe spate, mesteca un fir de iarbă și visa. Abia aștepta să plece în permisie. Pentru „fapta meritorie îndeplinită în împrejurări grele". Așa se arăta în mulțumirea adusă prin ordin de zi pe unitate. El nu făcuse decît să fugă prin ploaie, să gonească mîncînd pămîntul, cu plămînii aprinși. Alergător bun nu fusese niciodată, dar atunci îi scăpăraseră picioarele, ajunsese la timp, explicase ceferistului în ce belea intraseră, apoi căzuse ca lovit de trăsnet... Ar fi făcut orice ca să reușească. Clipele acelea i-au rămas în minte ca murmurul unei fîntîni. Alerga în direcția cantonului, pe cărarea paralelă cu terasamentul, și simțea prin bluză, stranie suprapunere de situații, umezeala oțelului din mina marină atacată de săruri. O mină aruncată de valuri, în primăvară, pe coasta Mării Negre. Alerga epuizat și își amintea, incredibil de exact, cum pipăia atunci nisipul cu talpa, cum își lăsa lin greutatea corpului și piciorul se afunda, nisipul fiind îmbibat cu apă, plaja — presărată cu pietre acoperite de alge, cu scoici și schelete mărunte, ca niște bețișoare de mesteacăn lustruite de flux și reflux, cerul vînăt sub care zburau alandala pescărușii, săgetînd marea și uscatul, țipînd isteric ; apa clocotea în bulbuci, adîncimea rămînea constantă, el șuiera vlăguit, i se făcuse milă de propria neputință...

Fusese inițierea în prudență și curaj. Acum privea detașat viața în detașament, într-o lumină cît se poate de favorabilă. Era în măsură să descifreze înțelesul a zeci de lucruri ce-i stîrniseră la început o agitație febrilă, pe care încercase mereu s-o ascundă, și, în măsura în care strădania sa fusese încununată de succes, izbutise să convingă că este făcut pentru a mînui muniție de toate tipurile și calibrele, ruginită, șocată, plesnită, împestrițată ca ciupită de vărsat, gata să explodeze în orice moment...

Lacul, în zare, avea culoarea cimentului. Soldatul Geamănu își încrucișă brațele după ceafă. Liniște...

Calm... Un nor răzleț, subțire ca o eșarfă, se interpuse între soare și pămînt. Lumina scăzu puțin în intensitate, apoi se împrăștie pe cîmp cu stridența de dinainte. Deveni atent : soldatul Toma Ticulescu povestea cu voce înfrigurată cum își găsise logodnica măritată.

— Sînt un nătărău, pricepeți ? I-am spus : „Lilișor, iată-mă-s !“ Pe ea au podidit-o lacrimile și a scîncit că s-a cununat. „Lilișor, n-am chef de bancuri, ți-am adus o rochie, ciorapi și pantofi.“ ; „Tu nu pricepi ? M-am cununat. Îmi era frică să nu rămîn nemăritată, Tomiță. Și pe urmă, el e tinichigiu auto, în fiecare zi aduce bacșiș.“ ; „Poftim ?“ ; „Ce poftim ?“ ; „Te-ai cununat cu individul pentru că ia șperț ?“ ; „Bă Tomiță, s-a înfricoșat ea, nu cumva tu faci armata la miliție ?“ ; „Nu, Lilișor, eu fac armata la armată și la revedere ! Adio și ai grijă de tinichigiu să nu ți-l sufle... miliția !“ Fraților, o ceață mi s-a așternut pe ochi, tremuram și-mi ziceam : „Ce ghinion ! Să mi se întîmple tocmai mie !“, pentru că o iubeam încă și o iubesc, dar am vrut să joc tare, s-o fac pe grozavul, s-o dau gata.

— Femeile astea ! zise cineva.

— Cred că am început să mă dezmeticesc. Dacă s-a cununat nu mai e nimic de făcut.

— Ai dus-o în fîn ?

— Am dus-o, era fericită.

Soldații ascultau și făceau zîmbre.

— Era... bine ? se interesă soldatul Mitru Costoiu.

— Mda, adică așa o vedeam eu, se zăpăci Toma Ticulescu. Te amețea cînd lua poziția picior peste picior... Mă înțelegeți, băieți, nu-i așa ? zise apoi. Îi recitam poezii sub clar de lună pe malul iazului, trestiile foșneau, pielea ei albicioasă devenea fosforescentă. Acum, cînd totul s-a terminat, mi-e inima grea...

— Cum să fie pielea fosforescentă ?! se miră soldatul Milică Băjenaru.

— Minunile dragostei ! îl lămuri Costoiu. Și continuă, bombîndu-și pieptul lat : Dacă nu ești șmecher, nu obții nimic de la o fată. Cît despre Lilișor, vorba aia,

scrumbie-scrumbiuță îți scapă printre degete! Poezii sub clar de lună! Cap sec la Tomiță! Casă, toalete, mașină, televizor, poate chiar video, ăsta e chichirezul. Tinichigiul o să-i aducă multe...

•

Scorțoasă, din cauza crustei de lut întărit, salopeta maiorului Gliga suna ca tabla. Toată ziua dezgropase proiectile și bombe de aruncător. Muncă de rutină pe șantierul deschis lîngă Rîpa Galbenă. Soldații transportau muniția răzuită pe terenul de depozitare temporară, amenajat într-un clin al pădurii de salcîm. Treabă monotonă, încordată, obositoare.

Maiorul nu dormise aproape deloc, avusese o noapte de insomnie cruntă. Arăta ceva mai slab, în orice caz era tras la față, dar nu se confesă plutonierului-adjutant Ulișteanu. Se străduia să rezolve oportun toate problemele șantierului. Ca un făcut, nu exista zi să nu apară indisponibilități. Lama buldozerului, care descoperta între lac și pădure, se înțepenise, nu mai răspundea la comenzi. Sergentul-major Vătămănescu plecase în poligon, iar caporalul Roșca se îndîrjea să-i găsească hiba. Mîinile lui, mîini aspre și muncite, mînjite pînă la coate de ulei și motorină, nu stăteau locului niciodată. Caporalului Roșca, meseriaș bun, îi plăcea orice muncă. Umbla mereu cu geanta de scule după el.

— Apele astea vrăjmașe ne-au răvășit viața și liniștea, zise plutonierul-adjutant Ulișteanu. Noroiul s-a infiltrat peste tot. Gunoaie, mîl și gozuri au astupat proiectilele. Pompa trebuie păstrată.

— Hm, ce crezi, președintele *ceapeului* o să ne susțină ? întrebă maiorul Gliga.

— Durerile noastre sînt și ale lui. La dumătură, spre lac, în nămolul acela unsuros, unde bălțește permanent apa, am dat peste o mină antitanc. Mai sînt și altele, la diferite adîncimi. Luni scot apa cu pompa și încep forajul. Chiar dacă soarele te năucește... Ce mi-aș unge mustața c-o bere! plescăi zgomotos din buze Ulișteanu, văicărindu-se de căldură.

— Toate la vremea lor, nea Costică, zise maiorul în doi peri.

— Apropo... Cu pensia mea. De doi ani o amîn. C-o fi azi, c-o fi mîine... La toamnă, gata... Nu mai am putere, bătrîneţe haine grele !

— E dreptul dumitale, nea Costică.

— Vă amintiţi de Crîngul Sabinelor ? oftă subofiţerul, cercetînd cu atenţie sorbul de la pompă. Acolo e începutul nostru. Locuiam în corturi. Nu-mi iese din minte nefericitul acela de tractorist. Se făcea că lucrează şi ne urmărea cu binoclul. Noaptea s-a furişat în punctul de lucru, a sustras un obuz şi l-a dus acasă. În iarmaroace erau la modă tiribombele şi el s-a apucat să construiască un model rudimentar, pe bază de trotil. Au rămas în urma lui trei copii !

— Am avut noi odată un caporal, Florea. Îţi spune ceva numele ? întrebă maiorul.

— Caporalul Florea... Nu, nu...

— Avea băiatul ăsta un pas apăsat, ca un tanc. Nu l-am văzut o dată zîmbind, cu toate că-l vorbea de bine toată lumea. Suferea de o boală cumplită. Nu ştiam încă nimic de necazul lui şi pornisem în doi într-o misiune spre Suceava. Unui locuitor din comuna Arbore nu-i creşteau merii pe o anumită porţiune din livadă. Arătau piperniciţi, nici nu înfloreau primăvara, trădau o suferinţă ascunsă, inexplicabilă, de parcă ar fi îndurat o arşiţă chinuitoare. Nedumerit, gospodarul a săpat în lung şi-n lat pînă ce a nimerit cu cazmaua într-o ladă cu proiectile. La faţa locului ne-am dumirit ce şi cum, am cerut sprijin autorităţilor din zonă şi ne-am înhămat la treabă. Aşa am dat peste depozitul acela de muniţii din primul război mondial : cartuşe de tot felul, obuze, cîteva bombe de 75 de kilograme...

— E povestea aia cu şobolanii, cînd trăgeaţi cu puşca după ei ?

— Cu şobolanii s-a întîmplat la Forturi, nea Costică.

— Da !?

— La sfîrşit, după ce am distrus muniţia în poligon şi am nivelat terenul în livadă, am fost martorii unei scene zguduitoare : săteanul s-a închinat, şi-a lipit frun-

tea de pămîntul cu rănile oblojite și l-a sărutat. Pe urmă ne-a poftit, pe mine și pe caporalul Florea, la o masă scoasă sub cerul liber, acoperită cu o pînză moale de in. Ce crezi că ne-a pus dinainte, în luna mai ? O strachină cu mere galbene. Avea el un secret de a păstra fructele peste iarnă. Merele erau reci, parfumate, proaspete, ziceai că-s culese atunci din pom. Îmbietoare de-ți lăsa gura apă. Caporalul Florea nici n-a tresărit la o asemenea minune. Miezul auriu se topea în gură, el mesteca absent și înghițea cu noduri. Atunci mi-a vorbit despre boala lui : îi pierise cu desăvîrșire, după o răceală banală, simțul gustului și al mirosului...

*

De pe terasa foișorului privirile se plimbau în voie pe apa lacului Ulmetea. Înspre vest, la circa un kilometru, se înălța malul abrupt, pierdut în ceață, așa cum s-ar fi văzut printr-un geam aburit.

Grigore Poinăreanu își serba ziua de naștere. În jurul mesei vopsite în alb se adunaseră soții Poinăreanu, maiorul Gliga și plutonierul-adjutant Ulișteanu. Pe o tavă de inox — ceșcuțe albe, cu desene de un albastru pur, sifon și o carafă obișnuită cu țuică de cazan. Gustări de tot felul.

Cristinca părea mulțumită. Se întrecuse pe sine.

— Cocoș, strigă Grigore Poinăreanu la un băiat care se juca pe lîngă foișor, du-te pînă în casă și vezi că pe bufet se află tabachera și bricheta. Adu-le iute !

Pe urmă turnă țuică în pahare.

Plutonierul-adjutant Ulișteanu, înfierbîntat, povestea ceva din război. Femeia îl asculta cu răsuflarea tăiată. Pentru ea, bărbatul acesta cu privirea vie și înțeleaptă venea din altă lume. Maiorul Gliga nu era atent la întîmplările de pe front, îl studia cu atenție pe Grigore Poinăreanu. Ce fel de om era oare de trecea atît de ușor de la o extremă la alta ! Ascundea în sufletul lui o dramă,

o neîmplinire ? Acum Grigore se cherchelise, iar Cristinca îl cerceta cu oarecare teamă cînd ofta şi întreba derutat :

— De ce nu vine Ioana ? ! Doar a promis...

La o vreme, uită sau, cine ştie, se resemnă. Îl privi lung pe Virgil Gliga, frecînd între degete o ţigară scoasă din tabachera adusă de copil.

— Tovarăşe maior, te uiţi la mine într-un fel care mă calcă pe nervi !

— E o glumă ?

— Nu, o constatare.

„Ce fel de specimen o fi ? !", reflectă iar maiorul.

— Nu vreau să te dezamăgesc, dar am senzaţia că porţi mereu o mască, vorbi apoi. Te fereşti de ceva. Uite, chiar faptul că ai construit gardurile astea imense (gardurile aveau, într-adevăr, o înălţime de peste doi metri !), ce împrejmuiesc grădina şi curtea, poate fi interpretat...

— E prima oară cînd aud aşa ceva. Nu ştiu de ce am întrecut măsura. Pe vremea aceea aveam scîndură, adică se procura mai uşor... În altă ordine de idei, mi-e teamă, sînt bolnav. Cristinca poate depune mărturie. Ce zici, nevastă ?

— Da, acceptă ea blînd, mă trezeşte noaptea şi zice : „Pune mîna pe inimă şi vezi cum bate !"

— Hait ! Asta o făceam cînd dormeam în acelaşi pat !

— De ce nu mergi la medic ? interveni ofiţerul, pentru ca remarca delicată să nu lanseze discuţia în altă direcţie.

— Nu e o *boală,* ci o *stare,* o obsesie. În urmă cu cincisprezece ani m-am trezit într-o noapte cuprins de o transpiraţie rece, abundentă. Ceasul arăta ora trei şi un sfert. Cristinca respira în tihnă lîngă mine. N-am trezit-o, neliniştea m-a cuprins ca o pînză umedă, ca un giulgiu. Cînd s-a luminat, am început să vomit sînge. Cristinca n-a vrut să treacă pe la Ioana, la dispensar. Ea şi-ar fi dat seama despre ce-i vorba. S-a dus direct la preşedinte, a luat o căruţă cu cai şi, hodorog-zdrong, hai la spital. Diagnosticul — melenă. Cînd au aflat medicii că am fost transportat în căruţă, cale de două ceasuri, cu o hemoragie profundă, au aruncat totul asupra Ioanei : „Cum a putut medicul de dispensar să facă tîmpenia asta ? ! Cu maşina salvării, bolnavul n-ar fi fost atît de expus. Dacă nu

scapă, se va face anchetă !“ N-am pierit, dovadă să beau rachiu şi mă trezesc în fiecare dimineaţă la ora trei şi un sfert. Din unul şi acelaşi vis. Aţi mai pomenit un om care să fie chinuit noapte de noapte de un singur coşmar ?! Se face ca o roată mare de lumină, un galben seducător, care te constrînge, te uluieşte, un castan în floare luminat noaptea cu proiectoare colorate. După această feerie urmează urgia : turma de bivoli negri care se reped cu coarnele în abdomenul meu. E o senzaţie sfîşietoare, de durere şi neputinţă, însoţită de cele mai cumplite viziuni... Ca să mă apăr de bivolii negri am făcut gardul zid înalt şi solid. Dar mai bine să bem, că e arşiţă mare...

— Grig, scînci femeia, uşurel !

— În spatele bolii se ascunde uneori, sau poate totdeauna, spaima, zise maiorul.

— Aha ! Aşa te vreau. Dumneata, tovarăşe maior, nu ai coşmaruri ?

— Grig ! se repezi Cristinca.

— Lasă-mă, dragă, ce-ai cu mine ? Eu nu pot înţelege sacrificiul ăsta gratuit. Sau poate banii !

— Ce bani ? îl fulgeră maiorul, ridicîndu-se.

— Banii. Doar aveţi un spor de muncă periculoasă, calculat pe minute, pe ore lucrate.

Lui Virgil Gliga îi fugi sîngele din obraji.

— Nu te necăji, îl linişti Cristinca.

Grigore Poinăreanu veni şi se aşeză lîngă musafir. Îl prinse pe după umeri.

— Povestea mea e aspră şi plină de tîlcuri, începu Grigore. În ultimii ani am trăit ancorat în trecut.

— Şi ţi-a făcut bine ?

— Nu mi-a priit, rînji el.

— Joci teatru, Grigore.

— Cred că sînt născut artist, dar pe parcurs m-am ratat. Din diferite pricini. Acum însă vreau să îndrept totul şi nu ştiu cum.

— Ce să îndrepţi ?

— Nu poate exista o viaţă plină, nu pot fi bucurii fără copii...

Grigore o fixă pe Cristinca. Ea încremenise.

Nu-i putea nimeni reproșa că n-ar fi fost inimoasă, gospodină, spirituală. Dacă și-ar fi dat puțin silința, ar fi întregit portretul cu un acr mai vesel, mai bine-dispus.

*

Cînd îl încerca melancolia, Virgil părea mai în vîrstă decît în realitate. Atunci avea certitudinea că echilibrul din sufletul său se datora Anei. Sînt atîtea lucruri care te bucură, dar nimic nu contează ca liniștea interioară, ca pacea dulce, ce coboară dinspre un singur om, înțelept, misterios, îndrăgostit. Un om care îți dă o mare siguranță.

Avea motivele lui să-i fie dor de Ana. Nu se gîndea la nimic precis, totul plutea în aburi, amestecat, fără contur. Voia să stea de vorbă și cu Florin, să afle amănunte despre examen, să-l întrebe de ce-i încăpățînat, dacă a avut vreun pic de minte atunci cînd a cumpărat al doilea radiocasetofon, de ce fumează și cum de n-o mai însoțește pe Ana la spectacolele de teatru. Aflase cîte ceva despre Constanța. În legătură cu aceasta dorea să-l avertizeze: „Dacă în viața unui bărbat pătrunde de timpuriu o femeie cu rafinata știință de a impune, de a se face ascultată, și-l stinghерește, și-l frige la inimă, făcînd să-i crească barba într-o zi cît în trei, atunci s-a zis cu planurile de viitor! Mare atenție, băiete!“ Cînd era ca o pasăre gata să-și ia zborul, Virgil pornea agale către consiliul popular și suna acasă. Ana, deși blîndă, la telefon devenea arțăgoasă, nu te puteai înțelege cu ea. Se plîngea că-i bolnavă (în această disimulare, era convins, se ascundea dorința ei de a fi compătimită, nevoia sinceră de afecțiune, de căldură, de cuvinte frumoase și mîngîiere), totuși, nu se hotăra să meargă la medic. Îi reproșa că apartamentul arăta ca vai de lume, trebuiau tocmiți zugravii, neapărat în această vară, instalația electrică de la bucătărie se defectase... „Te înțeleg Ana, căuta el s-o împace, din acest motiv te rog să lași totul baltă și să vii cîteva zile pe șantier, la aer curat. O să te odihnești, poți vizita împrejurimile, avem o șalupă la dispoziție, te aștept, Ana!“

Femeia nici nu voia să audă. Spunea că este sortită să se ofilească în bătrînul oraș.

Pe Florin îl cîștiga mult mai ușor. El aștepta cu nerăbdare, cu emoție, un mic semnal, un cuvînt din partea lui Virgil pentru a urca în primul tren. Așa se întîmplase cu un an în urmă cînd lucrau pe un canal în Delta Dunării...

*

...Osteniți de muncă, militarii stăteau pe malul fluviului. După trudă, tensiune și nervi — binemeritate clipe de odihnă.

Tocmai acostase Jonson-ul, o șalupă mereu cîrpită, întrucît nimeni nu avea curajul s-o propună pentru casare. În sfîrșit, apăru Florin. Cu rucsacul în spate, încălțat cu adidași. Maiorul Gliga se ridică într-un cot să-l vadă mai bine.

Florin îmbrăcase blugii peticiți (deși avea o pereche nou-nouță) și un tricou marinăresc. Se apropie cu un zîmbet, pozînd ostentativ. Salută. Plutonierul-adjutant Ulișteanu sări în picioare. „Dar ăsta e băiatul tovarășului maior ! Bine ai venit, Florine ! Ești singur ?“ ; „Singur, nea Costică, tradiția...“

Virgil își îmbrățișă băiatul și-l privi lung în ochi. „Mama ce face ?“ ; „Sînt zile cînd e veselă, sînt zile cînd îi ninge și-i...“ ; „Bine, bine, fă-te comod, acolo e dormitorul, arătă el spre o construcție de lemn. Prima baracă din șirul celor vopsite în alb. Sînt trei paturi, cel de la perete e liber.“

Florin se îndoi cînd intră pe ușa barăcii.

„E ditamai lunganul !“, remarcă Virgil. Și gîndi că băiatul se maturizase fără ca el să-și dea seama. Ceva zdruncină certitudinile tatălui. Se impunea o reevaluare ? Mulțumit cu ideea că cel mai bun sfetnic e timpul, că el clarifică orice nebuloasă, Virgil bătu în retragere.

Drept înainte era o magazie. Ușa fiind crăpată, Florin își băgă capul înăuntru din curiozitate. Făcu rapid inventarul încăperii : unelte de geniu, colaci de sîrmă, căști militare, măști de gaze, saci cu pîine, saci cu mălai, sare, apă

minerală, un costum de scafandru ; pe rafturile de sus — vrafuri de cearşafuri şi pături albastre. Trase uşa, puse cîrligul, apoi intră în dormitor. Lăsă rucsacul pe marginea patului. Primul lucru pentru care se frămîntă : „Cum funcţionează poşta în pustietatea asta ?“ Plănuise să stea o săptămînă şi să trimită Constanţei în fiecare zi cîte o scrisoare.

Deschise la nimereală uşa unei noptiere. Cutii de conserve, revista Rebus, două pachete cu biscuiţi, săpun, lame ruginite, creioane, carnetul cooperatorului, un afiş împăturit. Îl desfăcu şi citi : ROMÂNIE, ŢARA MEA DE DOR, spectacol muzical.

Noaptea, între el şi Virgil se legă o discuţie despre Constanţa. „Arată ca o fetiţă şi... e foarte frumoasă !“ ; „O să fii gelos, şi gelozia e boală grea“, îl preveni Virgil. „Întotdeauna exagerezi !“ ; „Încerc să te ajut. Dragostea, la anii tăi, e ca un meteor. Arde violent cîteva minute, sau mai puţin.“ ; „Nu te contrazic, dar cred că între noi e ceva foarte serios.“ ; „Sînteţi colegi ?“ ; „De clasă. E fata inginerului Arnăutu. Îl cunoşti, are casă şi grădină cu zid de piatră, vizavi de hotelul Dacia. Tată, e o dragoste curată ca lacrima. Îmi lipseşte enorm cînd ne despărţim.“ ; „De ce n-ai venit cu ea în Deltă ?“ ; „Îţi mulţumesc ! Dacă ar vedea lucrurile la fel şi inginerul Arnăutu...“ ; „E normal ca tatăl unei fete să fie mai prudent.“ ; „Asta nu e prudenţă. Imaginează-ţi, o trimite la piaţă, iese tiptil după ea şi o urmăreşte.“ ; „E caraghios ! Şi spui că fata ţine mult la tine ?“ ; „La ea totul este deschis, frumos, sincer. Constanţa face parte din mine.“ ; „Nu ştiu de ce, am impresia că este îndrăgostită ca de un... erou !“ „Eşti cel mai bun la fizică din liceu, ai fost al doilea pe ţară la olimpiadă...“ ; „Nu, categoric nu !... De felul meu, tată, sînt un solitar. Pînă acum n-am scos nasul din cărţi, n-am judecat lumea decît raportînd-o la şcoală şi familie. Cu ea nu te poţi plictisi, ştie de toate, matematică, astronomie, literatură, muzică, istorie, se pricepe la sport, la pictură, cunoaşte pe cei doi anticari de pe Ozana. Constanţa m-a dibuit, m-a înţeles, mi-a deschis ochii şi mi-a arătat că în jurul nostru pulsează viaţa, m-a făcut

să descopăr bucuria de a avea un prieten, de a împărtăși gîndurile cuiva. Știi, chestia asta cu spovedania..." ; „Ce spovedanie ?" ; „Ei, mă refer la cineva în care să ai o încredere totală și în virtutea acestui fapt să-i comunici cele mai intime tresăriri ale *eu*-lui tău, să-i faci confidențe. Cui să fi mărturisit tot ce mă frămîntă ? Mama — cu ale ei, tu ai destule pe cap." ; „Ai dreptate, nu prea am avut timp, băiete. Mai bine zis n-am știut să mă apropii cu tact de hățișul gîndurilor tale. Chiar cînd stăteam acasă. Îți controlam temele, schimbam trei cuvinte și semnam în carnetul de elev." ; „Eu te-am înțeles. Nu te-am acuzat și nu te voi acuza niciodată... Uneori simt că-mi pierd capul în acest vîrtej al iubirii..." ; „Vraja fetei ar trebui să-ți întreiască puterile, să-i dovedești prin sîrguință că o meriți : ceea ce este cu adevărat plin de sens și de importanță ! Ține minte, o dragoste pătimașă, sfîrșită prost, te poate abate de la drumul meritat în viață. Nu rîde, ești un boboc." ; „Dacă eram bo-boc nu discutam de la egal la egal." ; „Să terminăm cu șlepurile astea afurisite și o să mă ocup mai mult de prietenia noastră. Important este că avem încă aceleași păreri, deși uneori se simte în felul tău de a fi ceva... nervos, precipitat, o iritare din ce în ce mai puțin voalată, reacții noi, o voce care încearcă să se impună cu autoritate..."

*

Timpul împrumutase Deltei sentimentul veșniciei, iar aceasta îl dăruia oamenilor. Trecuse a patra zi de cînd se găsea printre deminori și de promisiunea băiatului se alesese praful. Nu scrisese un singur rînd Constanței.

Dis-de-dimineață Florin înotă în apa gălbuie, auzi plescăitul peștilor care săreau împroșcînd aerul cu stropi unsuroși, se apropie de plaur și intră, fără să chibzuiască, în amestecătura de rădăcini, lintiță și frunze, unde se zvîrcoleau mii de vietăți mărunte, devorîndu-se una pe alta. Un șarpe de apă cu capul negru, oval, încovoiat ca un gît de lebădă, alunecă iute unduindu-și trupul în volute grațioase, sîsîind cu limba roșie, aprigă, ca un sfîrc de harapnic. Băiatul se bălăci cu o plăcere neînfrînată pînă

la epuizare. Apariția soarelui o recepționă ca pe un avertisment. Se ridică pe grind și se rezemă de o salcie, tremurînd în aburul dimineții, simțind în vîrful picioarelor valuri mărunte de furnicături. Trăi o senzație de mare ușurare, o limpezime care-i alungă toată greutatea din suflet. Desluși viața lui, alături de Constanța, ca într-un caleidoscop. Își imagină prima scrisoare, pe care avea s-o expedieze, ca pe un dialog deschis între el și Constanța:

...E ora cinci dimineața. Am ieșit din apă, tremur. În clipa asta aș da orice pentru a fi lîngă tine. Parcă te aud: „Nu ți-a venit mintea la cap?"

Țin ochii închiși, închipuirea o ia razna, răcoarea îmi fuge prin tot corpul, e suficient să mă gîndesc la tine pentru a-ți simți degetele ca pe niște șuvițe de căldură. Ar fi cumplit dacă tu ai dispărea din viața mea. Departe fiind, mă conving că te iubesc de o mie de ori mai mult ca înainte și mă cuprinde furia pe timpul pierdut! Ce miracol s-a petrecut în holul acela de la Izvor, cu canapea verde și măsuță de telefon, cînd ți-am atins prima dată degetele lungi și frumoase, iar în ochii tăi au început să fiarbă lumini tulburătoare? Ce lucruri ciudate se întîmplă pe lumea asta!

Nerăbdarea se transformă în tristețe. Cînd ne-am despărțit, nici n-am putut să-ți spun prea multe. A apărut mama ta ca din pămînt, privirea i-a rătăcit puțin în lungul străzii, obrajii i s-au aprins și ne-a descoperit ca din întîmplare lîngă apeductul roman.

Echilibrul meu (atît cît mai este) se datorează numai ție. Singur, devin vulnerabil. Sentimentele pe care mi le trezește Delta au ceva contradictoriu, mă intrigă muntele acesta de tăcere, singurătatea fără tine este ca o lamă ascuțită.

Tata, cu oamenii lui, scoate fără răgaz muniție de pe cele două șlepuri nemțești aflate pe fundul Dunării încă din august 1944. Aștept cu emoție să îmbrac un costum de scafandru și să cobor în împărăția tăcerii. Tata mi-a promis că mă lasă. Îl iubesc pe acest om minunat. Nici nu-ți închipui ce putere de muncă are! Și cîte inițiative! A imaginat o platformă de lemn (un fel de cușcă) trasă de

un motor, un lift improvizat, cu care aduce la suprafață proiectile și bombe din adîncuri. În privința asta au fost mai multe păreri, dar în final el a spus cu voioșia sa puțin uimită : „Nu știu de ce vă complicați. E simplu, avem Nobas-ul...“ Adevărul este că îmi place grozav de mult cum gîndesc și ce fac acești oameni care iradiază sănătate, optimism.

Car proiectile și simt cum îmi cresc țepii în barbă. E un lucru care te împlinește ca bărbat. Trag ca un cal, dar sînt mulțumit. Aș vrea să fiu soldat în acest detașament, să mă impun, să dau sens vieții...

✦

Cum se crăpa de ziuă, duminica, Grigore Poinăreanu se pornea să dea lustru, cu un petec albastru de catifea, armelor din colecție. Obrajii îi erau rumeni de însuflețirea cu care lucra. Mîngîia blînd metalul, lemnul sau fildeșul, ochii îi luceau și spunea cu glas pătimaș : „Ce bogății !“ Pendula din colțul odăii bătea sferturile de oră cu clinchet argintiu. Grigore arunca într-acolo priviri alarmate, avînd senzația stranie că semnalul anunță sfîrșitul unei sărbători. Maiorul îl urmărea cu o curiozitate nedisimulată, în sinea lui aprecia grija dezinteresată a gazdei pentru colecția de arme ce aștepta să ia drumul muzeului.

— Mi se pare ceva deosebit, își manifestă Virgil Gliga interesul pentru arma tocmai așezată în panoplie. Mi-au trecut prin mînă fel de fel de arme. Și vechi, și noi, chiar și o pușcă artizanală construită de un braconier, dar așa ceva...

— E o armă cu cremene montată în atelierul unui armurier din Brașov. Secolul al nouăsprezecelea.

— O armă cu cremene... Asta ține de domeniul istoriei.

— Toate armele expuse aici au o valoare istorică, despre fiecare se poate scrie o istorie proprie...

— Am cunoscut un om care a rămas pentru mine o enigmă. Avea un simț special, ieșit din comun : depista cu precizie, folosind o nuielușă de alun bifurcată, terenul

unde se găsea îngropată muniție rămasă din timpul războiului. De orice tip. Mergea agale, cu pași mărunți, concentrat, apoi, dintr-o dată, nuielușa pe care o ținea în mîini începea să oscileze, el se oprea, fixa locul și aprecia cam la ce adîncime trebuie săpat.

— Exact ca fîntînarii din satele noastre, remarcă Grigore. Ei stabilesc fără să șovăie locul fîntînii. Tatonează pămîntul și zic : „Săpăm aici !“ Și nu se miră nimeni că acolo este, într-adevăr, un izvor.

— Interesant ce spui, zise maiorul. Ideea cu fîntînarii... În legătură cu omul de care-ți vorbeam, un ofițer din comandament a lansat ipoteza că totul e un fals grosolan, adică el cunoștea zona de acțiune, eventual dispunerea unor amplasamente și depozite. Pentru a risipi orice îndoială, l-am urcat într-o mașină și l-am dus la o sută de kilometri în sud. Într-un raion în care urma să deschidem noi puncte de lucru. În decurs de cîteva ore a marcat cu precizie patru sectoare. Din fiecare perimetru încercuit am scos focoase și branduri.

Grigore Poinăreanu continua să lustruiască oțelul patinat. Maiorul Gliga îi studia chipul. În săptămînile de cînd locuia la *Casa Vînătorului* ajunsese la concluzia că omul din fața lui nu e deloc un tip mediocru și nici atins de nevroză (cum susținea Cristinca), deși chiar el invoca necesitatea de a se retrage într-un spațiu izolat, liniștit, unde să nu-l tulbure nici o persoană, pentru a-și duce la bun sfîrșit opera... „Ce operă ? ! întrebase într-o doară maiorul pe Cristinca, deoarece Poinăreanu tot amîna răspunsul. Lucrează la o carte ? Pictează ? Are un dosar de invenție ?“ Femeia ridicase din umeri neștiutoare.

*

Leonora auzi cheia răsucindu-se în broască. Se sperie. Inima îi bătea să spargă pieptul. Era singură în casă, Lucica plecase în oraș după cumpărături. Trăgea o rochie la mașina de cusut Singer, o rablă adusă din Moldova, singurul obiect care-i amintea de casa părintească aici, în Banat, *la capătul lumii*. Vara, în concediu, cînd se întîlnea cu bătrîna ei mamă, aceasta îi imputa unul și același

lucru : „Ce căutaţi, mamă, prin străini ? N-aţi găsit voi o bucăţică de pîine mai aproape ?! Mă doare sufletul pentru tine..." ; „Nu pot să-l conving pe Haralambie, e îndărătnic, spune că mina e totul pentru el. Dacă insist, bombăne şi mă ceartă." ; „Eşti mulţumită cel puţin, îţi mai poartă dragoste ?" ; „Dragoste ? Cine mai crede în dragoste..." ; „Veniţi mai aproape, mamă, eu sînt bătrînă şi singură, iar voi trăiţi la capătul lumii. Aşa cum s-a stins tată-tău şi n-aţi mai ajuns, la fel se va întîmpla şi cu mine !" ; „Lasă, mamă, nu te necăji, eu tot mai trag nădejde..."

Leonora nutrea pentru maică-sa un amestec de milă şi dor. Simţea că trebuie să facă ceva concret pentru ea. Îşi frîngea doar mîinile, şi cînd sentimentul neajutorării o biruia, începea să plîngă.

Femeia se ridică anevoie de pe scaun şi încremeni. În uşa apartamentului stătea Haralambie îmbrăcat soldat, cu valiza de lemn în mînă, stînjenit oarecum. Calmul comportării, siguranţa mişcărilor, seriozitatea nu-i trădară emoţia.

— Tu eşti ? !

— Am o permisie...

Pieptul Leonorei se ridică atît de tulburător sub capot ! Haralambie o strînse cu o singură mînă şi-i sorbi parfumul din păr. O muşcă în joacă de vîrful roz al urechii, de pielea albă a gîtului. Într-un tîrziu îşi aminti de valiză, o lăsă jos şi îmbrăţişă femeia cu amîndouă mîinile.

— Uşurel, ursule, coastele mele, coastele rupte...

Bărbatul, fierbinte, plin de praf şi sudoare, îşi pierdu capul. Pielea femeii era curată, cu miros de liliac, numai ochii erau schimbaţi, mocnea în adîncul lor o încordare, o biruia, începea să plîngă.

— Pe acasă ce s-a mai întîmplat ?

— Toate ar fi bune şi la locul lor dacă aş fi sănătoasă ! În situaţia mea...

— Te doare rău ?

— În partea dreaptă. Mă ţine cînd merg, cînd respir...

— Doctorul ce spune ?

— M-au trimis acasă. Sînt şi ei legaţi de mîini, n-au voie să mă pună la raze. Asta micu mă pisează cu picioruşele. Ascultă...

Haralambie se aplecă şi lipi urechea de pîntecele rotunjit al Leonorei.

— De o săptămînă nu mai pot mişca mîna dreaptă. Doamne, să nu-mi paralizeze !

— Prostii ! i-o reteză el.

— Nu-i prostie, abia de reuşesc să mai trag cîte ceva la maşină.

— Fir-ar să fie de maşină !

Auzind aceste cuvinte, Leonora sări :

— Cu banii de pe concediul medical nu te poţi descurca uşor. Sînt aproape cinci săptămîni de cînd zac. Şi-mi dau seama că nu-i nimeni care să mă poată ajuta.

Soneria ţîrîi de două ori prelung.

— E Lucica, şopti Leonora. Du-te şi deschide.

Se uită la el într-un fel aparte, i se păru mai matur. Haralambie roti butonul de la zăvor. În prag, Lucica rămase surprinsă, îmbujorîndu-se. Avea o pîine subsuoară şi sacoşa plină cu pachete în mînă.

— O, tăticule ! O, tăticule ! strigă ea, bucuroasă. Lăsă, din zăpăceală, pîinea şi sacoşa pe ciment, în faţa uşii. Tăticuţule drag, ce dor mi-a fost de tine !

Haralambie o ridică în braţe. I se păru uşoară, fulg de păpădie. Ceva mai înaltă decît colegele ei, Lucica era subţire ca o răchită, avea pielea transparentă şi părul negru lung, pînă la mijloc, ca al Leonorei înainte de măritiş. Tatăl simţi strînsoarea aprigă a fetei. Familia, casa îi dădeau o mare siguranţă, îl fortificau. Iar Leonora făcea de obicei totul ca să se simtă dorit, ca să-i dovedească pe dată că altă bucurie mai mare decît să-l vadă nu avea.

— Gata, lăsaţi pupăturile ! îi dojeni Leonora, cu sufletul mulţumit. Mamă, se adresă Lucicăi, trebuie să mai faci un drum la alimentara. Şi îi arătă două sticle goale pentru vin.

Haralambie intră sub duş. Se debarasă şi de oboseală.

Seara, în timpul cinei, el se interesă de-a fir-a-păr cum se încheiase cercetarea privind accidentul. Maistrul Do-

brotă, omul care descoperise balustrada ruptă și o bătuse într-un cui, de formă, cu intenția s-o fixeze mai tîrziu, ieșise basma curată. Vinovate erau cele două muncitoare — Leonora Geamănu și Dorina Rusu.

— Am copiat ce scrie în procesul-verbal, arătă ea o hîrtie. O minciună cît roata carului. Ascultă : *„Cercetările întreprinse de comisia... au stabilit că pe data de 21 iunie a.c. muncitoarele Geamănu Leonora și Rusu Dorina au urcat să cureţe tobele. Rusu Dorina, aflată de cealaltă parte a podinei, i-a întins un cartof copt muncitoarei Geamănu Leonora, gravidă în luna a șasea, care s-a dezechilibrat și a căzut peste balustradă pe o grămadă de saci. A fost transportată de urgență la spital... Ioan Hanganu, primitor-distribuitor, declară că maistrul Dobrotă a descoperit încă de dimineață că balustrada era ruptă și a spus textual : mă întorc s-o bat în cuie să nu avem necazuri ! În aceeași zi, Ioan Hanganu a fost descoperit în stare de ebrietate și sancționat conform... În concluzie, nu se poate pune temei pe afirmațiile sale... Gradul de vinovăție fiind dovedit în totalitate în cazul celor două muncitoare, membrii comisiei propun ca Dorina Rusu să suporte concediul medical plătit... etc., etc.“*

— Ești o bleagă ! răbufni Haralambie. Te-ai lăsat călcată în picioare de o lepră ca Dobrotă ! Trebuie să existe o dreptate pe lume !

— Termină, omule ! Ce puteam să fac ? Să mă bat cu toți ? Uite-așa sînt, zise, împreunîndu-și degetele de la mîini. O gașcă : maistrul, contabilul Nelu, martorii mincinoși, toți ! Te rățoiești de pomană.

— Mîine mă duc la moară. Abia aștept să-i pocnesc peste mutră. Pe domnu' Dobrotă, pe Nelu, pe martori, le fac portretul în ulei !

— Ești nebun ? Tu pleci, dar eu rămîn cu ei. Dobrotă e un beţiv, Nelu, un afemeiat ; trage linie și adună din burtă sacii lipsă, așa cum scoate scamatorul la circ iepurii din pălărie. Că din moara asta s-au îngrășat turme de porci și cîrduri de orătănii. Ehei !

O dată cu venirea serii afară se mai răcorise. Ana mergea visătoare în umbra zidurilor.

În jurul luminilor aprinse întunericul fumega. Pe lîngă Ana zbură o motocicletă.

Trase aer adînc în piept. Nu știa cum să numească ceea ce o lega de Virgil de-atîția ani — dragoste? obișnuință? —, dar nu se putea imagina fără el.

Lăsă în urmă fîntîna arteziană, un bazin hexagonal în mijlocul căruia se înălța un crin de piatră. Cînd funcționa, din pistilul său apa țîșnea cu presiune într-un jet vertical, se întorcea iarăși în corolă, iar de aici, prin țevi cu diametrul de cîțiva milimetri, șiroia în bazin, desfătînd auzul.

Intră în parc prin poarta de fier și se așeză pe bancă, lîngă felinar. Brusc, se rușină ca o puștoaică la prima trăsnaie. Vina de a se întîlni cu un bărbat, fie el și bine intenționat (dar oare există asemenea bărbați?) începu să o chinuie. Se ridică și fu pe punctul de a se întoarce acasă. Împinsă de un resort nevăzut, se așeză din nou pe bancă.

„Ce o să discut acum cu Iancu Nicolau, omul îmbîcsit de matematici, care se poartă ca un june prim, singurul profesor din liceu cu titlul de doctor în științe..." Își aminti cum lua cuvîntul la ședințele de consiliu și cum tăia în carne vie, cum propunea soluții radicale pe tonul comun, obișnuit, al unei conversații între amici, cum răsturna obiceiuri și lovea în prejudecăți.

— Ana! exclamă Nicolau. Cînd ai ajuns așa repede?

Femeia se ridică în picioare și, cu sîngele pierit din obraji, îngăimă cîteva vorbe.

— Am venit, vezi bine... Stau mai aproape...

— Te-ai liniștit? se interesă el cu blîndețe.

Tam-nisam, Ana se trezi filozofînd:

— Asta e viața. O luptă continuă pentru realizarea condiției de echilibru.

— Bine spus, deci nu trebuie să disperi, să te destrami la prima clipă de amărăciune. Problema este cum s-o iei de o mie de ori de la capăt cu o înțelepciune superioară. Florin a dispărut de-acasă...

— Nu numai atît, şi-a bătut joc şi de examenul de admitere !

— A fugit... O să se-ntoarcă, este o hotărîre pripită, de adolescent necopt. L-aţi supărat cu ceva ? Ştii cum sînt tinerii de azi, susceptibili, nervoşi, cu idei năstruşnice, dar măguliţi cînd sînt băgaţi în seamă. Uneori e nevoie să te porţi cu ei cum ai umbla cu un ou.

— Nu ştiu ce să cred. Nu l-am certat, nu l-am obligat să facă nimic împotriva voinţei lui. Ce-i drept, nu prea l-am alintat, nu m-am băgat în sufletul său, cum se spune, poate că moderaţia mea... Iar Virgil a fost mai tot timpul plecat...

— Lipsa unei legături puternice se resimte. Dacă n-o găseşti în familie, o cauţi în altă parte. Ştii cum e cu dragostea — îţi poate dezvălui ce ai bun în tine, e o oglindă în care-ţi contempli faţa nevăzută. Florin s-a îndrăgostit... La anii lui... Vîrsta îşi cere drepturile. Prezenţa unei fete în universul său încorsetat de formule e ca o ploaie răcoroasă în miezul unei veri fierbinţi. Se va întoarce ! Atunci aş vrea să am o discuţie cu el...

— Dar eu, ca mamă, pot sta cu sufletul de lemn cînd se întîmplă asemenea lucruri ? Sîntem atît de ... atît de neputincioşi uneori... Mereu vrem altceva, iar cînd se produce o ruptură preţuim ce-am avut, ce-am iubit şi ce-am pierdut.

— Tu n-ai pierdut nimic, Ana !

— Am pierdut încrederea băiatului meu.

— Să nu exagerăm.

— Nu sînt cuvinte mari. De tot, nu l-am pierdut, doamne fereşte ! Vor mai fi insuliţe de armonie, accese de recunoştinţă şi generozitate, însă dăruirea aceea magică, totală, s-a dus...

— Vorbeşti cu patimă şi asta mă face să cred altceva.

— Ce anume ? sări Ana.

— Eşti geloasă pe fiul tău. Pentru să eşti foarte singură şi pentru că el s-a îndrăgostit ! E greu să accepţi ideea că locul sărutului matern a fost luat de sărutul iubitei.

Ana Gliga se încruntă.

— Cum să fiu singură ? ! Ai uitat că sînt femeie măritată ? Că am un bărbat...

— Hai să mergem, o invită autoritar Nicolau. O plimbare prin parc te va liniști. Și te rog, Ana, să nu-ți pierzi credința în prietenia mea. Nu sînt un băiețandru care se folosește de slăbiciunea unei fete pentru a o seduce. De acord ?

Ana își reveni din buimăceală. Nu știu ce să mai spună. Și dintr-o dată alunecă într-un optimism exagerat.

— Mi-ai descrețit fruntea, domnule doctor în matematici ! Pesemne că deții o formulă miraculoasă.

— Nu sînt deloc în stare de o asemenea ispravă, se scuză el. Însă dacă o spui tu...

Profesorul se opri în mijlocul aleii betonate. Era întuneric și Ana nu-i observă surîsul trist și încordarea...

Ana îmbrăcase o fustă neagră din jerse, cu trei pliuri mari în față, o bluză albă cu guler rotund, scrobit, și peste aceasta o vestă pepit. Părul, atingîndu-i umerii, pieptănat cu cărare, îi încadra armonios fruntea înaltă.

— Să ne despărțim, rosti la un moment dat.

Nicolau ridică privirea.

— Am să-ți spun un mic secret, Ana... N-am fost niciodată îndrăgostit. E trist, nu ?

— Nu se poate, toți oamenii se îndrăgostesc...

Femeia îl privi cu milă.

Porniră amîndoi, cu pași mărunți, imprecișI, către poarta înaltă, de fier.

*

Zilele petrecute în Deltă, mai că părea să fi trecut ani și ani de atunci, fuseseră pentru Florin ca un test revelator. N-o putea scoate pe Constanța din viața lui. Ea îl înălțase la acea putere prin care se întorcea candid la timpul pașnic al plăcerilor copilărești, ea îi astîmpăra setea de dragoste, ea făcea parte din mîndria lui, îi invada memoria ca o apă răcoroasă de fîntînă, îl ajuta să

vadă în îndepărtate unghere cu o deosebită limpezime, ca în faptul dimineții. Era dispus a-i dovedi de cîtă căldură e în stare el și aștepta cu înfrigurare ca porțile cetății la care bătea sfios să se deschidă mai lesne. Sălbatică, aspră și melancolică, Delta îi vorbea de dragoste. Noaptea, Florin se furișa pînă la liziera pădurii de stejar brumăriu, unde arșița nisipurilor scădea miraculos. De pe un grind alăturat aducea pepeni. Mînca miezul roșu, parfumat și asculta cum cresc lăstarii, întinerind pădurea. Fără Constanța orele treceau anevoie, privea în neștire cerul înstelat, deasupra Deltei stelele aveau o strălucire intensă. Se retrăgea în ființa lui ca o meduză și nu se mai bucura, nu mai trăia viața la gradul ei de intensitate. Constanța se înfiripa în fața lui într-o lumină tulbure și inima i se strîngea într-un amestec de tandrețe și îngrijorare.

Seară de seară, o barcă se apropia de mal. Pescarii descărcau direct în iarbă peștele viu. În grămada de argint sclipeau toate speciile și mărimile. Plutonierul-adjutant Ulișteanu atîrna ceaunul cu apă într-un cîrlig, aținta focul de stuf și-l zorea pe Florin la curățatul solzilor. Fierbea plevușca (viză, baboi, plătică) pînă plesnea carnea dulce de pe oase. Pe urmă strecura zeama aburindă și scăpa în ceaun bucăți de somn și păstrugă, adăuga felii de roșii, ardei grași tocați, leuștean, lăsa ciorba să dea în clocot de cîteva ori și o împărțea în castroanele orînduite pe o masă improvizată din lăzi. La lumina focului mocnit militarii mîncau cu poftă borșul pescăresc și istoriseau vrute și nevrute.

Florin se atașase imediat de maiștrii militari Parfene și Ieremia, scafandri profesioniști, chemați special pentru descongestionarea șlepurilor nemțești sabordate în timpul războiului. Curînd se tutuiră, primului îi zicea Aurel, celui de-al doilea — Mitriță. Aurel avea darul înnăscut de a povesti curgător și frumos :

„În urmă cu doi ani făceam scufundări în aval de Crișan cu narghileaua, un sistem prin care aerul este trimis de la suprafață printr-un furtun, alături de care se mai leagă un cablu pentru comunicații, eventual un alt

furtun cu apă caldă pentru încălzirea costumului pe vreme rea. Lucram tot cu tovarășul maior Gliga. Scoteam bombe de pe fundul Dunării. Era vară. După o scufundare de trei ore am așezat costumul de scafandru pe tufișuri să se zvînte. Înainte de amiază, am îmbrăcat din nou costumul și am intrat în apă. În timp ce reglam aerul, operație prin care se ușurează deplasarea, am simțit mișcîndu-se pe coapse ceva rece, unsuros. Am țipat în telefon din toți rărunchii, cu mintea întunecată: «Mișcă! Trageți afară!» M-au scos la suprafață și am aruncat îngrozit costumul. În cutele lui se aciuase un șarpe. A țîșnit în pulberea fierbinte năuc de aventura prin care trecuse fără voie... Despre uriașa împărăție a apei, Florine, se poate vorbi cu spor și fără zăbavă zile și nopți. Apa este o cămară de comori și frumuseți nebănuite." ; „Cum supraviețuiesc oamenii sub straturile de apă care te presează fără milă?", se interesă el curios. „Sînt diferite tehnologii de scufundare. La noi s-au elaborat inițial amestecuri de respirat din heliu-oxigen pentru adîncimi de 300-400 de metri. În faza a doua s-a ajuns la 500 de metri. E greu, e tare greu, sub apă se transpiră, băiete. Este un mediu ostil. Cu antrenamente serioase am ajuns să lucrăm pe șantiere subacvatice 24 de ore din 24, la o adîncime de 50-70 de metri, folosind pentru respirat azot-oxigen, procedeu mult mai ieftin decît acela cu heliu."

Florin asculta cu sufletul la gură întîmplări dramatice din lumea mărilor și oceanelor. Află astfel despre un submarin Thrersher, prăbușit prin anii '60 în străfundurile atlantice, află amănunte în legătură cu platformele marine de foraj, despre noduli polimetalici (doldora de mangan, cupru, nichel), thallasoterapie, medicamente obținute din bogățiile marine, energia valurilor și despre aquapolis-uri. Descoperi, pe neașteptate, că există o lume paralelă cu cea a uscatului, fabuloasă, despre care habar nu avea, care îl atrăgea cu mii de fire nevăzute.

Dimineața, volbura apelor părea o șarjă de oțel evacuată din cuptorul Deltei. Ajutat de maistrul militar Parfene, maiorul Gliga îmbrăcă, la rîndul său, costumul

pentru scufundarea autonomă. Florin înregistră ca un automat fiecare gest al tatălui său : costum de neopren, cagulă, vestă de salvare, labe, centură de lestare, butelii dotate cu harnaşament de prindere, vizor, tub, lanternă subacvatică, cheie cu şocuri. Maiorul îi făcu un semn cu mîna şi dispăru sub oglinda tulbure a Dunării, însoţit de Aurel Parfene. Acesta din urmă ducea draga absorbantă prin care erau degajate mîlul şi pietrele depuse pe încărcătura şlepurilor. Peştii roiau în jurul lor ca albinele, ţîşneau de prin ascunzişuri, unii erau atît de blînzi, încît pluteau înaintea maiorului, călăuzindu-l parcă în negura fluviului. Curînd, picioarele lor se afundară în smîrc pînă la genunchi. Lanterna nu mai avu nici o putere. Aerul introdus în furtun stîrnea trombe de noroi, care se înălţau la suprafaţă ca nişte ciuperci de smoală.

În afară de muniţia ridicată pe Nobas cu liftul improvizat, din apele Dunării macaraua mai scoase în acea zi o motocicletă Simson. Se păstrase atît de bine într-un compartiment etanş al şlepului, încît, după ce fu curăţată, unsă şi alimentată, la pornire motorul slobozi vîrtejuri de fum. Maistrul militar Ieremia urcă în şa, acceleră şi se deplasă pînă la debarcader. Urmele imprimate pe nisipul umed evidenţiau textura cauciucurilor noi.

*

Autobuzul prăfuit se opri în comuna M. Cei cîţiva cetăţeni din staţie se bulucirăă la uşă. Maiorul Gliga se ridică de pe bancă şi porni agale spre poligon. Adia vîntul şi firma de la magazinul sătesc se legăna. De undeva se auzea muzică. Virgil era conştient că ceva nu merge, calmul lui era calmul unui vulcan înainte de erupţie. Melodia îl tulbură. Îşi aminti că dansase cu Ana pe muzica molcomă, presărată acum de numeroase sincope, datorate uzurii discului. De dimineaţă plouase repede, mai tîrziu zările se limpeziră şi soarele apăruse strălucitor. Totul fusese spălat, pădurea, spre vest, era verde-albastră. Mirosul de pămînt şi de verdeaţă inundase valea. Ascultînd muzica, lui Virgil i se umeziră ochii. Îl ajunse din urmă plutonierul-adjutant Ulişteanu.

— Avem parte de o zi frumoasă ! spuse subofiţerul.

— Văd, văd, zise maiorul abătut.

Ulişteanu trăgea nădejde că maiorul e bine dispus, dar nu o nimeri. Nu se aşteptase să vorbească cine ştie ce şi cît, dar muţenia lui se prelungi neaşteptat.

— Sînteţi muncit de un gînd, de o idee, încercă el să reia dialogul.

— Ţi se pare, nea Costică... Sau poate că e adevărat, cine ştie ? !

— Sper că nu e ceva serios ?

— Ba e serios...

Şi iar se făcu tăcere. Undeva se auzi un fluierat prelung, un copil care alerga pe marginea drumului căzu şi rămase locului plîngînd.

— Aş vrea să stau de vorbă cu Florin despre o grămadă de lucruri, dar n-am timp.

— Să nu mai vorbim !

— De ce ?

— De cîte ori nu v-am spus să plecaţi ! Luaţi-vă cîteva zile din concediu, sau o permisie. Aici rămîn eu şi răspund cu capul ! „Nu-i nici o grabă, nu-i nici o grabă !“ ziceaţi. Şi uite că e !

Maiorul înghiţi în sec. Băgă mîna în buzunar şi dădu iarăşi de scrisoare. Avea cerneala întinsă. O deschise şi privi hîrtia îndelung, deşi cunoştea textul pe de rost : *„Dragă Virgil, cred că o să înţelegi motivul...“* Nu înţelegea scrisoarea. Cuvinte, cuvinte, cuvinte... Parcă era, parcă nu era Ana cea blîndă...

— Ce se mai aude cu tovarăşul locotenent ? întrebă Ulişteanu.

— Cu Sandu Olaru ?

— Da, da.

Ştiu că a fost şef de promoţie la artilerie şi că ţine morţiş să vină în detaşament. Să se specializeze în deminări...

— Pricep. Contează înflăcărarea cu care se apropie de meserie. Altfel spus, era timpul, era şi timpul să-mi vină schimbul. Schimbul meu, nu al dumneavoastră !

— Fugi de-aici ! Sînt nopți cînd nu dorm. Vorba cîntecului : *Fosta-i lele, cît ai fost...*

— Dumneavoastră spuneți asta ?

— Nu-i nevoie să fii prea deștept ca să-ți dai seama cînd ceva scîrțîie. Adio atunci ambiție, adio arme...

— Mi-ar place să vă aud ca altădată, reflectă subofițerul. Cine spunea : „Bucuria de a curăța trupul pămîntului de urmele blestemate ale războiului nu are egal" ?

Zîmbetul maiorului era doar o grimasă.

— Ar fi o prostie să cred... Înțelegi ? Războiul, asta o știi mai bine ca mine, a brăzdat pămîntul țării în lung și-n lat și a scuipat în țărînă munți de obuze și bombe. Cînd am pornit pe drumul ăsta, locotenent fiind, am fost convins că voi apuca ziua ultimei explozii pașnice.

— Să nu vă mustre conștiința pentru ce n-o să puteți face.

— Lung și blestemat a fost drumul ăsta, i-am pierdut pe Dinu Crăciun, pe Mitra Lazăr, pe Nelu Ciurea, pe Ilie Moncea...

— Sînteți obosit, tovarășe maior, aveți nevoie de odihnă.

— Nu-i oboseala de vină. Mă gîndesc la ziua cînd pămîntul va rămîne curat, vindecat de răni, proaspăt ca o mireasă. Și poate că atunci nu va mai îndrăzni să-l întineze nimeni... Cunoști însă care e cheia înțelepciunii ?

Plutonierul-adjutant făcu ochii mari.

— Să știi să te retragi la timp ! Înainte nu eram atît de slab. A început să-mi fie frică...

Își trecu palma peste frunte.

— E bine, șopti subofițerul, e bine că vi s-a făcut puțin teamă. Cred că asta e cheia înțelepciunii ! Oamenii cu adevărat tari, reflectă el, găsesc puterea să se mobilizeze chiar din acte care se răsfrîng negativ în sensibilitatea lor.

— Sună admirabil, zise maiorul. Însă nu știu dacă mi se potrivește.

Ochii lui Florin erau trişti şi rugători.

Constanţa puse cuţitul lîngă farfurie. Tăiase cu chiu cu vai cîteva bucăţele din friptură. Ridică paharul în lumina ceroasă, ce stăruia după asfinţit ca o aripă de fluture aşternută pe orizont. Vinul avea o consistenţă translucidă. Bău. Pe obraji i se prelinseră flăcări.

Florin îşi furişă palma spre mîna ei albă, ca de zăpadă. Fata nu protestă. Îl privi cu insistenţă. Nu se mai sătura de ochii lui, care puteau fi atît de limpezi şi de ireali în nostalgia lor trecătoare. Boabe de chihlimbar culcate pe un strop de soare. Îi iubea gura, genele tremurătoare, nasul, şuviţa rebelă de pe tîmplă. Văzuse cîndva un cerb alergînd prin pădure şi simţise că sufletul începe să-i fiarbă de atîta vigoare. Plăcerea aceea ciudată se repetă acum.

— Tu o să scoţi sufletul din mine, se alintă ea.

— Te iubesc ! Îi prinse mîna între palmele sale pe care şi le voia mai bărbăteşti. Te iubesc, fată dragă !

— Sssst ! Cu prea multă uşurinţă o susţii în ultimul timp.

— Nu semeni cu nimeni, eşti bună, dulce, enigmatică, o ploaie de stele deasupra creştetului meu.

Fata avea gura uscată. Sorbi încă o picătură de vin.

— Urmăreşte-mă cu atenţie, schimbă el tonul, n-am face bine să terminăm cu jocul acesta de-a v-aţi ascunselea ? Sîntem oameni în toată firea, Constanţa...

— Cum ?

— Să ne căsătorim !

Constanţa îl fixă cu respiraţia tăiată, ameţită. Surprinderea îi blocă gîndirea.

— Abia am terminat liceul, îngăimă ea slab, cu o sinceritate derutantă.

— Ţi-ai pus altceva în gînd ?

— Nimic.

— Atunci de ce te ascunzi ?

— Tata... El n-o să admită...

— Asta-i bună ! Eşti majoră, eşti studentă, poţi hotărî. Eu mă încadrez undeva şi urmez facultatea la seral. Astfel o să dispunem şi de ceva bani. Voi face totul

să ai liniște, să nu-ți lipsească nici un capăt de ață, să poți învăța, să te plimbi, să vizitezi muzee. Tata ne poate ajuta, el va fi întru totul de acord, este nerăbdător să te cunoască, să te audă vorbind, știe, i-am povestit despre frumusețea ta misterioasă, s-a întîmplat cînd am fost în Deltă, era noapte, stătea lungit sub cerul liber și mi-a zis după un timp : „Ai grijă să n-o pierzi !“, ceea ce înseamnă că bătrînul ține la tine. A repetat chiar și cuvintele mele : „Cînd Constanța e departe, am impresia că îmi lipsește o parte din ființa mea și cad pradă melancoliei !“ Atunci l-am înțeles cel mai bine pe tata... Cu locuința va fi, probabil, mai greu. La început ne vom căuta o gazdă, cunosc pe cineva în strada Mătăsari, lîngă stadion. În privința buteliei să nu-ți faci gînduri, noi avem două, iar blocurile construite recent au instalații de gaze. Să fie clar, nu aduci nici un lucru de-acasă, e mai sănătos dacă pornim de la zero. Peste ani vom zice : tot ce se vede aici a fost făcut cu sudoarea frunții, cu nopțile noastre nedormite ! Cu tine voi fi fericit. Ți-am spus, ești altfel decît celelalte fete, alături de tine îmi potrivesc pașii fără nici o osteneală, trăiesc, aș spune, însutit și înmiit, lîngă tine voi putea să învăț, să lucrez, să creez...

Constanța nu făcu nici o mișcare. În cele din urmă schiță un surîs, dar băiatul o simți încordată.

— Taci, șopti el tandru, sînt fericit pentru că mă iubești.

— Nu-ți pot oferi ce-mi ceri. Îți aparțin, însă nu pot hotărî singură. Tu nu-l cunoști pe tata...

— Prostii ! Vrei să ne topim unul de dorul celuilalt ? ! Îți jur, Constanța, vei fi cea mai invidiată femeie !

Fata uită de mîncare. Își rezemă coatele pe masă, vlăguită. Și în clipa aceea îi veni să intre în pămînt de rușine. Deși îl iubea din tot sufletul, nu era stăpînă pe dragostea ei. Căută cu febrilitate o portiță de refugiu. Buzele, ca de cretă, strînse cu-ndărătnicie, se mișcară fără folos. Cuvintele, grele, nu mai aveau putere să răzbată la suprafață, deoarece prevesteau furtună. Clipi mărunt, circumspect, știa că n-are sens să încerce să mintă, dar

putea să amîne discuţia. Reţinu, din nou, ochii lui cu priviri duioase, faţa învăpăiată, răsuflarea obosită, dar şi expresia de tandreţe şi recunoştinţă. Asta-i dădu curaj să-l înfrunte.

— O să mai vorbim noi, n-au intrat zilele-n sac.

— Nu, serios, dacă mă refuzi sînt un om pierdut!

— Nu te repezi! Vrei să ne căsătorim în seara asta?

— Presimt că vei tărăgăna lucrurile. Asta mă face să mă îndoiesc de dragostea ta, zise el cu o inflexiune metalică.

— Florine, murmură ea tulburată, te iubesc mai mult ca orice pe lumea asta, dar înţelege că sînt paralizată de frica tatii. Peste un an, doi, o să am mai multă libertate, voi face după dorinţă. Iar pînă atunci îţi aparţin. Of! Nici nu ştii cît sînt cu tine: dimineaţa, cînd mă trezesc în odăiţa mea, după-amiezile, cînd nu pot să te întîlnesc, la culcare, cînd somnul refuză să mi se lipească de gene. Mama, cu simţul ei de femeie, mă înţelege. Tata... Cu tata e altceva. Întrebarea lui preferată: „Ce note ai luat?“ mă urmăreşte şi-n vis. La sfîrşitul anului şcolar era obligatoriu să fiu premiantă. Cînd veneam acasă cu coroniţă spunea: „Bravo! Se vede că eşti bucăţică ruptă din familia Arnăutu.“ Dacă luam premiul doi sau trei ofta: „Mda... Mda... Ce s-a întîmplat anul acesta?!“

— Mama şi tatăl tău, deşi văd că în privinţa lui ai nişte rezerve, sînt oameni cu o căsnicie fericită. În casa noastră a intrat dihonia...

— De ce vorbeşti aşa?

— Tata lucrează, cum ştii, în detaşamentul pirotehnic. Mama l-a rugat să se retragă, el nici nu vrea să audă. Cînd s-a ivit ocazia să ocupe o funcţie de lector la şcoala de ofiţeri a refuzat şi mama a făcut o criză... Firea ei... Din momentul cînd tata iese pe uşă cu geamantanul nu-şi mai găseşte locul. Se agită, tresare cînd sună telefonul, noaptea se trezeşte la cel mai neînsemnat zgomot, o aud cum umblă în dormitor de colo pînă colo, cum zăboveşte la baie, în bucătărie, mutînd scaunele în neştire. Mama înregistrează, la o altă scară, amplificat, viaţa tatei. Curios este faptul că n-au discutat niciodată în mod se-

rios, deschis. Fiecare se consumă în felul său, cît mai ferit, să nu deranjeze, altruismul e legea morală *number one* în familia Gliga.

— Ești răutăcios.

— Eram la tante Sultana, cînd mama a zis : „Viața mea particulară nu privește pe nimeni.“ Prin urmare, nici pe tata. „O femeie, a continuat ea, este datoare să-și cruțe bărbatul prin toate mijloacele !“ E sublim, nu ? Eu cred însă că mama bravează, stă ghemuită în ea, înfricoșată și orgolioasă, totodată, să n-o găsească tata epuizată, prăbușită de temeri, răvășită ca după o vedenie înspăimîntătoare. Asta, pe de o parte. De cealaltă parte, sînt tăcerile tatei. El n-a deschis gura să spună : măi femeie, așa și pe dincolo, eu lucrez toată ziua cu muniții etc., etc. Sînt lucruri despre care nu se vorbește. Am cunoscut detașamentul pirotehnic, militarii nu merg la risc, ei știu exact ce au de făcut, cunosc la fix ce se poate și ce nu se poate.

— Înțeleg, asta e mama ta... Și tu cum o protejezi ? Făcîndu-i zile fripte. Doamne, Florine, cum ai procedat cu admiterea la facultate !

— E un reproș ?

— Te întreb : pentru ce ?

— Pentru că nu vreau să urmez nici matematica, nici fizica !

— Ai avut înainte timp de reflecție.

— Da, ai dreptate...

Florin închise ochii, apăsîndu-și pleoapele cu degetele. Își închipui, cu mare precizie, viitorul lîngă Constanța. Era ca o febră care te înmoaie, te istovește, îți ia claritatea gîndului, siguranța. Simți că îți pierzi libertatea, că singura cale s-o recîștigi este suferința, lupta. Se hotărîse de mult să facă tot ce-i stătea în puteri pentru a ieși victorios.

*

A doua zi, soldatul Haralambie Geamănu porni în pas agale către moară. Fiind singurul militar pe aici, avea senzația că e ținta a sute de ochi. Își controla mereu

ţinuta, îşi trăgea pieptul în faţă, ştiind că are obiceiul să meargă puţin adus de spate, cu capul în jos. Se întîlni cu Petrache Paşalega, cel mărunt de statură, cu părul cînepiu, care avea o vorbă cînd cineva povestea chiar un lucru banal : „Mi-ai luat maul !“. Lăsă în urmă calea ferată, liniile funicularului pe care alunecau, la deal şi la vale, vagoneţii goi sau burduşiţi cu minereu de fier, punctul terminus fiind staţia de flotare, aflată la piciorul pantei. Intră pe drumul de pămînt croit în inima şesului. Mirosul de iarbă cosită, pornit din brazdele de fîn răsturnate recent, behăitul oilor şi susurul pîrîului peste care plutea o mireasmă stătută de muşchi umed îl înfiorară. Îşi aminti de primii ani petrecuţi în B. O pace adîncă îi cuprinse sufletul, în pofida gîndului buimac ce-l mîna spre moară...

De fapt ce urmărea ? Avea el un scop precis ? Voia să-l oblige pe Dobrotă să-şi recunoască vina ? Dar cum ? Ancheta se încheiase, cazul fusese clasat, dosarul era deja prăfuit. Comisia analizase, chibzuise, strînsese declaraţii, audiase martori. Nimic nu mai putea fi clintit din litera proceselor-verbale.

La poartă îl întîmpină un bărbat în uniforma pazei.

— Te-a chemat cineva ?

— Nu.

— Înseamnă că n-ai notă de poartă şi nu pot să-ţi eliberez bilet de intrare. Eşti militar, ştii cum e legea.

— Nu m-a chemat nimeni, tovarăşe, dar eu (şi Haralambie Geamănu se bătu cu pumnul în piept) vreau să stau de vorbă cu şeful morii, cu directorul...

— Aăă, păi se schimbă calimera ! îl puse portarul imediat la punct, cu tonul omului deranjat de pomană. Audienţe sînt numai joia, citeşte matale colo, arătă el un aviz scris frumos în tuş.

— Nici cu maistrul Dobrotă nu se poate ?

— Cu Dobrotă ? Îl cunoşti ?

— Da, sîntem un fel de neamuri, zise inspirat Geamănu.

Portarul îşi frecă barba aspră şi se uită lung prin ferăstruica practicată în peretele de lemn.

— Ştii ce, nea Dobrotă e lîngă depozitul ăla, vino aici să-l vezi.

— Mulţumesc, ne întîlnim noi la Oglinzi, promise Geamănu, indicînd berăria din vechiul cartier.

Soldatul Geamănu se apropie de maistrul Dobrotă, salută politicos, rămînînd la distanţă. Acesta îl privi în treacăt, strîmbă din nas şi continuă să facă semne cu mîna unui muncitor, care urca o roată metalică pe o platformă de lemn cu ajutorul unui scripete improvizat. După ce văzu roata sus, Dobrotă plecă la ale sale. Soldatul se ţinu scai de el.

— Cine eşti dumneata şi ce vrei ?

— Sînt Haralambie Geamănu, bărbatul Leonorei.

— Care va să zică, aşa...

— Aş vrea să aflu unele amănunte.

— Despre ce ?

— Despre accident.

— Nici într-un caz de la mine, bombăni Dobrotă.

— Păi, se-nfurie Geamănu, vreau să-ţi spun...

— Fii atent ! mîrîi Dobrotă, simţind că ceva nu-i în regulă.

Soarele ardea. În curtea morii se răspîndise un iz de amoniac. Soldatul Geamănu stătea ca pe ghimpi.

— Uite ce e, spuse imediat Dobrotă, aşteaptă o ţîră.

Se întoarse şi dispăru într-un coridor. Cîteva minute se certă cu cineva. Pe urmă nu se mai auzi decît huruitul morii. Sub tălpi, pămîntul vibra. Haralambie Geamănu privi dezorientat la zidul cenuşiu de beton, la uriaşele recipiente metalice de formă cilindrică, vopsite odată în culoarea azbestului. Urmări electrocarul care ţîşni dintr-o magazie, încărcat cu saci, şi opri lîngă rampa în dreptul căreia fusese trasă o garnitură de cinci vagoane. Se trezi ca dintr-o beţie.

— Leonora cum se mai simte ? auzi un glas lîngă el.

Era Dobrotă. Apăruse pe neaşteptate şi-l prinsese părinteşte de umeri.

— Nu s-a vindecat, şopti el repede, contrariat de atitudinea manifestată de maistru.

— Ooh ! făcu celălalt mîhnit. A văzut-o cel mai bun medic din Reşiţa. La recomandarea mea. Cînd s-a întîmplat necazul, am pus mîna pe telefon şi i-am zis : „Domnule doctor, ne-a lovit ceasul rău. Un accident de muncă. Te rog, maşina-i pe drum, ai grijă, e o femeie tare de treabă şi-i gravidă, în luna a cincea sau a şasea, iar bărbatul ei face armata !“ Aşa că, vezi bine. Dar să lăsăm ce-a fost trist, se pare că eşti însetat, flămînd, vino cu mine.

— Pentru ce ? îl întrebă nedumerit.

Pe nesimţite, se pomeni mergînd la pas cu Dobrotă. Ajunseră la poartă. Maistrul lăsă vorbă portarului unde se găseşte.

— Numai dacă întreabă şefu', altfel — n-am văzut, n-am auzit, vericule !

— S-a făcut, tovarăşe maistru !

Portarul salută milităreşte.

Se îndreptară cu paşi repezi pe un drum lateral, în pantă. Geamănu se lăsă aproape tras de mînă, de parcă ar fi fost bolnav. Trecură firul de apă. Dincolo se orînduiau casele cu pereţi tencuiţi, învelite cu ţiglă. Dobrotă se opri în faţa unei porţi din lemn vopsit în albastru. În curtea impunătoare se ridica o casă arătoasă, cu perdele albe la ferestrele dinspre drum.

— Iacătă, aici stau. Ce zici ? Intrăm ?

— Nu, îi răspunse Geamănu ursuz.

— Ce-ai, vericule ?

— Păi, vreau să mă lămuresc...

— Aşa..., făcu Dobrotă în doi peri.

— Exact.

— Bun... Îmi vine şi mie greu. N-aş vrea să te mint.

— Spune pe faţă ! îl rugă Geamănu.

— A fost grav !

Stătură cîteva clipe nemişcaţi, fără să clipească.

— Asta o ştiu... Cum s-a întîmplat ?

— Ce rost are circul ăsta ? Balustrada era veche, putredă, a cedat. La noi se munceşte din greu, n-avem timp de marafeturi. Moara macină de dimineaţă pînă seara şi de seara pînă dimineaţa, *cine vrea linişte dulce-şi*

face lichidarea și se duce. Și mie o să mi se întîmple ceva cu inima, numai de la comisia asta cu accidentul. Cîte declarații ! Și în scris, și verbal, iar tu o iei razna, ți se năzare ba una, ba alta. Leonora n-a avut, iaca, noroc !

— Am citit procesul-verbal.

— Ei, și ?

— E o chestie măsluită, de la cap la coadă.

— Vezi-ți de treabă, vorbești în dodii...

— Ba nu ! protestă Geamănu.

— Domol, domol, vericule ! Nu te pricepi și ți-ai pierdut firea, n-ar strica să bem ceva, eu sînt om, d-aia zic, hai să tragem o dușcă !

*

Curînd plaja se goli. Cei doi tineri se așezară pe nisipul fierbinte. Marea părea încremenită, în sipetele ei de cleștar erau ferecate comori nebănuite. Acolo, în marginea pădurii, frunzele toropite atingeau pămîntul acoperit cu smocuri de iarbă uscată și pietre colțuroase. Sub stratul lichid, elastic, aparent liniștit, bănuiau învolburări și fierberi surde ; dinspre larg urma să se apropie și să arunce ancora, pentru ei, o corabie de lemn cu pînze albe, cu echipajul sleit de-atîta căutare. Se visau izolați pe ultima insulă nedescoperită, timpul le era măsurat de o clepsidră care nu mai funcționa demult, materia difuzase în forme nedefinite de jur-împrejur. Florin construia în minte o ființă delicată și plină de grație, cumpătată, cu bun simț, care știe să trezească mereu admirația ; Constanța inventa un bărbat tandru, făcut dintr-un material solid, cu inițiativă, fin, generos, îndurător, o aripă protectoare, fără a avea sentimentul de posesiune. Cu puțin efort, se regăseau unul în imaginea celuilalt. Totul era acum clar ca lumina zilei, fetei îi reveneau în minte o mie de nimicuri, mărturisite în întîlnirile cu Florin, din care construia în secret edificiul romantic al iubirii : coloane, marmură, frontoane, culori vii, tavanuri cu stucaturi, scări din stejar lustruit, oglinzi, catifea imprimată.

Se hotărîse, o dată pentru totdeauna, să lămurească lucrurile. Alți prieteni apropiați nu avea, chiar dacă nu se plînsese de solitudine (Lucian fusese o himeră, nici măcar un prieten adevărat), își petrecuse scurta ei viață învățînd și mai avea în față încă mulți ani de studiu. Căzu pradă unui simțămînt de frustrare. Cu orice preț, trebuia să dărîme timiditatea lui Florin, să-i spulbere orice urmă de neîncredere, să și-l apropie. O logică inefabilă îi spunea că totul merge cum nu se poate mai bine. În adîncul ei știa însă că nu e adevărat.

Constanța își aduse genunchii sub bărbie și-i cuprinse cu brațele. Rămase în această poziție minute întregi, cu privirea pierdută pe întinderea constelațiilor marine, albite de spumegarea valurilor, în care se cuibărise liniștea goală, ca o enormă bilă de piatră într-un ocean de negură. Cu genunchii la gură, cu picioarele încrucișate, se războia din nou cu sinele său, alungînd parcă voit gîndurile bune. Hotărîrea de adineauri nu i se mai părea de neclintit : „Ce-i aia *dragoste profundă,* cum spunea el odată ? Îl iubesc, îl iubesc... Dar e atît de greu să aduci cuiva fericirea ! E un mic sălbatic, trebuie domesticit..."

Departe, în stînga, se profila epava cenușie a unui vapor eșuat.

— Una din dorințele tale s-a împlinit, șopti Florin. Îți amintești : *„Aș vrea să văd marea împreună cu tine !"*

— Dragule ! scînci fata și se ghemui la pieptul lui. Florin se simți eliberat de toate legăturile pămîntești. Făptura ei gingașă era atît de aproape ! Constanța, intuind aripile băiatului, se băgă și mai mult în sufletul său, răspunzînd magic dorinței fierbinți.

Un grup de băieți și fete, călărind biciclete-sport, trecură ca o fulguială subțire, grăbind, probabil, spre discotecă. Era acolo un colțișor confortabil, descoperit în prima seară.

— Eu știu să fac și diferite feluri de mîncare, zise Florin simplu, dar puțin precipitat, puțin supărat că uitase un argument de mare efect.

— Și ce *feluri de mîncare* știi tu să faci ? ! îl maimuțări Constanța.

— Ciorbă de găină, pilaf de pasăre, perişoare cu smîntînă, chifteluţe cu sos de roşii...

— Mă, tu eşti o comoară la casa omului!

— Constanţa..., vreau să-ţi spun că... vorbesc foarte serios!

— Linişteşte-te, dragul meu, n-am spus-o cu ironie, dar mi-a venit aşa, dintr-o dată, să rîd. Pedepseşte-mă!

Florin începu să se foiască.

— Uneori, noaptea, spuse el tulburat, visez că fac dragoste cu tine...

— Poftim?!

— Exact ce-ai auzit.

Multă vreme, doar marea fremătînd le mîngîie auzul.

— Sîntem nişte caraghioşi, rîse ea forţat.

Florin o fixă (îşi pironi ochii pe talia ei). Îi luă mîinile.

— Sînt o simplă fată, cea mai obişnuită, ţi-am spus-o...

— Da, da! se înseninä Florin.

— Mai poţi avea răbdare?

Îi aruncă o privire tristă. „Nimic nu-i orînduit, nimic nu-i clarificat! îşi impută ea. Pînă cînd să mai aibă răbdare?“

— Sînt atît de slabă, atît de neajutorată! Iar tu aştepţi nu ştiu ce minune. Mi-e frică să nu te dezamăgesc. Ai dreptate, dacă nu dăm fiecărei clipe sens, ne pierdem. Viaţa adevărată nu-i lipsită de gemete şi oftaturi, şi dacă ne e dat s-o ducem împreună, o vom duce, indiferent cît de lung e drumul, căldură şi dragoste să fie.

— Nu te mai frămînta. Avem nevoie unul de altul şi aşa va fi.

✦

În toamnă trecuse prin comuna T. Casa i se păruse încărcată de şoapte, chemînd sufletul într-un labirint de gînduri şi visări...

„Du-te şi te culcă, e tîrziu, măi băiete“, spusese Vasile Gliga. Virgil deschisese uşa (cum mai scîrţîia!)

și păşise în odaia cealaltă. Se aşezase cu îngăduinţă pe marginea patului. Pe peretele din fund atîrnau crengi cu gutui mari, colţuroase, cu puful de un deget. Într-o ramă, fotografii ştiute : unchiul Ion cu soţia, Maria cu bărbatul, subofiţer, sergent-major paraşutist cînd se cununaseră, şi băiatul lor, Viorel, de unsprezece luni, într-un landou alb, dichisit ; copilul era înfofolit, cu bonetă de lînă pe cap, probabil că în 17 mai, cînd fusese făcută poza în studioul din Galaţi, era încă frig. Virgil contemplase îndelung fotografia Mariei, sora lui bună, înfiată de unchiul Ion, care nu avusese copii ; Maria, în fotografie, era tînără şi frumoasă, cu ochii mari, pătrunzători, oh ! şi ce suflet avusese Maria ! Într-alta, cele două femei ţineau băieţelul de mîini, chipul lui Viorel — plin, neted, rotund, blîndeţea Mariei, o flacără tremurătoare, în întreaga ei înfăţişare se simţea durerea şi osteneala, buimăceala inimii, a inimii neajutorate ce avea s-o trădeze mai tîrziu, pe masa de operaţie, sub privirile triste ale unui chirurg renumit...

Virgil intrase înfrigurat sub plapumă. Ceasul, vechiul ceas din copilărie, măsura timpul neobosit, cu o eroare neînsemnată. Avea nevoie de un punct de sprijin, oricît de mărunt ar fi fost el. Instinctul de conservare alarmat îl dezmeticise de-a binelea. Se ridicase în picioare şi aprinsese lumina. Stătuse un moment în derută, apoi, tremurînd, intrase din nou sub plapumă. Încercase o respiraţie adîncă, se sufocase şi trăsese plapuma sub bărbie. Privirea îi căzuse iarăşi pe rama cu pozele de familie. Erau acolo toţi fraţii : Maria şi Ileana, Gheorghe — tăbăcit-de-paza-de-noapte-şi-de-muncile-cîmpului, Radu — primul-care-se-înstrăinase-la-oraş şi el, Virgil — ofiţerul...

Închisese ochii şi-l revăzuse pe maiorul Mircea Oţeleanu, fostul comandant al detaşamentului pirotehnic. În acel an, în măruntaiele dealului Sub-Grindu ostaşii depistaseră bombe de avion rămase din război. Unele, unse, ambalate, cu vopseaua intactă. Altele, şocate, răspîndite la diferite adîncimi în solul nisipos, în care nu

creştea decît pir şi volbură. Terenul fusese împrejmuit, accesul locuitorilor pe drumul către carieră — oprit, vitele mînate din vîlceaua cu iarbă grasă în josul Dunării. Localnicii cîrtiseră, nu prea le plăcuse, deoarece urmau să ducă vitele tocmai în lunca de la pescărie, unde se găseau doar cîteva petice de verdeaţă...

Locotenentul Virgil Gliga se prezentase maiorului Mircea Oţeleanu. Era înflăcărat ca un copil şi vocea aspră, dură a maiorului sunase ca un corn de argint prevestitor de furtună : „Te rog să descoperi realitatea cu propriile dumitale simţuri, nu-ţi cer decît să fii cu ochii în paisprezece ; cînd tatonăm terenul cu detectoarele, cînd jalonăm, cînd îndepărtăm nisipul sau ţărîna de pe metal, cînd ne apropiem de percutor cu cerul gurii uscat şi degetele noastre se transformă în antene, cînd tăcerea din noi se dublează şi orgoliul devine fum, cînd trebuie să fim inocenţi, cu gîndurile curăţate de sedimente, cînd ochii îndură arsura oţelului gata să explodeze şi mintea e goală, sărăcită de înjurături şi blesteme, cînd trebuie să percepi pe viu timpul, ca o nelinişte, ca o apă cleioasă, umflată, clocotind peste cota de inundaţie..." ; „Sînt tînăr şi ideea de risc nu-mi este bine conturată în minte." ; „Pe de o parte, e bine, n-o să-ţi tremure mîna, pe de altă parte, e rău, în această fază îndrăzneala are toate şansele să încline către un curaj gratuit... Vei învăţa aici o regulă de aur, să ştii cînd să nu începi !... Cîteva luni o să stai pe lîngă mine, apoi vei lucra cu plutonierul-adjutant Ulişteanu. Încearcă să te obişnuieşti cu atmosfera." Ce frumos răsărise soarele în dimineaţa aceea ! Venise aici, în linia întîi, cum i se spunea acestui front de lucru în armată, din dorinţa de a lupta cu afurisitele de bombe, şi de mine, şi de branduri, şi de lovituri de artilerie încărcate cu fosfor alb, cu clor, cu fosgen... Şi ce-i fusese dat să vadă chiar din prima zi la fortăreaţa în ruină, unde curăţau pămîntul fără odihnă, de cîteva luni, maiorul Oţeleanu, un plutonier, un sergent, un caporal şi cinci soldaţi ! Ce glas ţipase în el atunci că viaţa este cea mai mare minune, că ambiţiile şi veleităţile nu au nimic comun cu

deminorii, că undeva îl aştepta o fată, pe nume Ana, care îl iubea şi cu care hotărîse să se căsătorească în viitorul apropiat, iar acum îi părea rău că amînase, că omul poate fi uneori o frunză dusă de vînt ? Trăise senzaţia omului care se trezeşte dintr-o anestezie. Dar, în chip ciudat, toate aceste gînduri nu-l făcuseră să fie mai puţin dornic de a lucra în detaşamentul pirotehnic.

După o săptămînă, maiorul Oţeleanu îi ceruse să-l însoţească. Pe la ora zece ieşiseră din comună. Se opriseră dincolo de cordonul santinelelor, unde o suprafaţă de un hectar fusese delimitată cu fanioane. Un soldat şi un sergent curăţau movila de buruieni. Impresia că trăise o scenă de vis, în care timpul avea un curs mult încetinit, se fixase pentru totdeauna în mintea lui. Ulterior, reflectase că fusese doar un simplu martor al unei poveşti ce semăna cu o naştere.

În gesturile militarilor se acumulase prudenţă ; plutirea, ralenti-ul mişcărilor, aerul că cel mai mic efort este epuizant, nu explicau decît „sarea" meseriei. Îşi amintea cu ruşine cum îl cuprinsese dorinţa de nestăpînit de a da bir cu fugiţii cînd lopata sergentului atinsese metalul bombei şi maiorul Oţeleanu îi luase imediat locul. Se aşezase într-un genunchi şi începuse parcă să numere firele de ţărînă, alintînd o spinare mîncată de rugină, umedă, care se lăţea în dreapta şi-n stînga. Pe fruntea maiorului observase broboane cît bobul de mazăre, deşi bătea un vînt aspru, cam aspru pentru septembrie. Maiorul îşi săltase casca, îşi trecuse dosul mîinii peste frunte şi privise în ochii lui calm, dar asta durase, simţise furnici în spate, jăratic mocnise în irişii decoloraţi. „Va trebui să plecaţi în adăpost. Samoilă, condu-i !", ordonase el sergentului.

Într-o margine a tranşeei caporalul Treiciubere (un nume mai aparte, de aceea îl şi reţinuse) veghea la staţia de radio. Aştepta cu căştile pe urechi. Alături, pe o foaie de cort împăturită — franzele, cutii de conserve şi struguri albi, ceroşi, cu boaba mare. Tîrziu, băgase de seamă că există o lunetă-goniometru, focalizase şi, brusc, îi apăruse, uimitor de aproape, imaginea

maiorului Oţeleanu încadrat de firele reticulare. Bomba, de peste un metru, era întinsă în pământul reavăn ca un pacient pe masa de operaţie. Afară se pornise o ploaie mocănească, aerul rece pătrundea şuvoi în adăpost. Spaima îi comprimase dureros stomacul, îl imobilizase lîngă luneta-goniometru. S-a desprins de instrumentul optic tăcut, descurajat, cu fruntea adînc plecată. Abia atunci a recepţionat cuvintele cuiva din tranşee : „Afurisita, are focosul înţepenit..."

Virgil se răsuci în aşternut. Auzi uşa, era Lucreţia Gliga. „Ai adormit cu lumina aprinsă..." ; „Nu dorm." Mama se aşează pe marginea patului. Părea bunătatea întruchipată. Ţinea palmele una într-alta. Erau crăpate, cu pielea pergamentoasă. „Cînd pleci ?" ; „Peste o săptămînă, vreau să-mi aranjez garsoniera..." ; „Tu nu te însori, măi băiete ?" Virgil rîse şi deveni suspicios ; şi tata se interesase de starea lui civilă. „Toate-şi au rostul lor, cu vremea omul devine tot mai cusurgiu, îl tachină mama. Să ne scrii şi să vii mai des pe acasă." ; „Nici frate-meu Radu, care ar putea să treacă pe-acasă din săptămînă în săptămînă, n-o face..." ; „Cu Radu e altceva, ne-am obişnuit, tu eşti cel mai mic..." ; „Cea mai mică este soră-mea Ileana..."

Mama îl privi lung pe Virgil şi clipi rar. Se aplecă şi-l sărută pe frunte. Virgil rămase drept, nemişcat. Privirile ei îl cuprinseră într-un abur ca de pîine caldă. „Noapte bună, băiete !" ; „Noapte bună, mamă !"

Mersul bătrînesc, mîinile căzute pe lîngă corp, glasul pierdut. Şi-o aminti cum plîngea la moartea Mariei. Atunci se rupsese ceva în inima ei. Din doisprezece copii mai trăiau cinci...

Lucreţia stinse lumina şi intră în odaia cealaltă, unde tuşea înfundat Vasile Gliga. Un timp sporovăiră, nu aveau somn. De fapt, vorbea numai tata. Precis, filozofa ca întotdeauna : „E cam tăcut băiatul ăsta..."

Ceva se limpezi în mintea lui Virgil, o ceaţă se ridică din străfunduri de conştiinţă şi se risipi. Fiecare amănunt al zilelor petrecute în T. îi reveni pregnant în memorie.

Se bucurase de drumurile făcute prin sat, umblase încoace şi-ncolo pe-ntinsurile luncii şi ale dealurilor, reparase gardul, şura, acoperişul bucătăriei, fusese la moară, cumpărase un berbecuţ. Instinctul îl mînase spre tot ce era curat şi sănătos. Îl încerca o senzaţie de bunăstare, de bucurie. Cu toate că nu-şi găsea locul în casa nouă, de care nu-l lega nici o amintire ; nici foşnetul ierbii cosite, nici izul de soc înflorit, nici zarva stolurilor de graur. Oricît se căznise, nu scăpase de acest sentiment de stingherealâ, de aleanul pe care i-l dădea trecutul apropiat legat numai şi numai de casa unde se născuse, rostogolită acum în adîncuri.

Cineva bătuse în geam. „V-aţi culcat ?“ Era frate-său Gheorghe. Intră în odaia părinţilor. Povesti ceva, rîse ; un timp ţiui liniştea. Apoi răzbătu pînă la el vocea lui Vasile Gliga. Virgil îşi auzi numele, discutau despre el, nu înţelegea anume ce, dar tare ar fi vrut să ştie...

*

Nici un fior nu-i mai făcea să arunce în jur priviri neîncrezătoare. Ameninţările, primejdiile invizibile se topiseră printr-un efect de autosugestie, pentru care nu fusese nevoie de cine ştie ce eforturi.

Furnalul, gătit ca o mireasă, era aproape gata. Stiva de bombe, proiectile, mine şi grenade umplea un spaţiu înfricoşător. Pentru soldaţi, focoasele aduceau cu nişte ochi de viperă.

— Mă dor oasele, zise soldatul Mitru Costoiu.

— Nu sînt pe-aici urechi să te-asculte ! zise cu o falsă îngrijorare soldatul Geamănu.

— Heeeeei ! strigă Costoiu furios.

— Ce-i cu tine ? Astîmpără-te ! Sau strigă cît vrei, îl îmbie sergentul Tatomir.

Ostaşii aliniară uneltele pe mal, în iarba mare şi grasă ; sorbiră din ochi cerul de o puritate stranie. Atît de pur, încît părea golit de el însuşi. Licărirea albăstruie se reflecta molcom pe frunzele verzi şi lucioase ale copacilor din apropiere.

- Soldatul Geamănu se îndreptă agale către locul de fumat instalat dincolo de săpături ; sorbind pe nări mirosul de pămînt proaspăt, abia scormonit de buldozer, își aprinse o țigară. Aproape de el se tolăni soldatul Costoiu. Erau buni prieteni. Ca urmare, organizația U.T.C. i-l dăduse pe Geamănu, cum se spune, în primire. Sergentul-major Vătămănescu fusese destul de limpede : „Nu-i putem ajuta pe oameni dacă nu-i înțelegem. Geamănu e un băiat de nădejde, un utecist destoinic, însă nu-i place să-și spună oful, nu suferă să fie dădăcit. Stai pe lîngă el și bagă de seamă să nu risipească ce are bun. L-am văzut cu chipul asprit de efort, lucrînd zi și noapte fără să se plîngă, am văzut cum rîdea inima în el în joia aceea de pomină cînd a anunțat cantonul. Pentru oameni ca Geamănu trebuie să te bați, Costoiule. Lupta începe cu tine, e o cinste acordată de organizația U.T.C.“

Costoiu se albi deodată la față și scoase un țipăt.

— Ce răcnești ca proasta ? îl dojeni Geamănu.

— Vai de mine, uită-te !

— La ce casti gura ? !

Geamănu întoarse capul și rămase, la rîndul său, înțepenit. Un craniu alb se mișca printre bolovani cu un zgomot sec : clic ! clic ! clic ! Țeasta de fildeș parcă plutea printre brazde, apropiindu-se de soldați. Mai erau acolo Teodor Șovei, Petre Negrea, Toma Ticulescu, Milică Băjenaru și Eufimie Ciocănescu. Ultimul, mai slab de înger, scuipă pe furiș în sîn. Ceilalți stăteau ca prostiți, fără să mai sufle, fără să mai clipească, avînd inima strînsă și părul zbîrlit. Într-un timp, țeasta se opri, apoi continuă rostogolirea.

Soldatul Haralambie Geamănu se ridică în picioare, strivi țigara, fumată doar pe jumătate, cu talpa bocancului și porni în întîmpinarea tigvei.

— Haralambie, stai cuminte ! îl avertiză soldatul Ciocănescu.

— Nu fi nătărău. Cred că-i un bostan scobit pe care-l trage cineva cu ața.

Geamănu își dori din tot sufletul să fie o glumă. Dar nu zări nici urmă de sfoară, oricît căută împrejur. Țeasta era o țeastă în toată legea.

— Fie ce-o fi !

Întinse mîinile și o ridică. O întoarse și rămase stupefiat. Un broscoi uriaș o căra în spate, așa cum își duce melcul casa. Se adunară toți soldații în jurul lui și observară cu uimire că țeasta era străpunsă de un cui ruginit. Soldatul Geamănu găsi explicația pe dată :

— Cupa excavatorului a aruncat tigva afară și cuiul a nimerit în pulpa broaștei.

— Și cu tăbliță aia ce-i ? le atrase atenția soldatul Negrea.

Soldatul Geamănu se căzni să desprindă dreptunghiul metalic de pe os. Îl șterse. Deslușì un nume de neamț.

— A rămas aici, lîngă depozit, pentru totdeauna.

— Și cuiul ?

— Nu-i lucru curat.

— La vreme de război se întîmplă o mulțime de lucruri necurate.

Geamănu se miră de propriile lui cuvinte.

— Trebuie s-o îngropăm.

— Aduceți o cazma.

— În tranșeea de la Odăi am găsit un schelet lipit de mitralieră. Falanga de la arătător încremenise lîngă trăgaci. În sacul putrezit pe șold avea două grenade...

— Încearcă să înțelegi.

— Atunci am simțit, mai mult ca oricînd, pămîntul acesta al meu. Soldatul de la mitralieră era un ostaș român.

— Ești sigur de asta ?

— Dacă v-o spun, avea tăbliță matricolă...

— Un număr...

— Armament românesc, și un nume...

După ce îngropă țeasta, soldatul Geamănu merse și se spălă îndelung pe mîini. La o sută de pași, între două povîrnișuri pline cu vegetație, curgea un izvor limpede și rece. (Militarii săpaseră o groapă și fixaseră în mal un capăt de țeavă în care firul de apă își aduna puterile.) La

sfîrșit bău cu nesaț. Apa, surpînd pămîntul în formă de scoică, albăstrind argila, își croia drum clipocind spre viroagă. Își aminti de cearta violentă cu Leonora. I se făcu inima ghem. Șiragul de mărgele descoperit în buzunar semăna, ca două picături de apă, cu cel pe care Leonora băga mîna-n foc, așa se jurase, că-l cumpărase de ocazie. I-l pusese Dobrotă intenționat în buzunar?! „Haida de! N-am reușit să mă răfuiesc odată pentru totdeauna cu Dobrotă și mi-a cășunat pe biata femeie!"

— Vătămănescu? se auzi strigătul maiorului Gliga, trage camionul la buza furnalului!

Soldatul Geamănu sări ca împins de un arc. Alergă în poligon.

— Sergentul Tatomir și soldatul Geamănu, stabili maiorul, coboară în tranșee. Ceilalți descarcă muniția din camion și o dau la mînă. E ultimul ei drum. Fără zor inutil, avem timp, ați înțeles?

— 'Țeles! confirmară ostașii în cor, tăbărînd pe camion.

Soldații Ticulescu, Șovei, Costoiu, Negrea, Ciocănescu, Băjenaru și caporalul Roșca transpirau cărînd cu targa proiectile. Sergentul Tatomir cot la cot cu soldatul Geamănu le preluau, unul cîte unul, și le depozitau în stiva circulară din tranșee, astfel ca focoasele să fie îndreptate tot spre centru. Nu rămînea nici un spațiu gol. Cei doi militari cîștigaseră experiență. În afară de Tatomir și Geamănu (asta nu înseamnă că erau pizmuiți!) nimeni nu obținuse pînă atunci permisiunea de a pătrunde în tranșee pentru a clădi furnalul. Geamănu, ținînd morțiș să se fofileze, inventă, după-amiază, o indispoziție.

— Ai timp să-ți dezmorțești picioarele și spatele, nu te văicări, zise sergentul Tatomir.

— Nu mă cain, încerc doar să mă repliez...

Focoase turtite, strîmbe, rupte, curate sau înfundate cu țărînă, focoase roșcate, galbene, negre, focoase stabile sau șocate se înălțau ca o fîntînă. Furnalul, *fugasa*, cum o numea maiorul Gliga, constituia punctul terminus al muniției culese din raioanele unde se purtaseră lupte.

Înainte de a fixa portia de trotil în mijlocul furnalului, ostașii își luaseră o pauză și se întinseră pe iarbă.

Trecuseră două luni de cînd soldatul Geamănu se înapoiase de la un punct de lucru din județul Iași. Zeci de hectare de teren fuseseră înscrise, cu proces-verbal, în circuitul agricol, datorită misiunilor îndeplinite cu succes, de-a lungul anilor, de ofițeri și ostași pirotehniști. Geamănu retrăi încordarea unei dimineți de aprilie. Din cîmpul verde, grîul era de-o palmă, se ridica liniștea mirifică, o pace trainică, înfloritoare. Bătrînul care îi însoțea, veteran din războiul antihitlerist, povestea cu șoapte de pelin : „Pe locurile astea a fost o golgotă de foc : brandurile, cîmpul de mine, melița mitralierelor, tirul puștilor... Aici i-am pierdut, în confruntarea cu nemții, pe Munteanu, pe Sava, pe Ababei... Acolo, a arătat spre apus, a fost depozitul de muniții care a sărit în aer..."

*

De ce-și chinuia cu atîta îndîrjire memoria ? Din dorința de a afla calea dreaptă a trecutului ? Explorînd amintirile și sentimentele de altădată, constată că nimic nu mai era de adăugat. Obsesia adevărului se năpustea spre el ca un personaj din povestirile unui străin, care te sîcîie, de care însă nu te poți dispensa. Nu îndrăznea să formuleze ceva concret. Cuvintele țîșneau ca niște aburi, în zadar le voia legate fedeleș. Trăise el, Virgil Gliga, viața familiei doar din povestirile Anei ? ! „Uite, cicatricea de sub ochiul drept al lui Florin..." ; „Hm, nu-mi place, e cam adîncă" ; „Fii pe pace, nu lasă urmă... Ei! Cînd am ajuns săptămîna trecută la grădiniță și l-am văzut stropit de sînge, cu rana deschisă sub ochi... Să-mi iau lumea-n cap... Viața nu te-nvață nimic dacă nu mușcă din cînd în cînd...." ; „Dar ce s-a întîmplat ?" ; „Un copil din grupă cu el se juca alături. Legase cu sfoară o jucărie metalică și o învîrtea ; nu observase nimeni, educatoarea se refugiase la o cafeluță. Florin, fără să bănuiască primejdia, a intrat în raza cercului amenințător... Putea fi mult mai rău ! L-a plesnit în obraz, mai jos de ochiul drept. Dacă se întîmpla cu o jumătate de centimetru mai sus ? !" ; „Nu mai pune pe *dacă* în față !"

Privirea arzătoare a femeii lui. Ochii Anei întrebau cu o temătoare speranţă : „Ce facem ?“ El nu avea în faţă decît apele clisoase ale rîului şi silueta bombei învesmîntate într-un strat ruginiu. Un trăsnet căzuse chiar pe depozitul de explozibil ascuns de nemţi într-o grotă bine mascată de stînci şi vegetaţie... În clasa a treia Florin învăţase, stimulat de alţi colegi, un joc periculos : cine traversează strada mai aproape de botul unei maşini care se apropie în viteză ! Cu toate eforturile, şoferul nu avusese cum evita accidentul. Îl agăţase pe Florin cu aripa. Ana a stat zece zile în spital cu băiatul fără să-l anunţe pe Virgil. „De ce ?“ ; „Am înghiţit numai eu otrava, nu e vorba de o simplă amabilitate.“ ; „Atunci ?“ ; „Nu le pune pe toate la inimă, a fost un gest din multele posibile.“ ; „N-am să te pot ierta pentru asta !“ ; „Trebuie să ai încredere în mine. Te-am necăjit ?“ întrebase ea cu duioşie. O flacără parcă aprinsese obrajii Anei. „Orgoliul tău, să nu înţelegi greşit, mă doare, e şi băiatul meu, nu ?“ Şi, dintr-o dată, Virgil Gliga se simţise bătrîn. Intuise că în adîncul sufletului Ana avea dreptate, dar, dintr-o oarecare îndărătnicie, el nu voia să cedeze.

*

Era duminică. Grigore Poinăreanu pornise cu treburi la oraş. Cristinca, maiorul şi Ulişteanu vegheau din chioşc, la ceasul, înserării, zvîcnirea de argint a lacului. Dintr-un pick-up vechi, cuplat la priza meşterită îndărătul băncii vopsite în bleumarin, se răspîndea o muzică plictisitoare la culme.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu se lăsă bătut la table de învăţătoare, iar aceasta, în compensaţie, le pregăti de îndată plăcintă cu brînză de oi îndulcită cu brînză de vaci. Completă masa cu un litru de vin, din acela care-ţi umple nările şi cerul gurii cu irezistibila aromă de muscat.

Pe neaşteptate, Cristinca se interesă îndeaproape de familia şi casa lui Virgil. Îl iscodi pe maior despre Florin, despre cum e mobilat apartamentul, unde îşi comandă Ana rochiile, ce coafuri poartă, dacă-i plac automobilele, dacă-i iartă maiorului lipsurile, cum este ea, Ana : inte-

ligentă, echilibrată, harnică ? E mulțumită de căsătoria lor ? Încîntat de buna ei dispoziție, maiorul îi povesti cum s-a devotat el cu fervoare Anei, o ființă onestă, practică, dar și foarte fragilă. Îi mărturisi că Ana și Florin înseamnă totul pentru el, că fără ei nu și-ar putea continua munca sa aspră, care nu cunoaște pasiuni sau sentimente.

Cîndva maiorul lansase promisiunea s-o invite pe Ana în comuna M., la familia Poinăreanu, dar nu precizase cînd, cum, așa că făgăduiala devenise deja o vagă speranță, deși Cristinca îi mai amintea uneori.

— Păcat că nu-i și Grigore să se înfrupte din plăcinta asta, remarcă Ulișteanu.

Cînd se rostea numele lui Grigore, Cristinca păstra un moment de liniște, ca la un cuvînt magic. Departe fiind, prezența sa era totuși vie, fiecare și-l imagina așezat la dreapta Cristincăi, îmbrăcat în salopetele mirosind mereu a fagure, cu pălăria verde acoperindu-i fruntea, țintind cu ochii cenușii o crăpătură din zidul casei.

(La capătul săptămînilor trecute, maiorul Virgil Gliga nu stăpînea încă elementele care să-i permită să-l caracterizeze cît de cît pe Grigore Poinăreanu. El rămînea mai departe un amalgam de promisiuni, mîndrie, lingușeală, amenințări ușoare, lene, istețime și renunțare, un bărbat îmbătrînit înainte de vreme, de parcă nu găsise răgazul să-și tragă o singură dată sufletul, însă gata să afirme cu furie : „N-am prea știut să-mi orînduiesc zilele și nici sentimentele, priviți la Cristinca, are trupul însemnat de vanitatea și răbufnirile mele, o iubire veșnic hărțuită, din vina mea și numai a mea a devenit o făptură stearsă, fără dorințe, bîntuită doar de presimțiri și spaime !“, dormind pe vreme frumoasă zgribulit, uitînd să se adăpostească de ploaie, o povară pentru Cristinca, dar legați unul de altul prin mii de amintiri, încăpățînat uneori pînă la sălbăticie, ridicol, ursuz, scamator, cu știința de a ignora o insultă și de a pierde cu sînge rece, prăfuit de parcă ar fi mers vara numai în urma căruțelor. Acesta era Grigore Poinăreanu în meandrele imaginației sale.)

Lumina apusului se limpezi, soarele se rostogoli printre frunzele grele de sevă și cîte o rază scăpa pe chipul Cristincăi, transformîndu-i irișii în aprinse pete căprui. O șuviță de păr îi căzu de-a lungul obrazului.

Maiorul Gliga se uita la Cristinca. Arăta așa cum o visase pe Ana în noaptea petrecută în Insulă. Simți nevoia să-i îmbrățișeze umerii firavi și să-i spună un cuvînt de mulțumire în locul lui Grigore. Pentru ca cine știe ce mocniri ascunse să nu izbucnească subit, maiorul se ridică și, fără o vorbă, părăsi chioșcul.

— Apele din coada lacului s-au retras, mormăi plutonierul-adjutant. Acolo, pe plajă, nu departe de termocentrală, este o bombă de avion uriașă.

Cristinca, absentă, nu-și mai lua privirea de la oglinda mirifică a lacului. Se părea că în adîncul ființei sale se înfiripa o concluzie definitivă privind destinul omului pe pămînt. Umerii îi tresăltau într-un tremur rar. Ulișteanu înțelesese starea femeii, de ușoară tristețe, ca pe ceva necesar, și explică mai departe pentru a depăși momentul :

— Amorsele, pentru că e vorba de două focoase, trebuie făcute inofensive pe loc și tovarășul maior lucrează de cîteva zile. Ca să fiu înțeles, dă-mi voie să te lămuresc ce-i acela un focos...

— Bine, spune-mi, șopti Cristinca, Grigore mi-a istorisit întîmplări ciudate și mi-a descris aparate bizare.

Subofițerul își dădu silința să lămurească ce este un focos mecanic, ce putere uriașă, distrugătoare declanșează acel mic cilindru de oțel, care nu poate fi demontat chiar atît de simplu, nu-l deșurubezi ca pe un dop de sticlă, îi vorbi despre momentul inițial cînd stai nemișcat, cu răsuflarea tăiată, pentru că în fața ta se află un prag, îl treci sau nu-l treci, asta nu înseamnă că trăiești din întîmplare, totuși nimeni nu poate spune exact către ce anume poate duce o banală rotire a osiei prevăzute cu un sistem perfid de capcane.

— În munca noastră trebuie să știi la perfecție regula, dar mai mult și mai mult abaterea de la regulă. Dacă ești cuprins de îndoială e mai bine să renunți. Cu bomba de pe malul lacului e ca în legenda meșterului

Manole... Îndepărtăm nisipul pentru a elibera focosul, însă bomba se afundă tot mai mult, fiind foarte grea. De renunțat nu poate fi vorba, mîine e ziua judecății.

Cristinca asculta și nu asculta. Părea că aținise cu capul proptit în căușul palmei. Ulișteanu se duse pe malul lacului încărcat de papură și stuf. Piatra rotundă de rîu din pavajul potecii sclipea de parcă ar fi fost smălțuită. În ultimele nopți subofițerul dormise afară. Din pricina oboselii, a căldurii ce mistuia întunericul și pămîntul, somnul îl cuprindea adînc, în mi·ros de lucernă și frunză de viță, adeseori pe neașteptate, chiar aici, în chioșc, stînd la masă, ascultînd cum Grigore tăia lemne cu ferăstrăul. Se trezea cu oasele înțepenite. Acum se străduia să meargă cît mai încet, pășea mai mult pe vîrfuri să n-o deranjeze pe Cristinca. Trunchiurile arborilor aduceau cu niște oameni neverosimil de subțiri și lungi... Atunci, pe linia frohtului, care se deplasa mereu spre apus, văzuse oameni scheletici, cu ochii în friguri, din trupul cărora se scursese toată tăria, dar care se țineau totuși drepți, ca niște copaci care mor în picioare...

*

Deasupra cîmpiei, lumina difuză, tremurîndă, albăstrea orizontul, trezind pofta insectelor de noapte. Arar, cîte un meteorit își imprima focul efemer în catifeaua cerului. Pe dreapta, aproape de șoseaua asfaltată, se înălța clădirea unei ferme înconjurate de plopi. În grajd, caii tropăiau nervoși, îmbătați de tăria fînului din căpițe. Se auzi uruit de mașină. Florin o trase pe Constanța către marginea drumului. Pe lîngă ei trecu val-vîrtej un microbuz fără călători.

— E tîrziu, suspină Constanța, alintîndu-se. Luna, înconjurată de franjuri, pescărușul acela rătăcit, larma de la discotecă, sclipirile roșietice ale reclamelor... plăceri pentru care nu nutresc acum o poftă adevărată. Parcă am fi debarcat pe o planetă străină. Valuri de lumină și de întuneric, suprapuse, îi bat țărmurile. Am senzația că planeta e ca o tipsie, așa cum era imaginat altădată pămîntul... N-ai unde te cuibări pentru că nu există decît o singură dimensiune...

La gazdă — nici o mișcare. Intrară pe vîrfuri în odaia rezervată.

Încordată, Constanța se așeză pe canapeaua extensibilă. Îl rugă pe Florin să-i aducă un pahar cu apă de la cișmeaua din curte. Aflată într-o ambianță nouă, îi venea greu să se adapteze. Multe lucruri i se păreau ostile. După ce Florin reveni, îi pîndi fiecare mișcare, îi studie figura din profil și dintr-o dată îl găsi slab și urît, cusurgiu, acel adolescent era mai degrabă umbra lui Florin. Ce voia să afle de la ea ? Orice om poartă în el taine ce nu sînt rostite niciodată. E o povară dulce și un chin. Sau poate că nici nu sînt taine, ci dorințe și vise, închipuiri ale păcatului, orgolii rănite, instincte. Era pregătită pentru o ripostă abilă și tăioasă. Cu toate acestea știa precis că ține la el, suferea cînd nu-l vedea. Cu ceva mai mult curaj îl rugă să spună ceva, să sperie liniștea.

— Parcă simt gustul amar al mării, Florine.

Un tren fluieră undeva, departe.

Cu o înclinare a capului, băiatul îi arătă statueta de alabastru înfățișînd, în maniera bibelourilor de bîlci, o femeie-marinar manevrînd timona unui vas ce plutea pe imense zăpezi. Din recuzita vestimentară nu lipsea tradiționala beretă.

— Cum își bat joc de bunul-gust !

Chipul fetei părea acoperit de brumă. Semăna cu o pasăre speriată, gata să zboare prin tufișuri greu de străbătut.

— Te iubesc ! izbucni băiatul. O să ne căsătorim, nu va mai fi nimeni între noi, sînt omul hărăzit ție, nu voi putea vreodată renunța la bucuria mea.

— Pentru a afla toate acestea a fost nevoie să fugim de-acasă ? Doamne, Florine, ce furie l-ar cuprinde pe tata dacă ne-ar vedea acum !

Fetei aproape că i se umeziră ochii.

— Asta te frămîntă ? Nu ești stăpînă pe tine ? Nu poți birui teama ? Domnișoară Arnăutu, bravă el, în iubire trebuie să dai totul. Merită ! E cum ai scrie un poem. Crezi că exagerez ?

— Nu. Prostia-i alta : uneori eşti prea lucid, vezi prea distinct conturul ideilor. Mai lasă-le să plutească în ceaţă, priveşte-le ca din spatele unui perete de sticlă groasă, a unui geam aburit... Ei, n-ai limbă să vorbeşti ?

— Sînt mîndru că mă iubeşti. O mică vanitate, dacă vrei...

Constanţa nu cugetă prea stăruitor la asta. Se miră că nu se simte ea însăşi îndeajuns de bucuroasă. Obrajii îi ardeau, situaţia în care se aflau izbutise să-i aţîţe flăcările închipuirii. Dorea să fie veselă. O oprea ceva ca un ghimpe. Îl cunoştea bine pe Florin. Băiatul aflase, prin cine ştie ce întîmplare, de Lucian Mihalache, de zilele confuze cînd, în culmea neastîmpărului fiind, ea fugise de acasă cu Lucian o săptămînă în Insulă. O ispitise dulceaţa aventurii. O cuprinsese un fel de exaltare nedorită. Dar putea să jure, cu mîna pe inimă, că o chemaseră doar emoţiile, nu slăbiciunea sau instinctele. Nu încercase nici o tulburare alături de Lucian, iar după ce revenise în oraş nici nu se mai întîlnise cu el, de parcă ar fi tras poarta la capătul unei vieţi trecute.

Fata înţelegea bine de unde venea refuzul lui. Florin mai păstra încă, dintr-o neîncredere fătişă, o împotrivire surdă, care o exaspera. Pentru a nu întinde coarda şi mai mult, născoci o indispoziţie şi se ghemui în pat.

Băiatul gîndi : „E prea frumoasă şi prea rece ! Da, acum seamănă cu un înger".

— Îmi lipseşte voinţa, mărturisi fata.

Florin o prinse cu gingăşie de mînă. Tremura toată. Inerţia ei, paloarea sporeau închipuirile băiatului.

— Aş vrea să-mi povesteşti ceea ce amîni de atîta vreme. Viaţa ta din Insulă. Cînd mergeai cu năvodul în baltă şi era gata-gata să te pierd. („Sau să te piardă Lucian Mihalache ?!" se înnegură el.) Cînd dormeai pe un braţ de fîn şi mîncai porumb copt la dogoarea jarului...

— Te ştiu înţelegător, zise ea cu glas moale. De aceea îţi repet că n-am s-o pot face. Amintirea acelui timp se află la marginea memoriei.

Florin se aşeză în genunchi lîngă pat.

— Nu vreau să suferi, nu vreau ca slăbiciunea mea... Cred în iubire, Constanța, în tinerețe, în statornicie și aștept. Acum aș dori să cîntăm în șoaptă ceva...

Constanța nu-l mai asculta. Se gîndea la Traian Arnăutu. Ținea, desigur, la tatăl ei. De-a lungul timpului o fascinase judecata lui rece, voința de a conduce, de a domina în micuța lor familie. Cîteva clipe mai tîrziu, sub privirile mirate ale lui Florin, ființa ei spunea, ca și cum ar fi scos un strigăt de avertisment : „Fiecare om are în urmă o poveste mai scurtă sau mai lungă. La ce ajută s-o cunoști ! ? E timpul să ne bizuim unul pe celălalt. Uite, acum, oricît te-aș iubi, nici un cuvînt nu-mi trece prin minte. Ajută-mă, băiete drag, am nevoie de căldură și lumină, am nevoie de tine, hai să ne bucurăm ca niște copii..."

Se treziră amîndoi cîntînd în șoaptă.

✦

O porțiune din drumul asfaltat ce ocolea clădirea S.M.A.-ului fusese stabilită ca loc de adunare pentru subunitate.

După ce sergentul trecu în flancul drept, maiorul încremeni în fața formației. Ofițerul ordonă soldaților Haralambie Geamănu și Mitru Costoiu să iasă din front.

— Raportează, tovarășe soldat, zise maiorul, fixîndu-l pe Geamănu, unde ai fost aseară ?

Soldatul se fîstîci. Strînse pumnii și lăsă capul în pămînt.

— Vorbește, doar n-ai de gînd să iei poziția mutului !

— La căminul cultural din comună...

— Pentru ce ?

— Să aduc acordeonul de la reparat.

— Exact. Acum povestește ce s-a întîmplat. Să audă toți militarii.

— Tovarășe maior, eram însoțit de Costoiu, de tovarășul soldat Costoiu... Ne întorceam cu acordeonul, în dreptul Bufetului am dat peste al lui Țurlea, cel tînăr de pe deal, e tuns scurt și are...

— Sigur, al lui Ţurlea poate fi tuns scurt, dumneata de cînd n-ai mai trecut pe la frizer ?

„Ce-am făcut aseară ? se întrebă Geamănu, încreţindu-şi fruntea, ridicînd neputincios din umeri ca răspuns la întrebarea în care găsise un refugiu temporar. De ce se sparge scandalul în capul meu ? !“

— Al lui Ţurlea ne-a îmbrobodit, ştiu că ne-am trezit în Bufet. N-am băut decît o jumătate...

— Şi tărăboiul ? Cine l-a stîrnit ?

— Nu eram băuţi, tovarăşul sergent Tatomir e martor. A tras o linie cu creta pe ciment şi ne-a ordonat: „Mergeţi pe linia asta dacă susţineţi că nu sînteţi ameţiţi !“ Iar noi am ţinut linia.

— Ţi-am ordonat să raportezi cum a izbucnit scandalul. N-am fost clar ?

— Unul, e tractorist, nu-l cunosc, s-a legat de noi. I-am zis : „Domnule, te văd întîia oară în viaţa mea. Eşti criţă, n-avem ce discuta.“ ; „E formidabil ! a spus el. Dă-mi o ţigară.“ I-am dat. „Să-ţi speli mai bine urechile !“, m-a sfătuit el după ce şi-a aprins ţigara. L-am studiat din cap pînă-n picioare şi asta l-a deranjat. Şi-a suflecat mînecile şi mi-a arătat muşchii : „Cale de şapte poşte nu mai există aşa ceva ! Vezi că-ţi curge mucu-n pahar.“ Am stat cuminte, deşi m-au trecut toate năduşelile. El s-a apropiat înfuriat şi m-a împins cu mîna. Mi-a aruncat apoi nişte vorbe : „Hai, fă paşi, altfel îţi altoiesc muianul !“ Mi-a dat brînci şi m-am trezit lungit pe duşumea. Atunci m-am ridicat şi i-am zis : „Porc motorizat !“, apoi l-am pocnit. Eu am mîna grea, aşa sînt minerii, am făcut şi box... Pe urmă lucrurile s-au încîlcit. Unii erau cu noi, militarii, alţii cu tractoristul. Pîrîiau mesele, sticlele săreau în ţăndări, vreo doi au pisat acordeonul cu scaunele, piftie s-a ales... O să-l plătesc...

Soldatul Geamănu tăcu şi se scutură de parcă îl apucase deodată frigul. Lui Costoiu, care stătea alături în poziţia drepţi, îi crăpa obrazul de ruşine.

— Bună treabă ! exclamă maiorul în loc de concluzie.

Apoi adună cadrele şi discutară îndelung incidentul de la Bufet. Plutonierul de miliţie îi raportase că soldatul Geamănu ar fi pasibil de o amendă.

— Întrebarea este : îl ţinem sau nu-l mai ţinem în teren ? Geamănu a mai pus probleme cu disciplina. Este o fire dificilă, voluntară. Mă miră însă comportarea lui Costoiu. Ce părere aveţi, tovarăşe sergent-major ? Sînteţi secretarul organizaţiei de tineret.

— S-a discutat în birou. Ultima dată am luat hotărîrea ca soldatul Costoiu să se ocupe mai îndeaproape de Geamănu. În virtutea acestui fapt i-a trimis sergentul Tatomir pe amîndoi la căminul cultural...

— S-a orientat şi Tatomir ! zise plutonierul-adjutant.

— Costoiu e un militar bine pregătit, a mai lucrat şi în alte puncte : la Stînca Roznoveanu, în livada de lîngă Focşani, la Galaţi, Craiova... E un pirotehnist de ispravă. Mai are şi darul de a şti să se apropie de oameni, iar cu Geamănu se are foarte bine. Argumentul acesta mi s-a părut, în primul rînd, suficient. Din pricină că Geamănu e cam izolat. Şi acum iată surpriza !

, — Mai degrabă se poate spune, reflectă maiorul cu maliţie, că l-aţi dat pe Costoiu în „grija“ lui Geamănu.

— Hotărîrea a fost luată de biroul organizaţiei U.T.C.

— Adevărul despre oameni, interveni plutonierul-adjutant Ulişteanu, nu iese la iveală peste noapte. Geamănu are personalitate...

— De aia ne-a făcut pocinogul !

— ...Domină cu un cap peste ceilalţi ostaşi, are iniţiativă, e inimos, dar s-a abătut un necaz asupra lui. E vorba de accidentul soţiei...

— Cei doi soldaţi sînt vinovaţi că au intrat în Bufet şi au cumpărat vin. Sămînţă de scandal se găseşte acolo de la te miri ce. Poate ar trebui să-i trimit la unitate pentru tot restul stagiului militar.

— Sînt amîndoi foarte pricepuţi ! îşi susţinu Ulişteanu punctul de vedere. Cred că s-ar consuma amarnic în sufletul lor.

✦

— Pe băiat l-aţi corcolit. Or, bărbaţii, ceac-pac ! îi impută Ecaterina, ştergînd ceştile de porţelan. Trăgeai nădejde să se încurce în fustele tale pînă la bătrîneţe ? Hai, nu mai fi amărîtă !

— Dragă, sări intrigată Sultana. Dacă-l ţineau din scurt, cum spui, ieşea din el o domnişoară, nu un craidon!

— Aolică, mă doare inima de fata asta, se tîngui Ecaterina, ignorînd-o pe Sultana. Mi-am dat cu presupusul de la început ce fel de oameni or fi alde Gliga : neam de fuduli, cum îi calci pe bombeu, cum se şifonează. Băiatul ăsta — leit taică-său. S-o fi dus pe la barăci, s-o fi lăsat ademenit...

— Ce barăci ? întrebă Ana, complet zăpăcită.

— Vrei şi o cafeluţă ? se interesă Ecaterina grijulie. A fost una aici, în mahala, continuă, după ce o expedie pe Sultana la bucătărie printr-un simplu gest. S-a aciuat în vila unui saxofonist care a crăpat. Avea o rochie foarte decoltată şi l-a bocit cu un talent de-ţi lua minţile : „Floricelule, Floricelule, o să răsară iarba deasupra ta şi ninsorile te vor troieni, ce-ai făcutîi, ce-ai pătimitîi cu tebeceul tău..." Cu mănuşi negre, cu voal, cu ochii rimelaţi ; prietenii lui, instrumentiştii, cîntau un vals duios, ca la operetă, dragă, iar coţofana a rămas cu vila lui Floricel şi cu automobilul, un Renault 12... Ascultă-mă pe mine, cu norocul te naşti şi el lucrează pentru tine zi şi noapte.

— O iei razna, interveni din nou Sultana, revenită între timp.

Ana privea prin cele două femei ca şi cum ele nici n-ar fi existat. Se făcea că este atentă pentru a le da satisfacţie, ştia că macină vorbe goale, că sînt în stare să-i împuie capul cu sămînţa răului, că judecă lucrurile cu o balanţă ruginită care, una-două, vinde şi cumpără omul ca pe o nimica. Stătea ascultînd atît de absentă, încît pierduse complet orice noţiune a timpului.

La o parte de masă, ţugui, movila de ciorapi la care cîrpea în neştire Sultana. Ochelarii cu sticle de prezbit stăteau răsturnaţi pe masă lîngă un toc metalic vechi pe care se distingeau pete de vopsea neagră. Ecaterina începu să molfăie o bomboană.

— Vrei un bombon, scumpo ? Norocoşi mai sînt unii ! repetă, plescăind de plăcere. Mă refer la bărbatu-tău. Mai găseşte el una ca tine ? Frumoasă, deşteaptă, cuminte ! Gata să te arunci în foc de dragul lui ! Tu, fata mea, rău

faci că te zbaţi şi te consumi. Pentru ce ? Nu-i nevoie să te mărturiseşti, înţeleg, l-ai iubit, treaba voastră, însă bărbatul, cînd e prea sigur de femeia lui, devine nepăsător. Nu te sfătuiesc să-ţi ridici poalele-n cap, dar fă-l să înţeleagă că eşti tînără, că ai nevoie de afecţiune, de prezenţa lui, cu temperamentul ăsta inofensiv nu-l scoţi din minţi, nu-l faci să-i sîngereze un piculeţ inima, să alerge cu limba de-un cot acasă ! Arde-l cu gelozia ! Joacă-l pe degete !

— Ana nu-i chiar aşa de nefericită cum îţi imaginezi tu, e o prostie, ripostă Sultana, străduindu-se, deşi îi tremura mîna, să umple ceşcuţele.

— Eu nu-mi imaginez, eu ştiu ce ştiu, bombăni Ecaterina şi împinse ochelarii mai încolo, nemulţumită.

— Exagerezi, dragă, Ana are probleme cu Florin, nu cu Virgil.

Treptat, aburii, mirosul dulceag-amărui le atrase spre cafele.

— Vrei să spui că Ana se are cu Virgil uite-aşa ? ridică tonul Ecaterina, împreunîndu-şi degetele.

— Ce tot îndrugi ? ! Virgil nu-i un om grosolan, nu-i beţiv, nu-i afemeiat...

— Îi ridici statuie ? !

— Mintea de femeie tot minte de femeie !

Ecaterina se supără.

— Să ne gîndim la rece, sugeră Sultana.

— Ce-i cu zeama asta lungă ? Nu te-ai îndurat să pui cîte două linguriţe de cafea ? Haide, nu înţeleg din ce pricină iei apărarea lui Virgil. Te pomeneşti că dintr-o ambiţie păcătoasă !

— Visezi cai verzi. Omul ăsta n-are timp să-şi tragă sufletul, e chemat ba ici, ba colo, nu poate zice nu, e militar, soro, nu umblă creanga pe coclauri !

— Mare brînză. Unul e militar, altul e director, nu pun preţ pe meserie, azi toţi sînt dăştepţi, toţi n-au timp, părerea mea este că trebuie să vrei, să te zbaţi, să-i fierbi fără apă.

Ana urmărea cu privirea norul răzleţ care se legăna în unduiri leneşe. Atitudinea ei trăda resemnare, deşi era convinsă că există cineva gata să-i întindă o mînă de

ajutor, să-i ofere alinare. Nu avea decît un singur gînd şi totodată o singură dorinţă — să ajungă cît mai repede acasă şi să plîngă pentru a se uşura de spaima nelămurită ce-i biciuia simţurile. Neclintită, cu mîinile încrucişate pe tăblia mesei, construia planuri nelămurite, imposibile în care îl regăsea pe Virgil din tinereţe, îmbrăţişările lui, sinceritatea ochilor frumoşi care mărturiseau lucruri ce-o înfiorau şi acum.

•

Într-o vară de început Virgil Gliga se îmbolnăvise. Dăduse peste un focos la care percutorul perforase ştiftul şi se sprijinea în capsa de aprindere. Fiind într-o poziţie critică, percutorul nu putea fi atins nici cu răsuflarea! Pe Virgil îl dureau muşchii de încordare, îl înţepau ochii de parcă ar fi trecut printr-o furtună de nisip. După o lungă concentrare, marcată de calcule mintale şi trecerea în revistă a numeroase modele de focoase, cu construcţia şi modul lor de funcţionare, uriaşa ameninţare a bombei-colos de la poalele măgurii pălise. „Tinere, nu te-mbăta cu apă de trandafiri!", îşi spusese, amintindu-şi o întîmplare asemănătoare, „asemănătoare şi nu prea, cînd e vorba de muniţie şocată situaţiile nu mai pot fi tipice". Şi tocmai atunci observase un lucru straniu : furnicile din muşuroiul alăturat ieşeau în grabă prin sute de orificii minuscule şi se depărtau pe mai multe coloane, într-o ordine perfectă, fugind parcă de un dezastru. „Măi, să fie! Aşa ceva se petrece în preajma unei ameninţări iminente : inundaţie, cutremur, foc..." Poate că era o întîmplare, poate că nu era o întîmplare. Părăsise imediat locul acţiunii şi-şi căutase adăpost sub un pod. Rămăsese acolo cam o jumătate de oră. Îşi simţise slăbiciunea ca pe o pasăre cu ciocul otrăvit, muşcînd din suflet, şi invocase un întreg arsenal de argumente prin care să-şi justifice raţional atitudinea.

Zona fusese asigurată, era păzită de militari, nu putea pătrunde nimeni în acel perimetru. Tovarăşii lui erau convinşi că moşmondeşte la focosul bombei, iar el se aciuase cu frica în sîn sub pod! Frică sau prudenţă?

„Noi, pirotehniștii, gîndim fiecare mișcare de o sută de ori, ne știm bine limitele, și nu-i nici o umilință în aceasta, după cum ne știm forța, nădejdea și curajul, și nu-i nici un orgoliu în aceasta... Bine, bine, dacă ar fi acum bătrînul Vasile Gliga lîngă tine nu ți s-ar face rușine ! ?“ Focosul se dovedise a fi dublu, mecanic și chimic, și avea o cursă în plus la demontare, necunoscută, *cursa de șoareci*, cum o botezaseră în glumă deminorii. Desfășurîndu-și în minte schema lui posibilă, auzise o bubuitură năprasnică. Suflul exploziei retezase parapetul podului. Ieșise din adăpost și pornise spre locul unde zăcuse bomba-colos. Îl cutreierau teama și furia, refuzînd presentimentul fatalității. Stătea înlemnit pe malul craterului uriaș. Pămîntul era pîrjolit în jur, nu mai exista nici urmă de mușuroi. Colonia de furnici roșii se evacuase din instinct și supraviețuia pe undeva prin cîmpul cu maci.

După două zile se îmbolnăvise. Intrase îngrijorat la medic. „Locotenente, ești ca o stîncă, n-ai nimic. Praful se alege dacă intri la idei !“ Ușor de dat sfaturi. Repetase analizele. Totul era în limitele normalului.

Peste o vreme se îmbolnăvise însă de-a binelea de stomac. Nimerise la medicul cu care avusese ultima discuție. Acesta îl anunțase că diagnosticul e precis, nu mai încăpea nici o îndoială : „Ei, așa da, tovarășe locotenent, putem sta de vorbă. Să știi că posezi un ulceraș...“ Dar locotenentul nu urmase tratamentul prescris — se însănătoșise pur și simplu.

Mai presus de orice, Virgil Gliga susținea că munca te ține sănătos ; ca atare, nu povestise niciodată acel episod al vieții sale.

*

— Soldatul Geamănu ?

— Ordonați, tovarășe maior !

— Stai jos. Ești cumva supărat ? Poți fuma...

Soldatul avu senzația că între ei se restabilea relația de comunicare. Firavă, însă dătătoare de încredere.

— La ce vă referiți... cu supărarea ? îngăimă el, căutînd să-i descifreze intențiile.

— La toate, la viaţa ta, la căutări şi nelinişti, la doruri şi speranţe, glumi maiorul.

Soldatul scoase o ţigară Mărăşeşti, o aprinse de la brichetă şi se aşeză pe iarbă, cam la doi metri de ofiţer.

— Soţia ce mai face ?

— Leonora ? Bine... Mai bine, spuse el cu obrajii îmbujoraţi, derutat de timbrul cald al vocii şi de îngăduinţa comandantului.

— A suferit mult.

— Dacă puteam să iau asupra mea o parte din durerile ei... Acum aşteptăm copilul. Vreau să fie băiat şi să-mi semene.

O descumpănire de o clipă pe chipul ostaşului.

— Nu mă mai recunosc, tovarăşe maior.

— Ei, ce te-a descurajat aşa ?

— Încerc să judec limpede, asta-i tot. Cînd am fost în permisie nu m-am purtat prea grijuliu cu Leonora. Viaţa dă uneori buluc peste mine şi mă găseşte nepregătit. Aşa a fost cu Dobrotă, maistrul de la moară. Ce neghiob am putut să fiu ! M-am lăsat ademenit în casa lui, am băut...

Vocea soldatului nu mai tremura, confesiunea îl apropiase de ofiţer. Dădu din mînă a lehamite şi strivi ţigara în nisip.

— Şi acum, ce tevatură o să iasă cu bătaia de la Bufet, cu acordeonul făcut harcea-parcea !

— Bineînţeles c-o să iasă ! confirmă ofiţerul. Dar spune-mi, îţi place serviciul militar aici, în detaşament ?

Geamănu încremeni, nu mai ştia ce vrea, parcă s-ar fi temut de ceva. Simţi nevoia să uite grabnic întîmplările prin care trecuse, să-şi schimbe definitiv nu numai felul de a gîndi şi interpreta lucrurile, dar chiar comportamentul în ansamblu, deşi nu era pentru prima dată cînd ajungea la o asemenea concluzie, însă acum intervenise un element nou ce-l încingea ca o arşiţă — dorinţa de a deveni un om cu adevărat chibzuit, stăpîn pe sine, în stare să se bucure sincer, să viseze senin, dorinţă atît de acută încît simţea cum îl sufocă şi aceasta cu atît mai mult cu cît intuia dispreţul ce avea să-l copleşească mai tîrziu,

pentru că se înfierbînta repede, nu-şi putea stăpîni mînia, era pătimaş, simţea plăcerea de a fi uneori grosolan şi chiar avea un fel de a vorbi bolovănos. Cînd nu suporta pe cineva, îl altoia cu cuvîntul, cu palmele sau cu pumnii. Pe urmă amuţea, stătea ceasuri întregi cu ochii în pămînt, cu o durere nedeslușită în piept, lupta pentru o nouă reînălţare la demnitatea de om, suferea cu o furie ce nu-şi găsea răbufnirea şi se întreba de ce nu poate fi ca ceilalţi, de ce n-are în el tăria de a răbda, de a se înhăma la treabă fără să cîrtească, de a lăsa de la el fără să aştepte vreo compensaţie. Cunoscuse oameni care reuşeau să trezească permanent buna dispoziţie. Nu putea fi ca ei. Lumea e mare şi e loc pentru toţi, îşi zicea în chip de consolare. Şi pe urmă avea timp să mai reflecteze la toate acestea. De ce să ia o hotărîre pripită ?

Puzderie de păsări fîlfîiau deasupra lacului învăluit în lumina ireal de limpede.

— Am procedat ca un băieţandru fără minte, zise într-un tîrziu. Dar a sărit la mine, mai-mai să-mi scoată ochii...

— Ascultă, băiete, cînd te urci într-o maşină e musai să ştii la ce staţie cobori. La tine e un soi de sminteală copilărească...

— M-am născut lîngă o schelă petrolieră, tovarăşe maior, de la casa noastră pînă la cea mai apropiată sondă era o aruncătură de praştie. Tata lucra împreună cu fratemeu, cînd soseau din schimb mirosea în jurul lor a ţiţei ca la gura puţului. Dorinţa tatii a fost să mă vadă sondor. Eu, ca să-l contrazic, m-am dus la tractoare, pe urmă am luat şi diploma de lăcătuş, am lucrat o vreme şi la schelă... Sînt convins că fiecare meserie are un miros specific şi un risc al ei. Aici, dezgropînd bombe, noi mirosim a pămînt şi a iarbă verde. Îmi place mirosul de pămînt şi de iarbă verde !

*

— Cu paza cum stăm ?

— Militarii sînt la posturi, aşteaptă semnalul. Circulaţia în zonă a fost întreruptă dis-de-dimineaţă. În foişor a fost înălţat steagul alb.

— Perfect ! Vătămănescu ! strigă apoi la sergentul-major, prin radiotelefon. Scoate maşina dincolo de biută.

Terenul din poligon era atît de frămîntat, încît părea o mostră de cum va fi arătat pămîntul după marile seisme. În sud, spre coada lacului, plutea un abur verzui, ca o gelatină transparentă, nemişcată. Maiorul muncea cu o îndîrjire colţuroasă. Trupul lui era freamăt şi jar. Privelişte din poligon i se dăruia privirilor ca şi cum atunci i-ar fi descoperit bogăţia de culori şi forme. La poarta sufletului se îmbulzirä impresii de altădată.

...Braţele şi parfumul Anei se uniseră într-un fluviu de blîndeţe care-l acopereau protector. „Ce este un destin ?“, medită el. Trecea senin prin viaţă, cu conştiinţa că îndeplineşte o misiune, ca militar şi ca om ; cu toate acestea, fiinţa lui preluase ceva şi din îndoiala, şi din teama, şi presimţirea, şi din încordarea Anei... Ana cea de toate zilele, care-l aştepta să sune la uşă, s-o îmbrăţişeze, apoi să privească tăcută cum se spală, cum se schimbă, cum se aşază pe scaunul lui din capătul mesei, unde, altminteri, nu stătea nimeni, din obişnuinţă sau din respect. Ana, umbră şi lumină de amurg... „Ce faaci ? îl întrebase ea cîndva cu disperare. Crezi că dacă ai albit înainte de vreme (dar el nu albise, de unde şi în ce scop născocise Ana acest pretext ? !), crezi că dacă m-ai albit şi pe mine (în cazul acesta afirmaţia era, în parte, adevărată, dar el tot nu înţelese agitaţia femeii, deşi îl avertizase că vor avea o discuţie serioasă ; bine, bine, serioasă, dar nu agresivă ! sau poate glasul ei trăda înfrîngerea, suferinţa ? !), o să-ţi ridice un monument ? Nu ! Nu ! Ce-a fost a fost, trăind pe cont propriu, bărbate, fiecare îşi face viaţa cum crede că e mai bine, dacă eşti nefericit, tu singur eşti vinovat, nu renunţa la luptă şi nu tînji după monument.“ ; „N-am nevoie de nici un monument, femeie, îi replicase el pe un ton liniştit. În viaţă nu te tocmeşti nici pentru soclu, nici pentru statuie.“ ; „Care viaţă ?“, îl maimuţări ea. „Viaţa noastră ! Vrei să ai fără să dai ? !“ ; „Nu vreau decît linişte. Sînt multe locuri de muncă unde poţi obţine exact aceeaşi satisfacţie fără să te expui. Virgile, omule, uită-te la mine, scînteia din ochi s-a stins, am îmbătrî-

nit." ; „Prostii, prostii ! Nu pot să mă întorc, Ana. Acesta e drumul meu și voi merge pînă la capăt. A-l părăsi fără nici o explicație e o dovadă de lașitate." ; „Vorbe mari, omule, a ști cînd să te oprești nu echivalează cu abandonul și nici cu lipsa de curaj. Reprezintă clipa de luciditate necesară. Victoriile tale le asemuiesc, iartă-mă, cu o beție primejdioasă." ; „Cum poți să afirmi așa ceva ? E trist, dar n-ai înțeles ce gînduri îmi roiesc în minte atunci cînd scot focosul unei bombe de avion sau de-cine-mai-știe-ce... Nu e vorba de risc, Ana, îmi păstrez sîngele rece și demnitatea de ofițer, să-ți intre în cap pentru totdeauna ! Însă ai și tu dreptatea ta. Cîteodată mă simt vlăguit și mă întreb : Ce va zice lumea dacă eu, maiorul Virgil Gliga, mă voi retrage pe motiv că mi s-au terminat bateriile ? ! Nu pot finaliza ideea. Parcă mă înfășor într-o eșarfă umedă. În memoria mea sînt fixate definitiv tranșeele de unde scoatem muniție și scheletele sprijinite de parapet, cu sacul de merinde după gît și grenadele mîncate de rugină în sac, cu bănuțul matricol alături, deci cu o identitate zguduitoare... Datoria mea este să continui să curăț pămîntul". „Am știut, mi-am imaginat, dragul meu, dar coarda nu poate fi întinsă prea mult, plesnește".

Ana avea ochii fascinanți. Și o feminitate care încă îl cucerea. Îmbrăcată în halatul de casă trandafiriu, pe care i-l cumpărase mai demult, păstra prospețimea și farmecul descoperite în primele lor zile de iubire...

— Rămîne pe loc numai echipa de distrugere !

Mașina porni cu Vătămănescu la volan. Mirosul de carburant ars ajunse la nările ofițerului.

— Îl simți, nea Costică ?

— Ce anume ? întrebă acesta surprins.

— Fumul. O singură mașină și s-a terminat cu aerul curat. Să mai umbli la carburator ! strigă după șofer.

Cele două fugase așteptau gătite ca de nuntă.

•

Constanța făcu fețe-fețe cînd zări *Dacia* de culoarea portocalei trasă lîngă poarta Mărioarei Nistor.

— A venit tata ! șopti ea pierdută.

— Nu se poate ! Cum ? ! De unde ştie că sîntem aici ?
— E maşina noastră. Simt că-mi plesneşte capul.

Cei doi tineri se priviră îngrijoraţi. Constanţa avea părul ciufulit, aspru din cauza apei de mare, cîteva şuviţe tot cădeau şi-i acopereau ochii speriaţi. Dinţii mici şi albi sclipeau frumos. Obrazul ei înviorat de alergătură semăna cu al unei şcolăriţe intimidate de un profesor sever.

Se opriră şi spionară curtea. Înaintară cu băgare de seamă. Maşina era goală. Pe scaunul din faţă era aruncată o cămaşă-bluză în carouri. Florin socoti că e de datoria lui să evalueze just situaţia şi să intervină. Nesiguranţa se transformă însă brusc în panică atunci cînd auzi o voce bărbătească :

— Haideţi, copii, de ce v-aţi oprit ?

Traian Arnăutu trase de portiţă şi ieşi în uliţă. Îmbrăcat în pantaloni scurţi, bluză albastră şi pălărie de pai, zîmbind exagerat, dădea impresia unui părinte iubitor, dorinc să petreacă o lună la mare, din cale-afară de bucuros că-şi revede fiica în compania unui băiat simpatic.

Se opri în faţa lor cu braţele încrucişate şi-i examină îngăduitor.

Aceste semne de bunăvoinţă îi uimiră şi le dădură curaj. Florin o prinse pe Constanţa de mînă şi se apropiară de portiţă. Arnăutu întinse mîna băiatului. Palma grea a inginerului îi transmise un avertisment.

— Poftiţi în casă.

În camera unde se instalaseră îi aştepta altă surpriză : pe o măsuţă scundă se aflau de-a valma tot felul de bunătăţi. Feliuţe de şuncă, măsline, ridichi, plăcinte cu brînză, crenvurşti, limonadă.

— N-am putut scăpa de grija mamei, le-a pus în frigiderul de la maşină, se adresă el Constanţei. Cred că nu v-am stricat seara.

„O face pe clovnul, gîndi Florin. Rămîne să mai ceară nota de plată."

— Ne aşezăm, spuse Traian Arnăutu, privind la faţă.

Constanţa îşi descleştă mîinile şi se lăsă uşor pe scaunul dinspre geam. Arnăutu avea un tic. La intervale neregulate clipea rapid, apăsat, de patru-cinci ori, cum s-ar

fi păzit de o lumină violentă. Cînd nu era în apele lui ritmul se accelera ca la o păpuşă mecanică. Acum se părea că nu există un motiv de îngrijorare, indiferent dacă prezenţa lui producea sau nu plăcere.

— Luaţi şi mîncaţi. Vă rog, nu vă fie jenă! Aşa-i viaţa. Şampanie şi ananas n-avem, dar şuncuţa, plăcinţelele se topesc, exclamă noul amfitrion voios, silindu-se să zîmbească.

Nu-i gustară umorul, nici unul nu se apropie de bucate. În sufletul Constanţei se stîrni un vînt din acelea care fac libertatea dureros de dulce şi de aşteptată.

— Tată, mă priveşte ce fac, am luat *din prima* examenul la facultate...

Se simţi strivită de privirea lui.

— Nu te-am acuzat cu nimic, draga tatii.

— Mai bine îmi trăgeai cîteva palme!

— Nu eşti în apele tale, îi atrase el atenţia blînd. Probabil din cauza soarelui. Nu-ţi priieşte marea... Mănîncă Florine, te rog, eşti ca un musafir, nevastă-mea e moldoveancă, viţă nobilă, ce mai, plăcinţelele vorbesc de la sine.

— Mulţumesc, aveţi dreptate, gustoase e puţin spus, îi ţinu băiatul isonul, înghiţind cu noduri.

Era tare cald, pe Florin îl apăsa o greutate. Se scurse un timp pînă cînd reuşi să fie el însuşi. O găsi pe Constanţa palidă şi frumoasă, fiinţa-i fremăta, speranţa pîlpîia în ea ca o flăcăruie bătută de vînt. Dintr-un sentiment de solidaritate cu fata îl înfruntă cu privirea pe Traian Arnăutu. Deşi cuvintele nerostite ale acestuia îi ardeau mădularele, îl îmbărbătă convingerea că nu va abandona uşor lupta, iar dacă aceasta înseamnă mîndrie, va fi şi mai înaltă prin aceea că iubea şi era iubit. „Ce fel de om o fi?“, gîndi băiatul. Ar fi fost pentru el ca a doua naştere să şi-l poată face părtaş la preaplinul inimii, să-i încredinţeze preocupările, dragostea pentru Constanţa, să-i explice planurile de viitor. Încercînd să şi-l imagineze pe adevăratul Traian Arnăutu se trezi că-l aşază într-o ramă de îngustimi şi prejudecăţi de la care nu se putea aştepta decît la un refuz categoric.

— Ne-ați găsit, zise el încurcat.

— Chestie de fler, am alergat în zigzag prin toată comuna.

— Da... Nu știu cum de-ați venit tocmai la Costinești. De ce nu v-ați dus, de pildă, la cabana Vîrful cu Dor sau la Buziaș ? Ați colaborat cu miliția ?

— Exagerezi ! Ce nu știe un tată care-și iubește fiica !

Pe Florin îl cuprinse o dorință aprigă de a se lua la harță cu Traian Arnăutu.

— Am cafea în termos. Cine dorește ?

Inginerul scotoci în vraful de ambalaje îngrămădite lîngă masă și scoase un termos de doi litri. Florin adună paharele și le puse pe masă la îndemînă. În momentul acela nu-l interesa decît un singur lucru : să nu-i tremure mîna sau vocea. Aștepta calm ca inginerul să izbucnească. Cu umerii căzuți, cu fruntea încruntată, Traian Arnăutu zise deslușit, mijindu-și ochii ațintiți la statueta de bîlci :

— La noapte ne odihnim în Costinești. Mîine, dis-de-dimineață, cap-compas, parcă așa spun marinarii, orașul de baștină. Închidem mustăria.

Pornirea băiatului de a se duela cu Traian Arnăutu se destrămă ca prin farmec. Urechile i se înroșiră, nu mai găsi nimic potrivit pentru a lega cît de cît discuția. Se simți frustrat, înțelese că cei mari fac totdeauna ce vor (indiferent prin ce mijloace, sau exagera el ?), însă în acest caz trebuia să reevalueze dragostea privită ca formă a libertății individuale, să ia în considerație noi căi pentru păstrarea ființei iubite, avea nevoie de Constanța și pentru asta era gata să-i facă vînt lui Traian Arnăutu, dar nu se putea, mai mult, era nevoit să-l suporte în continuare, să nu-l înțeleagă în mod restrictiv, era tatăl fetei, comportamentul său trăda o dramă sufletească, în fond eternul feminin a presupus dintotdeauna luptă și sacrificiu, dorința lui ardentă putea fi cenzurată, intențiile amînate, între el și Traian Arnăutu exista loc pentru explicații, nici unul nu putea tranșa subiectul rănindu-l pe celălalt, făcîndu-l să su-

fere. O să elucideze acum toate neînțelegerile. Ce știe Traian Arnăutu despre maiorul Virgil Gliga, despre curaj, teamă, asanări, deminări, linia întîi, grija și întrebările Anei, ale sale, scapă, nu scapă, ce știe el despre Florin Gliga premiantul și Florin Gliga cel-care-a-dat-bir-cu-fugiții de la examenul de admitere în facultate, deoarece nu acesta era drumul lui, nu era chemarea, toate firele îl atrăgeau către școala militară, aceasta îi ațîța interesul și-i stimula ambiția, putea oare decide altcineva în locul său ?

Ceasul arăta ora douăzeci și două. Liniștit, Traian Arnăutu lăsa impresia că se distrează pe seama zăpăcelii lor.

— Unde ați dormit pînă acum ? se interesă el cu un sclipăt în ochi.

— În camera asta, mărturisi cu sinceritate fata.

— Bine, bine, dar nu văd decît un singur pat.

Ascultîndu-i, Florin se înfierbîntă din nou. Aerul lui ponosit începu să capete viață și se revoltă iarăși. Îl urî pe Traian Arnăutu pentru că îi fura visele, substanța existenței sale, oferindu-i cu dărnicie așteptarea și neliniștea. Cu toate acestea, valul de forță care-l propulsase în Costinești deveni o biată undă ce înfioară suprafața unui lac. Și asta pentru că nu fusese niciodată suficient de abil, se pierdea totdeauna la o ciocnire mai serioasă cu realitatea. Oare nu era suficient de matur ? Nu era dotat cu acea construcție solidă în măsură să ofere protecție ființei iubite ?

— Mai aveți prieteni în tabără ?

Florin înălță capul, încercînd să fie arogant.

— De ce vă interesează ?

Ochii inginerului străluciră ca două picături de ulei. Constanța tuși semnificativ.

— Ați plătit camera ?

— Da.

— Cît ?

— Un avans, cîteva sute de lei...

— Mîine o să discut cu femeia, lămuresc eu totul.

Cineva aprinse becul înșurubat deasupra ușii de la bucătăria din curte. Roiuri de gîze îl înfășurară ca niște sfere

fumurii rotitoare. Constanța urmări fără interes spectacolul nocturn ; era obosită, descurajată, cu un gust amar pentru toate cele întîmplate.

— Ești o fată norocoasă, spuse într-un tîrziu tatăl ei.

Urmă o tăcere prelungită.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Lucian Mihalache ne-a vizitat.

— Cînd ? Vorbește mai limpede.

— Chiar în ziua cînd ai plecat. Pentru a nu-și imagina că ești o fetișcană fără minte, l-am asigurat că îți petreci vacanța la bunici.

— Tată ! zise ea cu arțag.

— Te rog să nu te enervezi !

— Așa-așa, își mușcă ea buzele, cuprinsă de o agitație stranie. Și pentru ce-mi spui asta ?

Fata mlădioasă și ascultătoare avea acum inima amorțită. Unde erau zilele cînd soarele topise strălucirea pe creasta valurilor ? Unde era tînăra ei iubire care luase chipul lui Florin, înțelepciunea, adevărul, dulcea muzică ce se revarsă în inimile a doi tineri care repetă o poveste veche de cînd lumea ?

— E secret ! accentuă tatăl într-un mod original.

— Pur și simplu nu vreau să mai știu nimic de Lucian Mihalache, gemu ea.

— Ai uitat ce s-a întîmplat ?

— Ce s-a întîmplat, tată ? întrebă cu o voce aspră și înghețată.

Traian Arnăutu se ridică mulțumit și aprinse lumina în cameră.

— Să ne vedem la ochi... Cu Lucian, se adresă el băiatului, e o poveste... I-a sucit capul Constanței, au fost amîndoi în Insula Mare, continuă imperturbabil.

— Te urăsc, tată ! strigă fata și se ridică în picioare.

— Nu ți-e bine ? Poți ieși la aer, eu mai rămîn puțin cu Florin.

— Adevărat ? făcu băiatul cu mare interes și un val de sînge îi năpădi obrajii.

— I-am găsit după o săptămînă la Mami, o localnică la care trăgea uneori Lucian Mihalache. Dormeau amîndoi într-o odaie mare și întunecoasă unde domnea un aer năduşitor de scrumbie afumată. N-aş vrea s-aduc supărare nimănui. Lucian îi dăruia cutii de bomboane, tot felul de lucruri mărunte. Presupuneam, eu şi mama, că o să primim veşti bune într-o zi.

Constanţa nu mai sufla. Părea că se cufundă tot mai adînc în pămînt strivită de greutatea vorbelor.

— Asta e, pe scurt, povestea cu Lucian Mihalache.

Se auzi un scîncet, sunete înăbuşite, apoi un plîns în hohote.

Florin, înfrînt, văzu în faţă un roi de fluturi aurii care se învîrteau, se multiplicau la infinit, milioane de bătăi de aripi îi sfîşiară timpanele. Îşi duse mîna la gură şi părăsi camera împleticindu-se.

*

Soldatul Haralambie Geamănu veghea de pe priciul de scîndură. Visa, dorea să fie singur şi nestingherit de nimeni. Din pricina căştii, trasă pe frunte, nu-i zărea nimeni ochii tulburi, nu-i ghicea nimeni gîndurile menite să-i înteţească bătăile inimii. Leonora îi scria că nu i-au mai prelungit concediul medical. Şi dacă ea abia se mişca de colo pînă colo, cum avea să se descurce la moară? Albă de făină, cînd era sănătoasă şi voinică ducea cu uşurinţa unui bărbat un sac în spate. Acum nu se bizuia să mai ridice nici a zecea parte din greutate. „O să-şi găsească un loc de muncă potrivit", îl linişti soldatul Mitru Costoiu. „Păi unde? Mă tem că nu." ; „Fleacuri, moara e mare, bă Haralambie, sac fără fund. " ; „Oh, fraţilor, Dobrotă e tartorul... O să-i rup gîtul ca unui pui de găină !" ; „În sinea ta îţi dai perfect seama că nu-i acesta adevărul, însă ţi-e greu să recunoşti." ; „Ce vrei să spui? Că Dobrotă e un îngeraş?! Aooh !" ; „Nu zic, s-a fofilat de răspundere, dar concediul medical nu-l prelungeşte el."

I se făcu dintr-o dată dor de Leonora, de Lucica, de serile tihnite cînd se adunau în jurul mesei şi povesteau

întîmplările de peste zi. (Leonora, uite-așa se ambala, cu cît evoca mai mult atmosfera de la serviciu, cu atît se antrena mai tare, nu mai știai dacă fabulează sau descrie cu lux de amănunte întîmplări fascinante, nici nu mai mînca, își sprijinea coatele robuste de masă și, fir cu fir, fără să obosească, fără să dea semne că narațiunea s-ar epuiza, își dăruia întreaga imaginație istorisind o sută de lucruri adevărate și incredibile, triste și nostime, de ziceai că moara aia, unde muncea în trei schimburi, e babilonul, iar ea este plătită să adune toate poveștile care se consumau între zidurile sale.)

Haralambie o asculta calm, o aproba mereu, la acest capitol nu discutau în contradictoriu, de aceea erau clipele cele mai fericite. Lucica stătea cu gura căscată și se minuna, iar Haralambie o înțepa poznaș : „Ce mai faci, Pisicuțo, prinzi muște ?“

Timpul înfășurase pe roată un fuior atît de lung oare ? Doar nu trecuse prea mult de cînd fusese în permisie. Altele erau însă arderile în armată, în detașamentul pirotehnic, pentru că același interval de timp zbura acasă într-o clipită.

Scotoci în buzunar și scoase hîrtia pe care-i scrisese Leonora ; o foaie ruptă din caietul de școală al fetei. Reciti la întîmplare :

...Am încheiat rochia pentru Aurica lui Țurcan, o știi tu, stă la parter. A venit s-o ia și mi-a dat banii, două sute de lei. I-am cumpărat Lucicăi o geantă, că ultima s-a descusut. M-am îndurat să-mi iau și mie o pereche de ciorapi (dresuri) și o cămașă de noapte mai acătării, dacă o fi să mă internez din nou. Noi ne descurcăm anevoie fără tine, iala de la intrare s-a blocat și închidem ușa numai la broască. Mă trezesc noaptea și nu mai pun geană peste geană pînă la ziuă, s-au întîmplat atîtea. Nu știu cum să fac, mama a scris c-o așteaptă pe Lucica la țară. De aici în Moldova e cale lungă, n-am curajul să-i dau drumul Pisicuței singure pe tren, dar n-aș vrea s-o amărăsc nici pe mama și asta mă chinuie. Tu cum zici că e mai fain ? Haralambie, mă doare într-o parte, mîna îmi amorțește, mi-e teamă să nu mă lase ; știu, te enervează cînd îți aduc aminte, zici că mă sperii ziua de ce visez noaptea,

că sînt aiureli. Cui să mă plîng dacă nu ţie ? Mă canonesc singură, e atîta treabă şi nimic nu se cunoaşte de parcă o duc numai în trîndăvie. Rezist eu, dacă aş putea să-l cruţ măcar pe ăla micu !... Ieri, punînd ordine în debara, am găsit cuierul din coarne de vacă pe care l-am cumpărat împreună de la Timişoara şi l-am agăţat lîngă uşă, unde a fost oglinda, pe care am mutat-o, cu ajutorul naşei, pe hol, unde ne sfătuisem noi să atîrnăm tabloul cu femeile care scot cînepa din baltă şi o întind la uscat. Am făcut bine ? Eu cred că da, pentru că holul e întunecos şi nu se vede cînepa, numai dacă aprinzi lumina. Tabloul merge în sufragerie. L-am şi bătut în cuie deasupra vitrinei. Naşa e o femeie bună, nici n-am cunoscut-o ca lumea pînă acum, altele sporovăiesc numai despre rochii şi cum să-şi vopsească părul, dar ea se interesează cum trăim şi ne iubeşte pe amîndouă... Află că am cumpărat, cu banii rămaşi de la C.E.C., o carpetă pluşată cu un cerb cafeniu în pădurea verde, de la Genoveva lui Iuliu... Tu eşti sănătos ? Pisicuţa îţi duce dorul, mă ajută la piaţă şi la bucătărie, ce mai, munceşte cot la cot cu mine, însă iar ne-a fost dat s-o tragem, mare e Dumnezeu, i-a apărut o bubă pe pulpiţa dreaptă. Îi ţine piciorul cînd calcă... Din cînd în cînd te mai gîndeşti la mine ? Eu te pomenesc mereu...“

De buba Pisicuţei uitase. Oftă, împături scrisoarea şi o băgă în buzunar. „De ce n-a dus-o imediat la policlinică ? Eu o pot vindeca doar cu sfaturi ? Ce femeie !“, o repezi el în gînd pe Leonora.

Îşi auzi numele. Se ridică, luă arma la spate şi părăsi adăpostul în fugă.

Ceaţa se destrăma. Malul înalt al lacului, gălbui din cauza loesului, se pierdea dincolo de pădure. Pe luciul apei luneca o barcă ca o nălucă. Atît de departe, încît zgomotul motorului abia se auzea.

Îşi verifică din reflex echipamentul — masca contra gazelor, geanta portîncărcătoare, lopata mică, sacul pentru grenade. Nici nu-şi dădu seama cînd străbătu distanţa pînă la şanţul de tragere.

Pentru Virgil devenea tot mai acută dorința de a hoinări cu Ana prin locuri neștiute, de a-i povesti despre viața nevăzută ce clocotea în toți porii ființei sale, de a se înflăcăra ca odinioară cînd un singur cuvînt al Anei îl smulgea definitiv dintr-ale sale și-l reda unei bucurii pure. Revedea cu ochii minții dansul ei solitar din Insulă, de o eleganță rară, mișcările grele de sensuri, darul inegalabil de a exprima atît de concret, cu umerii ei subțiri, cu gesturile care transmiteau energia gîndurilor îndrăznețe și nemărturisite, cu o savoare duioasă, dragostea, contemplația, bunăvoința, dorința de a se dărui cu frenezie... Era o demonstrație (ascunsă) că se măritase cu un om, nu cu un robot planificat să dezamorseze bombe ? „Știi prea bine că odată și odată se va încheia epopeea muniției ascunse în pămînt." ; „Mă tragi pe sfoară, maiorule. Chiar crezi că vei fi martorul ultimei explozii pașnice ? ! Războaiele, crude, nenorocite, au scuipat în brazde mult prea mult. Omenirea a cam uitat..." ; „Poate că n-a uitat. Eu, cel puțin, mă gîndesc la toate acestea cînd lucrez acolo. Nimic nu se poate da uitării, firul cu trecutul nu poate fi rupt atîta vreme cît mă străduiesc să fac inofensivă muniția care a refuzat să explodeze în războaiele mondiale pe pămîntul nostru sau n-a mai fost folosită dintr-o pricină oarecare... Pe unde trecem noi se poate face orice ; pămîntul rămîne curat, solid, se pot construi locuințe zvelte, se poate semăna, se pot ridica tobogane, scrînciobburi, monumente, se pot scrie poeme. Abia acolo realizez ce înseamnă atmosfera reconfortantă a căminului conjugal... De ce te-ai întristat ? Ce te frămîntă ?" ; „Sînt nemulțumită de mine, Virgile, reconstitui viața pe care o trăim și caut să înțeleg ambițiile care mă chinuie. Sînt uneori nedelicată față de tine ! Uite că a venit și momentul sincerității ! Ana rîse și se uită candid în ochii bărbatului. Caut cu patimă cauza propriei mele vinovății, vreau să știu precis de unde vine acest sentiment nelămurit de amărăciune. Scînteierea poznașă din ochii ei se stinse brusc. Sînt complicată, nu ?" ; „Deloc, e monologul tău interior frust, neconvențional, e dragostea pentru pace și armonie..." ; „Anulată de încrîncenarea cu care mă lupt

pentru ca Virgil Gliga să rămînă numai al meu, să fie axa în jurul căreia să mă învîrt, eliberată de încordare. Eşti atît de bun, dragul meu, sînt clipe cînd simt nevoia să te ocrotesc aşa cum îşi ocroteşte o mamă fiul." ; „Iar eu sînt gata să admit că s-ar putea să ai dreptatea ta." ; „Să ştii că mă pot schimba, depinde numai de tine. Am conştiinţa că sînt un pic egoistă, cu dorinţa asta absurdă de a te lega de casă, cerîndu-ţi să renunţi, să uiţi că există pe lume explozivi. Actele tale de sacrificiu te înalţă. Pe mine mă macină orice clipă care ne desparte, lăsîndu-mi un gust de cenuşă, de fum. Pentru că un om nu poate învinge mereu."; „O să fie bine, o să fie bine, Ana."

După această discuţie făcuse o descoperire uimitoare : teama nu exista pentru el în prezent (*teama*, aşa cum este înţeleasă, cum este explicată în dicţionare, ca *insecuritate, nelinişte, alarmă, agitaţie şi tendinţă de evitare în legătură cu un pericol iminent sau îndepărtat*), nu făcea obiectul trăirilor sale, ci se acumula în memorie aşa cum se depozitează amintirile. Acesta să fi fost mobilul inerţiei lui cînd era invitat să povestească despre munca depusă zi de zi ? Politicos, refuza pe oricine, deşi amintirile îi dădeau ghes, tocmai pentru că trecutul era o certitudine. Prezentul însemna pentru el dorinţa de a distruge cît mai multe simboluri ale morţii. Speranţa îi mobiliza energia, îl ajuta să suporte greutăţile. Reflectînd la faptele proprii, îi stăruia în minte şi temerea „dar dacă..." şi ea îi frîna avîntul. Ca un făcut însă, nu putea scăpa de reverberaţia trecutului. Mai ales cînd răsfoia documentele unde notase amănunţit întreaga operaţie de dezamorsare a bombelor : explicaţii tehnice, funcţionarea mecanismelor, curse şi alte te-miri-ce inovaţii mărunte — *marca fabricii* — care te puteau trimite unu-doi pe lumea cealaltă...

Trecînd în vîrful picioarelor dintr-o cameră în alta, Cristinca avea un aer de conspirator. Se încorda din toate puterile să nu deranjeze. Iradia tandreţe şi siguranţă. Maiorul era însă convins că între ea şi bărbatul său se căscase o prăpastie. Pe Grigore nu-l mai interesau graţiile Cristincăi, nu-l mai ispiteau pieptul care palpita uşurel, împotrivirea moale, curba aurie a umerilor, prospeţimea fragedă a buzelor.

De ce îl interesa pe Virgil ruptura lor sentimentală? Exista în subconștientul său o vină? Descoperise trăsături comune în situația celor două familii — Gliga și Poinăreanu?

Se îndoia de toate acestea. Își impunea să se descotorosească de acest fel de a gîndi. „Îmi fac datoria de militar, de ofițer pirotehnist, de soț și de tată. Am exagerat și în privința Anei și a lui Florin."

Pînă la urmă renunță la această bătălie interioară seacă; se mulțumi să constate că îi era bine cînd se prăbușea seara istovit în patul din odaia răcoroasă a *Casei Vînătorului*. Fără nici o legătură cu căutările sale, avea senzația că aici mocnesc focuri ispititoare, ca niște crini-de-pădure înfloriți iarna; or, asta îl silea să dorească o făptură blîndă aproape, care să-l facă să uite și bune și rele, să-i trezească speranțele.

*

Cele două fugase ticsite cu proiectile, bombe de aruncător, focoase detașate, grenade, stivuite în straturi radiare, erau pregătite pentru distrugere. În groapa din stînga fusese introdusă și bomba de aviație de 100 de kilograme, cu exploziv brizant, descoperită de soldatul Mitru Costoiu în șanțul de lîngă lac, acoperită de pămîntul argilos și de un morman de frunze uscate. Deasupra muniției ciupite de petele galben-roșiatice, sergentul Eugen Tatomir așează în ordine calupurile ceruite de trotil.

Maiorul Gliga verifică încărcătura activă și dădu ordin să fie introduse capsele electrice în calupuri. Se uită la ceas.

— Soldații Geamănu și Costoiu să fixeze brazdele de pămînt!

Deasupra trotilului soldații clădiră un acoperiș de brazde decupate cu cazmaua din solul înțelenit, astfel ca la detonare efectul să fie maxim. Verificară să nu rămînă nici un loc gol, nici o supapă pe unde să scape suflul exploziei. Geamănu mai aruncă două, trei lopeți de pămînt și trase o înjurătură la adresa războaielor. Înainte

de a se retrage, îl atenționă pe sergent (deși acesta își cunoștea la perfecție rolul), pentru a-i pune răbdarea la încercare :

— Să nu uitați conectarea la cablul principal !

— Ț‌t ! făcu sergentul, e de-a dreptul extraordinar ! Cunosc bine firma.

Geamănu săltă lopata pe umăr și plecă după Costoiu, îngînînd o melodie la care adaptase un text original : *Nu te uit, nu mă uita, asta e dorința mea...*

Sergentul Eugen Tatomir provenea dintr-o familie de sticlari în care meseria se transmitea din tată în fiu. El nu dezmințise faima consolidată în vreme. Devenise tehnician la o renumită fabrică de porțelanuri. Degetele lui, neobișnuit de subțiri pentru un bărbat, scînteiau misterios în întuneric, așa cum ar fi rămas pătate cu pilitură de sticlă. De o vîrstă cu Geamănu, se străduise și ajunsese gravor în sticlă. Speranța sa nemărturisită era să devină sculptor în sticlă, dar asta însemna de-acum știință și artă, constituia pasul spre consacrarea deplină.

Maiorul Gliga se mîndrea cu sergentul, avea încredere în el, în special cînd manevra detectorul, cînd dezgropa muniția sau organiza munca pe șantier. Înfigea cu trăinicie genunchiul în pămînt, trăgea puțin casca în față, să nu-l deranjeze soarele și se apleca peste proiectil într-un gest ocrotitor, amintind de gingășia cu care înflorea o vază de cristal. Nimeni nu decretase : aceasta sau aceasta este poziția de lucru ideală ; soldatul Mitru Costoiu stătea ca o broască, negreșit că adoptase această poziție după zeci și zeci de încercări, alții se lăsau cu toată greutatea peste bulgări, cazul soldatului Geamănu ; el se sprijinea în coate și mișca numai brațul, îndepărtînd țărîna cu pensula, răzuind crusta din jurul cămășii de metal cu șpaclul sau cu lamele din alamă, înghițind praful fără să crîcnească.

•

Discuția pe care o purtase în Deltă cu Florin, într-o noapte cu lună, cînd aerul și apa fierbeau de zăpușeală, i se revela acum lui Virgil în alte nuanțe.

„Iartă-mă, tată, mi se pare că eşti mereu ocupat şi tot pe fugă acasă...“

Virgil îi cuprinsese umerii şi-l strînsese la piept.

„Dacă ai şti, măi copile, cît de fericit mă poţi face şi cu cît de puţină cheltuială ! Vă lipseşte ceva, ţie sau mamei ?“

Băiatul îl măsurase cu rezervă.

„Nu. Ne-am obişnuit ; cu uniforma ta, cu cazarma, cu telefonul care te cheamă întruna, cu tăcerile tale, cu grija de a fi bine la toate punctele de lucru, cu teama...“ ; „Ce teamă ? Îndrugi prostii.“ ; „Bine, îndrug prostii. Cu totul altceva doream să-ţi spun... Tată, m-ai copleşit cu... personalitatea ta. Mă inhibă, îmi taie orice elan. Dacă nu voi fi la fel de bărbat !.?“ ; „Te ştiu mîndru şi e bine. Ai şi voinţa de a-ţi croi singur drumul în viaţă. Nu pricep de ce şovăi.“ ; „Pentru că, în mod cert, voi fi altfel decît tine.“ ; „Mai exact.“ ; „Am să le dau copiilor mei aripi. Nimic din ce vor simţi şi vor trăi n-o să-mi fie străin. Voi fi părtaş la bucuriile şi tristeţile lor, iar dacă ne vom despărţi, revederea va fi dorită, aşteptată...“ ; „Sînt nişte capete de acuzare împotriva tatălui tău ? Uită-te în ochii mei. Nu ne putem lipsi unul de altul. Tu ai aripile, eu am pămîntul sub picioare... Ştiu, mi-ai mărturisit, o iubeşti pe Constanţa...“ ; „Da şi sînt gata să fac orice pentru ea. Fără Constanţa totul e cenuşiu, trist, aşa cum ai locui într-o casă cu storurile trase permanent.“ ; „Am mai auzit asta şi te sfătuiesc sincer : mai lasă pentru o vreme plimbările în parcuri, ieşi din melancolie. Te aşteaptă bacalaureatul, examenul la facultate. Iar pentru grija mea faţă de familie... De ce îmi faci proces de intenţii că nu sînt legat de casă ?... Cînd te-ai născut, eram în aplicaţie. Alte vremuri. Abia mi s-au aprobat două zile permisie. Călătoream cu trenul. La o barieră, un tractor cu remorcă a intrat în faţa locomotivei. O jumătate de zi am pierdut pînă s-a reluat circulaţia. Altă posibilitate să continui drumul nu aveam şi mă simţeam nedreptăţit. Întîmplarea caută uneori să te strivească. Trebuie să ai suficiente resurse pentru a-i da cu tifla. Cînd am sosit în oraş mai aveam exact două ore la

dispoziție pînă la trenul de întoarcere. Mama era în spital, la maternitate... Dacă aș întocmi o hartă cu punctele de lucru pe unde am cercetat pămîntul centimetru cu centimetru (o astfel de hartă exista în biroul său, dar se făcea că nu mai știe de ea, pentru că biroul era o cameră rece, neprimitoare, un loc *pentru cei care manipulează hîrtii,* cum se exprima el), cel mai uluit de răbdarea și neliniștile trăite în aceste spații aș fi chiar eu, deși în realitate mă simt liber și ușor ca pasărea cerului." ; „E drept, e necesar să existe niște oameni care să se ocupe cu dezamorsarea bombelor, cu adunatul muniției risipite în pămînturi. Tu ești unul dintre ei. Te invidiez pentru principiile pe care ți-ai clădit viața, pentru felul cum depășești orgoliile mărunte."

*

Cu plutonierul-adjutant Ulișteanu trăise o vară întreagă pe drăgi în cîteva raioane maritime ce urmau să fie circulate de flota comercială. „Ne făcurăm și marinari, nea Costică." ; „Ne făcurăm, tovarășe locotenent-major" (pe atunci era locotenent-major). „Nu s-a pus problema *să vedem, să ne gîndim." ;* „Nu s-a pus. Numai s-o putem ține așa, pieptiș, pînă-n pînzele albe." ; „Îți iei pijamaua, periuța de dinți, mașina de bărbierit și hai la bal! Tinerețea o avem o singură dată." „Și viața, tot o singură dată."

Echipajul drăgii fusese pregătit pentru confruntare. Asudați, nemaiștiind ce-i somnul și mîncarea, secerînd marea, parcelă cu parcelă, așa cum ai călări o iapă îndărătnică prin desișul umed al pădurii, șfichiuit pînă la năucire de păienjenișul crengilor, marinarii militari stăteau înțepeniți la posturi. Așteptau cu încordare clipa cînd mina, tăiată din baraj, va țîșni la suprafața apei ca o floare sîngerie.

Ulișteanu se atașase de marinari. „Îmi place de voi că sînteți din același aluat. Țineți la tărbăceală. Mi-aduc bine aminte, copii, ucenicia ostășească am început-o și eu tot pe apă. În zilele lui august eram pe o șalupă lîngă Galați, unde hitleriștii pregătiseră aruncarea în aer a

două trenuri cu obuze. Asta ar fi însemnat distrugerea orașului. Colonelul Matei Vasiliu a înconjurat depozitul amorsat cu batalionul și i-a cerut ofițerului german să-l predea intact. *Nein, nein, nein !* țipa nemțoteiul cu vocea pițigăiată. *Dăm de bucluc, Ulițtene, încearcă ceva, ăștia sînt turbați, nu ne putem înțelege,* mi-a ordonat comandantul de companie. M-am tîrît pe lîngă niște lăzi, cunoșteam bine portul, am dat de o gaură în zid și am intrat. Explozorul, mecanismul pentru declanșarea nenorocirii, putea să se afle în buncărul de beton armat. Nu m-am înșelat. Dar firul, unde era firul care centraliza legăturile? L-am dibuit cu mare greutate. Lîngă terasament patrulau santinele. Ori pier în explozie, ori tai cablul ! M-a străbătut un fior rece pe șira spinării. Cu cleștele pregătit, am făcut un salt printre vagoane. Nu știu cînd am semnalizat cu o rachetă roșie că subunitățile puteau începe atacul fără nici un risc...“

La prima ieșire în larg, ofițerul pirotehnist Virgil Gliga descoperise că răul de mare se manifestă la el printr-o poftă teribilă de mîncare. Ar fi dat gata la prînz două-trei porții, cu toate că masa era bogată și pregătită cu dichis de un ardelean, fruntașul Ioan Sîntean, care nici nu visase că va face armata la marină, mai întîi ca ajutor de bucătar, apoi ca bucătar calificat.

Marea părea o oglindă vălurită în care cerul se reflecta cu îngîmfare, dîndu-i un luciu de cristal. Gliga urmărea siajul, dîra de spumă albă din urma navei. Impresia că ei ară, că desțelenesc marea nu i se mai părea o simplă figură de stil. Chiar asta făceau. Cu amendamentul că într-un pămînt virgin plugul s-ar fi rupt de-atîta efort. Dragorii erau numai ochi și urechi la aparate. Primul strigăt, venit de la pupa, îl avea și acum distinct în auz : „Tracțiune 4 000 de kilograme. Mină în pupa — o sută de metri !“ Și din nou, ca un ecou prelungit : „Două mine în pupa, trei...“

Draga tăiase patru mine din baraj. Ghiftuite cu exploziv, șocate de acțiunea apei sărate și a curenților, gata să detune. Comandantul, un căpitan-locotenent blond, cu mustață, stopase nava și ordonase : „Barcă la apă ! Echipa de distrugere să coboare !“

Zi de zi, Gliga și Ulișteanu erau însoțiți în aceste misiuni de doi ofițeri de marină. Învățau să lucreze cu explozivul și fitilul, preluau din experiența lor... După ce dădeau foc, barca se depărta cu viteză din preajma minei marine. Explozia cutremura adîncul apei, cerul era străpuns de o coloană imensă lichidă. Atunci Gliga răsufla ușurat, acceptînd arșița ca pe o izbăvire. Se apleca mult peste bordul bărcii, își băga mîinile în apă; șuvițele incolore, ca o răsucire de șerpi, cînd se mlădiau, cînd opuneau rezistență, dovedindu-se și moi, și vîscoase. Apa avea în consistența ei ceva irezistibil.

„Știi de ce te ademenește? îl zădăra locotenentul-major de marină, pentru că este de *sex femeiesc!*" Nu spunea de *gen feminin,* ci așa cum credea el că este mai voluptuos.

Marea încerca să-i dezvăluie lui Virgil Gliga un echilibru ascuns al lumii, perspectiva unor proporții liniștitoare, nebănuite pînă atunci. Iar asta îl ajuta să înțeleagă mai ușor sentimentul dăruirii, în opoziție cu mecanismul riscului.

*

Liniștea fu întreruptă de un bocănit ritmic : toc, toc. Ana se ridică și observă un bărbat robust, cu pălărie și ochelari. Lovea bordura aleii cu un baston alb. Ecaterina o lămuri imediat.

— E Marius Diaconu, rudă de-a lui Enăchel, cel din capătul străzii. A fost pilot de încercare... Într-un accident a rămas fără vedere.

Bărbatul se apropie șovăind, dădu bună-ziua, Ecaterina îl asigură că scaunul se găsește la locul său și Marius Diaconu îl nimeri imediat cu mîinile sale mari, păroase. Simțind că este fixat de cineva străin (abia mai tîrziu, derulînd firul întîlnirii, Ana avea să gîndească așa, că Marius Diaconu îi intuise prezența cu cine știe ce simț dezvoltat în compensație), rămăsese pironit locului și întrebă :

— Cine mai este cu voi, tante Tina ?

— Iartă-mă, n-am făcut prezentările, nepoata noastră Ana, ți-am povestit cîte ceva despre familia Gliga.

Bărbatul își scoase pălăria, se înclină.

— Marius Diaconu, spuse pe un ton neutru.

— Ana Gliga, zise ea, rămînînd înțepenită.

Situația inedită îi spori timiditatea. Ascultă o vreme discuția dintre gazde și musafir. O străbătu un freamăt zvîcnit, se însufleți. „Cam ce-ar vrea să însemne asta ? !", se miră ea. Cuvintele trecînd de la femei la bărbat aveau și nu aveau importanță. Ana se gîndea cît de mult îl iubește pe Virgil, că această iubire nu putea fi comparată cu nimic altceva. De ce să dea frîu liber tristeții și să se lase, inertă, în voia ei ? Viața nu era pentru ea o speranță și o promisiune, ci o împlinire. Ce-i stătea în cale să fie plină de farmec, vioaie, să aibă izbucniri de veselie cînd Virgil apărea în canatul ușii ? Nu i se năruise nici o iluzie, nu avea ce șterge cu buretele și nu trebuia să o ia de la nici un capăt pentru a-și găsi făgașul prielnic. Trebuia, pur și simplu, să continue să creadă în fericirea sa, să nu-și piardă nădejdea aiurea, să încerce să fie înțeleaptă sau rezonabilă. Amărăciunile presărate ici-colo pe drumul ce-i fusese hărăzit i se păreau acum o bagatelă, un moft, un fleac. Poate că erau simple orgolii, poate că ele se datorau slăbiciunilor femeiești și nu reprezentau nimic altceva decît o stare de spirit trecătoare.

Ana îl privi stăruitor pe fostul pilot de încercare. Deși slab, cu obrajii ciupiți de vărsat, degaja o tărie inflexibilă. Un gînd sfredeli mintea femeii : „Ce bucurii mai poate avea Marius Diaconu ? ! Nici fluturi, nici curcubeul, nici amurgul de bronz..." Insidioasă, judecata îi înfierbîntă mintea ; nădejdea într-un viitor despovărat de neliniștile care-i pustiiseră sufletul o așeză în relație opusă față de Marius Diaconu. I se făcu rușine, de parcă acesta i-ar fi descoperit, cu simțul său infailibil, motivul fericirii și puterii ei virtuale.

Impresia tonică nu dăinui prea mult ; resemnarea îi ampută iarăși aripile fragile, deoarece se trezi vorbind :

— Sîntem ca niște fire de nisip în bătaia vîntului...

— Gorki spunea, se adresă Marius Diaconu Anei, că trebuie să urîm suferința. S-o urîm, nu să ne lamentăm... Eu am fost *pilot de încercare* (ultimele cuvinte le rosti cu

o intonație din care Ana nu înțelese bine dacă voia să exprime regret sau ironie). În adolescență am fost robul ideii că în viață nu există cale de mijloc — ori faci o chestie teribilă, de care să se crucească lumea, ori crești iepuri de casă și porumbei. Așa am ajuns *pilot de încercare* (aceeași intonație). Numai că uneori în viața omului există o secundă rece, neîndurătoare. Ai presentimentul a ceva iminent, dar odată angajat în luptă n-o mai poți ocoli. Nu numai că nu poți s-o eviți, dar ai și o dorință nebună să o înfrunți... L-am cunoscut pe soțul dumneavoastră și îl admir !

— Unde și cînd l-ați cunoscut ? întrebă ea surprinsă.

— În armată. Chiar dacă aș fi vrut să-l uit..., dar asta e altă poveste. E un privilegiu să trăiești lîngă un asemenea bărbat, cred că sînteți o femeie fericită !

Ana nu se mai putu stăpîni. Izbucni în plîns.

Pe Marius Diaconu scena nu-l impresionă. Zîmbi sfidător. Pipăi limbile ceasului fără geam de la mînă. Stabili că e ora patru după-amiază și adulmecă aerul încins. Nările îi fremătau. El nu mai avea dreptul să reacționeze imprevizibil. Se despărți cuviincios de cele trei femei. Plin de bun simț, spontan, lipsit de convenționalisme, Marius Diaconu o adusese pe Ana cu picioarele pe pămînt.

✤

După verificarea fugaselor și a legăturilor la cablul principal, maiorul urcă spre adăpost. Plutonierul-adjutant Ulișteanu îl însoți ca o umbră. Ținea la maior, îl socotea ca pe unul din fiii săi. Afecțiunea se dovedise de-a lungul timpului reciprocă. Maiorul îl îndrăgise, fiind un destoinic tovarăș de muncă, îl iubea pentru necuprinsa lui omenie, pentru experiența cîștigată pe cîmpul de luptă, unde se tîrîse pe brînci prin cîmpuri de mine, deschizînd culoare de trecere, cu încărcături alungite, pentru tancuri și infanterie, sub tirul necruțător al mitralierelor, sub trosnetul puștilor. Virgil Gliga era copleșit și de tinerețea perpetuă a lui nea Costică ; el nu mai îmbătrînea, avea ochii mereu limpezi, de o agerime care indica sănătate

și viață cumpătată. „Nea Costică, mata înfloreşti !“, îi spusese cîndva. „Este bucuria de a trăi, pur şi simplu de a trăi ; o au toţi cei care au trecut prin pîrjolul războiului.“ Cînd îşi amintea de război, glasul lui se frîngea. Pomenea în şoaptă de tovarăşii de arme cu care înfruntase rigorile pustei şi ale munţilor troieniţi. De soldaţii Dumitrăchescu, Buluc şi Mangiurea, bătrînii companiei, neîntrecuţi în arta de a-şi îmbărbăta camarazii în clipe de suferinţă. Îşi legăna braţele, nările i se contractau, cum ar fi adulmecat aerul răvăşit de explozii, saturat de fumigene, aprins în minutele pregătirilor de artilerie. Despre Dumitrăchescu îi povestise de o sută de ori : „Dormea, tovarăşe maior, cu fruntea sprijinită de buza tranşeei, mîinile le avea încleştate pe ţeava puştii. Gulerul mantalei îi stătea ţeapăn, ploaia îl bătea în ceafă şi apa se prelingea pe şira spinării. Iar el visa şi rîdea, uneori guiţa, alteori scheuna sau chiţăia ca un popîndău. Bietul de el ! În noaptea aceea spartă de explozii a rămas mut în urma unei răni adînci... Ploua mereu, cerul se unise cu pămîntul, norii, cei mai învîrtoşaţi nori, supăraţi pe toată lumea, lumina absorbită de pusta lipsită de orice reper, ca un ocean de argilă moale... Noi, împreună cu genieştii, săpam tranşee, deminam culoare în lătrat de mitraliere, nemţii concentrau mereu tancuri, era o încrîncenare neînchipuită. În lanul de porumb necules, ce se nimerise ca un zid între noi şi inamic, zburau grenade cu tije lungi, ca nişte stoluri de ciori, brandurile băteau ca la fasole, aviaţia de bombardament trezea măruntaiele pămîntului. Dumnezeule mare, ce urgie... Atunci şi-a pierdut graiul. ... L-am întîlnit la cîţiva ani după război, era prin patru'ş'nouă. L-am recunoscut imediat, dar am rămas pironit locului. Vorbea, îi turuia gura, dom'le ! Plîngea şi vorbea încît i-am şi zis : «Mai leagă-ţi limba, omule !» Mi-a povestit cum s-a întîmplat. Într-o noapte a visat lupta : urale, împuşcături, gemete, explozii, înjurături, icneli, auzea şi vedea în orbeala nopţii morţii ghemuiţi acolo unde-i prinsese văleatul. S-a trezit din coşmar ţipînd şi blestemîndu-i pe nemţi. Iar ai casei stăteau împrejurul patului şi nu ştiau dacă să se bucure sau să-l lege de mîini şi de picioare...“

Soldaţii se grăbeau să ajungă la adăpost.

Maiorul se aşează pe un trunchi prăbuşit în iarbă. Subofiţerul rămase în picioare.

— Mi-a scris Ana.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu tresări.

— Florin a dispărut de-acasă... Iar examenul la facultate... o înscenare !

— Ce vreţi să spuneţi ?

— Nu s-a prezentat. Băiatul ăsta e cuprins de la o vreme de... o febră, de o beţie, nu mai are răbdare, se simte frustrat... N-are cine-l zgîlţîi... Şi e tare orgolios...

— Nu-i rău dacă e orgolios. Tinerii...

— Ce *tineri* ! Domnul nu are simţul realităţii, crede că i se cuvine totul de-a gata !

— Un copil, tovarăşe maior. Îşi caută locul sub soare. O fi undeva, în oraş, la vîrsta lui o femeie îi sucește uşor capul. S-a mai văzut.

— Îmi cunosc marfa, nea Costică. Precis că bate un vînt stîrnit de mugurul dorinţei. E plecat cu o fată, Constanţa. Însă nu asta mă îngrijorează.

— Atunci ?

— Mă surprinde circul acesta cu examenul la facultate. El, cel mai bun elev din clasă, numărul unu la fizico-matematici din liceu... Ăsta e copilul meu ? Cum a fost posibil ? Şi Ana să nu-l controleze ! Să se fi convins personal că s-a înscris, că intră pe poarta facultăţii. Ana e profesoară, nea Costică, înţelegi !

— Cum de judecaţi atîta de greşit un suflet ales ?

— Domnul şi-a dat arama pe faţă, un colţos ! se zburli în continuare maiorul. Pierde vremea. Undeva am greşit. A simţit că are mînă liberă şi uite că şi-a dat în petec. Îi convine oare să fie arătat cu degetul ? Să nu-ţi închipui că-mi face plăcere, nea Costică, să-ţi spun asemenea lucruri, mă doare sufletul de tot ce s-a întîmplat, dar trebuie să privim realitatea aşa cum e.

Obrajii i se înroşiră de mînie. Subofiţerul tăcea.

O pală de vînt clătina panoul de tablă pictat cu litere mari de tipar : INTERZIS : FUMATUL, ACCESUL PERSOANELOR STRĂINE, APRINDEREA FOCULUI, AN-

GAJAREA DE DISCUȚII CARE SĂ SUSTRAGĂ ATENȚIA. Iar dedesubt, cu vopsea albastră : NU *se execută asanări pe ploaie și descărcări electrice ; cablurile dispozitivului electric trebuie să fie la cel puțin 200 m de centrale, uzine, stații electrice, linii de înaltă tensiune, căi ferate, posturi de radio puternice...*

Dealul din coasta lacului fumega ; fiind încărcat de pete de culoare, îți trebuia o răbdare lăudabilă să-i descifrezi conturul, să precizezi : acolo e pădurea de fagi, dincolo — nisipurile mișcătoare, apoi scrumul incendiului de-acum un an, o potcoavă ca o felie de cozonac cu migdale, potecile, pămîntul acoperit cu mușchi, dolinele încărcate cu iarbă și buruieni. Cu atît mai mult la ceasul înserării, cînd apa lacului lucea stins printre păpuriș.

Maiorul ordonă să se conecteze cablul principal la bornele explozorului. Scoase cheia din buzunar și i-o întinse sergentului.

— Armați explozorul !

Sergentul introduse cheia tubulară, în formă de T, în borna din stînga. O învîrti de opt ori. Arcul de oțel se comprimă la maximum.

— Foc ! ordonă maiorul.

Sergentul realiză contactul la borna dreaptă. Un zumzet de jucărie mecanică : o secundă, două...

*

Din camera lui Florin răzbăteau zgomote suspecte. „Ce se întîmplă cu băiatul ăsta ? Mută cărțile, mobila, face gimnastică ?“

Atitudinea lui semăna cu aceea a unui infirm : se înrăia cu fiecare zi, nu exista nimic în preajmă care să-i inspire pasiune și poftă de muncă, nu mai credea în prietenia nimănui. Avea fața trasă, iar privirea inertă trăda descumpănirea.

Deși Ana nu se pripea de obicei, cunoscîndu-și bine puterea de convingere, acum făcea eforturi disperate să nu izbucnească.

— Ai ceva, băiete, să ne reproşezi ?

— În casa noastră s-a creat un vid, mamă.

— Poftim ?

— În familie nu există un sentiment de comunitate.

— *Sentiment de comunitate...*

— Exact, *este ceea ce ne face casa goală* ! Ne lipseşte zîmbetul neaşteptat şi plăcut, simpatia reciprocă, impulsul de a te manifesta în voie, fără nici un control preventiv, topirea intereselor într-un ţel comun...

— Bravo, mamă, ca la carte ! E un adevărat rechizitoriu... Spune-mi ceva să mă liniştesc, spune-mi că e o glumă !

— Nicidecum ! replică el.

— Grozav, n-am ce zice !

Ana ştia că în trupul lui mlădios clocotesc întrebările, bănuia că la mijloc era şi o poveste de dragoste. Nu există reţete de fericire, dar i-ar fi dat pe loc o mie de sfaturi pentru a-l feri de frămîntări iluzorii, pentru a rupe crusta sub care se credea în siguranţă. „A, dacă ar fi fost fată !“

— Nu vrei să vorbim despre Constanţa ?

— Nu.

— Uneori iubirea nu-i lipsită de furtuni, dar ele pot fi dominate şi iluminate de o înţelegere superioară, de entuziasmul alimentat de o mai mare capacitate de autocunoaştere...

— Nu-i cazul, mamă.

— Ascultă, de unde indiferenţa asta ursuză ?

I se făcu milă de băiat. Îi cuprinse capul cu mîinile moi şi-l strînse la piept. Florin nu opuse nici o rezistenţă. Ana îşi băgă nasul în părul lui catifelat. Mila ei se transformă pe nesimţite în înţelegere. „O criză adolescentină !“

Florin se încăpăţînă să tacă. Ochii lui erau plini de mustrare şi de suferinţă. Benzi colorate se deplasau rapid pe ecranul memoriei. O mare de nuferi şi în mijlocul lor — Constanţa. Speriată, cu ochii numai rugăminţi, cu

trupul vînăt de frig. „Nu sînt încă bărbat, nu m-am culcat cu nici o femeie. E ruşinos ca la vîrsta mea să nu ştiu ce înseamnă ? !“

— Mamă, scînci băiatul, s-a rupt ceva în mine, ajută-mă, te rog !

•

Materia se urni încet, nesigur, pentru ca în final să capete aspect de avalanşă, un şuvoi pustiitor mistuind cerul, bucăţi de metal şi pămînt calcinat rotindu-se în jerbe, căzînd cu urlet, izbind acoperişul adăpostului ca o ploaie de plumb.

— Tangou la Nisa ! exclamă soldatul Geamănu, proptit cu casca în deschizătura îngustă a adăpostului.

— Miroase a pîrjol, băieţi, întări alt soldat.

— Poligonul pare mai bătrîn şi mai pustiu ca oricînd !

Maiorul observă explozia încordat, printr-o lunetă-foarfecă, iar Ulişteanu trăi senzaţia stranie că mai trecuse cîndva prin acest timp. Pe front ? În apele reci ale Hronului, acolo unde era să-şi dea obştescul sfîrşit ? Sau atunci cînd întîmplarea îl purtase orbeşte în spatele poziţiei inamice, unde auzise stupefiat somaţia : „Hande hoch !“, adică „Sus mîinile !“ Îşi aminti în fracţiunea aceea de secundă chiar de fotografia găsită în pachetul expediat pe front de Apărarea Patriotică ; o fată blondă, cu pleoapele grele parcă de neodihnă, îmbrăcată într-o rochie ieftină de stambă. Fotografia o păstra acum acasă, la loc sigur, împreună cu alte amintiri de campanie ; un ceas de buzunar cu mecanism muzical, dăruit de un ceh în chiar Ziua Victoriei, pe valea Moraviei, nu departe de Humpolec, o statuetă de soldat din antimoniu, găsită pe o fereastră de la subsolul Poştei din Budapesta, un cartuş de mitralieră, o seringă pe care era gravat în latină : *Sol lucet omnibus.* Cineva îi tradusese : *soarele luminează pentru toţi.* Iar el comentase : „Da, soarele nu face nici o deosebire, este acelaşi pentru mine, acelaşi pentru inamic. Soarele este mai bun decît noi, oamenii, care ne

căsăpim unii pe alţii !“ După război o căutase pe fata din poză (muncitoare la Atelierele C.F.R. — Palas), ceruse şi sprijinul autorităţilor, dar tot efortul se dovedise zadarnic. „Oameni buni, explica el celor care săreau să-l ajute, fata asta mi-a salvat viaţa“. „Ce întîmplare !“, comentau oamenii. O altă fată, cu privirile triste, l-a luat în acele zile de mînă şi l-a purtat pe străduţe lăturalnice pînă au dat peste o clădire veche. Trecuse printr-un gang plin cu rufe albe întinse la uscat, urcase la etajul întîi şi după ce intrase pe uşa unei camere de trei pe trei, luminate de la un geam rotund, ca un hublou, fata îl invitase cu sufletul la gură să ia loc pe canapeaua şubredă : „Stai jos, domnule...“ Fata plînsese şi îi explicase că este singură pe lume. Trimisese şi ea pachete pe front, pentru că ştia să împletească şi era nevoie mare de pulovere şi ciorapi, dar nu-i dăduse prin cap să-şi pună fotografia în coletul pe care cineva scria lozinca mobilizatoare *„Totul pentru front, totul pentru victorie !“*

Plutonierul-adjutant Ulişteanu mai deschise un nasture la salopetă, să poată respira în voie. În suflet avea un amestec de slăbiciune şi încăpăţînare. Senzaţia de ceva *deja văzut* era legată de împrejurările concrete ale exploziei. Aceasta îi trezise amintirile... Cîte explozii nu înregistrase ! Unele negre, altele roşii, gri... Trîmbe de fum şi foc, depozite sărind în aer, copaci despicaţi de branduri, soldaţi zdrobiţi, scrumiţi de vîlvătăi... Infernul liniei întîi...

Aştepta detaşat. Schijele ţiuiră pe deasupra adăpostului, coloana de bulgări şi cocoloaşe metalice se risipi haotic, fumul iute pătrunse în nări. Unda de şoc fu resimţită ca o năprasnică lovitură.

Sergentul Tatomir armă explozorul pentru a doua fugasă.

— Foc ! tună iarăşi maiorul.

Sergentul roti cheia în declanşatorul electric. În jurul lui se răspîndi zumzetul plăcut de jucărie mecanică. Atenţia încordată... Dar în locul exploziei nu se auzi decît o bufnitură surdă. În cîmpul lunetei maiorul avu imaginea eşecului la proporţiile sale naturale. Cît se

temea de rateuri ! Fugasa din stînga, puturoasă, scuipase pe alături obuze, grenade şi mine întregi. Trotilul, deşi în cantitate suficientă, nu detonase normal.

— Avem bal mascat, puiule ! îl avertiză soldatul Costoiu pe Geamănu.

Muniţia fierbinte, risipită aiurea, trebuia adunată şi aşezată iarăşi în furnal. Dar cine mai putea garanta acum securitatea acţiunii ? !

— Deconectează cablurile de la explozor ! ordonă maiorul sergentului Tatomir. Cheia, te rog. Aşteptăm o jumătate de oră şi ne apropiem.

* *

La şcoală, profesoara de biologie Florenţa Ungureanu, o femeie cu o mină mereu obosită, o trase pe Ana într-o clasă goală şi-i spuse :

— Dacă vrei, poţi, chestiunea este să vrei...

— Ce să vreau ? !

— Nu te mai preface. Ai de toate, Ana. Casa îţi este ca o floare (vorbe, nu-i călcase niciodată pragul !), iar băiatul este *eminent*. („Iar e-mi-nent !“) Ce dacă a ratat prima sesiune ? ! Soţul are un nume, tu eşti apreciată... Draga mea, să nu fii cumva bolnavă de spleen ! Îţi trebuie un şoc...

Ce să-i mai răspundă ? Se tulbură, îşi pierdu capul.

— De unde ştii ce e în inima mea ?

— Un ghimpe !

— Şi dacă este aşa, ce doreşti ?

O şovăire uşoară stărui o clipă în aer.

— Aa... nimic ! Nu-i treaba mea, dar nu-i atît de complicat să te schimbi.

— Ce-ţi veni aşa, deodată ?

— Te-ai retras în tine şi viaţa nu ţi se mai pare atît de promiţătoare. Încearcă să vezi altfel lucrurile. O soţie de ofiţer trebuie să aibă un suflet care cutează.

— Foarte drăguţ, foarte drăguţ...

— Ai fi preferat o atitudine rezervată ?

— Nu, mă bucur...

Glasul îi tremură. Vechea teamă o cuprinse din nou.

— Privește viața cu alți ochi ! stărui cu încăpățînare Florența Ungureanu. Cîți bărbați nu sînt mînați, prin obligațiile de serviciu, departe de traiul dulce, cîți nu-și petrec zile și săptămîni în misiuni, deplasări, convocări, reciclări. Ar însemna ca o armată întreagă de femei să se dea de ceasul morții, dar uite că în realitate nu se plînge nimeni, nu se văicărește nimeni ca o coană mare. Zeul blînd al așteptării ne este suveran.

— Da' cine te-a pus pe tine să mă prelucrezi ?

— Vai, ce ciudată întrebare ! exclamă ea tresărind.

— Nu ți-e teamă că te pot repezi ? Am oroare de clevetiri.

— Ascultă-mă bine, niciodată n-am procedat așa. Ceva nu-i în regulă cu tine, se observă de la o poștă...

Ana încleștă dinții ca să nu strige. Nu era brutală în reacții. Totuși, o părăsi pe neașteptate pe Florența Ungureanu. Nici nu știu cînd ajunse acasă. Ținuse să-i spună, dar renunțase : „Ce altceva așteaptă o femeie de la căsnicie dacă nu căldură, delicatețe, devotament, tandrețe ? Nu totdeauna mozaicul vieții are corespondențe în imaginea construită de mintea și sufletul tinerelor fete. E greu, dar trebuie să încerci să corectezi mereu cîte ceva, cînd înăuntru, cînd afară. Fiorul dorinței are puteri îmbietoare. Simpla prezență a lui Virgil în garnizoană face ca răceala și suspinul să se îngroape tot mai mult în uitare. Tu știi ce înseamnă să fii prea înfometată de cineva ? Ai dorit, cu o teamă nelămurită, să te apropii de bărbatul tău și să ți se frîngă inima că n-o să-l mulțumești, că n-o să poți pune stăpînire în întregime pe trupul și sufletul lui ? Nu-i suficient să fii mîndră și frumoasă, asta chiar că s-ar putea să nu însemne mare lucru. Totul e să nu devii falsă, totul e să-ți păstrezi puritatea, să visezi cu ochii deschiși, să te înalți ca un murmur, ca un vuiet seducător, necontrolat, să te contopești cu răcoarea plăcută și solemnă a febrei iscate din iubire..."

Virgil mirosea mai tot timpul a iarbă verde, a luncă și salcie ; bineînțeles, nu folosea nici un spray, nici un șampon, nici un săpun special, era parfumul său natural,

pe care-l răspîndea pielea proaspăt spălată. Avea convingerea că unda subtilă a miresmei n-o simte decît ea... Virgil era viguros, cînd o strîngea în braţe i se tăia respiraţia, mîna lui puternică îi alinta coapsa : „Eşti o femeie nemaipomenită, Ana !“ O, Doamne, firescul mişcărilor, conversaţia stereotipă, declaraţiile (ridicole ?) pentru vîrsta lor : „Mă iubeşti ?“ ; „Mai încape vorbă ? !“ Toate îi iluminau brusc ochii, o făceau să înflorească şi să se simtă mică, mică, deoarece uneori se resemnase la gîndul că trăieşte o viaţă monotonă, searbădă, un anotimp din care nu ţîşnea nici o promisiune, numai avertismente. Virgil se strîngea tot mai mult în sufletul femeii, îşi băga nasul în părul ei înfoiat, suplu, strălucitor. Era clipa cînd devenea stîngaci şi pentru această tulburare Ana îl iubea cu o poftă ce-i usca buzele. Tîrziu, se răsturnau într-un somn fără vise, ca doi copii lipsiţi de griji, cu respiraţia reglată după un metronom care sfidează tot ce poate fi analizat şi comparat în realitate. Dimineaţa, Ana se trezea prima şi-l gîdila cu bentiţele moi cu care îşi lega cămaşa de noapte la piept.

Soneria. Ana se ridică buimacă, deblocă yala, răsuci butonul şi cercetă holul. Ţipenie. Lumina gălbuie ce pătrundea prin geamul acoperit cu o perdeluţă albă crea un halo misterios. Dintr-o dată se simţi studiată de zeci de ochi ascunşi după uşile lăcuite. Cine să fi fost ? Auzise clinchetul soneriei ! Dacă i se păruse ? Asigură uşa cu lanţul şi intră în bucătărie. Calendarul de perete, cu reproduceri după maeştri ai picturii româneşti, era deschis la fila cu *Fraţii* lui Nicolae Tonitza. Privi căpşoarele cu ochi de cărbune şi gropiţe în obrajii rumeni : o fetiţă şi un băieţel ca două filamente aprinse în clipa eternă a copilăriei... Îşi dorise prea mult o fată ca să o şi aibă. Ar fi fost mai bine şi pentru Florin. Constatase că în familiile cu doi sau mai mulţi copii veselia este la ea acasă, copiii sînt vorbăreţi, dezgheţaţi, chiar mai sănătoşi, se îndeamnă reciproc la glume, aleargă, cîntă. Florin se instala în scaunul de la birou, stătea ore întregi concentrat, absent, nimeni nu ştia dacă învaţă sau doarme cu coatele sprijinite de marginea mesei. Cu timpul devenise

tot mai ursuz. „Unde am greşit cu el ? A fost ţinut prea din scurt sau, dimpotrivă, alintat, îndopat cu toate bunătăţile ?“

Îşi turnă un pahar cu lapte rece scos de la frigider. Îl bău cu înghiţituri mici. Ceva mai liniştită, uită de întîmplarea cu soneria. Trecu prin faţa oglinzii şi avu o tresărire. „Nu cumva am îmbătrînit ? !“ Aprinse lumina şi-şi cercetă chipul.

*

Cîteva zile Florin nu ieşi din dormitor. Cu toate eforturile, implorînd, ameninţînd, Ana nu reuşi să-i descleştezе gura. Asculta, privea nepăsător cum trec orele, respingea orice propunere de împăcare, cufundat într-o contemplare pasivă ca într-o ploaie rece şi deasă, atotstăpînitoare.

— Fetişcanele îţi dau bătaie de cap în mod serios. Păcat, eşti crud încă, mamă !

După această remarcă, Ana părăsi casa, trîntind uşa.

Florin tresări ca dintr-un vis urît. Era într-o joi dimineaţă. Ecoul paşilor ei, coborînd scările de ciment (liftul intrase în revizia anuală) îi răsună multă vreme în urechi. Înţelese bine amărăciunea din sufletul Anei, dar mînia îl făcea insensibil faţă de ea.

...Înnoda firul întîmplărilor din Insulă. Şi-l imagina pe Lucian Mihalache surîzînd ironic, înrăit în păcat, lacom, cu ochii plini de langoare. Siguranţă de mitocan. Zăpăceala simulată, agresivitatea, mîna lui albă ca un pumnal de lumină desfăcînd rochia fetei, clipocitul îndepărtat şi somnoros al Fluviului.

Florin amorţise în faţa ferestrei, ca un cocon ţesut în fire de păianjen, închis oricărei comunicări. Dar pîlpîia în el dorinţa de a scăpa din plasa lipicioasă, de a alerga sub cerul liber, într-o cîmpie potopită de culoarea vîsculuі, într-un spaţiu magic ; chemarea devenise irezistibilă, hrănindu-l cu vlaga speranţei. Şi jocul închipuirii îl prinse iar în mrejele sale...

... Înota pînă la geamandură, Constanța îi făcea semne să fie prudent. Costumul de baie se mula provocator pe pielea ei udă. Exclamațiile ce-i însoțeau salturile în apa limpede, grupul turiștilor străini de pe faleză cîntînd, din nou chipul neîmblînzit al Constanței, chiar atunci cînd admirau arcul sîngeriu al apusului, răbufnirile ei necontrolate ori de cîte ori îi actualiza propunerea de la restaurant, încurajarea formală : „O să primești vești bune într-o zi...". El se bosumfla, iar fata completa : „Vom fi toată viața împreună, Florine, vor veni zile cînd n-o să-ți mai dau drumul, cînd o să devii mica mea proprietate."

Deschise ochii, aruncă perna și coborî din pat. În gură îi persista încă gustul sărat al mării. Contactul cu obiectele din jur — fotoliu, dulap, cărți, statueta gladiatorului — îi inoculă o tristețe nedefinită. Trecu în bucătărie și deschise frigiderul. Scoase o cratiță și ciuguli dintr-un ardei umplut fără să-l încălzească ; mestecă absent, înghiți în silă, cuprins de leharnite.

...Ultima seară la Costinești, învinuirile aduse Constanței, încercările ei de a le dezminți răsturnaseră datele situației și-i luaseră pofta de mîncare. Începuse să-și pună întrebări. Nu-și putea desprinde mintea nici o clipă de la noua imagine a Constanței. Simțămintele lui erau mult mai clar definite decît i le putea împărtăși ei. Adevărul, așa cum îl vedea el, îl asalta de dimineață, de cum deschidea ochii. Se deștepta, o secundă toate i se păreau normale, apoi îl împungea gîndul că ceva nu-i în regulă și, brusc, își amintea. Creștea în el o îndîrjire surdă îndreptată împotriva întregii lumi. Evitase apropierea de prieteni și colegi, refuzase orice explicație cerută de Ana, pretextînd fel de fel de treburi presante, purtîndu-se ca un prinț mofturos.

Constanța sunase de cîteva ori la telefon, conștientă că Florin o luase razna. Invariabil, răspunsese Ana. Timbrul fetei devenise docil, dispăruse și ultima urmă de mîndrie, o rugase emoționată, arzînd de dorința de a-l auzi pe Florin : „E tîrziu, doamnă, iertați-mă, sînteți ostenită..." ; „Nu te formaliza, dragă, spune !" ; „E o neînțelegere la mijloc, vreau să-l văd neapărat pe Florin,

să-l aud cel puțin !“ ; „Așteaptă.“ După un timp : „Nu îngăduie, draga mea... Dar ce s-a întîmplat ? Lămuriți-mă și pe mine !“ ; „Nu se poate să nu intuiți. Florin... Oh ! Ce-o fi în mintea lui ! Trebuie să-l revăd, faceți ceva !“ ; „Uite, fată dragă, eu sînt foarte îngăduitoare, însă Florin... N-a mîncat nimic de două zile, stă cu ușa încuiată, iar cînd îi spun că aștepți la telefon strigă, apucat de furii, că nu există nici o Constanță !“

*

Uneori, protejîndu-și ochii de lumină, Virgil își amintea de școala militară. Pe atunci era tînăr și purificat de viața cazonă. Din apa capricioasă a memoriei ieșeau colegii lui : Atanasiu, Dumbravă, Nichifor... Aplicația, momentul primirii misiunii, prilej emoționant. Vîntul umfla pînza corturilor, ancorele rezistau ca prin minune, grupul de cercetare-diversiune „inamic“ încercase o infiltrare în punctul de comandă ; atunci au sărit cu toții, și cei din grupa de serviciu la bucătărie, și mecanicii, și șoferii, și sanitarul. Apoi întreaga noapte au săpat lucrări genistice la profil normal, iar în zori... zgomot de motoare și foc intens la flancul stîng ! Între rasul pămîntului și pieptul văzduhului — priceperea lor de pistolari, mișcările agile, dublate de precauție, tensiunea, grija ca fiecare glonț să lovească ținta. Și finalul impresionant : în fața companiei, el, elevul-sergent Gliga, împreună cu lunetistul grupei, felicitați de comandantul de batalion.

Ceva mai tîrziu, după școala militară... Subunitatea se găsea în poziție de așteptare, nu departe de foișor. Ședința de aruncare a grenadelor de luptă, se desfășura normal. Steagul alb flutura la locul său, dominînd valea. Comenzile locotenentului-major Gliga răzbăteau pînă în adăpostul din plăci de beton : „Soldat, cu grenada — foc !“ Liniștea țiuia în urechile soldaților și atunci se găsea cineva să spună *sotto-voce*, ca să nu-l supere pe plutonierul-adjutant Ulișteanu : „Ardeee !“ Imediat trosnea și explozia. Plesnet sec, înghițit în viteză de ceața caldă și densă, ca o ninsoare de vată.

Cînd soarele spărgea cortina de aburi, arunca în poligon fîşii lungi de sidef. Soldatul Marius Diaconu revenise de la baraj. Fusese detaşat o lună de zile ca artificier. Lucrase zi şi noapte, tocmai începuse asaltul asupra ultimelor blocuri de rocă, o încleştare dură, de proporţii nebănuite, mecanicii de pe foreze şi artificierii asigurau zilnic peste o mie de găuri la un metru adîncime. Valea tăiată în munte avea o adîncime de şaptezeci de metri. Aşteptînd în adăpost, soldatul Marius Diaconu mai era conectat la priza şantierului. Se vedea lucrînd cu picamerul, coborînd centimetru cu centimetru în rapel pe suprafaţa lunecoasă a stîncii. Poveţele tatălui îi gîdilau urechile ca un susur de izvor : „Să-ţi vezi de treabă ! E cazul să te străduieşti, să fii printre primii şi, dacă poţi — recalifică-te ! Viaţa, gîndită de la un cap la altul, e ca gimnastica de dimineaţă, fiule, te menţine viguros." Lui Marius Diaconu de obicei îi plăceau zilele pline ; munca, instrucţia nu-i dădeau răgaz să reflecteze că în timpul liceului nu manifestase suficient interes pentru învăţătură, dar azi avea impresia că ceva şchioapătă, nu se putea concentra, gîndurile îi fulgerau ba la ultima aplicaţie, ba la şedinţa de tragere pe timp de noapte, *trageri speciale,* cum spunea locotenentul-major Virgil Gliga, pentru că „inamicul" nu-şi luminează calea, nu face zgomot, de aceea, în cîteva secunde, trăgătorul, cu toate simţurile încordate, e musai să descopere primul umbra şi să reacţioneze prompt...

Soldatul Marius Diaconu îşi auzi numele. Se ridică, luă arma la spate, o prinse trainic de curea şi părăsi adăpostul în fugă. Ceaţa se destrăma. Îşi verifică în grabă echipamentul — masca contra gazelor, geanta portîncărcătoare, lopata mică, sacul pentru grenade.

În şanţul de tragere primi grenada şi o strînse bine în pumn. Locotenentul-major Gliga îi simţi încordarea lăuntrică. „S-a întîmplat ceva ?" ; „Nu !", zise, fixîndu-l pe ofiţer. „Pune arma pe parapet în dreapta, aşa... Grenada bag-o în sac, o scoţi la comanda mea... Acum îţi explic încă o dată cum vei proceda. Apuci cu mîna dreaptă grenada, astfel ca podul palmei să prote-

jeze pîrghia. Cu arătătorul de la stînga tragi inelul de siguranță și-l așezi pe brazda din față. Te sprijini de marginea tranșeei, duci piciorul drept înapoi, treci greutatea corpului pe acesta, apoi îți iei avînt și arunci cu forță în țintă. Pe urmă te adăpostești. Ai înțeles?"; „Am înțeles, tovarășe locotenent-major..."; „Fii gata... Soldat, cu grenada, fooc!"

Soldatul Marius Diaconu, viitorul pilot de încercare, prinse țeapăn grenada, cu percutorul în sus, așa cum învățase, apăsînd cu degetele pîrghia de declanșare. Cu mîna stîngă apropie capetele splintului pentru a-l scoate cît mai ușor. Trase cuiul de siguranță cu stînga și, cu cel mai nevinovat gest, așează grenada pe parapet, își făcu vînt și aruncă hăt departe cuiul percutor din mîna stîngă.

Grenada aflată pe parapet se rostogoli în șanțul de tragere, la picioarele soldatului.

Ofițerul, pe retina căruia mișcările executate invers de către soldat se întipăriseră ca o arsură, se repezi ca un uliu asupra grenadei, o prinse cu sentimentul că era ultimul lucru pe care îl făcea în scurta sa viață, o aruncă și-l trase disperat pe soldat la fundul tranșeei. În cădere se izbiră de mal. Grenada explodă chiar în momentul cînd ei atinseră pămîntul. Razant, schijele fulgerară parapetul...

După un timp cei doi se ridicară greoi, ca din mîlul unei nopți adînci. „Of, băiețaș, băiețaș!" răbufni ofițerul și-l ciocăni dojenitor peste frunte. Soldatul, albit de spaimă, se stăpîni să nu izbucnească în plîns: „Eu sînt..., eu sînt stîngaci..." Locotenentul-major Gliga se îndoi de parcă primise în stomac un upercut. Pămîntul îi fugi de sub picioare. Un amănunt, un simplu *amănunt*, soldatul era stîngaci! Ca o cursă la deminare...

*

Soldatul Geamănu ținea morțiș să facă parte din echipa de șoc. Traversă adăpostul subteran. Nu era necesar să fie convins, își dorea asta cu ardoare. Avea în minte cuvintele sacre ale jurămîntului militar, se legase

față de el însuși să fie un om adevărat, voia să-și aducă aminte de zilele acestea (de frica acaparatoare, nerostită, nerecunoscută, dar și de încercarea de a birui) ca de zilele cele mai bune ale vieții lui. Mai trecuseră și alte contingente prin așa ceva, nu erau ei singurii. Dar cel mai important era faptul că trăise zilele și nopțile din armată așa cum ai parcurge drumul spre un țel, cu luciditate și dăruire. Și începuse să înțeleagă un lucru: cu cît omul înfruntă mai des o primejdie, cu atît spiritul său se eliberează de tot mai multe prejudecăți. Se apropia de capătul drumului, peste o lună, două avea să devină om cu armata făcută și începuse deja să privească viața cu alți ochi. Nu, nu se gîndea la nici o schimbare, avea să se întoarcă la mină, să fie mai grijuliu cu Leonora și să-i tragă o sfîntă de bătaie lui Dobrotă. Avea convingerea că cele trei intenții fuzionează perfect, că sînt în egală măsură rodul maturizării sale și era satisfăcut.

— Am nevoie de doi oameni, zise maiorul, și se înalță în mijlocul adăpostului, expunîndu-se privirilor tuturor. Doi oameni pe care să mă pot bizui.

Transpirați, militarii se uitau la bîrnele groase de pe margine *poleite* cu o crustă cenușie. Aerul limitat, încins, cu un miros violent de mucegai, devenise irespirabil.

Ofițerul, prin siguranța și pregătirea lui, exercita o influență neobișnuită asupra lor. Mai bine zis un soi de atracție, militarii fiind convinși că maiorul Gliga era înzestrat cu însușirea de a presimți o nenorocire de la distanță și de a o preveni. Vorba lui era atunci ca un murmur plin de blîndețe, odihnitor.

Îl prețuiau și pentru faptul că la instructaje și la pregătirea militară de specialitate nu uita să le vorbească chiar despre întîmplarea banală, măruntă pe care trebuie s-o pui mereu în calcul, deși nu-ți aduce pacea sau mîngîierea. Teama este ceva omenesc.

Soldații își strînseră rîndurile, trupurile lor tinere fremătau de dorința de a trece la treabă. Deși în adăpost lumina plutea într-un strat cenușiu de praf, maiorul

le deslușî fizionomiile de parcă i-ar fi așezat sub o lupă uriașă. Avea nevoie de doi oameni, regula jocului nu putea fi încălcată.

— Sergentul Tatomir, soldatul Geamănu, sînteți gata?

— Gata, tovarășe maior !

— Voi așteptați în adăpost, îi avertiză pe ceilalți ostași. Nimeni nu se clintește de aici fără aprobarea mea.

Virgil Gliga își descheie gulerul salopetei, își șterse ceafa și privi insistent la cei doi ostași.

— Mergem !

Prin ușa deschisă de soldatul Mitru Costoiu se vedeau vîrfurile salcîmilor cu frunzele pudrate, albe, ca pe un clișeu ; la mare înălțime zburau niște păsări. Ieșiră în ordinea gradelor : maiorul, plutonierul-adjutant Ulișteanu, sergentul Tatomir și soldatul Geamănu. Săriră peste șinele ruginite, care șerpuiau la cîțiva metri în fața adăpostului, apoi se îndreptară spre fugasa a doua, prin dîrele calcaroase de praf. Păduricea de salcîm își fulguia frunzișul în adierea ce bătea dinspre lac.

Deasupra fugasei principale, acum o groapă uriașă, plutea o pînză de fum albăstrui, cu iz acrișor. Furnalul celălalt era parțial rupt. Proiectilele, bombele de aruncător și grenadele zăceau printre bolovani ca aruncate cu furca.

Munciră fără odihnă, adunînd în groapa de rezervă un morman eterogen de piese de toate formele și calibrele. Soldatul Geamănu se mișca sigur pe el, trăgea cu mîinile țărîna din jurul proiectilului, îl strîngea ușurel între palme, pentru a-și da seama cît de cald e metalul, îl ridica pe orizontală în brațe și-l căra pe malul gropii, unde îl prelua plutonierul-adjutant Ulișteanu, care clădea noua fugasă.

Pe o rază de zeci de metri materia fierbea imperceptibil în pămîntul răscolit. Timpul se oprise în loc. O transpirație rece, cu toate că din cer curgea magmă topită, șiroia pe sub bluza soldatului Geamănu.

Maiorul fixă o încărcătură activă de trotil în groapa veche, acolo unde pămîntul și muniția ardeau, introduse capsele electrice, acoperi totul cu brazde tăiate din apropiere și se îndreptă mulțumit către fugasa unde lucra Ulișteanu.

*

Avea nevoie de dragoste, de cuvinte calde, ocrotitoare. Virgil ar fi liniștit-o imediat. El era în stare să trezească iubirea și s-o întrețină ca un amant înflăcărat. El știa să aștearnă între ei acea punte care-i făceau să aparțină unul altuia fără nici o rezervă. Virgil o privea în extaz și-i spunea : „Mă-ntreb de unde ai resurse ca să fii atît de bună. Eu sînt un profitor, Ana. Pentru mine este limpede că ai puterea să iubești, să ierți, să suferi fără să știe nimeni, să te zbați, să rezolvi treburile casnice de la A la Z, iar eu profit. Știu că în cele mai multe dimineți te-ai trezit singură în așternut, după ce ai născut te-ai agățat de copil ca de un colac de salvare, cu toate că Florin a fost în copilărie un bîzîit, mai tîrziu ai luptat să-ți ocupi timpul la maximum și te-ai apucat de tricotat fulare lungi, a venit și pasiunea pentru insigne, steme, blazoane, nu mai vorbesc de refugiul la mătuși pentru că în grădina lor ai simțit gustul de zăbavă coclită...“

Ana își amintea cum Virgil lua cîteodată și hotărîri neașteptate : „Astăzi mergem în Insulă“ ; „Așa, tam-nisam ?“ ; „Doar nu-i nevoie să planificăm o escapadă cu șapte luni înainte.“

Plimbările în Insulă îi dădeau fiori Anei și credința că omului nu-i trebuie prea mult pentru a fi fericit, doar liniște sufletească. Atunci îndrăznea să rememoreze intimitățile dintre ea și Virgil, era mîndră că-i ghicea micile dorințe, că are un soț care știe ce vrea și în inimă îi picura seninul din cer gîndindu-se că bărbatul acesta cu mers liniștit și gesturi calme avea într-adevăr nevoie de o femeie ca ea, mai pricepută la fapte decît la vorbe.

Coborau pe malul apei, traversau pădurea de sălcii și urcau pe drumul cu praf argilos, ca un fum roșcat, pe

botul unui povîrniș. De acolo priveau în neștire flacăra albăstruie ce ardea zi și noapte în mlaștină. Adunați grupuri-grupuri, oamenii își dădeau cu părerea. Unii susțineau că ar fi gaze de putrefacție, care se autoaprind la un anumit grad de saturare a aerului din pîlnia naturală, alții că ar fi o scurgere de gaze naturale printr-o fisură a scoarței terestre ; de aici și nedumerirea că nu se interesa nimeni de acest fenomen natural, că nu venise nici un specialist să întreprindă o cercetare mai atentă, cu mijloace adecvate, pentru a valorifica o sursă ieftină de energie sau a propune o explicație.

Hoinăreau toată ziua, departe de tumultul orașului, nu se gîndeau decît la ei, se cufundau în teritoriul Insulei ca într-un munte de zăpadă. Dădeau roată stejarilor bătrîni și culegeau ghinde. În luna mai, anotimpul iubirii, nu-și mai cenzurau reacțiile și sentimentele. Virgil îi săruta gîtul și părul cu neliniște, cu putere, așa cum săruți o iubită credincioasă, discretă, fără pretenții, o admira, ea îi dezlega pe loc dorințele ce-i umpleau sufletul de neliniște și-l tempera cum putea. Se priveau cu mirare topindu-se pînă la ultima picătură.

La vremea amiezii se îndreptau spre restaurantul amenajat lîngă vechile fortificații, din care rezistase vicisitudinilor vremii doar farul, numit *Ochiul de pisică*. Aici comandau, invariabil, bere și țîri prăjiți, pe care-i ronțăiau cu poftă. Virgil devenea vorbăreț, se amuza ca un copil, Ana îl asculta cu îngăduință, îl mustra uneori, parcă supărată pe vorbăria de prisos, alteori tăcea semnificativ sau fredona în surdină melodiile grupului orchestral, trecut în afișele mai vechi cu denumirea *Ostrovul*.

Căsuțele de lemn din preajma localului puteau fi închiriate pentru o noapte. Ana dormise cu Virgil într-o căsuță verde care acum nu mai exista. Inima ei repeta bucuria ca un ecou ori de cîte ori își amintea. După miezul nopții ieșiseră în pădure, mirați de liniștea nefirească și de cerul plin de licăriri, vrăjiți de mireasma delicată și proaspătă a fluviului dinspre care sufla o adiere blîndă, abandonați cu ușurință clipelor de frumusețe. Mergînd prin ninsoarea galbenă a lunii, îi scăpase un suspin ușor,

simțindu-se vinovată de atîta fericire... Acum trebuia să se bizuie doar pe forțele proprii. Avea destulă putere? Pradă unor temeri încîlcite, se încorda ca o sălbăticiune, refuza orice gînd, inima i se zbătea nevolnică, purtată de sentimente la voia întîmplării.

Nu se putea distanța, nu putea privi calm, din afară... Tulburată peste măsură, abia nimeri ușa apartamentului. Aici avu o ezitare. „Poate am dramatizat prea mult lucrurile... Să fiu mai îndrăzneață.“ Apăsă cu fermitate butonul negru al soneriei.

Florin rămase nemișcat pe fotoliul din sufragerie, unde răsfoia în neștire o culegere cu probleme de fizică. Se îndreptă spre intrare împins de obișnuință. Fără să cerceteze holul prin vizor, deblocă yala și crăpă ușa. Stăpînindu-se, Constanța îi zise cu o voce care nu admitea replică:

— Să nu închizi!

Ca la ruperea unui resort interior, băiatul scăpă cartea din mînă.

— Nu pot să-ți fac nici un rău, adăugă fata, măsurîndu-l cu privirea.

Florin împinse ușa, făcîndu-i loc. Expresia de iritare îi așternu pe față un păienjeniș de riduri.

— Ce s-a întîmplat în Insulă, dacă îmi este permis să te întreb?

Constanța răsuci în mîini geanta-plic. Simți încordarea băiatului.

— Vino-ți în fire, Florine... Doar nu crezi că...

Rîse trist. Cîteva minute rămase nemișcată. O dureau toate oscioarele, umblase în prostie pe străzi, încercase telefoanele de la cabinele răsărite în cale, însă Florin așeza brusc receptorul în furcă după ce-i recunoștea glasul. Parcă mestecase cretă, saliva i se uscase, senzația de sete o chinuia. Nu avea curajul să ceară un pahar cu apă și nici puterea să meargă la bucătărie. Își trase fusta peste genunchi cu un gest nervos. Îl cunoștea bine pe Florin; acum stătea țeapăn, încăpățînat, iar spiritul ei inventiv

era în suferință. Băiatul lăsa impresia că a fost silit s-o vadă, s-o asculte și că nu-și asuma nici o răspundere pentru ce se putea întîmpla în continuare.

— De ce te porți așa ? E vorba de obrăznicia de a-mi închide telefonul în nas, de nepăsarea cu care te macini... Pentru ce să înghit mofturile tale ? De cînd am venit val-vîrtej de la Costinești n-am avut o clipă de liniște. M-ai lăsat să mă perpelesc, umblu ca nebuna, iau somnifere, am făcut pungi sub ochi... Sînt o amărîtă care se gîndește numai la tine, drept pentru care ți-am suportat mereu toanele ! Mi-ajunge !

O roșeață violentă năvăli în obrajii băiatului. Repetă cu voce calmă și egală :

— Ce s-a întîmplat în Insulă ?

— Nimic !

— Minți ! strigă Florin.

Constanța se strădui să nu izbucnească în plîns, să-și stăpînească mînia. Nu reuși decît pe jumătate. Nu înțelegea prea bine învinuirea adusă. Privi dezorientată cele două tablouri : unul reprezentînd o casă pierdută între arbori stufoși, celălalt, desenat în peniță, un colț de baltă, cu păpurișul încîlcit de furtună.

— Crede-mă, Florine, habar n-am ce vrei.

— Cît ai stat cu *el* în Insulă ?

— Cu cine ?

— Cu Lucian Mihalache.

— O săptămînă.

— Și ce-ați făcut ziua ? Ce-ați făcut noaptea ?

Cu un gest mașinal Constanța întinse iarăși bucățica de fustă peste genunchii rotunzi, atrăgători.

— Ce vrei, măi băiete ?! Să-ți jur că această dragoste curată, duioasă...

Florin ridică disprețuitor din umeri.

— Am nevoie de tine. Ești capabil să înțelegi, o să uit ofensele aduse, în sfîrșit...

Nu erau numai vorbe, era și puterea de convingere din vocea ei. Îl învălui un sentiment de pace adîncă. I se păru că cerul albastru promitea zile bogate, adînci și frumoase. Nu, nu ! Sufletul i se chirci într-o agonie chinuitoare.

— Iubire, fidelitate..., zise el într-un tîrziu, cîntărind cu grijă cuvintele.

Fata îl privi nedumerită.

— Spune-mi, ce este iubirea, Constanţa ?

— Iubirea este atunci cînd îţi întorci gîndul de la prostie şi nebunie ! îl atenţionă ea. Dragostea adevărată trebuie să fie răbdătoare, plină de bunătate, îl lămuri cu un licăr de speranţă. Pricepi ?

Ochii lui priveau în gol.

— Nu am ce face cu ruinele trecutului. Numai dacă aş fi orb şi surd ! Să las impresia că nu înţeleg ? Poveşti de adormit copiii. Te-am ocrotit, ţi-am cruţat gingăşia... Oh, ce lovitură ! N-ai fost decît o iluzie ! Adevărul... Nu-mi rămîne decît să sufăr, n-am nevoie de mila ta, ci de puterea de a trece dincolo de suferinţă...

— Bine ! exclamă ea îndurerată.

— Ce-i pierdut, pierdut rămîne !

— Calm, calm, băiete !

— De unde să-l iau ?

— Ciudat ! zise ea, întorcînd capul într-o parte şi alta, de parcă ar fi fost înconjurată de oglinzi care-i urîţeau chipul .

— Mare naiv am putut să fiu ! suspină Florin, rece la zbuciumul fetei. Îndrăzneala ei expansivă, în care nu deslușise decît dorinţă şi devotament, o socoti acum obrăznicie. Mare naiv am putut să fiu ! repetă el răvăşit.

— Te îndoieşti de mine... Greşeala asta o să te coste scump !

Constanţa îl părăsi brusc, ieşind aproape sufocată din apartament.

*

Scoase un strigăt înfundat. O răbufnire mocnită, care aduse cu un geamăt într-un moment de furie. Maiorul întui dintr-o privire primejdia şi se prăvăli înainte. Soldatul Geamănu făcu un salt, evită cazmaua înfiptă în pămînt, apoi se aruncă pe malul în formă de pîlnie.

Un focos oval, sensibil ca o mimoză, se rostogolea către mormanul de proiectile afumate. Exista riscul să plesnească imediat, ca un abces urît, să iniţieze marea explozie a muniţiei din crater. Maiorul mai avu timp să strige un singur cuvînt :

— Culcat !

Întinderea verde a poligonului foşni ca o muzică de flaut ; cu obrazul descompus, soldatul Geamănu reuşi să stopeze focosul presîndu-l cu toată puterea în pămînt.

Explozie !

Cu spinarea între omoplaţi, lipiţi de pămînt, oamenii nu mai respirau. Sergentul Tatomir rămase cu privirea pironită în direcţia fulgerului. Bărbia îi tremura, imaginea lui Geamănu sărind peste cazma, arcuindu-se în aer ca o pisică sălbatică, se pietrificase pe retină. Se ţinea să nu vomite. Plutonierul-adjutant Ulişteanu avea pe obraji rîuri de sudoare.

Soldatul Geamănu căzuse simţind o oarecare uşurare. Mîna dreaptă, barieră în calea focosului, era zdrobită. Casca îi alunecase într-o parte. Soarele difuza o lumină roşiatică pe chipul lui colbuit, cu urme de sînge.

— Foişorul, foişorul... recepţie...

Gliga trecu imediat pe emisie radiotelefonul pe care îl purta permanent asupra sa în poligon.

Peste cîteva minute, salvarea militară, parcată la capătul unei schele ridicate lîngă peretele sudic al turnului, trase lîngă fugasă. Tropăind greoi, medicul militar, un căpitan cu vocea blajină, trase o sudalmă.

— ... Nu te pierde, flăcăule, mă auzi ? Un flecuşteţ, minimaliză el situaţia, deşi se vedea cît colo că trece prin şapte ape.

Îl luară cu atenţie şi-l aşezară pe targă.

— Să-i scoatem bluza ?

— Apă, un bidonaş cu apă !

— Nu, nu ! Dezlegaţi-i cureluşa de la cască. Luaţi-o !

Urcară targa în maşină. Salvarea porni.

Abia își mai simțeau mîinile și picioarele de oboseală. Observatorul înalt, văruit, cu scara de metal, fanioanele roșii, pulberea argiloasă pe încălțăminte, arborii ca de porțelan păreau niște imagini dintr-un film vechi. Dinspre lac adia un vînticel cu miresme de ierburi încinse înecate de fumul exploziei. Maiorul avea chipul de ceară. Știa din experiență că acestea sînt momentele cele mai grele pentru oamenii din echipă.

Cei din adăpost priveau aiurea spre lac sau în direcția colinei împădurite. Soldatul Milică Băjenaru își frecă nasul mare și roșu, îl ghionti discret pe soldatul Teodor Șovei, acesta se întoarse și-l întrebă din priviri ce dorește.

— Măiculiță! Ai văzut cum arăta?! exclamă el în șoaptă.

— Să nu fi pățit ceva la ochi...

— Asta e firea lui, să vină mereu în ajutor. Îți amintești cînd s-a blocat camionul pe linie la Dobrina?

— Da... Haralambie e un băiat și jumătate!

— Poate nu-i nimic grav... Să nu afle Leonora...

— Să nu afle...

În inima lor încolți o stare de febrilitate. Se străduiau să nu comenteze accidentul.

— Cine vrea să bea ceai? întrebă soldatul Toma Ticulescu, sunînd cana de aluminiu de toarta marmitei.

— Nu-i mai bună apa de la izvor? bombăni unul pe sub nas.

— Nu-i mai bună.

Toți se bulucirăm în jurul lui Ticulescu.

Gesturile lor, trupurile înmuiate, pielea strălucind. Ceaiul turnat de sus arunca scîntei.

— De ce stați posomorîți? îi luă la zor plutonierul-adjutant Ulișteanu. O rană la mînă, cîteva ciupituri la față, un fleac pentru medici.

Soldatul Petre Negrea încercă să explice ceva, dar o bolboroseală fără noimă i se desprinse de pe buze. Nu-și putea masca neliniștea.

Maiorul Gliga se apropie și-i spuse lui Ulișteanu, astfel ca să nu fie auzit:

— Un focos nenorocit... A făcut explozie în mîna lui. Noi continuăm treaba la furnal. Pînă la asfințit e gata.

Apoi se uită la chipurile ostaşilor. Erau voinici, cu pielea rumenă, frunţi înalte şi părul uşor ciufulit sub cască, ochi ageri, unii butucănoşi, alţii mai subţirei. „Bărbaţi adevăraţi !“, gîndi maiorul. Zise :

— Eu şi plutonierul-adjutant o să adunăm ce-a mai rămas. Voi rămîneţi în adăpost.

Soldaţii tresăriră. Făcură un pas înainte.

— Mergem cu dumneavoastră !

Maiorul le aruncă o privire fugară, ca şi cum nu ar fi priceput dorinţa lor, apoi se uită fix la soldatul Ticulescu.

— Întinde mîna ! îi ordonă. Aşa... Vezi cum îţi tremură degetele ? ! Sînteţi marcaţi de emoţie...

Soldatul Ticulescu rămase în poziţia drepţi, consternat de constatarea ofiţerului. Lacrimi fierbinţi îi alunecau pe chipul încremenit.

*

Oglinda apei, suportînd razele soarelui greoi, de parafină, aducea cu o peliculă de email, cu o ninsoare de spumă carbonică. Tranzistorul de pe masă emitea o melodie la modă. Stăteau tustrei în amorţire, la masa din grădină. Plutonierul-adjutant Ulişteanu povestea cum se încîlcise odată linia frontului de nu mai ştia nimeni unde era *sus*-ul şi unde *jos*-ul, sau, altfel spus, unde inamicul şi unde spatele frontului.

— Înaintam vijelios, în unele cazuri artileriştii se avîntau pînă sub focul infanteriei inamicului, infanteriştii luptau împotriva tancurilor folosind grenade şi sticle cu lichid incendiar, transmisioniştii asigurau legăturile şi refăceau liniile întrerupte, iar noi, geniştii, asiguram victoria în cîmpul de mine, mine antitanc şi mine antiinfanterie, plantate înaintea tranşeelor, prin locurile obligate de trecere, ascunse prin zăpadă şi sub brazdă. Eram în Ungaria ; de după o linie de înălţimi au început să apară lanţuri dese de soldaţi germani. În rîndurile noastre s-a produs un freamăt, însă nu ne-am pierdut cumpătul. Suferind pierderi mari, ne-am retras în ordine, apoi iar am

pornit la atac, luptînd cu îndîrjire, timpul ne dădea ghes, dar situaţia devenise confuză. Subunitatea noastră era încercuită, însă şi inamicul se afla în cleştele unor subunităţi de-ale noastre.

— Ce situaţie ! replică maiorul.

— Aşa s-a întîmplat, continuă subofiţerul. În război se petrec şi lucruri anapoda. Aveam în subunitate pe unul Tălăbuţă, sergent-major. A plecat cu vreo cinci oameni într-o incursiune, primise ordin să atace prin surprindere un canton izolat, întărit cu cuiburi de mitralieră. Dacă mi-aduc bine aminte, ne găseam, în februarie 1945, în apropierea localităţii Oremov Laz din Cehoslovacia. Nu s-a tras nici un foc de armă, n-a avut loc nici o încăierare. Toată noaptea am stat cu urechea la pîndă. Cînd au licărit zorii şi am holbat ochii n-am mai zărit nici urmă de canton, terenul era neted ca-n palmă. Un oltean, Marin Mohor, fie-i ţărîna uşoară, zicea, mai în glumă, mai în serios că alde Tălăbuţă au luat cantonul în spinare şi l-au mutat, cu nemţi cu tot, în spatele liniilor noastre ! Nimeni, niciodată, n-a mai dezlegat misterul.

— Cum aşa ? făcu maiorul. A fost sau n-a fost acolo un canton ?

— Ba bine că nu ! Fusese marcat şi pe hărţile cehoslovace.

— Mă rog. Şi mai departe ?

— În noaptea cu pricina, grupa comandată de sergentul-major Tălăbuţă s-a evaporat împreună cu cantonul. Dar cine mai avea timp să dezlege asemenea enigme ?

Maiorul se foi pe scaun şi privi cu luare-aminte. Poate asupra Cristincăi, poate undeva, în adîncul grădinii.

— În dîrdora aceea m-a chemat comandantul de batalion, vreau să precizez că m-am întors la chestia cu încercuirea, care a fost să fie pe o ceaţă, vorba aia, lăsai toporul în aer şi nu pica, zăpadă berechet, ger năprasnic şi mi-a ordonat să iau plicul cu documente şi să-l duc la punctul de comandă de rezervă al diviziei. Şi cum ies din furnicar ? mi-am exprimat eu of-ul. În vîrful picioarelor, cu un balerin, mi-a zis comandantul, iar după asta mi-a ordonat să dau pantalonii jos. Cum să... Hai, hai, re-

pejor, sau ţi-e ruşine ? a făcut el. Mi-am desfăcut cureaua. Mă gîndeam că vrea să-mi ardă cîteva la fund, să mă facă de ruşine pentru că o scăldasem. Planul era altul. Căpitanul a chemat pe sanitar cu nişte feşe murdare, a dosit plicul în ele şi mi-a pansat pulpa sănătoasă a piciorului stîng. Chiar dacă mă răneau şi cădeam prizonier nu-şi băga nimeni nasul într-un pansament împuţit. Documentul era strict secret.

Plutonierul-adjutant se opri un moment. I se păru suspectă liniştea exagerată a ascultătorilor. Într-adevăr, nici maiorul, nici Cristinca nu-i prea dădeau atenţie. Nici nu sesizaseră că subofiţerul şovăie.

Cristinca nu-şi revenise încă din şocul pricinuit de plecarea fulgerătoare a lui Grigore. „Unde ai pornit, omule ?“, îl întrebase ea, alergînd după el prin lanul de secară. „După Ioana. Drumurile noastre se despart aici. Mergi liniştită acasă.“

Cristinca nu-şi dădea încă seama ce se petrecuse. Pentru asta era nevoie de timp. Casa, chioşcul, aerul, pomii, iarba o apăsau. Ca nişte întrebări rămase pentru totdeauna fără răspuns. Învăţa, cu un preţ teribil, că există limite peste care nu poţi trece. „A plecat definitiv cu Ioana. Ei, şi ? ! Dumnezeule, dar asta înseamnă... Ce înseamnă ?“

Maiorul turnă sifon într-un pahar şi-l bău pînă la ultima picătură.

— Ce-a urmat ? Cum te-ai strecurat din încercuire ?

Surprins, plutonierul-adjutant Ulişteanu găsi de cuviinţă să încheie :

— Pe front nu există misiune neîndeplinită. Cade unul, îi ia locul altul...

Cristinca era albă şi mută. Lumina se reflecta pe pielea ei ca pe o blană lucioasă de hermină.

— Aşa e şi-n viaţa de toate zilele, cugetă ea sfielnic.

— Ce-i cu Ioana ? se interesă maiorul.

Cristinca se împurpură.

— Ne aveam bine...

— Plecarea lor aduce cu o fugă, zise Ulişteanu.

— Aşa e... Nu ştiu... Se pierdu cu firea, oftă.

Ana se purta binișor cu Florin, cu un suprem efort de voință. Cu toate acestea îl avertiză :

— Dacă o ții tot așa, în curînd te vei apuca de băutură ! Mă tem pentru tine.

— Imaginează-te în locul meu, mamă !

— N-am de gînd. Însă prin comportare ai dat naștere la interpretări.

— Cine și ce spune ?

— Toți vorbesc. De pildă, vecinul de palier mi-a zis : „Așa sînt copiii de azi, se pripesc ! Florin s-a schimbat, e ... în derivă, iertați-mă...“

— Io-te-te ! A simțit el asta ? Deștept, n-am ce zice.

— Nu inventez nimic.

Florin stătea ca pe jăratic. Uneori se simțea vinovat, suferința îl rodea : „Constanța e o fată cumsecade și eu m-am purtat ca un sălbatic.“ Se scutura de povara unei posibile erori și se grăbea să-și fabrice argumente. Ferestrele camerei păreau niște oglinzi adînci în care defilau gîndurile lui. Cîntărea din priviri colecția de ceasuri de masă vechi achiziționate de la Consignația. O pasiune din primii ani de liceu. Acum nu mai funcționa nici unul. Cadranele gălbui, cu cifre arabe și romane, clipeau din rafturi ca stelele pe cale de a se stinge. Cotrobăi prin sertare după mica lui trusă de ceasornicar. Se opri întîmplător la ceasul cu inscripția *Westminster*, o rablă cu mașinărie complicată, care indica, dacă era potrivit și întors cu cheia, pe o jumătate de cadran montată în partea superioară, fazele lunii. Îl potrivi pe măsuță ca pentru o operație vitală și începu să-l demonteze. Se căzni mult cu șuruburile fine ca un fir de păr, își scrîșni dinții, încercînd să uite, să alunge din amintire chipul Constanței. Piesele mărunte, filigranate, cu reflexe alb-albastre, semănau cu fulgii de zăpadă așezați pe o mînă fierbinte, dăruiți privirilor preț de cîteva clipe. Cînd depărta lupa conturul dantelat al zecilor de rotițe și suporturi se îngroșa, liniile netede se pierdeau în ceață. „Dumnezeule, ce puternic eram în prima seară la Costinești ! Chiar dacă lucrurile nu erau lămurite.“ Privea în neștire tabloul

format din măruntaiele ceasului și întrezărea locuri cunoscute : marea înainte de răsăritul soarelui, marea ca o oglindă, casele satului de vacanță, case sustrase din vitrina cofetarilor, cu acoperișuri de un argintiu foarte palid. Un zumzet ciudat plutea în aer. „Constanța este o fată inteligentă. Femeile, cînd sînt prea inteligente, devin reci.“ Și auzea cuvintele ei : „Tot ce nu ne-am spus în aceste zile face parte din fondul de aur al iubirii !“

Ana suna pe la mătuși. Îi răspundea cînd Sultana, cînd Ecaterina.

— Bodogănește și trîntește prin cameră. Nu știu ce să mă fac.

— Lasă, dragă, nu intra la idei și nu te consuma.

— Nu mai am liniște, sfaturile îl irită, l-am rugat să plece la țară, în mijlocul naturii. Mi-a spus că nu are vocația sihăstriei.

— L-a îmbrobodit cineva...

— Mă sperii, tante Sultană !

— Acuma, ia-o cum vrei.

— Dar cum a fost posibil ?

— Pfiii, l-a manevrat ! Nu-i așa că n-are poftă de mîncare, că i-a fugit somnul și calcă-n strâchini ?

— Cam ăsta e Florin. Copilul care a fost înclinat spre cărți și spre studiu, îndrăgostit de matematică și fizică, băiatul care jinduia după știință...

— Trebuie să uite, să iasă din impas, ajută-l, fetițo ! Invită acasă un prieten, o prietenă de-a lui, în sfîrșit, pe cineva la care ține.

— Glumești ! Pe el nu-l interesează decît Constanța.

— Atunci cumpără ceva șampanie, poftește-o acasă și stabilește nunta.

— Pe cine să invit ?

— Pe Constanța. Sau aștepți cumva o prințesă ?

— Eu nu mă ocup cu de astea.

— Dar cu ce te ocupi tu, Ana ?

— Cu școala, cu...

— Fată dragă, ocupația principală e viața !

— Școala e viața mea...

—Nu te contrazic. Îţi spun doar că eşti obosită şi-mi torni prostioare. Nu fi aspră cu băiatul, e-n primăvara vieţii...

Ana luă cheia de la bucătărie (se potrivea la dormitorul băiatului) şi deschise uşa. Găsi camera goală. „Cînd a plecat de-acasă? Pe unde a ieşit?" Înregistrase cum se foia nervos de colo pînă colo, cum apăsa nemulţumit pe butoanele radiocasetofonului, rulînd şi derulînd benzile aiurea... Dar dacă toate acestea nu se petrecuseră decît în imaginaţia ei?!

Deschise larg fereastra de la sufragerie. O undă de aer proaspăt năvăli înăuntru. Respiră adînc şi-şi impuse să se liniştească.

•

Pe cărăruia dintre sălcii, maiorul se îndreptă spre plajă. Era îmbrăcat în salopeta cu urme de ulei şi arăta buhăit, cu ochii umflaţi de nesomn. Ploaia ciocănise toată noaptea în geamuri, iar el veghease între somn şi trezie, cotropit de gînduri. I se făcuse dor de Ana şi de Florin, deşi avea pielea tăbăcită de toamnele şi primăverile cu care se măsurase departe de garnizoană. Îl însoţeau peste tot, ca o apă cînd învolburată, cînd liniştită, visurile, îndîrjirea, certitudinile, vocea catifelată a Anei.

Dinspre lacul învăluit în ceţuri arămii plutea un iz amărui de smîrcuri.

Privi bomba şi o asemui cu o fotografie dintr-un album de familie. Aşeză cu grijă trusa de scule pe nisip. Stătu o vreme nemişcat. Şi-o imagină pe Ana, dar parcă nu era Ana, ci o femeie dorită şi neatinsă, pierdută dintr-o eroare. Şi, vizavi, bomba de avion. Cu un tip de focos pe care îl bănuia, plină de hachiţe, amorţită, cu vopseaua intactă. De ce? Probabil o reacţie ce protejase carcasa. Dar ce reacţie? Necunoscutul îl tulbura, cînd nu-şi putea explica un fenomen simţea cum i se deschid porii şi teama (numai oamenii lipsiţi de imaginaţie nu ştiu ce e frica!) vuia în trupul său ca într-o conductă goală, aşezată perpendicular pe direcţia furtunii, curenţii se ră-

suceau în piept ca niște spirale introduse prin vene și artere, era ceva asemănător cu o criză, cu o zguduire brutală.

Bomba avea cursă la demontare și o întîrziere de patruzeci și cinci de zile. Nu explodase după lansare. Căzuse în mlaștină și sistemul electric nu mai funcționase.

— Să instalăm trepiedul și s-o ridicăm la suprafață cu macaraua.

— Nu sînt atît de sigur pe focoase, nea Costică. Forma lor e puțin modificată, privește. Nu fac parte din seria mare, e altceva. Nu știi cum s-o iei. Ai impresia că-ți este cunoscut totul despre ea, dar are gura pofticioasă și-ți dă sărutul cel de pe urmă !

— Dacă o distrugem pe loc ?

— Știi că nu se poate. Termocentrala este aproape, la cîțiva pași...

Plutonierul-adjutant Ulișteanu împietrise alături, ca un vajnic scutier. Sălciile cu fruntea în apă, tremurul frunzelor, cerul de cositor, tăurașul speriat care alerga spre luncă, băieții cu buldozerele sfărîmînd pămînturile înțelenite de la Moara Chiricăi purtau în ele miracolul dăinuirii și exercitau asupra celor doi oameni o atracție irezistibilă.

— Să nu ne lăsăm tîrîți de curent !

— Care va să zică...

— De fapt nu sînt prea îngrijorat, zise Ulișteanu.

— Atunci ?

— Toate bune și frumoase. Partea proastă e că nu sînteți în formă, spuse el pe un ton posomorît.

— Bine, dragă nea Costică. Mulțumesc.

*

Florin ar fi preferat să audă : *nu te mai iubesc !* și, gata, vraja s-ar fi destrămat. Însă Constanța îl părăsise fără să-l lămurească, încurcînd și mai mult ițele cu acele cuvinte : „Am făcut tot ce-am putut pentru tine. Acum e rîndul tău.“ Ce fată ! Se concentră, nutrind un sentiment ambiguu, nu voia să fie făcătorul-de-bine, însă descoperi că nu putea uita nimic din ce trăiseră împre-

unã... Constanţa era o fată exuberantă, fermecătoare în pulovărul mov cu dungi negre, în fusta din catifea de culoarea prunei pîrguite... Unde rămăseseră alintul şi iubirea, veselia senină, fragilitatea ei, mîngîierile, zîmbetul de copil, simţămintele generoase, privirea pe sub gene, teama de a risca, lumina de august care se revărsa pe geamul dinspre grădina casei Arnăutu, pauzele cînd stătea cuminte în bancă ? Tot ce ţinea de ea nu avea asemănare, fusese insuportabil de frumos ! Florin se lăsă în voia acestor imagini aşa cum ar fi urmat o roată supusă unui monoton perpetuum mobile. „Dacă înţelegi, ştii să şi ierţi, Florine." ; „Noi ne înţelegem perfect, Constanţa, în sufletul meu este numai lumină." Avea Constanţa o putere magică asupra lui, de aceea se întorcea el acolo unde fusese biruit. Era de datoria lui să lămurească lucrurile, să încheie sau să deschidă un capitol. Îl străfulgerase ideea că istoria povestită de Traian Arnăutu poate atîrna de un fir de aţă. Şi atunci nu era suficientă o simplă scînteie, un bob de jar aprins pentru a dezlega iţele ? „Nu te grăbi, Florine, totul trebuie cîntărit şi cugetat la rece."

Se furişă prin spatele grădinii, vizînd aripa stîngă a clădirii, unde era plasată camera fetei. Se opri, alb ca varul. Dintre tufişuri îl fixa o figură aspră, bărbătească, ciupită de vărsat, cu părul numai melci. O statuie ! Lumina violentă desfăta luciul vînăt al pietrei, desenînd spaţii aurii. Înaintă pe aleea greblată, imaginîndu-şi că fata stă la pat bolnavă, cu ochii îndureraţi.

În stînga era garajul cu zidul scorojit. Lîngă perete, două canistre de tablă şi un butoi. Strada era pustie, dinspre covrigărie adia un miros îmbietor, zidurile vechi, cenuşii, cu coama în două ape, care ocroteau grădina şi casa, păstrau ici-colo pete galben-verzui pufoase ce se topeau într-o umbră sură. Florin părăsi aleea şi tăie grădina de-a dreptul către fereastra cu arabescuri metalice, pe care o mai încălecase de cîteva ori. Trecu pe lîngă dudul sub care o îmbrăţişase într-o seară cu ploaie... Atunci fata avea rochia udă, lipită de trupul cald ; rochia cu volane de dantelă, un jabou romantic, elegant, înviorat de sclipirea fundulţelor bleu. O ţinea strîns în braţe, îl

înfiorau coapsele moi care ascundeau mii de taine, inima ei bătînd frenetic. Dragostea purifică fiecare gînd şi fiecare gest. Crusta de gheaţă se topise. Avea pielea răcoroasă, părul moale, se înţelegeau fără cuvinte, noaptea din grădină se dăduse la o parte, copacii, iarba, zidul de beton, aerul încetaseră să mai fie copaci, iarbă, zid de beton, aer. Graţia naturală, favorurile mărunte oferite cu înţeleaptă prevedere erau tot atîtea dovezi care-i însufleţeau dragostea.

Aceste trăiri galopau tot mai repede în trecut. Acum avea nevoie de certitudini, de o nouă realitate care să-l convingă. Refuzase, sistematic, orice explicaţie din partea Constanţei, căuta să depăşească singur obstacolul, să ştie precis dacă *a fost ceva* în Insulă. *A fost*, îi confirma spiriduşul din ureche. Şi cuvintele şoptite îl atingeau ca nişte furnicături electrice.

Îşi sprijini piciorul în bordura zidului şi privi înăuntru cu inima strînsă. Nici o mişcare. Ştia că fereastra nu se blochează cu foraibărul. Cînd o împinse puţin, cedă. Încălecă pervazul şi sări în cameră. În jur, lucrurile ştiute : cărţi, bibelouri, un urcior (ceramică de Horezu, semnat Victor Vicşoreanu), ceasul (pendulă cu suporţi de aramă) avînd pe o arcadă inscripţia în limba latină *Tempus edax rerum*, deci un avertisment sever, tabla de şah, tablouri cu rame subţiri, un pahar din bronz. Pe fotoliul de lîngă pat, aliniate ca la paradă — cele zece păpuşi (ce-i păstrau contactul cu zilele copilăriei), pe care exersa şi acum pieptănături sofisticate. Cîteodată însă vărsa lacrimi şi nu se mai bucura de ele. Atunci le privea de la oarecare distanţă, pieziş...

Pe un raft, sticluţe cu parfum, spray-uri, Amon-Ra (cremă), o cutie de pudră prinsă într-un carton, o rochie de seară cu broderie, o jachetă cu puzderie de buzunare şi fermoare (de care habar n-avea !), cutii cu ciorapi, două pachete de ţigări („Nu cumva s-a apucat de fumat ?!"), fotografii, agrafe...

Gelozia îi dădu ghes şi mai abitir, de parcă aceste lucruri intime i-ar fi relevat un adevăr insuportabil. Un val fierbinte trecu prin el. Fără să-şi dea seama cum s-a întîmplat, se trezi cu un caiet în mînă. Citi, cuvintele

n-aveau nici un înțeles, mintea îi era goală, chipul dogorît de patimă. Totul se urzeau ca într-un vis și se destrămau în neorînduială. În cele din urmă pricepu că este un caiet de teme la limba engleză. Își aminti subit cum făceau exerciții de pronunție în poiana pădurii Lunca : *Long Day's Journey in to night... Long Day's...*

*

O soră ducea în brațe un vraf de cearșafuri. Mirosea de la distanță a detergent. Mergea elegant, legănîndu-se în ritmul pașilor, bocănind pe ciment cu tocurile înalte. Maiorul Gliga se feri din drumul ei, deși coridorul era larg și pustiu. La spitalul din S. soldatul Geamănu fusese instalat în rezerva 21. „În capătul coridorului, tovarășe maior, la ușă este un ficus plantat într-un ciubăr", îi explicase plutonierul-adjutant Ulișteanu. Maiorul căută îndelung planta decorativă. Nici urmă de așa ceva. Însă la ultimul salon descoperi plăcuța nichelată cu numărul 21.

Soldatul Geamănu zăcea cu fața în sus pe patul de la fereastră. Avea mîna dreaptă, capul, ochiul stîng și pieptul acoperite de bandaje cumplit de albe. Bucata de piele descoperită era galben-verzuie. Cu ochiul teafăr țintea un punct fix de pe tavan. Părea afundat într-un labirint de amintiri.

Intră sora cu o tavă în mînă. Pe albul-sur de alpaca, două cești. Una cu lapte, alta cu ceai. Nu dădu nici o atenție ofițerului. Îl dojeni pe soldat cu un zîmbet vag, care nu spunea nimic precis :

— Mă supăr foc ! Să știi că mă supăr foc dacă mai versi ceașca în chiuvetă !

Geamănu rămase ca de lemn. Doar lumina ochiului drept se mișcă puțin. Sora îi desfăcu fețele cu gingășie, spălă pielea, acoperi totul cu pudra-medicament, apoi cu pansamente sterile. Îl îmbrobodi ca pe o păpușă. Cînd îi făcu invitația să bea lapte, acesta se supuse docil. În acest răstimp, gura ei nu tăcuse o secundă. O căldură familiară iradia din fiecare cuvînt pe care îl repeta de două sau de trei ori, pentru a-și sublinia parcă prezența :

— Cînd eşti cuminte, cînd eşti cuminte îmi place, îmi place de tine. În prima zi, în prima zi doctorul a zis că faci pe nebunul, pe nebunul, hm ! Auzi ? Pe nebunul ! Dar uite că nu-i aşa ! Dacă bei lăptic o să ieşi de aici ca un nou-născut, ca un nou-născut, ehei ! ca un nou-născut. Ştii, doctorului i-a plăcut gluma aceea. Cînd ţi-ai revenit, ai spus : „Uite-aşa, uite-aşa prinde vulpea rană." Ai mai zis că ţi-e sete, dar mai cumplit, mai cumplit...

Uită ce voise să spună, atentă la gălăgia din salonul alăturat, unde cîţiva pacienţi cîntau în cor. Zîmbi amuzată şi se trezi că o fixează cineva.

— Şi... dumneavoastră, şi... dumneavoastră cum aţi intrat, că nu e oră de vizită ? privi uluită la ofiţer cu frumoşii ei ochi negri.

— E comandantul nostru, mormăi Geamănu, tovarăşul maior Gliga.

— Poftiţi, poftiţi, vi-l dau în primire. Pentru un sfert de oră, un sfert de oră, să fim înţeleşi, urmează vizita doctorului, eu n-am văzut, n-am auzit, îl informă ea fără să-şi dea seama că nu este prea amabilă.

După ce rămaseră singuri, maiorul Gliga prinse mîna sănătoasă a soldatului şi o ţinu un timp între palmele sale fierbinţi. Pe urmă îşi aminti că venise cu flori. Le scoase din hîrtie şi le aşeză într-un borcan aflat pe noptieră. Urmă o scurtă tăcere. Maiorul redepănă stăruitor în minte întîmplările din ultima vreme ; bătaia de la Bufet, acordeonul făcut zob, intervenţia salvatoare cînd maşina cu muniţie se blocase pe linie, accidentul Leonorei, ameninţările la adresa maistrului Dobrotă, iar acum explozia focosului oprit din cursa primejdioasă. Această înlănţuire de lumini şi umbre îl derută. Soldatul Geamănu arăta uneori ca un copil singuratic, sperios, alteori ca un taur înfuriat, gata să ia în coarne pe oricine. Dacă-i atingeai o coardă sensibilă, se simţea lezat în amorul propriu, dacă încercai să-i cîştigi încrederea, te privea suspicios. Rînjea, necheza, dar în fond era un om tare inimos. Uneori devenea însăşi întruchiparea binelui, alteori simţea că trebuie să-i dea una cuiva (pentru o pricină întemeiată sau nu) şi nu făcea uz de preaviz.

— Cum te simţi ?

— În spital zilele sînt foarte lungi și severe. Aștept să mă întorc în detașament, tovarășe maior.

— Mda-a...

— N-am făcut nici o poznă, nu-i așa? Sînt cam emoționat...

— Ești un erou, Haralambie!

Soldatul se fîstîci, tuși...

— Păi... A fost un fleac, tovarășe maior. Dacă nu mă împiedicam ca prostul, îl prindeam ușurel, ușurel... După explozie m-a învăluit o ceață și am avut senzația că mi-e gura plină de var. Și apoi nici nu m-am sinchisit de nimic, acum știu totul despre...

— Să stai liniștit și să respecți prescripțiile medicului. O să fie bine... Noi am adunat muniția, am îngropat-o din nou și i-am făcut de petrecanie...

*

Nori de funingine lunecau alene în direcția debarcaderului. Întregul văzduh vibra. Păsări mușcate de arșiță se înălțau speriate din stufăriș, survolînd balta încremenită care aducea cu o tipsie de nichel.

Urcînd la *Casa Vînătorului*, maiorul Gliga desluși, cu ochii minții, în detaliu, alcătuirea focosului mecanic de fund. Elicea de armare și siguranță de la partea superioară avea palele îndoite. Schema era simplă, o suită de acte elementare: în momentul lansării din avion elicea se învîrte pînă ce se deșurubează complet din blocul percutor. Acesta, fiind degajat, se sprijină numai pe arcul de susținere. Cînd se produce lovirea de obstacol, datorită inerției percutorul izbește capsa. Atunci se aprind pastilele de pulverin comprimat, iar flacăra provoacă detonarea fulminatului de mercur sau a azoturei de plumb. Mai departe, inițiatorul de tetril condiționează explozia...

Există un întreg arsenal de motivări cînd algoritmul distrugerii nu funcționează normal și bomba cade, ca un sac de nisip, unde se nimerește. Acest focos mecanic de fund semăna și nu semăna cu cele pe care le demontase pînă atunci. Cunoștea foarte bine cursa întinsă de constructor, era în stare să deșurubeze acest tip de focos pe

întuneric sau cu ochii legați, acum putea să jure că ceva nu-i în ordine, de aceea refuzase odihna, trăind de cîteva zile terorizanta întrebare: „Ce se ascunde în gîlma asta încorsetată de metal?" Începuse să aibă coșmaruri: visa animale fantastice, căderi terifiante, scene de groază, scotea un geamăt surd, într-atît de tare îi bătea inima, și se trezea surescitat.

„Ei, fir-ar să fie!" exclama el, vlăguit de căldură și de atîtea căutări, simțind ca niciodată cum crește în el neputința și cum bomba de cinci sute de kilograme îl sfidează. Dar nu îndrăznea să-l răsucească nici un milimetru. Se uita mut la focosul de oțel.

Două zile maiorul Gliga înconjurase porțiunea din plaja lacului marcată de pirotehniști. Coborîse către coada lacului, lîngă un pîlc de sălcii, unde plutonierul-adjutant Ulișteanu descoperise minele antitanc, la diferite adîncimi, în nămol. Sapa de foraj lucra de zor. Ulișteanu era numai ochi și urechi. Ridică mîna și făcu un semn scurt mecanicului să oprească utilajul. Apoi, echipat cu centură de siguranță, lanternă, detector și lopată mică de infanterie coborî prin coloana de foraj, un cilindru de oțel cu diametrul de 1,5 metri, înalt cît o casă cu patru etaje. Ecoul metalic îi aduse vocea la suprafață: „Fierbe pămîntul, nu alta! Mine, proiectile..." Două zile și două nopți încheiate a lucrat Ulișteanu în tubul acela, cu lanterna într-o mînă, cu lopata în alta. Din timp în timp ostașii îl trăgeau afară să se odihnească.

Maiorul se uită iarăși la forma exterioară a focosului și se miră, deoarece găsi și nu găsi ceva deosebit, raportîndu-l la focoase similare în fața cărora nu ezitase și totuși parcă un păianjen de apă și-ar fi țesut pînza chiar pe ochii lui, întunecîndu-i limpezimea, făcîndu-l să simtă un gol în stomac. Privirea pătrunse dincolo de cămașa de fier, încercînd să dezlege enigma: bloc percutor, arc de susținere, piulița de prindere a detonatorului... Soarele îl ardea feroce în ceafă, setea îl chinuia...

Înainte de a părăsi bomba, se odihni cîteva minute pe malul gropii. Își frecă picioarele amorțite din cauza pozi-

ţiei chircite în care era nevoit să lucreze. Îi trecu prin minte o remarcă a lui Grigore Poinăreanu: „Să trăieşti clipa prezentă, în rest — fleacuri!“ Clătină din cap. „A nu face tot ce depinde de tine înseamnă a fi mai puţin om... Mîine, gîndi el, va fi o zi decisivă. Nu pot amîna la infinit dezamorsarea bombei.“

Hotărîrea era grăbită într-un fel şi de nota telefonică primită de la comandament. Un pescador agăţase cu plasa o mină marină uriaşă. Plutonierul Dumitru Donici raporta că mina are flotorul spart şi nu poate fi ridicată la suprafaţă. Fiind aproape de ţărm, putea fi remorcată la mal. Astfel de mine au focos electric, or, mediul lichid acţionează distructiv, în primul rînd asupra surselor de alimentare. Subofiţerul cerea aprobare pentru a scoate mina pe nisip. Maiorul Gliga avea de ales: să-i dea mînă liberă lui Donici sau să se deplaseze urgent acolo.

Donici se formase ca pirotehnist în ultimii cinci ani. Maiorul Gliga îl asistase la dezamorsarea primei bombe lîngă rafinăria de la Teleajen, unde, în timpul săpăturilor de extindere, se descoperise o bombă de avion de 250 kg, rămasă din al doilea război mondial, îngropată cam la un metru. Îşi aducea aminte perfect: la ogivă — focos M-103, la bază — M-101. Sergentul-major Donici îi ceruse voie să lase casca pe malul gropii. „Dumneata glumeşti, tovarăşe sergent-major! Nici nu-mi trece prin minte aşa ceva!“ Subofiţerul rămase cu gura căscată, apoi spusese: „Cu cască sau fără cască, dacă se produce o explozie ne adună fărîmitură cu fărîmitură!“ Adevărul cam acesta era, însă el, comandantul, trebuia să-l deprindă cu rigorile meseriei, să-i inoculeze sentimentul disciplinei ferme, regula de aur numărul unu a unui deminor, să-l facă să fie pătruns de ea ca de un ritual. Mai tîrziu le vorbise despre demnitate şi onoare, despre curaj, citînd aforismul său preferat: „Curajul nu e, la urma-urmei, decît una din manifestările superioare ale bunului simţ.“

De ce în memoria maiorului Gliga se întipărise fidel filmul acelei misiuni? De ce, acum, se înfrupta din acea experienţă şi căpăta tot mai mult convingerea că, dacă o să mai tărăgăneze, risca să nu vină de hac bombei?

Filmul, imagine cu imagine : Donici aplecat asupra bombei, curăţînd cu peria de sîrmă pămîntul de jur-împrejur, trusa cu chei, pensetele, cleştii, ciocanul, dălţile... O singură dată îl avertizase : „Să nu prinzi cu cheia niciodată focosul de discul de lovire, ci de guler !“, Donici extrăgînd pe M-103 ca pe o tumoare, îndepărtînd pămîntul cu şpaclul pentru a elibera din strînsoarea ţărînii pe M-101. Maiorul, tot mai aproape, suportîndu-şi răsuflarea, voind să se convingă de prezenţa tijei de armare. Dacă aceasta lipseşte, dezamorsarea e oprită. „Ştii ce înseamnă ?“, îl sondase maiorul. „Vă raportez : cuiul percutor e liber, susţinut de un simplu arc şi la prima acţiune mecanică...“ ; „Concret, aici cum stăm ?“ ; „Aici, aici...“ ; „Încetişor, băiete, relaxează-te, respiră adînc, gîndeşte, şpaclul trebuie mai mult mîngîiat, nu slăbi din ochi o clipă conturul focosului, sprijină-te bine, să ai echilibru, şi nu te grăbi, nu te grăbi, învaţă să lucrezi aşa cum ai avea o veşnicie în faţa ta...“ ; „Aici, se bîlbîi el, nu există tijă !“ Faţa i se albise, nici nu mai sufla, părea complet dezarmat, cu voinţa mutilată prosteşte. „Ai dreptate, îi confirmase simplu ofiţerul. Ampenajul e detaşat. Cum procedăm ?“ Subofiţerul săltase din umeri. Soluţia o cunoştea, dar nu avea tăria s-o pronunţe. „Ei, ei ? !“ „O transportăm în poligon sau o distrugem pe loc...“ „Prima variantă e riscantă, a doua imposibilă, rafinăria, este prea aproape de rafinărie...“ „Uf...“ „Nici un necaz, s-o mai examinăm niţel... Priveşte cu atenţie !“ Subofiţerul făcuse ochii mari : „Ce noroc ! Tija de armare nu lipseşte, e doar ruptă, e numai ruptă, priviţi !“ „Am văzut, Donici...“

Figura îi devenise iarăşi calmă după ce se răcori cu apă de la fîntînă. Îşi puse o cămaşă curată şi se instală comod la masa din chioşc. Se declară mulţumit de hotărîrea luată : mîine va încerca focosul. Nu înainte de a telefona că este de acord cu propunerea lui Donici. Să remorcheze mina la ţărm, era capabil să se stăpînească în situaţii critice. Singurul lucru îngrijorător rămînea

starea sufletească a Anei. Intenţiona s-o aducă aici, la *Casa Vînătorului,* o săptămînă de relaxare, din zori şi pînă seara va bate la pas grădina şi lunca, va face plimbări pe lac, se va odihni sub cerul fără umbră de nor, bucurîndu-se de linişte. Totul va fi plăcut şi reconfortant. Pădurea şi lacul îi vor împrumuta din forţa lor, o vor mîngîia. Lîngă ea şi încordarea lui interioară va mai ceda. Vor putea merge împreună în colţişorul acela colcăind de peşte, din partea opusă stăvilarului, unde, curios, mai tot timpul stăpînea ceaţa. Grigore avea o barcă cu grătar şi vîsle nou-nouţe. Planuri, planuri... Ana şi-ar fi putut recăpăta echilibrul în acest peisaj, nici un efort n-ar fi fost de prisos, nici o zi n-ar fi dezamăgit-o. Va tăbărî asupra ei cu scrisori şi cu telefoane pînă va consimţi. Ar fi fost o prostie ca Ana să refuze invitaţia...

Maiorul Gliga surîse la acest gînd.

*

Mîinile şi picioarele băiatului deveniră dintr-o dată străine de corp. Nu-l mai ascultau. Se aşeză pe bordura trotuarului. Tulburat, pluti o vreme între vis şi realitate. Cei cîţiva oameni, vecini ai familiei Arnăutu, discutau încă aprins : cum venise Salvarea, cum transportaseră fata pe o targă, sirena mugind, speculaţii privind starea fetei, motive imaginare.

Florin se îndepărtă cu un mers nesigur. După un timp se trezi la marginea oraşului, pe o străduţă necunoscută. Mergea ca împins de vînt. Rătăci aşa pînă la trei după-amiază, încercînd să aşeze într-o anumită logică cele trăite. Nu simţea nici oboseală, nici foame, doar o sete chinuitoare. Pipăia cu privirea absentă zidurile de cărămidă, ferestrele deschise, copiii jucîndu-se. Imaginile defilau, mai departe, ca un vis : multe nu aveau contur, fiind lipsite de sens. Înregistra, în zăpuşeala grea, scîrţîitul roţilor şi paşii măsuraţi ai trecătorilor, larma grupului de elevi animaţi de o veselie atrăgătoare, cîntecul lălăit al unui bărbat care se cumpănea cînd în stînga, cînd în dreapta. Sufletul băiatului se topea în deznă-

dejde. Simțămîntul de neputință îl făcea să se zbată ca o pasăre în laț ; nu putea aștepta ajutor din nici o parte. Se opri cîteva clipe în umbra unor castani ; alături susura o fîntînă arteziană. Prin pînza fină a stropilor se desenau, ca într-un film mut, imaginile muncitorilor care descărcau dintr-un camion baloturi și lăzi uriașe.

Florin intră în primul bufet și comandă un pahar mare de coniac. Lichidul rubiniu îi arse măruntaiele, îl potopi un val de căldură și de ameteală. Căută cu luare-aminte în jur și observă un tînăr în blugi, cu ochii încercănați, cu fața suptă ; desena cu halba de bere opt-uri pe suprafața mesei. Alături — o ceșcuță cu cafea, golită numai pe jumătate. Tot ce îndurase el, tot ceea ce urîse deodată se limpezi, căpătînd chipul și căutătura unui om real, concret.

Îl recunoscu pe Lucian Mihalache și în el se trezi dorința să lămurească lucrurile numaidecît.

Se apropie de masa acestuia și alunecă lin pe scaunul liber, fără nici un fel de introducere. Era nervos și întunecat.

— Ascultă-mă cu atenție, zise el cu tonul omului îndrăgostit și nefericit. Ai stat o săptămînă cu Constanța în Insulă ?

Dori să mai spună ceva, dar i se tăie glasul. Se întoarse și privi în altă parte, își mușcă buzele pentru a-și stăpîni emoțiile.

— Pe zăpușeala asta nu se bea coniac, spuse celălalt cu milă, fără să clipească. Lasă paharul. Cum te numești ? Dar să nu umbli cu pseudonime !

— Florin Gliga.

— Îmi pare bine...

Florin îl măsură intrigat. Se considera umilit.

— Bea, spuse Lucian Mihalache, și-i oferi o halbă.

— Nu știu dacă mai pot... Coniacul...

Inima-i era plină de fiere. Pămîntul aluneca sub picioarele sale.

— Ar fi mai nimerit s-o uiți pe Constanța, adăugă Lucian Mihalache cu bunăvoință. Poate că nu e vorba de dragoste, ci de o bucurie limpede, trecătoare. Dacă o iubești, ce nevoie ai să-ți clarific eu sentimentele ?

Florin privi înghețat la omul din fața lui. Neștiința de a lupta născu în el o suferință și mai grea. „N-am să-i îngădui să mă lipsească de această fericire. Constanța e viața mea.“ Se străduí să-și păstreze calmul, dar simți cum îl încearcă turbarea.

— Inginerul Arnăutu mi-a spus...

— Omul ăsta îndrugă vrute și nevrute. Ai căzut în aceeași capcană pe care mi-a întins-o și mie. Hm! Constanța!... O dragoste de puștani. Ne vedeam uneori în salonul de dans de la capătul orașului. Arnăutu credea că-i seduc fata. Într-o zi m-a prins de guler și m-a întrebat cuprins de furie: „Ce-i poți tu oferi fetei mele? O lefușoară și o garsonieră la etajul zece?!“ I-am spus în silă: „Domnule Arnăutu, ai o fată foarte frumoasă și foarte deșteaptă. Își măsoară singură pașii. Însă dacă mai procedezi cu altcineva așa cum ai făcut cu mine s-ar putea să-ți iasă pasienta tocmai pe dos. Ai grijă să nu rămîi cu buzele umflate!“ Nu-l pot ierta pe Arnăutu. În grija lui întrezăresc mai degrabă un egoism rece, nu-și dă seama că fata poate călca oricînd în foc, numai pentru a ieși de sub tutelă, pentru a scăpa de aceste hotărîri de familie.

Lucian Mihalache arăta obosit, se lăsase cu totul furat de amărăciune. Fruntea i se umezise, amintirile îl tulburaseră.

— S-a întîmplat ceva cu Constanța?

— Nu știu exact, au dus-o cu Salvarea la urgență.

Lucian Mihalache se trezi murmurînd:

— Va să zică... Dar e absurd, e de-a dreptul absurd! Să mergem la spital! se precipită el.

*

Pe lîngă silueta zveltă a podului trecea limita șantierului de extindere a termocentralei. Pe toată întinderea, apa lacului mîngîia piatra rostuită în mal pentru protecție. Un fapt neobișnuit trase luarea-aminte maiorului Gliga: excavatorul uriaș aflat într-un echilibru precar pe marginea gropii lui Paștină. Peste noapte, pămîntul se

surpase şi utilajul se aplecase mult în golul căscat dedesubt. Braţul de oţel, cu colţii înfipţi în clisă, se transformase într-o proptea trainică, oprind mişcarea primejdioasă a maşinii. Acum se încerca remorcarea utilajului către înapoi, pe un drum nivelat rapid de lama unui buldozer.

Maiorul croise un plan pentru dezamorsarea bombei aflate pe celălalt mal şi-şi încerca norocul la inginerul şef : venise să ceară un excavator cu cupa mică. Momentul nu se dovedea deloc prielnic, inginerul-şef circula furios printre oameni, operaţia pentru salvarea utilajului abia se declanşase, cei mai mulţi îşi dădeau cu părerea, puţini puseseră umărul efectiv. Acţiunea cerea multă chibzuinţă, o singură mişcare greşită putea da totul peste cap.

Îmbrăcat în salopetă, maiorul Gliga nu se deosebea cu nimic de muncitorii care forfoteau în incinta şantierului. Deodată, atenţia îi fu reţinută de un chip cunoscut. Nu se putea înşela, era Grigore Poinăreanu. Să nu-şi creadă ochilor. Murdar de ulei ars şi vaselină, acesta dădea ajutor unui tînăr să pună şenilele la un buldozer de culoarea portocalei. Sări peste cofrajele din cale, abia se ţinu să nu alunece pe mîzga prezentă mereu pe drumurile şantierului şi ajunse într-un suflet lîngă Grigore. Mai întîi se convinse că nu face vreo confuzie, deoarece Grigore plecase din sat fără să lase nici o vorbă, apoi îl bătu prietenește pe umăr.

— Ce-i cu tine, omule, aici ?!

— Îi dau o mînă de ajutor lui Gică. Blestemata asta de şenilă...

Fulgerat, Grigore ridică privirea şi rămase, la rîndul său, uluit.

— Dumneata ?

Îşi duse mîinile la ochi de parcă i-ar fi venit rău.

— Nu te simţi bine ? sări tînărul de lîngă el.

— N-am nimic.

Cîteva clipe se scurseră în tăcere. Virgil îşi frămînta mintea să priceapă ce-i cu Grigore pe şantier.

— Gică, mă duc pînă la baracă, am de rezolvat o treabă cu tovarăşul...

Pînă la baraca situată sub botul dealului nu deschise nici unul gura. În interiorul construcției din placaj mobilierul se reducea la strictul necesar. Se așezară amîndoi pe o banchetă înjghebată din scîndură fățuită. Ochiul de geam din peretele opus le aducea în față, panoramic, întregul șantier și o porțiune din lacul Ulmetea. Într-un colț al barăcii zăceau claie peste grămadă saci de ciment, ventilatoare, bidoane cu vinaceț, colaci de sîrmă, o lampă de benzină, canciocuri, cutii de linoxin.

— Ce-i cu tine, Grigore, aici? repetă maiorul întrebarea.

— Muncesc, ce ți se pare nefiresc?

— Ai plecat de-acasă ca o furtună. Pe Cristinca a doborît-o plecarea ta...

— Înțeleg, șopti el. Povestește-mi ce face...

— Plînge, se frămîntă, nu mai este om. Spunea că trebuie să meargă la spitalul din orașul I. pentru un control serios. De cu seară își pregătea valiza.

Convorbirea lor fu întreruptă de un bărbat mărunțel, nebărbierit, care se opri în ușa barăcii cu șapca în mînă și întrebă de mecanicul Dragomir. Grigore se uită la el cu simpatie, se cunoșteau, apoi clătină din cap, semn că nu știa unde se află Dragomir. Bărbatul mărunțel ezită un moment, pe urmă dispăru.

— Mai concret, cu ce te ocupi pe șantier? insistă Gliga curios.

— Ung panourile cu decofrol, acționez vibratoarele, mă pricep și la mecanică...

— Nu te mai recunosc.

— Fiecare om cu mîndria lui, suspină Grigore ca un copil.

— Și noaptea de ce nu tragi acasă? Unde dormi?

Fără să mai ciocănească la ușă, intră din nou bărbatul mărunțel, nebărbierit, posac. Ocupă loc pe o margine a banchetei și începu să trăncănească privind într-un punct fix.

— Nu l-am găsit pe Dragomir. Dar am venit să-ți spun că o poți salva pe Cristinca. Este un doctor în B.

care a născocit un medicament. Niște cașete... Te duci la el cu analizele și radiografiile, îți eliberează o rețetă și cumperi cașetele de la farmacie. Fără recomandarea lui nu le obții. Nea Toader, macaragiul, și-a scăpat fata cu prafurile astea și cu un ceai recomandat anume. Stai de vorbă cu el dacă nu vrei să-ți pierzi femeia.

Bărbatul mărunțel se scotoci de țigări.

— Prostii, zise într-un tîrziu Grigore și oftă adînc.

•

Constanța fusese internată la Spitalul de Urgență.

Suferința se apropiase brusc de Florin și-l zăpăcise. Între el și viața orașului coborîse noaptea. O peșteră vastă și de nepătruns, plină de ecouri, ca și cum o năprasnică voce ar fi răcnit. Îndura cumplit, simțea nevoia imensă ca fata să afle, să știe că este aici, deși nu-i putea fi de nici un ajutor... Vedea aievea colibele de pescari de lîngă Costinești, cu atîtea lucruri fermecătoare, ulițele albe, strîmte, plantațiile de piersici, țărmul stîncos, valurile-ciorchini-de-pescărușI, soarele ivindu-se triumfător din arșița orizontului, algele mînate de curenți. Vorbele n-aveau nici un rost, sîngele se învăpăia repede, tălăzuia ca o vrajă. Toate acestea nu erau acum decît o închipuire. Ghimpele remușcării. Cel mai bun lucru era să nu mai aștepte nici o clipă, să meargă la Constanța, s-o lămurească, s-o înduplece. Să recunoască fără teamă : „Sînt răspunzător pentru tot ce s-a întîmplat, am fost un încăpățînat și iată unde am ajuns. Nu există nimic în lume care să țină mai mult de voința noastră decît iubirea. Vreau să vină zilele bune și viața să pornească pe făgașul obișnuit ! Să te iau de mînă și să înfruntăm drumul nostru lung pînă la poiana din pădurea Lunca, unde cîntă, numai pentru noi, o pasăre mică, albă, ghemuită pe o creangă de frasin.“

Privirea lui Florin nu-și afla astîmpăr, se întîlni pentru o frîntură de secundă cu aceea a lui Lucian, rivalul său. Tresăriră amîndoi cînd ușa se izbi în rama de metal. Din sala de operație ieși o soră cu boneta gata-gata să-i cadă, robustă, cu o mină îngrijorată.

Florin se ridică automat și-i tăie calea, implorînd un cuvînt. Sora îl ocoli și trecu fără să-i pese de frămîntările băiatului; nu părea deloc veselă sau prietenoasă. Bombăneala ei și lipsa de bunăvoință sporiră și mai mult emoția lui Florin.

— Nici un dram de delicatețe! murmură el.

În urma ei aerul se impregnă de acid fenic. Florin rămase la pîndă, nu putea să rateze o șansă. Cînd femeia în halat alb reveni, se agăță de mîna ei.

— Soră, te rog...

— Ești din familie?

— Nu... Eu... Constanța este prietena mea...

Sora plecă mai departe, privindu-l cu reproș.

Dacă ar fi depins de puterile lui salvarea fetei... I se părea lipsită de sens și cumplit de adevărată prezența lui Lucian Mihalache aici, la spital. Ce tulburare îi provocase în suflet întîlnirea cu el!

— Cred că s-a întîmplat ceva grav cu Constanța, mormăi Lucian, simțind cum îmbătrînește la ușa blocului operator.

Florin rămase cu gura căscată.

— Ce vrei să spui?

Tînărul de lîngă el tăcu îngîndurat.

Florin patrulă mai departe pe coridorul care scînteia de curățenie, frîngîndu-și mîinile în neștire. Cerșea un cuvînt, un singur cuvînt de la personalul medical și nu era încurajat nici cu un simplu gest.

Se așeză pe canapeaua îmbrăcată în piele sintetică, de culoarea castanei. Lucian, obosit, stătea pierdut la celălalt capăt.

Dincolo de ușa masivă, lăcuită, cu clanță și balamale de nichel, sumbră și misterioasă, se petreceau lucruri care devastau imaginația celor doi băieți și nimeni, absolut nimeni, nu găsea de cuviință să le astîmpere închipuirea.

Florin avea în acest moment tăria de a-și recunoaște iubirea, de a pleda în favoarea ei cu argumente.

— Cristinca e bolnavă ? Ce tot îndruga bărbatul acela mărunțel ?

— Da... Poftim, studiază-le !

Grigore Poinăreanu scoase din geantă un teanc de analize și radiografii și le așeză pe măsuța de brad. Zăbovi o clipă, era dezorientat, se pierduse cu firea. Corpul îi era încins și o fierbințeală interioară îi ardea măruntaiele. Virgil Gîliga răzbi cu greu în scrisul mărunt, ilizibil, îmbîcsit cu termeni de specialitate. Pînă la urmă înțelese esențialul. Pleoapele i se ridicară anevoie, ca niște membrane de plumb. Alături, Grigore respira zgomotos, cu fața congestionată, mormăind cîte o înjurătură.

— De ce nu mi-ai spus adevărul de la început ?

— Pentru că nu-l știe nici Cristinca. Doctorul consideră că ea nu trebuie să afle...

— Înțeleg. Dar ce inimă ai, omule, s-o părăsești chiar acum ?

Grigore privi peste umărul lui Virgil și nu răspunse. Era tulburat. Într-un tîrziu se porni cu glasul tremurat :

— Nu mai pot suporta, mi-e rușine ! Mă simt vinovat cînd o privesc în ochi și-i ascund realitatea. Cred că nu mai este nimic de făcut, are zilele numărate. O iubesc, Virgile, o iubesc pe Cristinca în felul meu, n-am simțit niciodată nevoia să mă destăinui, dar uite că acum o fac. Te rog să privești cu mai multă îngăduință toate ieșirile mele. E adevărat, mai bat și cîmpii, dar n-a fost dintotdeauna așa. Necazurile îl schimbă pe om. Vezi pe cîte unul care n-a zis în viața lui o trăsnaie, i-a fost teamă să calce și pe umbra altuia, însă o dată o ia razna de te crucești. Dar lumea nu mai stă să-i adune faptele bune dinainte, nici nu le știe, fapta bună rămîne neștiută, lumea se bulucește să comenteze în fel și chip rătăcirea de moment.

— Bine, Grigore, spui c-o iubești, atunci datoria ta este s-o ocrotești, să-i dai încredere, s-o menajezi prin răbdare și tact, s-o încurajezi. Bolnavul trebuie să creadă numai și numai în vindecare. De ce crezi că totul este pierdut ?

— Doctorii nu-i dau mai mult de jumătate de an.

— Niciodată nu poţi fi sigur. Uneori evoluţia bolii este imprevizibilă. Vorbeam adineauri de devotament, de protejarea fiinţei dragi. Şocul plecării tale nu-i poate face decît rău.

Grigore tresări. Încercă să-şi argumenteze din nou părăsirea casei, dar se încurcă în explicaţii. În cele din urmă spuse fără convingere, cu glasul răguşit, fierbinte, dorind parcă să scape de prezenţa lui Virgil :

— Nu-mi duce grija, mă descurc eu.

Ostenit, Gliga se ridică şi părăsi baraca. Jos, în buza gropii lui Paştină, nici urmă de excavator. Fusese deja remorcat la o sută de metri mai departe, pe un front nou de lucru. În cîmpia fără hotar oamenii lucrau cu sîrg, luau cu asalt meterezele de pămînt, maşinile trăgeau din plin. Cineva strigă la Virgil Gliga să iasă mai repede din raza macaralei care avea în cîrlig panouri de beton. Deschise ochii mari şi iuţi pasul. Traversă lacul pe la stăvilar şi ajunse pe malul celălalt. În luncă, la o jumătate de kilometru, se afla bomba de avion îngropată în nisipul plajei. Drumul spre zona interzisă trecea printr-un lan de porumb. Deasupra apelor lunecau în zbor codobaturi cenuşii. Maiorul se opri undeva, pe malul lacului. Aici, în linia întîi, învăţase să cîntărească lucrurile cu luciditate. Şi mai învăţase să privească oamenii cu drag, pentru că fac parte din existenţa ta şi te recunoşti în ei. Iscodi cu privirea în pîlcul de sălcii. Cîteva, mai răzleţe, închipuiau, fără nici un retuş, constelaţia Carului mic. Cinci metri lateral faţă de roata stîngă din faţă era groapa pe fundul căreia zăcea bomba. Acolo îl aşteptau ore grele de trudă. Hotărîse ca atacul decisiv să-l dea mîine. Pînă soseşte Ana cu trenul va termina, îşi va spăla mîinile ca un chirurg după operaţie şi va trece pe răboj încă o victorie asupra morţii.

Cerul era curat, culorile aveau o claritate ireală. Maiorul se urni din loc, îndreptîndu-se spre groapă. Cei doi ostaşi de pază se aflau la posturi. Era din nou faţă în faţă cu bomba. În bătaia soarelui apăruse fenomenul de transpiraţie a trotilului, componentele explozive migrînd în zona periculoasă de la filetul de înşurubare al focosului.

Hotărîse ca bomba să rămînă mereu acoperită cu un strat de nisip jilav. „Sîntem în misiune de luptă, gîndi maiorul Gliga. Ofiţeri, subofiţeri, ostaşi. De o viaţă învăţăm la aspra şcoală a deminărilor, asanărilor şi distrugerilor. Prin mîinile celor cu care am lucrat au trecut vagoane de muniţii. Cei care au greşit au plătit cu viaţa. În munca noastră nu poţi greşi decît o dată. La început ne-a fost frică la toţi, ni se muiau genunchii, ni se răcea cămaşa în spate, ne fascina momentul contactului cu focosul. Legaţi unii de alţii printr-o solidaritate călită acolo unde primejdia fusese mai mare, înarmaţi cu sonde şi detectoare, am curăţat dealuri şi văi, am *pieptănat* păduri pas cu pas, am asanat poligoane de artilerie, am cercetat zeci de bordeie, tranşee, cazemate şi amplasamente de tun cu muniţii trecute prin gura de foc, adică trase şi neexplodate, deci cu atît mai primejdioase. Ca mine sînt mulţi..."

•

Soarele se mistui într-o mare cenuşie. Maiorul Gliga îşi petrecu palma peste frunte. Se simţi copleşit de un val moale şi cald. O aştepta pe Ana cu nerăbdare, îşi imagina rochia îmbrăcată anume pentru el, chipul vioi, părul bălai şi începu să zîmbească. Îl copleşi deodată un dor nemărginit. Simţea din nou aproape trupul Anei, atingerea ei fierbinte, catifelată, în clipele de tandreţe, cînd se lipea de el cu duioşie, cuibărindu-i-se toată în braţe. Se simţea parcă ameţit de o sevă sănătoasă şi dulce.

Ajunse la bifurcaţie. Un drum ducea către *Casa Vînătorului*, celălalt spre halta de cale ferată. Se abătu pe drumul din stînga pentru a consulta încă o dată mersul trenurilor. Nu mică-i fu mirarea cînd se întîlni cu Cristinca. Nenorocirea ce-o lovise, şi de care aflase în ziua aceea de la Grigore, îi înfierbîntase capul, mîhnirea sporise treptat în sufletul său, îl făcea să se simtă ca un străin. Acum îi înţelegea grijile şi teama, dar era prea tîrziu. Mintea lui nu putea să accepte că femeia este sortită pieirii.

Virgil se opri în loc, își frămîntă degetele aspre și trudite. O povară apăsătoare îi strivea sufletul. În singurătatea peronului — doar ea, Cristinca, alături cu o geantă mare de voiaj. O morișcă începu să se învîrtă în capul maiorului : „Să-i spun că m-am întîlnit cu Grigore, să nu-i spun..." Căuta cuvintele potrivite și nu le găsea.

— Vin de pe șantier...

— Ai plecat și dumneata și nea Costică dis-de-dimineață, începu ea cu o voce blajină. Nu știam de unde să vă iau. Cheia o găsiți în cuiul de sub laviță, mîncarea e în frigider. Dacă lipsesc mai mult, trebuie să vă gătiți singuri.

— N-o fi pentru prima dată.

— Mi-e teamă să mai amîn, mă duc la spital. Sînt bolnavă...

— Te-ai speriat, nu-i nimic serios.

— Noaptea mă sufoc, stărui femeia.

— Credeam, reluă el cu vocea scăzută, credeam că... De ce nu mai aștepți ? Poate se întoarce Grigore. Nu cunoști rosturile pe acolo, singură nu-i ușor să te descurci. În vîltoarea orașului... E mai bine să-l aștepți pe Grigore, hai acasă !

O clipă rămase ca împietrită, și inima i-o luă razna. Nu, era cu neputință să stea închisă în odăița ei din *Casa Vînătorului* și să aștepte. Lăsă capul în jos. Din nou, ca de atîtea ori în visele ei, i se deschise în față o imagine luminoasă, curată ; văzu grădina din jurul casei săpată, via legată, aleile curățate de iarbă, rondurile cu trandafiri, tufele de coacăză... Pe urmă îl văzu și pe Grigore, viața care o aștepta și din toată ființa ei răzbea din nou acel firesc feminin, tainic și familiar. Se va întoarce sănătoasă, viitorul îi surîdea.

— Trebuie să dau de rostul bolii, altfel... Acuși începe școala... Pe chipul ei se ivi un semn de îngrijorare. N-o să mai fie timp, toamna-i aproape și repede se abat ploile și ninsorile. Pe vreme urîtă cui îi mai arde să bată drumul la oraș ?

Foşneau sălciile pe malul lacului Ulmetea, foşnea şi pădurea de salcîmi pînă în inima cîmpiei. Femeile din sat dădeau încă zor cu topitul cînepei şi strînsul cartofilor. Ostaşii din ciclul doi se pregăteau să-şi ia rămas bun de la şantierul deminorilor. Plutonierul-adjutant Ulişteanu nu-şi vedea capul de treburi. Trecerea în rezervă era evenimentul numărul unu, o sumedenie de sarcini îşi cereau satisfacerea imediată. Subofiţerul nu scăpase nici un prilej să stea de vorbă cu sergentul Tatomir, cu caporalul Roşca, cu soldaţii Ciocănescu, Negrea, Băjenaru... Acum, însă, în bucuria lui de a discuta cu băieţii se strecura şi o undă de tristeţe. Parcă ar fi răsfoit un album cu fotografii de familie. Asculta fără grabă, degusta fiecare detaliu, împărtăşea cu ei griji, speranţe, planuri. În blocul vechi de la S.M.A. se deschideau şi se închideau uşi, bocăneau paşi pe podele, bolborosea apa în robinete pînă seara tîrziu.

A doua zi, duminică, fusese programată adunarea de rămas bun. Maiorul Virgil Gliga urma să le înmîneze certificatele de bună apreciere în serviciul militar.

Pe drum, către blocul din incinta S.M.A.-ului, Ulişteanu îşi apropie din nou militarii din ciclul doi, între cei mai buni din unitate, vorbindu-le în gînd. Inima îi vibra, ştiind că urmează despărţirea. Băieţii îl aşteptau nerăbdători. Chipuri tinere, arse de soare. Uitase cu desăvîrşire micile lor năzbîtii. Avea în faţă o mînă de oameni călîţi, trecuţi prin focul liniei întîi. Aceşti bărbaţi de ispravă îi îmbogăţiseră viaţa, amintirile.

Printre ei se afla şi soldatul Haralambie Geamănu. Avea o cicatrice pe obraz, iar mîna dreaptă şi-o mişca mai greu. Continua antrenamentul început în spital pentru readaptarea muşchilor flexori.

— Cum merge ? îl întrebă subofiţerul.

Soldatul Geamănu strînse pumnul drept cu putere, mulţumit că forţa-i revenise după chinuitoarele exerciţii făcute ziua şi noaptea cînd nu avea somn.

— Merge, merge ! exclamă Ulişteanu cu însufleţire şi cuprinse cu privirile întregul detaşament.

Își imaginâ unde se va duce fiecare, ce va face, cu cine se va întîlni. Haralambie Geamănu își va îmbrățișa nevasta și-i va șopti : „Iartă-mă, Leonora ! Te-am năpăstuit uneori. Ce vrei, așa e cînd ești departe... Noroc de tovarășul maior Gliga, el m-a înțeles, el s-a interesat de sănătatea și liniștea ta, de viața fetei, de gospodăria noastră, lui să-i mulțumești..." Sergentul Tatomir se va întoarce în fabrica de porțelanuri, degetele lui fine, cu care a îmblînzit focoase, mine, grenade, proiectile, vor scînteia din nou în pilitura de argint. Și n-o să treacă multă vreme pînă se va împlini visul lui cel mai drag, să pășească alături de sculptorii în sticlă. Soldatul Negrea va da buzna pe șantier, zîmbindu-le băieților : „Hei, mînjilor, veniți la taica !" Iar ei : „Io-te, bre, zîmbește șeful de echipă ! E prima dată cînd zîmbește, minune, fraților ! De trei ori hip-hip ura !"

Trăia prea intens clipa. Se nutrea din această stare și încerca să dea faptului cotidian acel ceva ce te desprinde din obișnuit și te înalță spre o lumină nouă.

— Povestiți-ne o întîmplare de pe front, îl rugară ostașii, încredințați că era bucuria cea mai mare pe care i-o puteau face.

Vocile lor potolite și calde aveau un ce ademenitor. Ulișteanu nu rezistă tentației și reluă firul întrerupt cîndva :

— Trecusem pe frontul din Transilvania. Eram cu frate-meu Ștefan la Oarba de Mureș. Aproape curgea rîul cu malurile tivite de sălcii. Noi — uzi, înghețați, scîrbiți de atîta mizerie. Drumurile desfundate, cerul toamnei învîrtoșat de nori, crestele dezgolite pe unde sufla vîntul în rafale reci... Pămîntul tăcea și ne înghițea sîngele, dospea de sîngele nostru și tot mai vroia. Eram tineri, dar îmbătrînisem de atîtea misiuni. Cu gîndul la libertate, ne băteam din răsputeri. Ștefan era încadrat la compania vecină și venea să mă vadă tot la două, trei zile, după atacuri ce înghițeau soldați cu nemiluita. Fumam cîte o țigară, el trăgea un fum, eu unul.

În primele ceasuri, după ce am ajuns la Oarba, am privit Mureșul ca pe o altă minune. El m-a întrebat : „Ce

apă-i asta, Costică ?“ „Mureșul, bădiță“ „Frumos nume, dacă o să rămîn pe aici n-o să-mi pară rău...“ „Ce vorbe-s astea ? !“, l-am repezit eu.

Auzisem și învățasem multe nume de ape, multe nume de dealuri și de văi, multe nume de sate și de orașe eliberate de noi. Furat de spusele lui, n-am înțeles atunci că Mureșul e un nume deosebit, așa cum ai zice floare, sau cum ai zice copil.

„Costică, frate, mai sînt multe sate pînă la graniță ?“, m-a întrebat el pripit. „Dacă mergem tot așa, le eliberăm repede, bădiță“, l-am asigurat eu.

Tîrziu, cînd oboseala ne-a picurat plumb în gene, am avut o vedenie și am presimțit că unul dintre noi va pieri. În noaptea aceea și a doua zi la Oarba de Mureș am îndurat cel mai cumplit bombardament de pe front. Mulți au căzut în apele Mureșului ! Cei rămași în picioare, chemați de vocile pămîntului pîngărit de fasciști, au trecut rîul cu disperare și credință în victorie. Așa am înaintat pînă la Carei și mai departe, în Ungaria și Cehoslovacia. Prin sate lăcrimau, emoționați, bătrîni și femei, ne vorbeau cu dragoste și ne salutau pînă la pămînt, eram eliberatorii Transilvaniei noastre sfinte. Parcă-i aud strigînd : Ura ! Ura ! Ura !

*

Dimineața de vară semăna cu toate celelalte. Maiorul Gliga își cercetă într-un colț de oglindă chipul înăsprit. Noaptea trecută fusese pentru el fără somn ; o umbră pîsloasă, ce se întindea peste tot, se pregătea să-l înghită, iar el nu avea puteri să i se împotrivească. În zori, cînd atipise pentru scurt timp, visase ceva, și visul acela fusese minunat : se făcea că o pasăre mare și puternică îl poartă deasupra pămîntului, de unde îl priveau o mulțime de oameni uimiți de acel zbor îndrăzneț, de care numai el era în stare. Zborul era ca o lunecare în altă lume, în înalturi neatinse de nimeni.

Primul gînd cînd se trezi fu la Ana. Viața din jurul lui își redobîndi strălucirea, fiind pătrunsă de cele mai dulci arome, numai pentru că o ființă bună și dragă, cum

era Ana, îi zîmbea încurajator. „Pînă apare Ana cu trenul de unsprezece şi douăzeci eu am încheiat socotelile cu bomba !“ Limpezit, îşi aranjă în grabă lucrurile din valiză (Ana avea obiceiul să-l controleze şi să-l tachineze dacă i se părea că domneşte vraiştea), deretică prin cameră, netezi cutele aşternutului. Cînd apăru bine dispus în curte, Ulişteanu tocmai pregătea ceaiul.

— Bună dimineaţa, nea Costică.

— Să trăiţi, tovarăşe maior.

— Veni şi ziua de asalt..., declamă Gliga.

— Veni...

— Programul e încărcat, să planificăm totul judicios, propuse maiorul după ce se aşează la masă. Dumneata te ocupi de deplasarea militarilor la unitate : să aibă documente de transport, hrană, ţinuta corespunzătoare. Eu plec direct în luncă. Îmi trimiţi trusa pirotehnică prin soldatul Costoiu. După masa de prînz mă întîlnesc şi eu cu băieţii. Vreau să le spun cîteva cuvinte la despărţire. Cei care rămîn trebuie să le urmeze exemplul, linia dreaptă pe care au mers să fie ca o promisiune, ca o chemare pentru toţi. Din luncă o să trec pe la haltă, ştii că astăzi soseşte Ana...

— Ştiu, zîmbi mulţumit subofiţerul. Însă am şi eu o propunere.

— Te rog, îl invită maiorul.

— Vreau să dezamorsez eu bomba, e o rugăminte.

— Nu se poate, nea Costică ! E bomba mea, glumi Virgil.

— Este ultima dorinţă înainte de a ieşi la pensie, insistă Ulişteanu.

Maiorul căzu pe gînduri.

— Îmi pare tare rău, şopti mai mult pentru el. O cunosc foarte bine, adică eu o cunosc cel mai bine. Nu-i nimic complicat, nu te frămînta. Doar prudenţa a făcut să exagerez, bomba trebuia dezamorsată de multişor.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu oftă. Nădăjduise că maiorul va fi mai mlădios.

La despărțire, subofițerul strigă în urma lui :

— Să nu uitați, la unsprezece și douăzeci trenul e în haltă !

— Se poate să uit tocmai asta ? !

*

Detașamentul era adunat. Sergentul Tatomir ținea în brațe un buchet de flori și o carte. Comandă drepți și raportă :

— Tovarășe plutonier-adjutant, noi cei care plecăm vrem să vă lăsăm o amintire.

Îi întinse florile și un album cu picturi de Grigorescu. Pe prima pagină — semnăturile lor. Ulișteanu abia își reținu emoția. Îi îmbrățișă pe rînd. Cîte contingente nu trecuseră prin mîna lui ! Acesta era ultimul. Se hotărîse, anii nu mai așteptau, se împlinise sorocul pensionării. Ei, Tatomir, Roșca, Ciocănescu, Șovei, Geamănu, Costoiu, Băjenaru, Negrea și toți ceilalți erau ultimii ostași din viața lui de bătrîn soldat pe care urma să-i petreacă la gară. Cînd platoul va fi pustiu, el va deveni dintr-o dată mai sărac. Toată zestrea lui sufletească îl părăsea brusc, lăsîndu-l în mijlocul cîmpiei ca pe un copac dezgolit de frunze. Nu va putea să uite fețele lor aspre, hotărîte și atît de tinere, mîinile lor aprige, voința demnă de toată invidia. Pentru acești tineri imposibilul nu exista. Acolo, în șanțurile cu muniție, se bizuise totdeauna pe ei.

În primă urgență îl expedie pe soldatul Mitru Costoiu la lacul Ulmetea cu trusa pirotehnică. Pe urmă se ocupă de pregătirea militarilor pentru deplasarea lor în cele mai bune condiții la unitate, unde urmau să îmbrace hainele civile. Meticulos, cum îi era firea, se interesă de cele mai mici amănunte. În jurul orei unsprezece își aminti de sosirea Anei, soția maiorului. Pregăti un buchet de flori de cîmp, culori pastelate, îmbietoare, apoi se îndreptă spre haltă. Spre surprinderea lui, maiorul Gliga nu apăruse. Ulișteanu rămase o vreme cu ochii pironiți către luncă. „Pesemne n-a terminat, blestemata îi dă de furcă !“ Vîntul începuse să adie ușor cînd se auzi fluierul locomo-

tivei. Subofiţerul arboră un zîmbet liniştitor şi o căută cu privirile pe Ana. O recunoscu imediat, coborîse din primul vagon. Era îmbrăcată cu o rochie de culoarea paiului, părul de un auriu natural îi era tuns scurt şi coafat. Legăna în mînă o valiză micuţă de pînză.

— Bună ziua şi bine aţi venit !

— Nea Costică, dumneata ? !

— Eu, eu... Tovarăşul maior n-a reuşit să ajungă. Daţi-mi, vă rog, geamantanul, mergem la *Casa Vînătorului*...

Ana respiră adînc şi îmbrăţişă cu privirea satul. Pînă pe costişă Ulişteanu îi relată cu de-amănuntul cum trăiesc şi se descurcă ei în acest capăt de ţară. Ana abia aştepta să îl întîlnească pe Virgil.

Maiorul nu era acasă. Ulişteanu o asigură că trebuie să pice din clipă în clipă. Pînă una, alta o invită să viziteze grădina.

Poposiră în chioşcul de pe malul lacului. Ana era obosită. Lumina crudă, umbrele care se înfiripau liniştit o înfrumuseţau şi mai mult, îi puneau în evidenţă fruntea imaculată, părul ca spicul grîului, umerii gingaşi, ochii încărcaţi de o lucire neobişnuit de blîndă.

— Sînt nespus de bucuroasă, nea Costică ! Simt norocul plutind aşa, prin aer... Să mă liniştesc şi eu... Am avut necazuri cu Florin, poate ţi-a spus Virgil, acum sînt lămurită. O iubire zvăpăiată... Florin vrea să dea examen la şcoala de ofiţeri, acesta e motivul pentru care nu s-a înscris la facultate....

— E bine, e bine, o asigură Ulişteanu.

În acea clipă o detunătură puternică se înălţă în tării, se rostogoli deasupra lacului Ulmetea, grădina tresări, nisipul lunecă în şuviţe către apă.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu se ridică de la masă, ca împins de un resort.

— Ce-a fost asta, nea Costică ?

— O explozie ! murmură bărbatul cu chipul palid şi ochii plini de o nemărginită uimire.

SFÎRŞIT

EDITURA MILITARA

ISBN 973-32-0012-3

Lei 10